

*La comunicació catòlica a la
diòcesi de Girona.
Passat i present*

Volum 1

Àngel Rodríguez Vilagran

Direcció: Dr. Jordi Berrio i Serrano

Departament de mitjans de comunicació i cultura
Facultat de Ciències de la Comunicació
UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA (UAB)

Curs 2009-10

TESI DOCTORAL

(*El País*, 19 maig 2009)

La gran majoria de tesis doctorals comencen amb una frase cèlebre. Un servidor ha preferit seleccionar aquesta cita en forma de vinyeta d'El Roto (*El País*). Imaginem la situació: fa uns 30 anys, les màquines d'escriure eren les reines de les oficines, un gran avanç "tecnològic". Segur que molts de gurus vaticinaven la fi dels bolígrafs i encara més dels llapissos d'escriure. Curiosament, avui la màquina d'escriure com la que coneixíem fa 30 anys ja no existeix, i els llapissos encara funcionen. La màquina d'escriure s'ha transformat en ordinador, i l'ordinador permet la connexió a Internet. Des d'Internet es pot accedir al diari digital. Fent una analogia, us imagineu el que deu dir l'ordinador? Possiblement això: "Els diaris de paper no tenen cap futur". Veurem com acaba tota aquesta transformació amb el pas dels temps. A veure si l'ordinador haurà desaparegut, i encara dintre de 30 anys llegim el diari de paper.

ÍNDEX

VOLUM 1

Índex	3
Pòrtic	9
1. EL TEMA DE LA RECERCA I LA SEVA JUSTIFICACIÓ	13
2. METODOLOGIA	19
3. LA DIÒCESI DE GIRONA	25
3.1 Situació	25
3.2 Història	29
3.3 Episcopologi	30
3.4 Patronatges i sants	30
3.5 La institució	31
3.5.1 Els preveres	35
3.5.2 Els religiosos i missioners	37
3.5.3 Moviments joves i grans	39
3.5.4 Administració dels sacraments	40
3.6 La comunicació amb els cinc sentits	41
4. L'ESGLÉSIA INSTITUCIONAL I LA COMUNICACIÓ	48
4.1 Els documents	48
4.2 Els sants patrons dels mitjans de comunicació	56
5. LA BONA PREMSA I LA COMUNICACIÓ OFICIAL DE L'ESGLÉSIA	63
5.1 Les bones lectures i la <i>bona premsa</i>	63
5.2 Neixen els primers òrgans episcopals de premsa	90

5.3 Els gabinets de comunicació de l'Església institucional	92
5.3.1 Església espanyola	92
5.3.2 Església catalana	94
5.3.3 La Santa Seu	97
5.4 La jornada mundial de les comunicacions socials	102
5.5 La delegació de mitjans de comunicació del Bisbat	105
5.5.1 Pere Madrenys, el primer delegat (1965-1973)	105
5.5.1.1 Problemes i crítiques	107
5.5.2.2 El "cas Jubany" i <i>Presència</i>	110
5.5.1.3 Director d'altres revistes	110
5.5.2 Mn. Jaume Julià 1975-1978)	111
5.5.3 Mn. Martí Albau (1978-1980)	112
5.5.4 Mn. Andreu Soler Soley (1980-1986)	113
5.5.5 Mn. Josep Maria Pont (1986-1994)	113
5.5.5.1 Nacionalisme i Full Parroquial	115
5.5.5.2 El Full i les campanyes de la Generalitat	117
5.5.6 Carles Sánchez (1994-2007)	123
5.5.6.1 Articles polèmics en el Full	126
5.5.7 Mn. Josep Casellas (2008-)	136
5.5.8 La Delegació avui	138
5.5.9 La celebració de la festa dels periodistes	145
5.5.10 Els Premis Sant Fèlix	158

6. PREMSA

6.1 Catàleg de publicacions catòliques a la diòcesi de Girona (1760-2008)	161
6.1.1 Índexs	226
6.1.1.1 Títol de publicació	227
6.1.1.2 Població	234
6.1.1.3 Comarques	235
6.1.1.4 Any de fundació	236
6.1.1.5 Onomàstic	240
6.1.1.6 Altres	242

VOLUM 2

6.2 Publicacions periòdiques actuals. Any 2008	244
6.2.1 Característiques	244
6.2.1.1 Editor	244
6.2.1.2 Fundació	254
6.2.1.3 Periodicitat	257
6.2.1.4 Tiratge	258

6.2.1.5	Subscriptors	261
6.2.1.6	Finançament	262
6.2.1.7	Distribució	263
6.2.1.8	Mida	263
6.2.1.9	Columnes	264
6.2.1.10	Pàgines	264
6.2.1.11	Fotografies	266
6.2.1.12	Publicitat	267
6.2.1.13	Idioma	267
6.2.1.14	Correu electrònic	269
6.2.1.15	Publicacions electròniques	269
6.2.1.16	Preu	270
6.2.1.17	Maquetació	270
6.2.1.18	Impressió	271
6.2.1.19	Direcció	272
6.2.1.20	Consell de redacció	274
6.2.1.21	Col·laboradors	275
6.2.1.22	Personal remunerat	276
6.2.1.23	Lloc d'edició	276
6.2.2	Classificació de les publicacions	277
6.2.2.1	Butlletins	279
6.2.2.1.1	Butlletí Oficial del Bisbat	280
6.2.2.1.2	Associacions i entitats	294
6.2.2.1.2.1	Acció social	295
6.2.2.1.2.2	Causes de canonització	306
6.2.2.1.2.3	Formació	315
6.2.2.1.2.4	Santuaris	326
6.2.2.1.2.5	Tradicions populars	330
6.2.2.1.2.6	Altres	338
6.2.2.1.3	Parroquials	343
6.2.2.2	Full parroquial diocesà	347
6.2.2.3	Revistes	364
6.2.2.3.1	Diocesana	365
6.2.2.3.2	Parroquials	376
6.2.2.3.3	Entitats	399
6.2.2.3.3.1	Culturals	400
6.2.2.3.3.2	Generalistes	403
6.2.2.3.3.3	Ensenyament	407
6.3	Els suplementes parroquials	436
6.3.1	Història	436
6.3.2	Alguns suplementes del franquisme a la democràcia	444
6.3.3	Els suplementes parroquials avui. Continguts	450
6.3.4	El suplementes parroquials avui. Característiques	461
6.3.4.1	Títol	461
6.3.4.2	Tipus	462
6.3.4.3	Periodicitat	463
6.3.4.4	Tiratge	464
6.3.4.5	Comparació amb el diocesà	466
6.3.4.6	Mida	467

6.3.4.7 Pàgines	467
6.3.4.8 Encartació	468
6.3.4.9 Redacció	469
6.3.4.10 Disseny	469
6.3.4.11 Idioma	471
6.3.4.12 Impressió	471
6.3.4.13 Preu	472
6.3.4.14 Repartiment a domicili	473
6.3.4.15 Versió digital	475
6.3.4.16 S'envia per correu electrònic?	477
6.3.5 Fitxes dels suplementos parroquials	478
6.3.5.1 Aspectes a tenir en compte	479
6.3.5.2 Índex de parròquies i fitxes	481
6.3.5.3 Fulls cartellera	551
6.3.5.4 Parròquies que no tenen suplement parroquial	552

VOLUM 3

7. LA RÀDIO

7.1 Catàleg de programes catòlics editats per les pròpies emissores	556
7.2 Els inicis de la radiodifusió catòlica	565
7.2.1 Les conferències de l'Acció Catòlica	565
7.2.2 In Excelsis	566
7.2.3 Pax Vobis	567
7.2.4 Apostolat de l'Oració	567
7.3 De <i>Resurrexit</i> a <i>Església Viva</i>	570
7.3.1 <i>Resurrexit</i> (1951-1967)	570
7.3.2 <i>Mañana Domingo</i> (1967-1976)	574
7.3.3 <i>Diumenge és festa</i> (1976-1989)	576
7.3.4 <i>Església Viva</i> (1989-)	578
7.3.5 Emissores que han emès el programa	582
7.3.6 Emissores que el passen actualment	583
7.3.7 Descàrrega per Internet	584
7.4 Departament d'Audiovisuals del Bisbat de Girona	586
7.4.1 Història	586
7.4.2 Els programes emesos	590
7.4.2.1 <i>Músiques i Cants</i>	590
7.4.2.2 <i>La Cova del Country</i>	591
7.4.2.3 <i>El Cafè Internacional</i>	592
7.4.2.4 <i>Tots els camins porten aroma</i>	593
7.4.2.5 <i>Punt de Trobada</i>	593
7.4.2.6 Especials de Setmana Santa i Nadal	594

7.4.3 Programes actuals	
7.4.3.1 <i>Església Viva</i>	594
7.4.3.2 <i>La Paraula del Bisbe</i>	594
7.4.3.3 <i>El Mirall</i>	595
7.4.3.4 <i>Ressons</i>	595
7.5 Certamen de Narrativa Breu Església Viva	597
7.6 El Rosari a la ràdio	602
7.7 La Missa a la ràdio	608
7.8 Emissores catòliques a la diòcesi de Girona	621
7.8.1 La Cadena COPE	622
7.8.1.1 Les polèmiques entre la COPE i l'Església	632
7.8.2 Ràdio Estel	637
7.8.3 Ràdio Maria	642
7.9 Les antigues ràdios parroquials	646
7.9.1 Ona Jove Riudellots	646
7.9.2 Ràdio Amistat de Bescanó	648
7.9.3 Ràdio Shalom	649
7.10 La Veu dels Àngels	650
7.11 La ràdio de la missió	653
8 INTERNET	667
8.1 L'Església institucional i Internet	667
8.1.1 Els documents de l'Església sobre Internet	669
8.2 Webs catòlics actuals a la diòcesi de Girona	677
8.2.1 Característiques	677
8.2.1.1 Adreça	677
8.2.1.2 Editor	677
8.2.1.3 Població	679
8.2.1.4 Fundació	680
8.2.1.5 Idioma	681
8.2.1.6 Actualització	681
8.2.1.7 Responsables	683
8.2.1.8 Edició dels continguts	683
8.2.1.9 Disseny	684
8.2.1.10 Difusió	687
8.2.1.11 Trameses	688
8.2.1.12 Nombre de visites	688
8.2.1.13 Altres aspectes	689
8.2.1.13.1 Publicitat	689
8.2.1.13.2 Els webs escolars	690

8.2.1.13.3 La campanya de Mn. Ramon Masachs	690
8.2.1.13.4 El diari del rector	692
8.2.2 Catàleg de webs catòlics a la diòcesi de Girona	693
8.2.2.1 Acció social	694
8.2.2.2 Comunitats, fraternitats i ordes	697
8.2.2.3 Ensenyament	700
8.2.2.4 Infància i joventut	713
8.2.2.5 Parròquies i altres temples	719
8.2.2.6 Opinió i personals	730
8.2.2.7 Reflexió i pregària	735
8.2.2.8 Sants i santes	736
8.2.2.9 Santuaris i ermites	739
8.2.2.10 Tradició i religiositat popular	744
8.2.2.11 Altres	751
8.3 Publicacions electròniques	755
8.4 Programes de ràdio per Internet	757
9 ALTRES	760
9.1 El programa diocesà de televisió	760
9.1.1 L'experiència d'una televisió parroquial	760
9.2 La distribuïdora de filmines	762
9.3 Capellans "periodistes" a la premsa	764
A mode de conclusions	767
Nomenclàtor	770
Bibliografia	777
Relació d'arxius	784

Volum 4

Annex (Índex en el corresponent volum)

PÒRTIC

Encara avui recordo el dia que els meus avis de Barcelona em van regalar un radiocasset. Devia ser cap a finals de la dècada dels 70; aleshores jo devia tenir uns tretze anys. Gràcies a aquest aparell, va néixer la meva passió per la ràdio. Allà hi gravava música de la ràdio, els programes preferits i, fins i tot, m'atrevia a fer els meus programes. El pretext era gravar una cinta de casset amb la meua veu per als meus avis de Barcelona. Sempre que els anava a veure, un cop al mes aproximadament, els duia gravat un programa que es deia *Ràdio Salt*. Ocupava tota la cinta, mitja hora a cada cara. Em dedicava a fer-lo durant tota una setmana, més o menys, i allà els explicava tot el que feia, des del que passava a la meua escola, notícies esportives, coses que passaven a Salt... fins i tot escrivia un guió! La música, l'aconseguia gravant directament des de la mateixa ràdio de l'aparell o bé des d'un transistor. Així va néixer no només la meua passió per la ràdio sinó també pel periodisme i la comunicació en general.

El periodisme amb el qual m'he sentit més identificat ha estat el local i/o comarcal. No en va, l'emissora de ràdio en la qual vaig fer el meu primer programa va ser la de Cassà de la Selva, aleshores anomenada Ràdio Saturn (era d'iniciativa privada i alegal), avui Ràdio Cassà (depenent de l'Ajuntament). Va ser el 1982, quan tenia setze anys. El presentava els diumenges a la tarda. Es tractava de dinar aviat i agafar dos autobusos, el que em portava de Salt a Girona i el que em conduiria després de Girona a Cassà. El programa va durar uns tres anys. Encara recordo el nom: *Arxicoses*. Vaig mig plagiar el títol d'un programa que presentava Josep Maria Bachs els dissabtes al matí, a Ràdio Joventut de Barcelona, que es deia *Quisicosas* i que mai no em perdia, juntament amb aquella *Ràdio Weekend* dirigida per Josep Cuní a Ràdio Barcelona.

Després van venir altres emissores com Ràdio Salt, Ràdio Grup (depenent de l'antiga Cadena 13), Ràdio Girona (Cadena SER i també, aleshores, Cadena Catalana), Ràdio Marina (Blanes), Ràdio Palamós i la Cadena COPE (Figueres-Girona). Des de l'any 1991 treballa a la Delegació de premsa del Bisbat de Girona, m'ocupo del departament d'audiovisuals i d'altres tasques de la Delegació de Mitjans de Comunicació. La meua relació amb la ràdio local o comarcal segueix encara vigent des del moment que el programa que presento i dirigeixo, des de fa més de 18 anys, s'emet per 22 emissores locals de la diòcesi de Girona.

El meu àmbit d'investigació ha estat sempre, i ho és encara avui, la premsa comarcal, les ràdios locals i les noves tecnologies, especialment Internet. Des d'ara, també hi afegeixo la premsa catòlica.

Quan vaig decidir fer el doctorat, vaig pensar a fer una tesi sobre la comunicació local a les comarques de Girona en premsa i ràdio. El treball de recerca (tesina) seria la ràdio i la tesi, la premsa. Consultant bibliografia em vaig adonar que aquest era un tema ja força tractat per l'historiador en premsa, el doctor i catedràtic Jaume Guillamet, i també per un altre historiador; aquest, però, especialitzat en premsa gironina, el Dr. Lluís Costa.

Aleshores em va venir a la memòria la recomanació que en els cursos de doctorat de la UAB, a la classe d'Epistemologia, va pronunciar el meu director de tesi, el Dr. Jordi Berrio. Deia que una tesi ha d'aportar coses

noves, no estudiades, inèdites. Aquest objectiu també ens el va remarcar el Dr. José Manuel Pérez Tornero en les seves classes de Metodologia.

El mateix Jordi Berrio i un altre professor, el Dr. José María Perceval, em van encoratjar a estudiar algun aspecte relacionat amb la premsa o la comunicació catòlica a Girona. Un tema que, com explico en la introducció de la tesi, ha estat orfe d'investigació fins avui, tot i que en els llibres o estudis generals de premsa a les comarques de Girona citen les principals publicacions relacionades amb el catolicisme. De fet, la premsa catòlica forma part de la premsa local i comarcal. N'és un apartat, de la mateixa manera que hi ha premsa municipal (butlletins d'ajuntaments), política (partits polítics locals), esportiva (butlletins de clubs esportius)... Per tant, tampoc m'he allunyat massa del que volia fer en un principi.

El repte ha estat interessant perquè ha suposat donar a conèixer coses fins ara inèdites. El fet de treballar al Bisbat de Girona ha estat per a mi un factor positiu i afectiu, i més si tenim en compte que hi treballo des de fa més de 18 anys. Al Bisbat de Girona, un agraïment per donar-me facilitats per poder assistir als cursos de doctorat.

La realització d'aquesta tesi ha comportat, com segurament li ha passat a tothom que n'ha fet una, conèixer noves persones, nous llocs, gent molt predisposada a ajudar -mai no ho agrairàs prou-; i també ansietat, quan busques una dada i no la trobes, quan no pots anar més enllà i t'has de conformar amb el que bonament has pogut aconseguir. Comporta una felicitat extraordinària el cas invers, quan després de buscar i buscar, al final trobes aquell any, aquella xifra que et faltava per a la investigació.

La tesi exigeix també un volum de temps incalculable: visites a arxius, entrevistes personals, viatges... Després, traslladar al "paper de l'ordinador" tota la informació. Són hores que robes a altres i, en aquest cas, als més propers. La Cristina i els meus fills (Bernat de Claravall i Queralt) han estat els principals afectats. Els ho haig de retornar. Ha estat com un préstec. Per a ells va aquesta tesi. I, també, comporta atabalar els teus amics, companys de feina... perquè, instintivament, sense voler, els escalfes el cap amb coses de la tesi, que vés a saber si els interessa.

Un afecte especial per al director d'aquest treball, Jordi Berrio. Un bon guia que m'ha assessorat en tots els dubtes. Sempre disponible i a qui recordaré sempre per haver-me fet llegir un llibre de Theodor W. Adorno titulat *Epistemología y Ciencias Sociales*¹. Me'l vaig empassar amb un diccionari al costat. Encara ara m'és difícil la seva lectura. "Els doctors en periodisme han de saber llegir llibres complicats", em va dir. Sempre tindrè present les seves recomanacions en el despatx-biblioteca de casa seva. És d'agrair que un director de tesi t'atengui a casa seva mateix, i més si és un dissabte al matí.

Vull tenir un record especial per a la meva mare. Quan es defensa una tesi davant d'un tribunal, t'agrada que els teus estiguin amb tu. Físicament no és possible, però des del cel, l'arcàngel sant Gabriel, que per alguna cosa és el patró de les telecomunicacions, te'n farà cinc cèntims.

¹ ADORNO, Theodor W (2001). *Epistemología y Ciencias Sociales*. Madrid: Frónesis Cátedra. Universitat de València.

AGRAÏMENTS: José Andrés Gallego, Narcís-Jordi Aragó, Marc Argemí, Joan Albert Argerich, Lluís Arté, Joan Baburés, Anna Bancells, Jordi Berrio, Martirià Brugada, Josep Maria Cardelús, Marc Carroggio, Emili Casademont, Josep Casellas, Narcís Costabella, Cristina Fernández, Jesús García, Pere Madrenys, Josep Maria Marquès, Josep Maria Palahí, Bernat de Claravall Rodríguez, Josep Víctor Gay, Salvador Perxas, Jordi Pou, Queralt Rodríguez, Enric Roura, José Leonardo Ruiz Sánchez, Carles Sánchez García, Isidro Sánchez Sánchez, Carles Sapena, Albert Serrat, Jordi Serrat, Alexandre Teixidor, Dolors Vidal, Maria Lluïsa Vilagran, Eugeni Xalabarder i a tots els bibliotecaris i arxiviers visitats.

Capítol 1

1. EL TEMA DE LA RECERCA I LA SEVA JUSTIFICACIÓ

Què he volgut estudiar. Àmbit d'investigació

L'objectiu principal d'aquesta tesi és conèixer com ha comunicat i com comunica actualment a la diòcesi de Girona el catolicisme en els diferents camps del periodisme: premsa, ràdio, Internet i televisió.

Aquesta comunicació abasta tant la institució eclesiàstica (el Bisbat de Girona) com la societat de creients, és a dir, l'Església en conjunt, el que també es coneix com a "poble de Déu". El significat d'aquesta realitat estudiada ("Església") és la que té en compte el *Catecisme de l'Església Catòlica*:

"En el llenguatge cristià, la paraula «Església» designa l'assemblea litúrgica, però també la comunitat local o tota la comunitat universal dels creients" (*Catecisme de l'Església Catòlica*, nº 752).

Per tant, tota publicació, programa de ràdio o web editats per persones, entitats o associacions que en els seus estatuts, o forma de fer i actuar tenen present els valors del catolicisme, hi són inclosos, pertanyin o no a l'organisme oficial de la institució del Bisbat de Girona. També, tot allò que divulgui la tradició o els costums relacionats amb el catolicisme.

Aquest concepte d'"Església" no és fàcilment comprés encara avui, després de més de 40 anys de la clausura del Concili Vaticà II (1965). La paraula "Poble de Déu" entesa com la "humanitat sencera"², o la d'"Església" com a "comunitat de creients", ha portat a confusions per part de persones i associacions o entitats que d'una manera o altra estan vinculades amb el catolicisme, ja que entenien i entenen "Església" només com a "institució". És per aquest motiu que es va optar, quan hom va advertir d'aquesta incidència, d'usar el mot "catòlic"³ i finalment posar el títol a la tesi *La comunicació catòlica a la diòcesi de Girona* [...], quan l'original era *La comunicació de l'Església catòlica a la diòcesi de Girona* [...].

Un primer antecedent d'aquesta tesi el trobem en la tesina (treball de recerca) que vaig defensar el gener de 2007. Va estudiar un apartat del capítol dedicat a la premsa: *Les publicacions periòdiques actuals catòliques a la diòcesi de Girona*.

L'àmbit d'investigació és la diòcesi de Girona i no la província. Els límits territorials eclesiàstics no solen coincidir amb els polítics; se'n parla d'això en el primer capítol de la tesi. S'ha decidit estudiar la *diòcesi* i no la *província*

² "Aquest caràcter d'universalitat, que embelleix el Poble de Déu, és do del mateix Senyor, en virtut del qual l'Església Catòlica tendeix eficaçment i perpètua a recapitular tota la humanitat amb tots els seus béns sota el Cap Crist, en la unitat del seu Esperit. [...] Per tant, tots els homes són cridats a aquesta unitat catòlica del Poble de Déu, que presagia i impulsa la pau universal, i hi pertanyen o s'hi encaminen de maneres diverses tant els fidels catòlics com els altres que creuen en Crist, o finalment tots els homes en general, per gràcia de Déu cridats a la Salvació" (*Constitució Dogmàtica sobre L'Església - Lumen Gentium* - nº 13: 37-38).

³ Amb tot, en més d'una ocasió, aquest terme va portar la mateixa confusió que el d'"Església".

per ser una realitat més viva entre els creients a nivell de relació de contacte i d'estructura organitzativa.

Justificació de la investigació. Antecedents

Crec que l'estudi d'aquesta tesi és convenient per presentar el mapa comunicatiu que té el catolicisme a la diòcesi de Girona, des de tots els camps del periodisme. Mai s'ha fet un estudi semblant, per tant, és també un estudi original, únic. Es contribuirà en la història del periodisme a la diòcesi de Girona des d'un camp no explorat fins ara.

L'estudi crec que també tindrà una projecció social amb la publicació per part d'un servidor dels temes que s'hi tracten, ja sigui a través de revistes científiques o històriques, o bé en un possible llibre.

Serà d'interès no només per la comunitat eclesial o social en general, sinó també per al món periodístic, que coneixerà un àmbit del periodisme fins ara orfe en tota la seva amplitud. Gràcies a aquest treball, es coneixeran dades desconegudes fins ara per manca investigadora.

Els resultats obtinguts poden ser també d'utilitat i de pauta per altres investigadors que vulguin ampliar un tema en concret. També pot servir d'exemple la metodologia.

Els investigadors en periodisme a les comarques de Girona sempre s'han ocupat de la premsa comarcal. No conec les causes reals que hagin motivat la no existència d'un estudi únic previ sobre premsa catòlica. Possiblement la manca d'atractiu que això suposés, o perquè es pensés que el tema no donés prou de si, o perquè es cregués que simplement, esmentant les més importants (*Full Parroquial*, *Butlletí oficial de l'Església* i revistes parroquials generalistes), ja n'hi havia prou.

En premsa, l'únic que podem trobar, són referències de publicacions catòliques en obres generals dedicades a la premsa gironina d'historiadors i periodistes com:

ENRIC CLAUDI GIRBAL (1894). «*El periodismo en Gerona*», *Revista de Gerona*, vol XVIII pp 225-234; 257-266 i 321-327.

JOAN B. TORROELLA (1919). «La premsa catalana a Girona». *Nostres Lletres* (suplement literari del diari *El Gironès*), agost-desembre.

CALES RAHOLA (1929). *La ciutat de Girona*. Girona: Barcino, pp 35-44.

CATÁLOGO DE LA EXPOSICIÓN DE PRENSA PERIÓDICA GERUNDENSE (1949). Biblioteca Pública provincial de Girona, 1949.

JAUME GUILLAMET (1977). *La premsa de les comarques gironines*. Barcelona: Editorial Selecta.

LLUÍS COSTA (1986). *Història de la premsa a la ciutat de Girona (1787-1939)*. Girona: Institut d'Estudis Gironins.

(1989) - *Premsa i Societat a la Girona franquista*. Barcelona: Col·legi de Periodistes de Catalunya.

(1996)- *El Periodisme*. Girona: Diputació de Girona.

(2003) - *Els Mitjans de Comunicació a Girona (1787-2003)*. Girona: Ajuntament de Girona, Institut d'Estudis Gironins.

També n'han fet referència les primeres obres mestres de la història del periodisme català :

JOAN GIVANEL (1931 vol.1 i 1939 vol.2). *Bibliografia catalana. Premsa.*, Barcelona: Institució Patxot

JOAN TORRENT - RAFEL TESIS (1966). *Història de la premsa catalana*. Vol II, Barcelona: editorial Bruguera.

Fins avui no existia un catàleg amb el llistat de totes les publicacions periòdiques catòliques des dels seus inicis fins ara. La tesi el té. La recerca documental queda explicitada en el proper capítol dedicat a la metodologia. Aquest catàleg ha permès ampliar la informació que es tenia fins ara de les publicacions catòliques de la diòcesi de Girona, i en especial, a partir del franquisme.

Quan parlo de "publicacions periòdiques" em refereixo a publicacions que neixen amb la idea de sortir de forma constant: setmanal, quinzenal, anual ... A vegades aquesta periodicitat marcada no és del tot exacte, però com a mínim, surten al mercat. La meua intenció ha estat indexar totes les publicacions, encara que algunes d'elles, internes, només vagin a un reduït públic.

També crec que és interessant l'estudi que s'ha fet sobre els fulls parroquials locals; és a dir, els fulls parroquials que editen les parròquies, anomenats "suplements del full". Ha estat una recerca feixuga, inèdita fins avui.

No hi ha cap estudi sobre la ràdio catòlica, i això que el primer programa radiofònic catòlic va ser *Resurrexit*, que va sortir per primera vegada en antena a Radio España de Gerona (avui SER Girona) el desembre de 1951 i que segueix vigent en l'actualitat sota el nom *d'Església Viva*. És produït pel mateix Bisbat de Girona

La tesi indexa els programes de ràdio catòlics a la diòcesi de Girona que s'han fet al llarg dels anys, la majoria impulsats des de les pròpies parròquies, a través de moviments catòlics com l'Acció Catòlica o des del mateix Bisbat de Girona que té uns estudis propis de gravació.

També estudia l'ús de la ràdio com a mitjà d'evangelització, com "la ràdio de la missió" o algunes emissores parroquials que van existir en un determinat moment.

Internet ofereix un nou camp d'investigació, fins ara no explorat. En aquesta tesi s'estudien tots els webs relacionats amb el catolicisme vigents l'any 2008.

Com es veurà, el camp de la televisió és el menys usat pel catolicisme. Des de l'any 1999, el Bisbat de Girona produeix un programa que s'emet per diferents televisions locals de la diòcesi.

Pel que fa a comunicació institucional, el Bisbat de Girona disposa d'una delegació de mitjans de comunicació des del desembre de 1965. Abans però, ja hi havia uns antecedents: el Secretariat de Radiodifusió de l'Acció Catòlica, una secció de propaganda de la mateixa Acció Catòlica, i molt abans, l'Organisme Diocesà de la Bona Premsa. Gràcies a aquesta investigació, la tesi aporta una data important: l'any 1897 ja existia a la diòcesi de Girona un Centro Especial para la Propaganda de Buenas Lecturas, un anticipi del que seria després la Junta diocesana de la Bona Premsa, i que d'alguna manera és l'embrió d'una institució oficial dedicada a la premsa catòlica per a la seva defensa i promoció.

La tesi incorpora a més, a l'apartat d'annexos, un estudi elaborat en la tesina sobre els fulls parroquials diocesans que editaven els bisbats espanyols l'any 2006. Va servir per fer-ne una comparativa amb el de la diòcesi de Girona. Em vaig posar en contacte amb els 68 bisbats d'Espanya. Aquest estudi va permetre actualitzar les dades que es tenien d'aquest tipus de publicacions. Abans, la revista *Ecclesia* en va publicar un el 10 d'abril de 1993 (número 2.627, pàgs 13-16). Gràcies a la meva tesina es van posar les dades al dia. La mateixa revista va publicar l'estudi el 19 de maig de 2007 (número 3.362, pàgs. 14-16).

Estructura del treball

Deixant de banda els capítols introductoris, la tesi consta de set grans blocs:

1. El primer està dedicat a una petita anàlisi social i cultural de la diòcesi de Girona. Coneixerem la seva situació geogràfica, la pràctica religiosa i com funciona institucionalment el Bisbat de Girona (govern, delegacions ...). S'acaba el capítol esmentant els conductes que utilitza l'Església per comunicar-se a través dels cinc sentits.

2. El segon vol ser una introducció als principals documents pontificis relacionats amb els mitjans de comunicació. S'acaba amb una relació dels sants patrons declarats oficialment pel Vaticà.

3. El tercer està dedicat a la *Bona Premsa*, que va ser el motor perquè es fundessin i propaguessin publicacions catòliques.

4. El quart està destinat a la premsa, amb un catàleg de publicacions periòdiques antigues (ja desaparegudes) i actuals, un treball sobre les publicacions periòdiques actuals (amb dos extensos estudis sobre el *Full Parroquial* i el *Butlletí de l'Església de Girona*), un ampli treball sobre els fulls parroquials que editen les pròpies parròquies, i finalment un apartat

sobre curiositats (notícies que publicaven el full i el butlletí fa anys que poden ser curioses llegides amb ulls d'avui).

5. El cinquè pretén conèixer com ha estat i és el món de la ràdio catòlica. Des dels primers programes produïts als anys 30 fins avui. No hi falten estudis sobre les "ràdios de la missió" i les retransmissions de programes com la Missa i el Rosari. També s'estudia el fenomen de les ràdios parroquials que van existir, així com les emissores catòliques que avui tenen repetidors a la diòcesi: Ràdio Estel, Cadena COPE i Ràdio Maria. Inclou un catàleg de produccions locals catòliques a la diòcesi de Girona.

6. El sisè està dedicat a Internet. Es coneixen els webs catòlics gràcies a un catàleg i també els principals documents que sobre aquesta nova tecnologia ha redactat la Santa Seu.

7. En un setè i últim bloc anomenat "Altres" es parla de la televisió, del programa de televisió diocesà i d'altres recursos audiovisuals. També s'esmenten els capellans que escriuen en mitjans de comunicació.

Com es veurà, la tesi consta a la part final d'un apartat de cloenda (conclusions), nomenclàtor, bibliografia, una relació dels arxius i biblioteques visitats ... i l'annex.

Capítol 2

2. METODOLOGIA

La tesi *La comunicació catòlica a la diòcesi de Girona. Passat i present en el 2008* s'inclou dins de l'àmbit de l'"Estructura de la Comunicació". És descriptiva i explica com estan estructurats els mitjans de comunicació que d'una o altra manera tenen relació amb el catolicisme. La tesi no busca interpretacions, sinó dades, informació. Indexa la realitat actual i passada de la comunicació catòlica a la diòcesi de Girona des dels àmbits estudiats: premsa, ràdio, Internet, televisió i institucional.

La investigació tracta tant la comunicació institucional (Bisbat de Girona) externa i interna; com la de la mateixa societat catòlica (moviments, associacions, persones ...).

El mètode emprat ha estat bàsicament el de l'observació de la realitat comunicativa catòlica, tant passada com present a través dels diferents canals: premsa, ràdio, Internet, televisió i Institucional.

TÈCNIQUES UTILITZADES

El fet de tractar-se d'una investigació nova ha comportat un esforç d'investigació a la recerca de dades. S'han barrejat les tècniques quantitatives i qualitatives per obtenir-les.

1) Revisió bibliogràfica, hemerogràfica i arxius sonors

1.1 Premsa

- Elaboració del *Catàleg*.

Per elaborar el *Catàleg* de les publicacions catòliques ha estat necessari tot primer fer una lectura de les obres que sobre premsa en general han tractat els ja esmentats historiadors (Girbal, Torroella, Rahola, Givanel, Torrent i Tasis, Guillamet i Costa). S'ha fet un buidatge d'aquestes publicacions i s'ha intentat ampliar les dades o descobrir-ne de noves (també noves publicacions) consultant personalment les publicacions catòliques esmentades en arxius, biblioteques i parròquies. Al final d'aquesta tesi, després del capítol dedicat a la *Bibliografia*, hi ha una relació dels arxius i biblioteques que he visitat personalment.

S'han trobat més publicacions llegint tots els números del Full Parroquial diocesà (1919-) i tots els exemplars de la revista diocesana *Vida Catòlica* (1935-1977).

S'ha fet una recerca també a través dels catàlegs de biblioteques i arxius de la diòcesi.

- Publicacions actuals.

Per trobar les publicacions que actualment (any 2008) s'editen a la diòcesi de Girona s'ha consultat:

* La *Guia* del Butlletí de l'Església de Girona corresponent a l'any 2008 (Publicació més coneguda com *Guia de l'Església de Girona*). Editada pel propi Bisbat de Girona.

* La *Guia de serveis de la diòcesi de Girona* any 2008. També editada pel propi Bisbat. Avui desapareguda.

Aquestes, indexen tots els secretariats i delegacions, els moviments i associacions, així com les comunitats i ordes religiosos i les escoles religioses que existeixen al Bisbat de Girona.

El fet de treballar des de l'any 1991 a la delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona, m'ha permès també conèixer altres entitats o grups que no esmenten aquestes publicacions per no formar part de l'estructura orgànica institucional del Bisbat però que tenen en els seus estatuts els valors del catolicisme. A aquests també hi ha hagut un contacte per conèixer si tenen o no una publicació.

Vull destacar també la consulta de tots els exemplars del full parroquial diocesà (1919-) i del Butlletí de l'Església de Girona (1856-) per aconseguir dades per a l'elaboració de dos capítols sobre aquestes publicacions i per un capítol dedicat a *curiositats*.

1.2 Ràdio i televisió

Per conèixer l'existència dels programes de ràdio catòlics a la diòcesi de Girona s'ha consultat la premsa local gironina de l'època, com *El Pirineo*, *Los Sitios* i més actualment *Diari de Girona* i *El Punt* (s'ha utilitzat l'hemeroteca digital de l'Arxiu Municipal de Girona⁴). També alguns exemplars del diari olotí *Arriba España* i dels setmanaris *La Comarca d'Olot* i *L'Olotí*, així com *Vida Catòlica* i el *Full Parroquial* diocesà a les corresponents biblioteques. També alguns llibres.

S'ha consultat també l'arxiu sonor de la Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona per obtenir les dades dels programes diocesans de ràdio.

L'existència de programes televisius catòlics a la diòcesi és recent amb l'edició del programa diocesà *Camí de Vida*. No s'han trobat iniciatives semblants, a excepció d'una televisió local a Riudellots de la Selva que fou impulsada per la mateixa parròquia.

⁴ <http://www.ajuntament.gi/sgdap/cat/index.php>

2) Enquesta ⁵

Aquesta tècnica ha estat la més utilitzada. M'he servit d'instruments com el correu postal, el telèfon i el correu electrònic. S'han fet enquestes a través de qüestionaris. La majoria han estat oberts, es formulava una variable i la persona receptora havia de respondre la dada demanada. No hi havia opinió, sinó resposta a dades concretes.

2.1 Enquesta postal

2.1.1 Per a les publicacions catòliques

Amb l'objectiu de conèixer totes les publicacions es va trametre una carta postal a totes les comunitats religioses, entitats, escoles, santuaris, monestirs i moviments que són mencionats a la *Guia de l'Església de Girona*. A la carta hi havia un qüestionari per conèixer si editaven una publicació. Tots aquells que no van contestar-lo, van rebre trucades o correus electrònics fins a rebre les dades necessàries. Per tant, no hi ha hagut el "no saben/no contesten". El qüestionari s'havia de retornar, juntament amb un exemplar de la publicació, a un apartat de correus que es va obrir expressament per aquesta tesi.

2.1.2 Per a l'estudi dels fulls parroquials diocesans d'Espanya

Com que vaig voler fer per a la tesina un estudi comparatiu entre el *Full Parroquial* diocesà i la resta de fulls diocesans dels bisbats espanyols, l'abril de 2005 vaig enviar per correu postal una carta amb un qüestionari a tots els delegats de mitjans de comunicació dels 74 bisbats de l'Estat. Els hi demanava dades sobre els fulls parroquials que editaven i que m'enviessin un exemplar. L'objectiu era, tal com he dit, poder comparar el *Full Parroquial* de Girona amb aquests altres fulls parroquials. Així, se sabia si el tiratge del Full gironí era considerable, quina periodicitat existia en les altres diòcesis ... saber en general, la realitat d'aquestes publicacions. Es va anar insistint fins aconseguir-los tots el juliol de 2006. Aquest estudi es pot consultar a l'*Annex*.

2.2 Enquesta telefònica

2.2.1 Per a l'estudi dels fulls parroquials locals de la diòcesi

A fi de conèixer la realitat dels fulls parroquials que edita cada parròquia, em vaig posar en contacte per telèfon amb tots els rectors de les 387 parròquies de la diòcesi. En el decurs de la conversa em responien una sèrie de dades que tenia preestablertes en les variables del qüestionari. Després, m'havien d'enviar un exemplar del full per al seu posterior estudi.

⁵ En l'Annex hi ha mostres dels qüestionaris que s'esmenten a continuació.

2.3 Enquesta per correu electrònic

Aquesta opció m'ha estat vàlida per a aquelles persones que no van respondre el qüestionari via postal. Se'ls hi va enviar per correu electrònic i va ser retornat de la mateixa manera.

3) Entrevistes

He realitzat entrevistes personals (cara a cara), per correu electrònic i també per telèfon.

3.1 Cara a cara

Ho he fet per conèixer dirigents i responsables de revistes, de directors d'emissores de ràdio i antics responsables de la delegació de Mitjans de Comunicació. A més d'obtenir unes dades de primera mà, en alguns casos permet visitar les instal·lacions on es troba el mitjà de comunicació.

Les entrevistes han estat amb profunditat, amb el suport d'un qüestionari amb preguntes bàsiques que després s'afegeixen o es canvien en el decurs de la xerrada segons la importància. Les converses han estat enregistrades en cassette per facilitar una millor fidelitat en la transcripció.

3.2 Entrevistes per correu electrònic

S'ha utilitzat amb persones molt ocupades que han preferit aquest sistema per poder respondre les preguntes en un moment que han tingut de pausa. També per aquelles persones que viuen lluny de la ciutat de Girona.

3.3 Entrevistes per telèfon

És òptim per la llunyania de la persona a entrevistar i també per aclarir o afegir comentaris després de l'entrevista que s'ha fet cara a cara o electrònica.

4) Creació d'un model de fitxa descriptiva

Les dades aconseguides han servit per omplir una fitxa descriptiva sobre les publicacions actuals. Després, aquesta mateixa fitxa ha servit com a model a seguir per als fulls parroquials locals i per als webs.

Per fer aquesta fitxa hemerogràfica m'he guiat bàsicament amb la que va utilitzar Jaume Guillamet a *Els orígens de la premsa a Catalunya. Catàleg de periòdics antics 1641-1833* (Ed. Ajuntament de Barcelona, Barcelona 2002: 323). També m'ha estat útil la de Lluís Costa a *Història de la premsa a la ciutat de Girona 1787-1939* (Ed. Institut d'Estudis Gironins, Girona 1986: 10-11) i els consells que vaig tenir del professor José Manuel Pérez Tornero (en una classe de metodologia en els cursos de doctorat de la UAB) i del meu propi director de tesi, Jordi Berrio.

Totes les revistes de la tesi han estat fullejades per treure'n després una breu explicació i les dades necessàries de la fitxa hemerogràfica.

Altres:

Com es veurà, en el capítol dedicat a la ràdio m'ha estat útil l'Estudi General de Mitjans, l'EGM per conèixer unes determinades audiències. No m'ha servit el Baròmetre de la Comunicació i la Cultura perquè a les dades consultades en el seu web (<http://www.fundacc.org/>) no hi sortien les dades que necessitava.

Totes les dades que he aconseguit a través de les tècniques d'investigació esmentades m'han semblat fiables. No considero que es busqui falsejar-les per benefici propi, no hi ha interessos. Les que són institucionals també les conec de primer ma. Quan en algun cas m'han semblat "sospitoses" (per estar equivocades) les he contrastat.

Capítol 3

3. LA DIÒCESI DE GIRONA

3.1 SITUACIÓ

Mapa de la diòcesi de Girona (Guia de l'Església de Girona 2009: 21)

La diòcesi de Girona té una superfície de 4.705 quilòmetres quadrats. Inclou les comarques del Gironès, l'Alt Empordà, el Baix Empordà, la Garrotxa, bona part de la Selva⁶ i municipis del nord de la comarca del Maresme⁷. També formen part de la diòcesi de Girona les parròquies de Beget, Bolós i Rocabruna, situades al municipi de Camprodon (el poble de Camprodon, a la comarca del Ripollès, pertany al bisbat de Vic). En línies generals, les comarques gironines de la Cerdanya (Bisbat d'Urgell) i del Ripollès (Bisbat de Vic) no pertanyen als límits eclesiàstics del Bisbat de Girona, i en canvi, sí una part de la comarca barcelonina de l'Alt Maresme.

Es divideix en 12 arxiprestats. Té 383 parròquies i 12 annexos. En data d'1 de gener de 2008 i segons la *Guia de l'Església de Girona de 2009* hi viuen 817.199 habitants.

Pertany a la província eclesiàstica de Tarragona, formada per les diòcesis de Lleida, Solsona, Tortosa, Urgell, Vic, i l'arxidiòcesi de Tarragona.

⁶ Els municipis que són de la comarca de la Selva i que pertanyen al bisbat de Vic són els d'Osor, Sant Hilari Sacalm i Susqueda. També les parròquies de Joanet i Cerdans del municipi d'Arbúcies (la parròquia del poble d'Arbúcies sí que pertany a la diòcesi de Girona).

⁷ Són els municipis d'Arenys de Mar, Arenys de Munt, Calella, Canet de Mar, Malgrat de Mar, Palafolls, Pineda de Mar, Sant Cebrià de Vallalta, Sant Iscle de Vallalta, Sant Pol de Mar, Santa Susanna i Tordera.

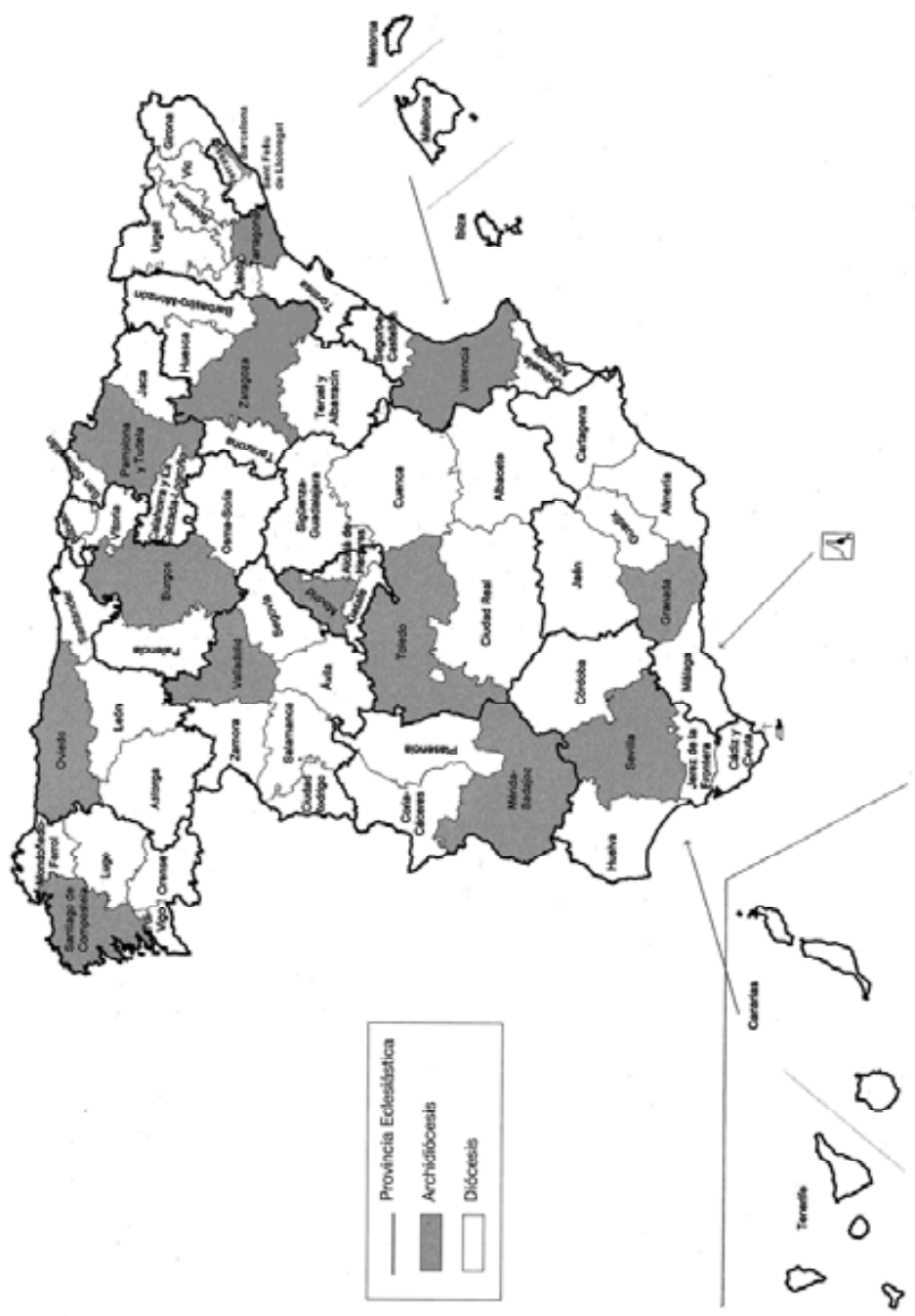
La província eclesiàstica de Tarragona juntament amb la província eclesiàstica de Barcelona (arxidiòcesi de Barcelona, i diòcesis de Sant Feliu de Llobregat i Terrassa) formen l'anomenada Conferència Episcopal Tarraconense (CET) que funciona a efectes pràctics d'organització però que no té una personalitat jurídica pròpia⁸. Actualment s'està a l'espera de l'aprovació per part de la Santa Seu de la Regió Eclesiàstica Tarraconense per donar una personalitat jurídica conjunta a les deu diòcesis catalanes. Les dues províncies eclesiàstiques pertanyen de forma col·legiada a la Conferència Episcopal Espanyola.

És habitual que els límits eclesiàstics no concordin amb els límits polítics, ja siguin provincials o autonòmics. Si hom fa una ullada pel mapa eclesiàstic d'Espanya (pàgina següent), trobarà curiositats. Per exemple, la diòcesi de Bilbao, pertany a la província eclesiàstica de Burgos formada per les diòcesis d'Osma-Sòria, Palència, Vitòria i Burgos que n'és la capital. Un altre cas: Sant Sebastià ho és de la província eclesiàstica de Pamplona, formada per les diòcesis de Calahorra y la Calzada-Logronyo, Jaca i Pamplona-Tudela, aquesta última la capital. Sense anar més lluny, les veïnes Illes Balears no tenen província eclesiàstica pròpia, ja que Eivissa, Mallorca i Menorca pertanyen a la província eclesiàstica de València.

Per qüestions pràctiques, algunes diòcesis deixen de banda aquests límits eclesiàstics. Jaca per exemple, fa un full interparroquial amb les altres diòcesis aragoneses i no en canvi amb els de la seva pròpia província. Per altre costat, el web de la diòcesi de Bilbao no esmenta en cap moment que pertanyen a la província de Burgos (<http://www.bizkeliza.org>)⁹ .

⁸ La primera reunió de la CET data del 15 de febrer de 1969. Actualment n'és el president l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol.

⁹ Consultada l'11 de febrer de 2009.

Mapa eclesiàstic de l'estat espanyol¹⁰

¹⁰ Facilitat per l'Oficina d'Estadística i Sociologia de la Conferència Episcopal Espanyola.

3.2 HISTÒRIA

La presència de cristians a Girona pot datar, per les restes arqueològiques, de finals del s. III, principis del IV. La primera notícia documentada que a Girona hi havia seu episcopal la conté una carta del papa Innocenci I, escrita entorn de l'any 404.

A principis del segle IV ja es coneix una veneració pel màrtir Feliu (Fèlix) l'Africà, titular de l'església (avui de Sant Fèlix) que en temps visigòtics fou seu del bisbe. El poeta hispà Prudenci (348-410) esmenta el sant en la seva obra *Peristephanon*: "Parua Felicis decus exhibitit artubus sanctis locuples Gerunda".

Fins el 516 no es coneix documentalment el nom d'un dels primers bisbes gironins. Es tracta de Frontinià. La seu episcopal va ser a l'església de Sant Feliu, que gaudeix del títol de "parròquia la major" fins a principis del segle IX. L'any 842 ja hi ha un primer esment de que la seu és a l'església de Santa Maria (l'avui Catedral de Girona).

De l'antiga diòcesi d'Empúries no es coneix altra cosa que la seva existència i els noms de set bisbes, que la regiren des de 516 fins a 693. El primer d'ells de nom Pau i l'últim, Gaudila. La seu episcopal era a Empúries. Actualment, la diòcesi es troba extingida, ja que en l'*Anuario Pontificio* del 2008¹¹ no hi consta.

Una "presumpta seu episcopal al segle V" (Marquès, 1996:95) és Roses. La base de l'atribució consisteix en una làpida del segle V trobada a Siracusa (Sicília), que fa memòria d'un bisbe de la seu de Rotdon, d'origen hispànic i de nom Auxenci. S'ha identificat Rotdon amb Roses (Rhode). D'aquesta manera, Roses és avui seu episcopal titular¹² amb el nom de Rotdon. El seu bisbe l'any 2008 és Mons. Enric Benavent Vidal, bisbe auxiliar de València des del gener de 2005 (*Anuario Pontificio*, 2008: 982)

La diòcesi de Besalú durà només tres anys. El comte Bernat Tallaferro de Besalú-Cerdanya, aconseguí del papa Benet VIII la seva erecció l'any 1017. Probablement els seus límits eren els del comtat de Besalú. Quan va morir el comte l'any 1020, el primer i únic bisbe Gaufred restà sense recolzament, i acceptà poc després ser bisbe de Carcassona¹³.

Avui existeix també com a diòcesi titular sota el nom de Bisuldino. El seu bisbe l'any 2008 és Mons. Hervé Gaschignard, bisbe auxiliar de Tolosa de Llenguadoc des del gener de 2008.

¹¹ L'*Anuario Pontificio* és una guia de l'Església catòlica de tot el món. Hi ha tots els noms dels cardenals, arxidiòcesis, diòcesis, seus titulars, conferències episcopals, congregacions i consells pontificis, nuncis, cos diplomàtic, instituts d'ordes religiosos, universitats ...

¹² Més informació de "Seu titular" en el *Nomenclàtor*.

¹³ Per a més dades sobre els bisbats de Besalú, Empúries i Roses, es recomana la lectura de: *Una història de la diòcesi de Girona* (pp. 28-30 i 36) i *Notes històriques sobre la diòcesi de Girona i les seves parròquies* (pp. 95), ambdós de Josep Maria Marquès. Citats en el capítol de la Bibliografia d'aquesta tesi.

3.3 EPISCOPOLOGI

L'Episcopologi oficial documentat comença, com s'ha dit, pel bisbe Frontinià (que regí la diòcesi des del 516 fins el 517)¹⁴. Dels 110 bisbes documentats que ha tingut la diòcesi, quatre han arribat a ser cardenals, tot i que els tres primers absents a la diòcesi durant llarg temps o bé sense haver-hi residit mai: Berenguer d'Anglesola (1384-1408), Joan de Casanova (1431-1436) Joan Margarit i Pau (1462-1484) i Narcís Jubany (1964-1972).

També hi ha hagut un bisbe gironí que ha arribat al papat: Roderic de Borja, el papa Alexandre VI, que fou bisbe nominal de 1457 a 1458; és a dir, nomenat però sense haver-se assegut mai a la càtedra gironina.

Des del segle passat i fins avui, els bisbes de la diòcesi han estat:

Tomàs Sivilla (Des de l'any 1878 fins l'any 1906)

Francesc de Pol i Baralt (1906-1914)

Francesc Mas i Oliver (1915-1920)

Gabriel Llompart i Jaume (1922-1925)

Josep Vila Martínez (1925-1932)

Josep Cartaña i Inglés (1934-1963)

Narcís Jubany i Arnau (1964-1972)

Jaume Camprodon i Rovira (1973-2001)

Carles Soler i Perdigó (2001-2008)

Francesc Pardo Artigas (2008-)

L'any 2008 vivien a la diòcesi dos bisbes emèrits de Girona: Mons. Jaume Camprodon (1973-2001) i Mons. Carles Soler (2001-2008).

3.4 PATRONATGES I SANTS

El patró de la diòcesi és sant Narcís. La seva onomàstica és el 29 d'octubre. Oficialment, cap advocació mariana ha estat nomenada Patrona de la diòcesi¹⁵. La Mare de Déu del Collell, que rep culte en el santuari del mateix nom en el municipi de Sant Ferriol, fou declarada patrona oficial del clergat.

Tres persones nascudes a la diòcesi de Girona han estat declarades santes per la Congregació dels Sants del Vaticà: el dominic Dalmau Moner (1289-1341), l'escolàpia Paula Montal (1799-1899) i el franciscà Salvador d'Horta (1520-1567). També hi ha obertes altres causes de canonització de persones declarades beates i venerables, i considerades serventes de Déu.

¹⁴ Abans, hi ha altres "bisbes" de la "tradicció" però no documentats com sant Ponç, que es considera fill de Girona i que és del segle IV. O bé també sant Dàmas, que va morir l'any 384, i el qual la veu popular ha fet néixer a Argelaguer. S'identifica aquest Dàmas amb el que va arribar a ser Papa.

¹⁵ En alguns cartells del santuari de la Mare de Déu del Mont s'hi llegeix "Patrona del Bisbat de Girona", però oficialment mai cap bisbe l'ha declarada així. Amb tot, el bisbe Francesc Mas es va referir en aquest santuari com "un dels més antics, i per tant, té les primacies de la pietat en Nostra Diòcesi". Ho recollia el butlletí oficial del Bisbat l'any 1915, on també el definia com a "temple material i espiritual del bisbat de Girona" (*Boletín Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 5 octubre 1915: 122 i 178).

3.5 LA INSTITUCIÓ DEL BISBAT

Aquest és el logotip del Bisbat. Es va creure necessària la seva creació perquè fos funcional dependentment del bisbe que regís la diòcesi. La “rodona” simbolitza la roda de molí amb la qual va ser martiritzat Sant Fèlix (Diu la tradició que li van posar al coll del sant i que després el van llançar al mar a Sant Feliu de Guíxols). Les “líniees ondulades” simbolitzen les aigües dels rius de Girona. Un símbol que també surt en l’escut de la ciutat de Girona.

Té un ús molt administratiu. Per exemple, quan es firmen decrets dels Vicaris Episcopals, dels Delegats o també es posa en cartells i pòsters d’actes que s’organitzen des de la Institució, o fins i tot quan un recader necessita que li firmin un albarà.

El bisbe actual és Mons. Francesc Pardo i Artigas. Va rebre el nomenament el juliol de 2008. Fou consagrat bisbe el 19 d’octubre de 2008 a la Catedral de Girona. Va néixer a Torrelles de Foix, actualment diòcesi de Sant Feliu de Llobregat, el 26 de juny de 1946. Els darrers càrrecs que va ocupar en el Bisbat de Terrassa abans de ser nomenat bisbe de Girona foren el de Delegat episcopal per a l’Economia i el de rector de la parròquia de Sant Esteve de Granollers. A la Conferència Episcopal Tarraconense és el bisbe encarregat de la Pastoral Obrera i a la Conferència Episcopal Espanyola forma part de la Comissió de Pastoral.

L'escut episcopal del bisbe està format per tres quarters. En el superior esquerra hi ha una creu d'un mosaic paleocristià que és el símbol de l'actual diòcesi de Terrassa, d'on prové el prelat. En el superior dret s'hi veu, per una bada, una barca que evoca la crida de Jesús als deixebles a la vora del mar de Galilea: "Veniu amb mi, i us faré pescadors d'homes" (Mt 4,19). També hi ha tres estrelles, que representen a Maria, mare de Déu. Al quarter superior de l'escut hi ha un cep que fa referència a la comarca on va néixer el bisbe (el Penedès) i que alhora vol fer presents les paraules de Jesús a l'evangeli de sant Joan: "Jo sóc el cep i vosaltres les sarments. Aquell qui està en mi i jo en ell, dóna molt de fruit, perquè sense mi no podeu fer res" (Jn 15,5).

A sota, hi ha el lema episcopal *Ut vitam habeatis* (Perquè tinguem vida), extret de l'evangeli de sant Joan. Rodegen l'escut les borles de bisbe, un barret episcopal i a sota d'ell la creu.

L'escut s'utilitza bàsicament en el paper de carta del bisbe i sobres del bisbe. També es pot veure en el Butlletí Oficial de l'Església de Girona.

Aquest és el segell del bisbe Francesc. L'utilitza quan firma decrets, nomenaments i altres documents oficials. Es posa al costat mateix de la signatura. Volta l'escut, la frase llatina "Franciscus Pardo et Artigas Dei et Apostolicae Sedis Gratia Episcopus Ecclesiae Gerundensis", que significa en català: "Francesc Pardo i Artigas per la Gràcia de Deu i de la seu Apostòlica Bisbe de Girona"

L'òrgan de govern del Bisbat de Girona, com a institució, és el Consell Episcopal, el que equivaldria a la vida política al Consell de Ministres. Està format per cinc membres: el Bisbe, el Vicari General, el Provicari General, el Vicari Episcopal per a la Pastoral Funcional i el Vicari Episcopal per a les Vocacions. Es reuneixen setmanalment o quinzenalment.

La Vicaria per a la Pastoral Funcional engloba: el Servei de Formació Permanent del Laicat, el Secretariat de Pastoral amb Joves, el Secretariat de Pastoral Familiar, el Secretariat de Pastoral Obrera i la Pastoral Universitària que inclou el SAFOR (Servei d'Assistència i Formació Religiosa) i el CCU (Centre Cristià dels Universitaris).

També hi ha una Vicaria Judicial presidida pel Vicari Judicial.

Existeixen delegacions i secretariats que ajuden en les seves respectives matèries al funcionament de la pastoral. Cada Delegació o Secretariat compta amb una persona responsable (delegat/da o secretari/a) que ha estat nomenada pel bisbe:

- Delegació per a la Vida Consagrada
- Delegació de Catequesi
- Delegació d'Ensenyament
- Delegació de Missions
- Delegació de Mitjans de Comunicació Social
- Delegació per al Patrimoni Cultural
- Secretariat de Pastoral Litúrgica
- Secretariat d'Ecumenisme
- Secretariat per al Diàleg Inter religió
- Secretariat de Pastoral del Turisme i Santuaris
- Servei d'Orientació Vocacional
- Servei del Catecumenat
- Diaconat Permanent

Dins de l'anomenada Pastoral Social, s'hi engloben:

- Càritas Diocesana
- Secretariat de Migracions
- Secretariat de Pastoral Penitenciària
- Secretariat de la Pastoral de la Salut

A part del Consell Episcopal esmentat anteriorment, també existeixen cinc consells: el Col·legi de Consultors, el Consell Presbiteral, el Consell Pastoral, el Consell per als Assumptes Econòmics i els Rectors Consultors.

COL·LEGI DE CONSULTORS: format per set capellans. El bisbe escull cada cinc anys un grup de sacerdots del Consell presbiteral (en nombre no inferior a sis i no superior a dotze) que l'assessora de forma continuada, i en els assumptes de govern especialment urgents. Es reuneix sempre que és necessari.

A excepció de pocs casos¹⁶, generalment opinions del Col·legi de Consultors no són vinculants. Quan una seu queda vacant, el govern de la diòcesi fins a la constitució d'un Administrador diocesà passa al Bisbe auxiliar, i si n'hi ha diversos, al més antic de promoció. En el cas de que no hi hagi Bisbes auxiliars, el govern passa al Col·legi de Consultors, llevat que la Santa Seu disposi d'una altra cosa. A la diòcesi de Girona sempre ha passat al Col·legi de Consultors, ja que no existeixen bisbes auxiliars.

El darrer Col·legi de Consultors va ser creat el 20 de gener de 2008.

CONSELL PRESBITERAL: és considerat com el "senat del Bisbe" que representa els capellans de la diòcesi. Té la missió d'assessorar el Bisbe en els problemes pastorals. En formen part membres per raó del càrrec (Vicari General, Provicari General, els dos vicaris episcopals, i el President del Capítol de la Catedral), sacerdots que són escollits per votació pels propis sacerdots de la diòcesi¹⁷ i finalment preveres designats pel propi bisbe de Girona¹⁸.

El que regia l'any 2008 va ser escollit el 15 de novembre de 2005 i el constituïen 23 persones. Es renova cada cinc anys. El febrer de 2009 van ser escollits els nous membres, ja que l'octubre de 2008 va entrar a la diòcesi un nou prelat.

No hi data fixa de reunions i les seves decisions no són vinculants.

CONSELL PASTORAL: la seva missió segons el *Codi de Dret Canònic* (1983, nº 511) és la d'"investigar i ponderar tot el que es refereix a les activitats pastorals i proposar-hi conclusions pràctiques".

Està format per membres per raó del càrrec (Vicari General, Provicari General, els dos Vicaris Episcopals i la Secretària Cancellera), membres per elecció (preveres, religiosos i laics)¹⁹ i membres designats pel Bisbe²⁰.

¹⁶ Es tracta de casos a on el bisbat és regit per un *Administrador diocesà* (veure el *Nomenclàtor*). Per exemple, la persona que ostenta el càrrec de *canceller* (veure el *Nomenclàtor*) i els notaris poden ser cessats pel Bisbe, però mai per l'Administrador diocesà sense el consentiment del Col·legi de Consultors (*Codi de Dret Canònic* 1983, nº 485). Tampoc, l'Administrador diocesà no pot concedir excardinacions o incardinacions fins que no hagi passat un any des de que la seu hagi quedat vacant i sempre amb el consentiment del Col·legi de Consultors (*Codi de Dret Canònic* 1983, nº 272).

¹⁷ L'any 2008 n'eren setze. Representaven cada un dels arxiprestats de la diòcesi. També hi havia un representant dels sacerdots de la Cúria i del Capítol de la Catedral, un altre dels preveres religiosos i finalment un altre de la Societat Sacerdotal de la Santa Creu. Els mateixos sacerdots envien per correu o porten el vot personalment a la Cúria diocesana. En un dia determinat hi ha el recompte de vots. Se celebren dues voltes.

¹⁸ Dos preveres.

¹⁹ L'any 2008 hi havia tres preveres, dos religiosos i setze laics. Aquests laics representaven cada un d'ells els arxiprestats i també l'Apostolat Seglar. Els preveres són dos arxiprestes (que s'escullen en una reunió d'arxiprestes) i un membre del Consell Presbiteral (que s'elegeix en la primera reunió del Consell Presbiteral). Cada comunitat de religiosos presenta un candidat a la Secretària General del Bisbat. Hi ha dues voltes. Pel que fa als laics, cada arxiprestat presenta el nom d'un laic elegit a través del Consell Arxiprestal o de l'òrgan de representació dels laics corresponent. Per altra banda, els moviments també escullen el seu representant: dos dels moviments de joves i dos més dels d'adults. Els noms de tots els candidats s'han de presentar abans d'una data en concret a les oficines del Bisbat. Per a l'ampliació d'informació es recomana la consulta a *Butlletí de l'Església de Girona* (Gener, 2009: 92-97)

²⁰ L'any 2008 eren tres laics.

La seva erecció no és obligada pel *Codi de Dret Canònic*, a diferència dels altres consells que si que ho són.

Té un caràcter merament consultiu, d'assessorament, mai vinculant i quan la seu queda vacant cessa. Es reuneix com a mínim un cop l'any. El Bisbe és qui limita la durada de cada un d'ells i si creu que n'hi ha d'haver o no.

El que regia el 2008 fou escollit el 13 de desembre de 2003 i el formaven 28 persones. El febrer de 2009 van ser escollits els nous membres.

CONSELL PER ALS ASSUMPTES ECONÒMICS. Format per deu persones: Vicari General, Provicari General l'Ecònom diocesà i set persones laiques. Són nomenats per un termini de cinc anys (l'actual regeix des de l'11 d'abril de 2005) renovables.

La seva funció és la elaborar cada any el pressupost de la institució de l'any entrant i aprovar els comptes d'ingressos i despeses al final de l'any (*Codi de Dret Canònic* 1983, nº 493).

RECTORS CONSULTORS: són dos preveres. Quan hi ha causes que podrien motivar l'expulsió (el *Codi de Dret Civil* en diu "remoure", veure nº 1740 i 1741) d'un capellà de la seva parròquia per una mala gestió o conducta, el Bisbe ho consulta amb els esmentats rectors.

Els actuals dos sacerdots van ser designats el 12 de desembre de 1985.

3.5.1 Els preveres de la diòcesi

El 31 de desembre de 2008 els preveres diocesans incardinats²¹ eren 204, dels quals 14 residien en altres diòcesis. A més, hi havia 5 preveres extradiocesans residents, 7 preveres residents no diocesans de la Societat Sacerdotal de la Santa Creu²² i 11 religiosos amb càrrec pastoral diocesà²³. L'edat dels capellans de la diòcesi de Girona a octubre de 2008 era aquesta²⁴:

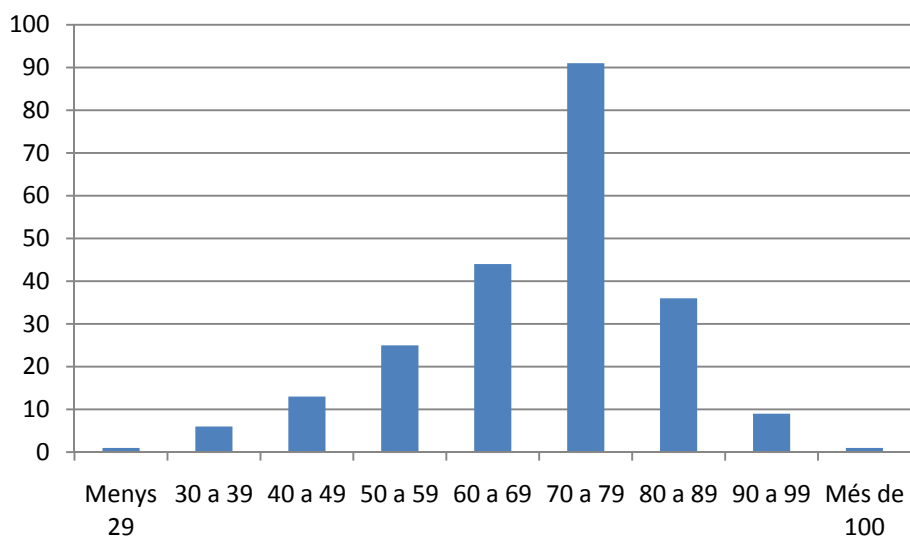
- Menys de 29 anys: 1
- 30-39: 6
- 40-49: 13
- 50-59: 25
- 60-69: 44
- 70-79: 91
- 80-89: 36
- 90- 99: 9
- Més de 100: 1

²¹ La paraula "incardinat" és sinònim d' "adscrit". Més informació en el *Nomenclàtor*.

²² Societat adherida a la Prelatura de l'Opus Dei. Cal fer constar que hi ha altres capellans de l'Opus Dei que formen part de la Societat Sacerdotal de la Santa Creu que són diocesans, i per tant, estan sota la jurisdicció del Bisbe de Girona. Aquests, estan inclosos amb els preveres diocesans incardinats.

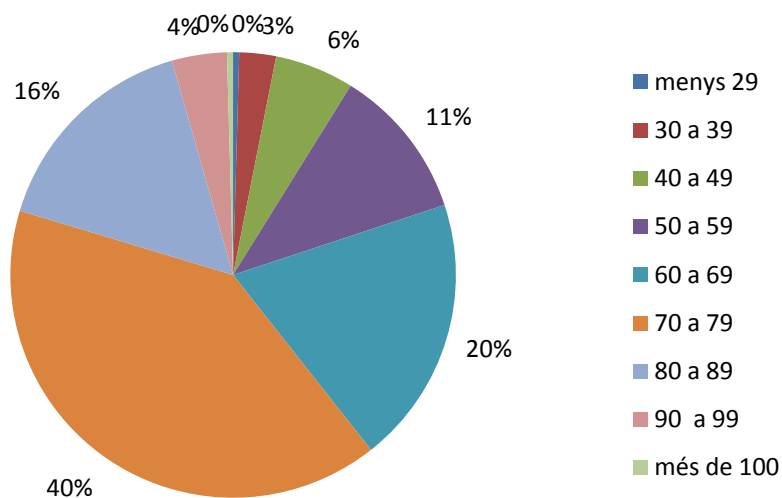
²³ Fan tasques de rector o de vicari d'una parròquia.

²⁴ Facilitades des de la Secretaria del Bisbat de Girona.

Aquesta gràfica de columnes ens mostra clarament l'edat avançada dels capellans. Les columnes més altes estan a les edats de 70 a 79 i a la de 60 a 69.

Si les dades ens mostren percentatges, la següent gràfica circular ens indica que un 40% dels capellans tenen entre 70 i 79 anys. Un 60% del clergat gironí té entre 60 i 79 anys.

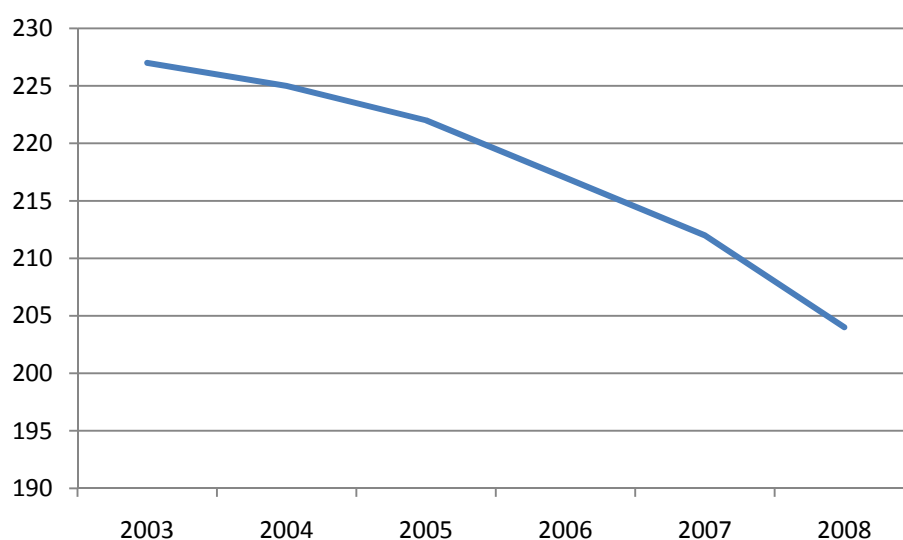

L'edat mitjana dels capellans l'1 de gener de 2009 amb 204 capellans incardinats a la diòcesi era de 69,64 anys.

Evolució del nombre de sacerdots per anys:

2003	227
2004	225
2005	222
2006	217
2007	212
2008	204

En aquesta gràfica es pot veure la davallada del nombre de capellans en els darrers anys.

A finals de 2008, hi havia tres seminaristes.

3.5.2 Els religiosos i missioners

L'any 2008, existien 15 instituts de vida religiosa masculins amb 18 comunitats²⁵ i 31 instituts de vida religiosa femenins amb 80 comunitats (*Guia de l'Església de Girona 2009*: 63-67).

Aquestes són els instituts i entre parèntesi les poblacions on tenen comunitat:

²⁵ Per comunitats s'entenen les cases distribuïdes a tota la diòcesi que tenen els instituts religiosos.

INSTITUTS MASCULINS

- Agustins (Calella)
- Caputxins (Arenys de Mar)
- Carmelites (Olot)
- Carmelites descalços (Palafrugell)
- Cistercencs (Solius)
- Dominics (Girona)
- Fills de la Sagrada Família (Blanes)
- Germans de les Escoles Cristianes (Cassà, Figueres, Girona²⁶, Palamós, Santa Coloma de Farners)
- Germans Maristes de l'Ensenyament (Girona)
- Germans de Sant Gabriel (Torroella de Montgrí)
- Jesuïtes (Girona)
- Maristes (Malgrat de Mar)
- Missioners Claretians (Girona)
- Paüls (Figueres)
- Salesians (Girona)

INSTITUTS FEMENINS

- Benedictines (Girona)
- Carmelites (Banyoles)
- Carmelites descalces (Girona)
- Clarisses (Fortià, Santa Coloma de Farners, Vilobí d'Onyar, Torroella de Montgrí).
- Clarisses de la Divina Providència (Olot)
- Clarisses Caputxines (Girona)
- Esclaves del Santíssim Sagrament i de la Immaculada (Girona)
- Adoratrius del Santíssim Sagrament i de la Caritat (Girona)
- Carmelites de la Caritat Vedruna (Girona, Caldes de Malavella, Calella, la Cellera de Ter, Malgrat de Mar, Olot, Palamós, Sant Feliu de Guíxols, Tordera)
- Companyia de Maria Nostra Senyora (Calella)
- Concepcionistes Missioneres de l'Ensenyament (Arenys de Mar)
- Dominiques de l'Anunciata (Girona, Anglès, Canet de Mar, Pineda de Mar, Salt)
- Filles de Maria Immaculada (Figueres)
- Filles de Sant Josep (Girona, Banyoles, Calella)
- Filles de la Caritat de Sant Vicenç de Paül (Arenys de Mar, Figueres, Girona, Salt, Santa Coloma de Farners)
- Filles del Cor de Maria (Arenys de Mar)
- Filles del Sagrat Cor de Jesús (Banyoles)
- Germanes de la Caritat de Santa Anna (la Bisbal d'Empordà, Terrades)

²⁶ Hi tenen una escola però no una comunitat. Els germans viuen en algunes de les altres poblacions indicades entre parèntesi.

- Germanes de la Verge Maria del Mont Carmel (Lladó)
- Germanetes dels Ancians Desemparats (Arenys de Mar, Banyoles, Palafrugell)
- Germanetes dels Pobres (Girona)
- Hospitalàries de la Santa Creu (Arbúcies)
- Hospitalàries del Sagrat Cor de Jesús (Caldes de Malavella)
- Missioneres del Cor de Maria (Girona, la Bisbal d'Empordà, Blanes, Olot, Sant Feliu de Guíxols)
- Missioneres Filles del Cor de Maria (Salt)
- Operàries Parroquials (Banyoles, Girona, Porqueres)
- Religioses de la Immaculada Concepció de Castres (Lloret de Mar)
- Religioses de les Escoles Pies
- Religioses de Sant Josep de Girona (Banyoles, Blanes, Cassà de la Selva, Figueres, Girona, Llagostera, Malgrat de Mar, Olot, Solius, Torroella de Montgrí)
- Religioses del Bon Pastor (Girona)

Pel que fa als missioners, l'any 2007 n'hi havia 56 i el 2006, 63.

3.5.3 Moviments joves i grans reconeguts

Existeixen 17 moviments o entitats d'adults i 3 de joves. Són moviments reconeguts per la institució del Bisbat de Girona. Com a tals, surten esmentats a la *Guia de l'Església de Girona*.

ADULTS: Acció Catòlica Obrera, Apostolat de l'Oració, Consell Diocesà d'Adoració Nocturna, Cursets de Cristiandat, Equips de Matrimonis de la Mare de Déu, Fe i Llum, Federació Diocesana d'Associacions de Pares de Família, Fraternitat Cristiana de Persones amb Discapacitat, Germanor Obrera d'Acció catòlica, grups d'Oració i Amistat, Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes, Junta de Confraries de la Setmana Santa de Girona, Justícia i Pau, Mans Unides, Moviment de Cristians de Pobles i Comarques, Moviment de Professionals Cristians, Moviment dels Focolars, Obra d'Exercicis Espirituals i Vida Creixent.

JOVES: Joventut Obrera Catòlica, Minyons Escoltes i Guies de Catalunya i Moviment Infantil i Juvenil d'Acció Catòlica (MIJAC). També hi ha la Fundació Esplai Girona i la Fundació Sant Jordi de la demarcació diocesana d'escoltisme de Girona.

3.5.4 Administració dels sacraments

	2004	2005	2006	2007	2008
Baptismes	4.938	4.865	5.024	4.839	4.683
1 ^a Comunions	3.457	3.320	3.289	3.232	3.139
Confirmacions	588	490	570	380	548
Matrimonis	1.859	1.585	1.529	1.463	1.293

Com es veu en la taula només augmenten les confirmacions, que ja per si són baixes, mentre que els altres incrementen baixades; fixem-nos en el sacrament del matrimoni (de 1.859 el 2004 a 1.293 el 2008)²⁷.

²⁷ Dades facilitades des de la Secretaria del Bisbat de Girona.

3.6 LA COMUNICACIÓ AMB ELS CINC SENTITS

L'any 2004, existien en el món uns 6 mil 388 milions de persones (6.388.500.000). D'aquestes, uns mil milions (1.098.366.000) eren catòliques, el que significa un 17,2 % (Domínguez, 2007: 281).

Des de que l'Església catòlica existeix com a tal, tant la institució com el Poble de Déu (Jerarquia i fidels) sempre s'ha servit d'una sèrie de conductes per comunicar, per donar a conèixer el seu missatge, la seva raó de ser. Ha aprofitat formes clàssiques i tradicionals. El paper o el rotlle eren el suport necessari per deixar constància de la vida de Jesús, que després es plasmava en el còdex. No va dubtar a recórrer qualsevol disciplina de l'art: iconografies a les parets d'un temple, la pintura, l'escultura, també l'arquitectura ... va assumir la impremta i després tot allò relacionat amb els mitjans de comunicació. Fins i tot, la fe ha portat a crear vies de comunicació, com ha pogut ser el Camí de Santiago, o sense anar tant lluny, el Viacrucis.

Una de les vies que aprofita l'Església institucional és la Delegació de Mitjans de Comunicació. Aquesta tesi dedica un capítol a parlar-ne tant de la comunicació externa com interna, per tant, en aquest llistat no hi surt. El que pretén el present apartat és el d'enumerar aquella comunicació que fa servir tant l'Església institucional com el Poble de Déu al marge de la Delegació. Fer un estudi detallat d'això ja valdria tota una tesi, en aquest cas, es vol només detallar-los. Són canals que utilitzen els cinc sentits. Aquests són alguns dels molts exemples:

AUDITIU

- Campanes: anuncien les festes, l'Àngelus, un enterrament, un casament... les hores ...
- Música: els cassettes i els discs compactes de música religiosa, l'orgue, altres instruments musicals (com la guitarra), la coral, els cants d'una celebració...
- Les matraques²⁸ del Tridu Pasqual.

OLFACTE

- Encens: fora del sentit que té l'encens en una celebració, que és el de "donar culte a Déu i visualitzar la pregària que de la terra puja cap al cel"²⁹, és fàcil que la seva simple olor quan se sent fora d'un temple hom recordi l'Església. Fins i tot, sense que la mateixa Església s'ho hagi proposat, quan hom olora una espelma encesa, li recorda un temple religiós gràcies a les espelmes votives que es posen davant d'una imatge.
- Les flors també donen olors característics: la ginesta que es posa en temps de Corpus a l'Església, o altres flors durant l'època de l'any.

²⁸ Instrument de fusta. Més informació en el *Nomenclàtor*.

²⁹ Declaracions per aquesta tesi de Mn. Joan Baburés, delegat de Litúrgia del Bisbat de Girona.

ORAL

- Celebracions litúrgiques. La missió principal de l'Església com a institució és anunciar el missatge de Jesucrist i la doctrina catòlica. Se serveix per fer-ho de les parròquies i altres temples que són regentats per sacerdots. Allà el cristià anirà rebent els sacraments.
- Conferències i trobades: organitzades per parròquies, moviments, delegacions. Tracten generalment d'aspectes pastorals, de la fe, la moral ...
- Homilies: comentari del rector en les celebracions litúrgiques.

VISUAL

És el sentit més utilitzat

- Colors: el color de la casulla³⁰ del sacerdot canvia dependentment de l'època de l'any.
 - a) Blanc: Pasqua (significa Resurrecció), Nadal (llum), en les festes del Senyor com l'Ascensió i la Transfiguració (Glòria de Déu), festes de la Mare de Déu com l'Anunciació o l'Assumpció (Puresa) i Dijous Sant (alegria).
 - b) Morat: Advent (esperança), Quaresma (penitència), Commemoració dels Fidels Difunts i exèquies i enterraments (Dolor).
 - c) Vermell: Pentecosta (foc), Setmana Santa (Passió), Festes de sants i santes màrtirs (sang dels màrtirs) i Confirmació (Esperit Sant).
 - d) Verd: temps durant l'any³¹. Significa vida.
 - e) Altres: Blau (El 8 de desembre que se celebra la festa de la Puríssima Concepció es pot emprar si es vol el color blau cel gràcies a un privilegi que el Vaticà va concedir a Espanya. La Patrona d'Espanya és la Immaculada Concepció de Maria. El color blau és el color atribuït a Maria) i Rosat (Si es vol es pot utilitzar el tercer diumenge d'Advent conegut com a *Gaudete* i el quart diumenge de Quaresma conegut com a *Laetare*. El color significa que estàs en mig de cada un dels temps).
- Escultures, imatges religioses.
- Estampes de beats, sants, marededéus, Jesús...
- Flors: les flors i l'ornamentació que es posa en l'interior d'un temple. No té la mateixa ornamentació un enterrament que un casament. Per Quaresma, per exemple, no es posen flors.

³⁰ Vestit que utilitzen el bisbe i el prevere sobre l'alba quan celebren un ofici.

³¹ La resta de dies que no corresponen a les etapes abans esmentades.

- Gestos: el capellà quan celebra (imposició de mans, beneir, donar la pau, estendre les mans per pregar ...)
 - Llibres: la mateixa Bíblia és el llibre més traduït del món. Altres publicacions relacionades amb el món eclesial, des de teologia, litúrgia, vides de sants, art ...
 - Llibreria Diocesana. El Bisbat com a institució té una llibreria pròpia on s'hi venen llibres religiosos i altre material com imatges, estampes ...
 - Llum: Un llum encès al costat del Sagrari vol dir que custodia el pa consagrat. Si el llum està tancat significa que no hi és.
 - Pintures
 - Pòsters i altre material de paper: les delegacions i secretariats del Bisbat, davant d'una jornada o un acte especial editen cartells que els rectors de parròquies claven a la cartellera dels cancells de l'Església. Són editats generalment des de la pròpia Conferència Episcopal Espanyola, que els envia tant en castellà com en català. A la diòcesi de Girona s'escullen en català. També en alguns casos, s'encarreguen a la Conferència Episcopal Tarraconense, com el de la Jornada Mundial de les Comunicacions.
- Al llarg de l'any, l'Església convoca jornades i col·lectes eclesials: Jornada de la Vida Consagrada, Jornada Mundial del Malalt, Campanya Mundial de la Fam promoguda per Mans Unides, Dia del Seminari, Jornada Mundial per les Vocacions, Jornada de Germanor, Col·lecta en favor de Càritas o la Jornada Mundial de les Comunicacions d'entre altres³².
- També edita durant l'any fulletons, díptics, calendaris d'activitats, i altre material promocional ...
- Símbols: el símbol més important dels cristians és sense cap mena de dubte la creu. Només veient-la hom relaciona Jesús. També hi ha el peix (símbol interreligiós de persones que creuen amb el mateix Déu). D'entre altres, es poden esmentar els símbols que té el bisbe d'una diòcesi:

- a) Mitra: ornament propi dels bisbes i dels abats. Es tracta d'una mena de barret alt i acabat en dues puntes, amb dues cintes que cauen sobre l'esquena.
- b) Solideu: mena de barret en forma de casc esfèric que porten principalment els bisbes, cardenals i Papes. El bisbe el porta de color morat, mentre que el cardenal vermell i el Papa blanc.
- c) Bàcul: bastó símbol d'autoritat dels bisbes com a pastors espirituals d'una diòcesi.
- d) Pectoral: Creu, símbol dels cristians. El bisbe la porta penjada al coll.
- e) Anell: Símbol de fidelitat amb Déu.

³² En aquest enllaç <http://www.conferenciaepiscopal.es/actividades/actividades.htm> es pot consultar el calendari de les jornades previstes durant l'any. Visitada el desembre de 2008.

- Vies de comunicació, pelegrinatges: camí de Santiago, la ruta del pelegrí de Tossa, pelegrinatges a llocs sants, santuaris ...
- Vitalls

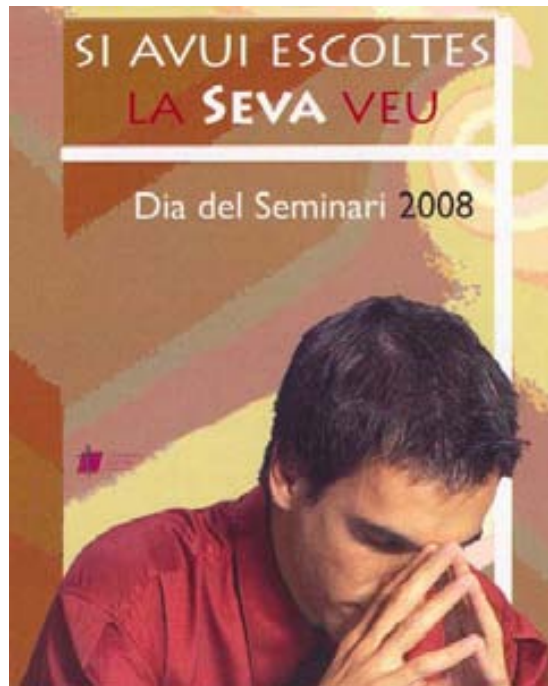
A part, cal tenir en compte també les diapositives, pel·lícules o obres de teatre que es projecten en els locals parroquials o en altres sales amb contingut cristià.

COMUNICACIÓ INTERNA

El Bisbat de Girona com a institució té també una comunicació interna. D'entre altres, cal apuntar.

- Reunions: les trobades periòdiques dels diferents consells: episcopal, presbiteral, pastoral ... Les reunions d'arxiprestes.
- Comunicats a través de correu postal o electrònic que des de la Secretaria del Bisbat s'envien als delegats, rectors ...
Per exemple, el dia 16 de juliol de 2008, data en que Francesc Pardo va ser nomenat bisbe de Girona, des de Secretaria General es va enviar en caràcter d'urgència una nota per correu electrònic i per correu postal a tots els capellans en la qual feia constar que des d'aquell moment, calia "afegir a la pregària dels fidels de la missa de cada dia, especialment la dels diumenges, i fins a l'ordenació i presa de possessió canònica, una petició pel nou bisbe". També informava que a la Pregària Eucarística calia continuar nomenant el bisbe Carles i que "a partir del dia de l'ordenació i de la presa de possessió del nou bisbe es començarà a fer menció del bisbe Francesc". En un tercer punt, s'anunciava que "properament es trametrà als preveres l'esquema d'una homilia explicant la missió del bisbe, perquè sigui predicada els diumenges que s'indiqui". La nota finalitzava amb dues pregàries que podien servir d'exemple per ser utilitzades a la pregària dels fidels. Una d'elles és aquesta:

Perquè el Senyor atorgui al nostre germà Francesc, designat com a Bisbe i Pastor de la nostra Església, de ser sempre en totes les seves accions un vertader imitador de Jesús, el Bon Pastor que va lliurar la vida per les seves ovelles, preguem el Senyor.

Cartell del Dia del Seminari de l'any 2008

Aquest mòbil "de paper" es va repartir durant la Quaresma de l'any 2008 a totes les parròquies, moviments de joves i escoles de la diòcesi de Girona. Formava part de la campanya Dsknktat x Knktar (Desconnecta't per Connectar) promoguda pel Secretariat de Pastoral amb Joves del Bisbat de

Girona. El petit díptic a mida d'un mòbil (10,5 x 5,5 cm) informava de la iniciativa: fer abstinència de SMS. Com a mínim estalviar tres missatges al dia: "3 sms al dia, durant 40 dies, són 120 missatges estalviats, que, multiplicats per 0,20 euros que val un sms, donen la quantitat de 24 euros". El díptic convidava a donar aquests 24 euros a un projecte de Càritas Diocesana.

Aquest programa de mà del Ritual de l'ordenació del bisbe Francesc Pardo es va repartir a tots els assistents que van participar de la celebració a la Catedral de Girona el 19 d'octubre de 2008.

Capítol 4

4. L'ESGLÉSIA INSTITUCIONAL I LA COMUNICACIÓ

4.1 ELS DOCUMENTS

Aquest capítol no pretén fer un exhaustiu estudi sobre els documents que sobre la comunicació han redactat els sants pares o la comissió encarregada de les comunicacions del Vaticà (actualment el Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials). El motiu és perquè aquest tema ja s'ha estudiat profundament en dues obres de referència:

- *El derecho a la verdad* de Jesús Iribarren (BAC, Madrid 1968): hi sortien mencionats tots els documents (discursos, homilies, cartes o encíclics) que referien a la premsa, ràdio i televisió; des de Gregori XVI (1831) fins a Pau VI (1967).

- *Del Génesis a Internet* de Pascual Cebollada (BAC, Madrid 2005): actualitza l'obra anterior i incorpora altres documents omesos per Iribarren.

Cal tenir en compte també dos articles sobre el tema:

«Los medios de Comunicación Social en los documentos de la Iglesia» de Paul A. Soukup, *Concilium*, nº 250, desembre 1993, pp. 1051-1061. Madrid.

«Un nuevo areópago para la evangelización. Síntesis del magisterio pontificio sobre los medios de comunicación social» de Manuel María Bru. Sèrie Papeles de Información Religiosa nº 3 /2008 del Observatorio para el Estudio de la Información Religiosa. Servicio de Publicaciones de la Fundación Universitaria San Pablo-CEU, Madrid 2008).

Amb tot, s'ha considerat oportú mencionar i aportar les dades més importants dels documents mestres sobre la comunicació que ha tret fins ara l'església oficial catòlica, i en especial el sant Pare o el Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials.

Els primers documents, l'abans de *Miranda prorsus*

Abans d'un dels primers documents dedicat en part als mitjans de comunicació (*Miranda Prorsus*, el 1957), els papes ja s'hi havien referit d'una o altra manera. Cebollada (2005: 5-6) posa com a primer pontífex a Climent XIII amb l'encíclica³³ *Christianae Reipublicae salus* publicada el 25 de novembre de 1766, tot i que el seu missatge és bàsicament un crit d'alerta a la divulgació de llibres. Escriu d'entre altres coses:

La salut -la salvació- del poble cristià ens obliga a estar vigilants perquè la insolent i temible llicència de llibres, cada dia més nombrosos, no sigui provocant estralls. Amb la pesta contagiosa de llibres bolcats sobre la societat cristiana, homes esgarriats,

³³ Significat d'"encíclica" en el *Memoràndum*.

addictes a la mentida i allunyats de la sana doctrina, embruten la font pura de la fe i commouen els fonaments de la religió. Molts llibres resulten un flagell mortal amb el que s'ha de lluitar ferotgement.

El Papa Gregori XVI, a l'encíclica *Mirari Vos* publicada el 15 de juliol de 1832 condemna la llibertat de premsa "si per tal s'entén el dret a publicar tota classe d'escrius, llibertat per molts desitjada i promoguda". Afegeix el pontífex (Cebollada, 2005: 8-10):

Ens horroritzem al considerar quins monstres de doctrina o, millor dit, quina quantitat d'errors ens envolta, disseminant-se per totes parts en innumbrables llibres, fulletons i articles que, si són insignificants per la seva extensió, no ho són certament per la malícia que porten; i de tots ells surt la maledicció que veiem amb gran pena escampar-se sobre la terra.

Pius IX segueix preocupat pels llibres i fulletons impius a l'encíclica *Nostis et nobiscum*, del 8 de desembre de 1849. A ell se li deu la fundació l'any 1861 del periòdic oficiós *L'Osservatore Romano*.

Lleó XIII serà el Papa de la "bona premsa", i el primer Papa que parla clarament sobre publicacions periòdiques. Incentiva des de l'encíclica *Etsi Nos* del 15 de febrer de 1882 a que surtin publicacions per combatre els diaris impius. Es tracta d'un document adreçat bàsicament als catòlics italians. Es llegeix d'entre altres coses (Cebollada, 2005: 19-20):

S'han d'oposar escrits a escrits, perquè el mateix art capaç de tant de mal es canviï en benefici i salut dels homes, i surti el remei des d'on altres busquen el verí. A aquest efecte, seria de desitjar que, com a mínim en cada província, es constitueixi algun organisme que orienti al públic sobre els múltiples i greus deures de tot cristià cap a l'Església, divulgant amb aquest fi publicacions freqüents i, si és possible, diàries.

Lleó XIII també va ser el Papa que va afirmar que les persones formen la seva opinió i extreuen les seves pautes morals a través de la premsa. Ho va escriure a l'encíclica *Paternae* el 18 de setembre de 1899, adreçada als arquebisbes i bisbes del Brasil³⁴. Una idea que ha estat repetida per altres papes. El sant Pare es queixava que entre les persones "bones" hi havia una arma que utilitzada pels impius amb astuts enganys proporcionava una "gran ruïna a la fe i als costums".

Un altre papa, Benet XV va arribar a definir els periodistes, articulistes i escriptors catòlics com uns escollits de Déu. Escriu a l'encíclica *Pacem Dei* del 23 de maig de 1920: "com escollits de Déu, sants i estimats, procureu revestir-vos d'entranyes de misericòrdia i benignitat" (Cebollada, 2005: 47-48).

El primer sant Pare que va creure en la necessitat dels mitjans de comunicació per evangelitzar va ser Pius XI amb la inauguració de Ràdio Vaticana. També va escriure una encíclica sobre el cinema i a més, va buscar un patró per als periodistes.

³⁴ Generalment, i com ja es ve indicat, els textos del magisteri són extrets de l'obra de Pascual Cebollada. En cas contrari, com en aquest, les referències són del web del Vaticà. A l'apartat "Arxiu dels Pontífexs" hi ha tots els documents dels papes des de Lleó XIII (1878-1903) fins a l'actual Benet XVI.

Per una banda, Ràdio Vaticana fou inaugurada el 12 de febrer de 1931, dissenyada i muntada per mateix Guglielmo Marconi, el científic italià que el 1897 va efectuar la primera transmissió radiofònica de ràdio de la història.

L'encíclica sobre el cinema fou redactada el 29 de juny de 1936 i va portar per nom *Vigilante cura* (Cebollada, 2005: 66-80). Cal recordar que tot i que el cinema va néixer el 1895, les pel·lícules sonores no van arribar a popularitzar-se fins el 1930 aproximadament. Va ser en aquesta encíclica on Pius XI es convertí en el primer Papa que va definir els mitjans de comunicació com un "regal de Déu". Aquesta definició va agradar tant que després la majoria de pontífexs l'han anada repetint al llarg del magisteri. Escrivia Pius XI:

Doncs és molt necessari i urgent procurar i aconseguir que tot el que el progrés inventi en les disciplines humanes o en la mateixa tècnica -vertader do de Déu- serveixi també per a la seva glòria, la salvació de les ànimes i la propagació del regnat de Jesucrist [...].

L'encíclica era un atac al cinema no religiós. El Papa va proposar que es confeccionés amb regularitat un llistat de pel·lícules classificades segons la moral. L'encarregat d'elaborar-lo seria un organisme depenent de l'Acció Catòlica que faria públic aquest catàleg perquè estigués a l'abast de tothom. Les persones més grans recordaran que efectivament aquest llistat es va anar confeccionant durant dècades. A la diòcesi de Girona es publicava a la revista diocesana *Vida Catòlica*. A la ciutat de Girona també es podia veure en el pati de l'entrada dels locals de l'Acció Catòlica que estaven aleshores a l'edifici de Casa Carles.

El cinema no catòlic va portar molts mals de caps a la jerarquia: els sacerdots tenien prohibida l'assistència en una sala de cinema segons un decret del cardenal Gasparri, vicari de Roma, publicat el 15 de juliol de 1909 (Cebollada, 2005:39). Tampoc es podien projectar pel·lícules a les esglésies, per molt pietoses que fossin, segons un altre decret de la Sagrada Congregació Consistorial del 10 de desembre de 1912 (Cebollada, 2005: 40-41). Es tracta de dos documents que van sortir en el pontificat de Pius X.

Pius XI, va declarar a sant Francesc de Sales com a patró dels escriptors, i per extensió dels periodistes, catòlics. Va ser 26 de gener de 1923 a l'encíclica *Rerum ommium*³⁵.

La *Vigilante Cura* va animar al successor de Pius XI, Pius XII, a crear el 30 de gener de 1948, una comissió pontifícia dedicada al cinema.

Miranda prorsus (1957)

Pius XII agafaria la idea del seu predecessor de que els mitjans de comunicació eren "un regal de Déu" a l'encíclica *Miranda prorsus* del 8 de setembre de 1957 (Cebollada, 2005: 255-297). Es tracta del primer gran document dedicat a la comunicació. No fa referència a la premsa, però sí al cinema, la ràdio i la televisió, uns mitjans tècnics que "exerciten un

³⁵ S'amplia aquesta distinció i altres patronatges de sants "periodístics" en un proper apartat dedicat al sants que han estat declarats patrons dels mitjans de comunicació.

extraordinari poder sobre l'home, conduint així al regne de la llum, del que és noble, del que és bell, com també als dominis de les tenebres i de la depravació, gràcies a ultrapotents i desenfrenats instints, depenent quin espectacle posi en evidència i estimuli els elements d'un o d'altre camp”.

El pontífex els defineix com uns “meravellosos invents de la tècnica” i creu que han de servir a la veritat, al bé, a la informació, a l'ensenyament, i a l'espectacle.

Demana que la ràdio i la televisió s'afegeixin a la Comissió de cinema que va proposar el seu antecessor i que hauria d'estar funcionant a cada bisbat del món: “[...] desitgem que en totes les nacions, a on aquestes oficines no existeixen encara, siguin establertes sense tardança i siguin confiades a persones competents sota la direcció d'un capellà escollit pels bisbes”. Aquestes oficines informarien als fidels sobre el valor de les retransmissions radiofòniques.

L'encíclica proposava que els locutors de programes religiosos assistissin a cursos “per assegurar les retransmissions religioses un nivell artístic i tècnic elevat”.

Pius XII va declarar en aquesta encíclica a l'Arcàngel sant Gabriel com a patró de les telecomunicacions.

Inter mirifica (1963)

L'*Inter mirifica* (Cebollada, 2005: 425-436 i *Concili Ecumènic Vaticà II*, 1993: 407-416) va ser el decret del Concili Vaticà II dedicat íntegrament als mitjans de comunicació. Fou aprovat el 14 de desembre de 1963. En el seu redactat aprofita moltes definicions de papes anteriors: “regal de Déu”, “meravellosos invents de la tècnica” ... El Concili va voler donar amb aquest decret un missatge positiu:

[...] la Mare Església accepta i impulsa amb particular atenció aquells que afecten principalment l'esperit humà i han obert camins nous per comunicar amb el màxim de facilitat tota mena de notícies, idees i normes. [...] La Mare Església sap prou que aquests mitjans, si són ben usats, proporcionen al llinatge humà un ajut considerable, perquè contribueixen molt a l'esbarjo i a la cultura de l'esperit, com també a la propagació i enfortiment del Regne de Déu; també sap que els homes en poden usar contra el pla del diví Creador i aplicar-los en detriment de si mateixos [...]. L'Església catòlica [...] considera que forma part del seu deure predicar el missatge de salvació valent-se també dels mitjans de comunicació social, i instruir les persones sobre el bon ús que n'han de fer.

El decret convida a formar sacerdots, religiosos i laics per a l'apostolat de la comunicació. Per aquest fi mana crear escoles i facultats “on periodistes, guionistes de cine, de ràdio, de televisió i tots aquells a qui pertoca puguin arribar a una formació integral, amarada d'esperit cristià, principalment en relació a la doctrina social de l'Església”.

També recorda als catòlics l'obligació de sostenir i ajudar econòmicament els mitjans de comunicació “el fi principal dels quals sigui la divulgació i defensa de la veritat i la formació cristiana de la societat”.

El decret conciliar crea una jornada mundial de les comunicacions “en la qual els fidels seran instruïts de llurs obligacions en aquest camp i convidats a pregar per aquesta necessitat i a contribuir-hi amb llur almoïna, la qual serà

religiosament destinada a sostenir i a fomentar les institucions i les iniciatives que l'Església promou en aquest camp, d'acord amb les necessitats del món catòlic".

Ja per últim, *Inter mirífica* mana la creació d'una Oficina Pontificia de la Santa Seu dedicada als Mitjans de Comunicació. També desitja que n'hi hagi a cada país (a les conferències episcopals) i per extensió, també serà després a cada Bisbat. Aquestes oficines procuraran "la recta formació de la consciència dels fidels en l'ús d'aquests mitjans". Tanmateix, proposava la creació d'associacions internacionals catòliques relacionades amb els mitjans de comunicació (s'entén per a cada una de les disciplines) que només podien ser provades per la Santa Seu. Una d'aquestes associacions és la UCIP (dedicada a premsa).

Communio et progressio (1971)

Després del Concili Vaticà II, el Pontifici Consell per als Mitjans de Comunicació Social va publicar dues instruccions pastorals: el 23 de maig de 1971 *Communio et progressio* i el 22 de febrer de 1992 *Aetatis novae*.

La Communio et progressio (Cebollada, 2005: 552-626) va ser redactada en el pontificat de Pau VI i se la considera una teologia de la comunicació (Bru, 2008: 21). No en va, ens presenta Jesús com el gran comunicador:

El mateix Crist en la seva vida es va presentar com el perfecte comunicador. Per l'encarnació es va revestir de la semblança d'aquells que després anirien a rebre el seu missatge, proclamant tant en paraules com en la seva vida sencera, amb força i constància, des de dins, és a dir, des de l'interior del seu poble.

Afirma que un dels fins principals dels mitjans de comunicació és la unió dels homes: "desenvolupar la civilització, el progrés en la convivència humana i la pau".

El text afegeix una concepció nova alhora de proclamar el missatge: no és el mateix fer-ho des del púlpit que des dels mitjans de comunicació. La forma de fer-ho ha d'estar "dictada per la naturalesa mateixa del mitjà de comunicació que s'utilitza" i "convé acomodar als mitjans de comunicació el llenguatge i estil".

La instrucció va proposar també que cada bisbe, conferència episcopal i Santa Seu tinguin un portaveu que "comuniqui oficialment les notícies i que resumeixi els documents de l'Església per a la seva difusió, de manera que, comentats, es faciliti amb major seguretat la comprensió del públic".

Aetatis novae (1992)

L'última instrucció que parla de forma genèrica sobre els mitjans de comunicació és *Aetatis novae* (Cebollada, 2005: 887-920) redactada el 22 de febrer de 1992, en el pontificat del papa Joan Pau II.

A les primeres línies el Pontifici Consell per a les Comunicacions agafa una declaració del Papa escrita en una anterior encíclica, la *Redemptoris Missio*, del 1990. Allà, Joan Pau II reconeix que el món de la comunicació s'ha

convertit en el primer areòpag del temps modern que està unificant a la humanitat i transformant-la - com se sol dir- en una aldea global. Reafirma el que ja altres pontífexs havien manifestat en el sentit de que els mitjans de comunicació han agafat tanta importància que per a molts són "el principal instrument informatiu i formatiu, d'orientació i inspiració per als comportaments individuals, familiars i socials [...] El que saben i pensen els homes i dones del nostre temps està condicionat, en part, pels mitjans de comunicació".

El Pontifici Consell per a les Comunicacions va més lluny en aquesta instrucció pastoral quan afirma que per a moltes persones "la realitat correspon a allò que els mitjans de comunicació defineixen com a tal", i que "allò que no surt publicat sembla insignificant".

S'alerta del perill de manipulació ideològica i política que poden tenir els mitjans públics i de les "profundes conseqüències" que poden tenir els privats, ja que aquests últims són avaluats "en funció del benefici i no del servei" i "es prefereix la popularitat a la qualitat".

Quan a l'any 1990 encara no hi havia Internet (tal com el coneixem avui), el document ja parlava que els mitjans de comunicació "no poden reemplaçar el contacte personal immediat ni tampoc les relacions entre els membres d'una família o entre amics".

Es demana que s'adapti el missatge de l'Església a cada època i també a les particulars cultures de les diferents nacions i pobles.

La instrucció pastoral proposa que les conferències episcopals elaborin plans pastorals relacionats amb la comunicació.

Altres documents

Altres escrits del magisteri s'han fet ressò dels mitjans de comunicació.

Per ordre cronològic no es pot oblidar l'exhortació apostòlica *Evangelii nuntiandi* del 8 de desembre de 1975 de Pau VI (Cebollada, 2005: 657). Allà, el pontífex va ser molt contundent:

L'Església se sentiria culpable davant Déu si no fes servir aquests poderosos mitjans, que la intel·ligència humana perfecciona cada cop més. Amb ells, l'Església pregona damunt dels terrats el missatge del que és dipositària. En ells troba una versió moderna i eficaç del púlpit. Gràcies a ells pot parlar a les masses.

L'encíclica *Redemptoris missio* (Cebollada, 2005: 883-884 i *Redemptores Missio*, 1991: 55-56) redactada per Joan Pau II el 7 de desembre de 1990, va considerar, com s'ha indicat anteriorment, els mitjans de comunicació com el primer areòpag del temps modern i parla per primera vegada d'"aldea global".

El Papa reconeix que probablement l'Església ha descuidat una mica aquest areòpag: "Generalment es privilegien altres instruments per a l'anunci de l'evangeli i per a la formació cristiana, mentre que els mitjans de comunicació social es deixen a la iniciativa d'individus o de petits grups i entren en la programació pastoral només a nivell secundari". Demanava integrar el missatge de l'Església en aquesta "nova cultura".

Tampoc convé no deixar de banda l'exhortació *Ecclesia in America* (Cebollada, 2005: 1016-1017) de Joan Pau II, redactada el 22 de gener del 1999. El pontífex accentua la importància dels mitjans de comunicació per a l'eficàcia de la nova evangelització i per a la inculturació de l'evangeli. Demanava la formació d'agents pastorals, fomentar centres de producció, l'ús de les noves tecnologies, adquisició d'emissores de ràdio i televisió ...

Tampoc deixava de banda les publicacions catòliques, les quals havien de tenir qualitat per arribar als lectors.

Tanmateix, animava els empresaris perquè recolzessin econòmicament produccions de qualitat que promoguessin valors humans i cristians.

Documents sobre Internet

L'any 2002, el Vaticà es pronunciava de forma oficial sobre Internet. Per una banda, el 22 de febrer van sortir publicats dos documents signats pel Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials: *L'Església i Internet* i *Ètica a Internet*. Per l'altra, el missatge de Joan Pau II amb motiu de la XXXVI Jornada Mundial de les Comunicacions socials portava per nom *Internet: un nou fòrum per a la proclamació de l'evangeli*.

El mateix Joan Pau II va tornar al cap de tres anys, el 24 de gener de 2005, a referir-s'hi en una carta apostòlica titulada *Davant el ràpid desenvolupament tecnològic*.

També ho ha fet per primera vegada el pontífex actual, Benet XVI, en el missatge de la Jornada Mundial de les Comunicacions Socials del 2009: *Noves tecnologies, noves relacions. Promoure una cultura de respecte, de diàleg i d'amistat*.

Tots aquests documents són analitzats en el capítol dedicat a Internet d'aquesta tesi.

Altres aspectes a tenir en compte

La qüestió econòmica, l'esforç que suposa per a l'Església tenir tots aquests mitjans per a l'evangelització, fou tractada en el missatge dels bisbes de la Comissió Episcopal Espanyola de Mitjans de Comunicació Social de l'any 1984 amb motiu de la Jornada Mundial de les Comunicacions (Serrano, 2000: 97): "Alguns objecten que una Església dels pobres i pobra ella mateixa no s'ha de servir d'uns mitjans tan costosos com els audiovisuals per transmetre la fe. S'obliden que els temples per a la pràctica del culte i la predicació de la cultura cristiana eren molt costosos i van ser construïts amb l'aportació econòmica dels fidels de cada època. Avui hem de construir les catedrals de les ones, per fer arribar als fidels i als infidels la Paraula de Déu"³⁶.

Si Pius XI va definir els mitjans de comunicació com a "regals de Déu", Mons. Eugenio Romero Pose, bisbe auxiliar de Madrid i membre de la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació Social, agafava l'any 1999 aquestes

³⁶ Setze anys més tard, l'any 2000, la mateixa Comissió tornava a insistir en la necessitat d'invertir més recursos humans i econòmics en la pastoral de les comunicacions en el missatge anual de la Jornada Mundial de les Comunicacions.

paraules del pontífex per afegir que "l'Església està i ha d'estar present en el cor de tots els mitjans de comunicació perquè creu que la creació no ha estat acabada sinó que s'està fent. Els nous mitjans són creació de Déu per a nosaltres, i en ells hem de contemplar la grandesa del Creador, la glòria de Déu, que es posa sobre les coses creades" (*Boletín de la Comisión Episcopal de Medios de Comunicación*, 1999: 38).

Joan Pau II ja va escriure en el missatge de la XXXIII Jornada Mundial de les Comunicacions socials de l'any 1999 (*Ecclesia*, 13-03-1999: 28-29) que "L'Església desitja l'amistat amb els mitjans de comunicació, conscient de que tota forma de cooperació serà beneficiosa per a tots". El Papa era de l'opinió que la presència de l'Església pot ajudar a que la quantitat d'informació fugaç que passa pels mitjans de comunicació es quedin sense sentit, mentre que els mitjans de comunicació ajuden a l'Església a estar en alerta davant els nous coneixements que sorgeixen.

Com assenyala Raúl Berzosa (1998: 48) els mitjans de comunicació, avui, més que mitjans s'estan convertint en fins, perquè són com fàbriques o tallers on es crea el que és real i el que és històric, "són el nou Olimp on es fabriquen déus i estrelles socials i, a més, imposen la seva moda i el seu llenguatge". El mateix autor els titllava de "vertaders camaleons", atès que saben adaptar-se a totes les modes i a tots els amos.

4.2 ELS SANTOS PATRONS DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Sants patrons reconeguts oficialment pel Vaticà relacionats amb el món de la comunicació n'hi ha cinc: sant Joan Bosco (editors catòlics), sant Francesc de Sales (periodistes), sant Bernardí de Siena (publicistes) l'arcàngel sant Gabriel (telecomunicacions) i santa Clara (televisió). Això no treu que la devoció popular hagi "considerat" patrons del cinema a sant Joan Bosco o bé dels fotògrafs a santa Verònica.

Internet, de moment no té patró, tot i que han nascut iniciatives per buscar-ne un.

PATRONATGES OFICIALS

Sant Joan Bosco (Editors catòlics)

San Joan Bosco va néixer el 1815 a I Bechi (Itàlia) i va morir a Torí (Itàlia) el 1888. Va ser declarat patró dels editors catòlics italians el 24 de maig de 1946 en el pontificat de Pius XII. El decret estava firmat per l'aleshores secretari d'estat i futur papa Pau VI, Giovanni Battista Montini³⁷. El motiu és per haver fundat una societat editora de publicacions religioses. S'hi publicaven llibres de text religiosos per a escoles i fascicles que es distribuïen entre els adolescents amb contingut moralista, educatiu i doctrinal per combatre els textos que atemptaven contra el pensament de l'Església catòlica i que es distribuïen aleshores per Itàlia. També es van editar llibres de sants i d'autors cristians, així com fulls volants a l'estil del seu gran referent Francesc de Sales. Va tenir una impremta pròpia i va ser l'impulsor de la publicació *Boletín Salesiano* que encara avui surt a la llum.

Cal recordar que va fundar la Congregació Salesiana per seguir l'esperit de Sant Francesc de Sales. Un altre dels patronatges oficials d'aquest sant és el de "pare i mestre de la Joventut". Així el va declarar el papa Joan Pau II el 24 de gener de 1989.

L'ononàstica és el 31 de gener.

Sant Francesc de Sales (Escriptors i Periodistes)

Sant Francesc de Sales va ser declarat patró dels escriptors catòlics el 26 de gener de 1923 a l'encíclica *Rerum omnium* de Pius XI. Es llegeix (Cebollada, 2005: 54):

I, com que no consta en públic i solemne document de la Seu Apostòlica que Sant Francesc de Sales hagi estat nomenat patró dels escriptors catòlics, [...] aprofitem aquesta ocasió i, a ciència certa i amb deliberació madura, en virtut de la nostra autoritat apostòlica, per mitjà d'aquesta carta encíclica, constituïm o confirmem i declarem a Sant Francesc de Sales, bisbe de Ginebra i doctor de l'Església, per patró seu, sense que això obsti res en contra.

³⁷ Una còpia d'aquest document es pot consultar en l'annex d'aquesta tesi. Ha estat facilitat expressament pel Dicasteri per a la Comunicació Social de la seu central dels germans salesians a Roma.

Per extensió, el patronatge se'l van fer seu els periodistes.

Francesc de Sales va néixer a Sales (França) el 1567 i morí a Lió (França) el 1622. Sant Joan Bosco en va agafar l'espiritualitat i va fundar la Societat de Sant Francesc de Sales, més coneguts per *salesians*.

Sant Francesc de Sales tenia vocació de periodista des del moment que escrivia periòdicament uns fulls volants de temàtica cristiana que deixava de nit sota les portes de les cases; o així almenys ho explica la tradició.

L'onomàstica se celebra el 24 de gener.

Sant Bernardí de Siena (Publicistes)

Va néixer l'any 1380 a Massa, molt a prop de Siena (Itàlia) i va morir el 1444 a L'Áquila (Itàlia). Sacerdot franciscà molt conegut per les seves missions populars a Itàlia.

Se'l considera patró dels publicistes perquè va promocionar allà on predicava el monograma de Jesús, el IHS (escrit també a vegades JHS). El portava inscrit en els vestits, demanava que se'n fessin estampes, pòsters, cartells, que es posés en els ajuntaments, en els cancells de les esglésies, damunt les portes de les cases, fins i tot en va fer una mena de banderí ...

Un altre sant, Ignasi de Loiola (1491-1556) el va agafar com a emblema de la Companyia de Jesús.

En el monograma a vegades s'hi afegia la creu (en el de l'esquerra de forma sobreposada a la h) o també claus. Les lletres IHS són la transcripció en lletres llatines de l'abreviatura en grec del nom de Jesús (Ih̅c̅oy̅c̅). De forma popular també se li ha volgut buscar el significat de Iesus Hominum Salvator (Jesús Salvador de tots els Homes).

El papa Pius XII va declarar sant Bernardí de Siena patró dels publicistes italians el 19 d'octubre de 1956 en el breu apostòlic *Laudativa nuntia*. El seu successor Joan XXIII ratificava aquest patronatge el 20 de maig de 1960 quan els publicistes francesos li van demanar: "[...] i nomenem per patró celestial dels que es diuen *publicitaires* a Sant Bernardí de Siena, amb tots els honors i privilegis litúrgics que corresponen als sants patrons (Iribarren, 1968: 286).

L'onomàstica se celebra el 20 de maig.

Arcàngel sant Gabriel (Telecomunicacions)

El papa Pius XII va declarar l'arcàngel sant Gabriel patró de les telecomunicacions en el breu apostòlic *Quoniam omne datum* del 12 de gener de 1951. Ho ratificava sis anys després a l'encíclica *Miranda prorsus* redactada el 8 de setembre de 1957 on aclaria que per telecomunicacions s'entenia el telègraf, el telèfon, la ràdio i també la televisió (Cebollada, 2005: 262):

I perquè l'actuació del pla diví a través de l'home aconseguí un èxit més segur i eficaç, hem declarat, amb la nostra autoritat apostòlica, celestial patró del telègraf, de la ràdio i de la televisió a Sant Gabriel Arcàngel que ha portat al gènere humà [...] el tant desitjat anunci de la Redempció.

A llarg de *La Bíblia* es troben diferents passatges on l'arcàngel sant Gabriel és protagonista. El més conegut de tots és el que precisament esmenta el Papa en l'encíclica, l'anunci del naixement de Jesús:

El sisè mes, Déu envià l'àngel Gabriel a un poble de Galilea anomenat Natzaret, a una noia verge, unida per acord matrimonial amb un home que es deia Josep i era descendent de David. La noia es deia Maria. L'àngel entrà a trobar-la i li digué: "Déu te guard, plena de la gràcia del senyor! Ell és amb tu (Lc, 1, 26-28).

L'onomàstica és el 29 de setembre.

Santa Clara d'Assís (Televisió)

El patronatge de la televisió de l'arcàngel Sant Gabriel li va durar encara no cinc mesos, ja que el 14 de febrer de 1958 el mateix Pius XII el substituïa per santa Clara en el breu apostòlic *Clarius explendescit*. Una tendra narració a *Sant Francesc i Clara d'Assís* de Tomàs de Celano en té la culpa. Diu que la nit de Nadal de l'any 1252 (un any abans de la seva mort) santa Clara es va trobar malalta i no va poder acompanyar a les germanes a resar les matines³⁸ a l'església de sant Francesc. Malgrat això, des del llit, va poder escoltar igualment els cants i fins i tot va poder veure el pessebre que hi havia a l'església. Per tant, va poder "escoltar" i "veure" a distància un acte, en aquest cas, litúrgic.

El text forma part d'una de les anomenades *Fonts Franciscanes*, i en concret, com ja s'ha dit, de l'obra *Francesc i Clara d'Assís* en l'apartat de la *Llegenda de santa Clara verge*, en el capítol XIX, sota el títol de «Un consol verament admirable que el Senyor li atorgà en la malaltia» (Celano, 1991: 364-365):

Si en la seva malaltia "tot era recordar" Crist, també Crist la visitava en les seves dolences. Per Nadal, quan el món s'alegra amb els àngels per l'Infant nat, totes les monges se n'anaren a resar matines a l'oratori, deixant la mare tota sola, víctima de la malaltia. Començant ella a meditar sobre el nen Jesús i planyent-se de no poder

³⁸ Les matines se solen resar de matinada. Es tracta d'una de les pregàries de la Litúrgia de les Hores, o dit també, Ofici Diví. Tot i que els laics també poden resar la Litúrgia de les Hores, en fan un principal ús els capellans i els membres d'una comunitat religiosa.

participar en el cant, digué sospirant: "Senyor Déu, aquí em teniu en aquest lloc, ben sola per Vós". Tot d'una, heus ací que va ressonar a les seves oïdes el meravellós concert que es feia a l'església de sant Francesc. Sentia els framenors submergits en la salmòdia, seguia l'harmonia dels cantors i percebia fins i tot la sonoritat dels instruments.

El lloc no era pas tan a prop perquè pogués percebre humanament aquells sons: o bé aquella solemne celebració havia estat amplificada divinament fins arribar a ella, o bé l'oïda havia estat reforçada més enllà de les facultats físiques. Però allò que sobretot superà tot aquets prodigi d'audició fou que la santa va merèixer també veure el pessebre del Senyor. Quan al matí les filles anaren a veure-la, la benaurada Clara digué. "Beneït sigui el Senyor Jesucrist, que no m'ha deixat quan vosaltres sí que ho vau fer. Per la gràcia de Crist, he pogut escoltar realment totes aquelles solemnes cerimònies que s'han celebrat aquesta nit a l'església de sant Francesc".

Santa Clara d'Assís va néixer a Assís (Itàlia) el 1193 o 1194 i va morir a la mateixa població el 1254. Seguidora de l'espiritualitat de sant Francesc d'Assís i fundadora de l'Ordre de Germanes Pobres (les germanes clarisses). Se celebra l'onomàstica l'11 d'agost.

PATRONATGES NO OFICIALS

Sant Joan Bosco (Cinema)

Diu la tradició que sant Joan Bosco, un any abans de morir, celebrava una missa a l'església del Sagrat Cor de Roma. De cop i volta, va començar a recordar tota la seva vida, des de la infància fins aquell moment. Sorprès exclama: "Ara ho comprenc tot!". El sant, que era procliu als somnis, entén que aquella sensació és continuadora del primer somni que va tenir als 9 anys quan una "senyora" el convidava a educar als infants amb docilitat i mansuetud i no a cops de puny. La "senyora", és per a sant Joan Bosco la Mare de Déu sota l'advocació de Maria Auxiliadora (Alburquerque, 2000: 420-421).

Possiblement el fet que el sant recordés com si fos una pel·lícula la seva vida, hauria motivat que gremis i associacions relacionades amb la cinematografia l'agafessin com a patró, però mai el Vaticà l'ha declarat així de forma oficial³⁹. Es té constància que l'any 1944 sant Joan Bosco va ser declarat patró del cinema espanyol "por las jerarquías cinematográficas españolas" (*Los Sitios*, 28 gener 1945: 2). Una columna firmada per un tal "Objetivo" amb el títol de *El Santo Patrono del Cine Español* es preguntava "¿Los cines de Gerona no van a hacer nada en honor a su Patrono?". A continuació, proposava.

"Ya es tarde para organizar un festival en su homenaje. Sin embargo, estoy seguro que todos los gerundenses verían con agrado que el jueves⁴⁰ se entregaran algunas localidades a los centros benéficos para que los niños o acogidos a la sombra de la caridad cristiana asistieran a un espectáculo cinematográfico, recordando así, de una

³⁹ El Consell Pontifici per a les Comunicacions i el Dicasteri per a la Comunicació Social dels salesians a Roma ho han ratificat al responsable d'aquesta tesi.

⁴⁰ Era el dia de l'onomàstica del sant.

forma sencilla, el amor de las empresas de cine por el santo Patrono del Cine español. Conocemos la exquisita sensibilidad de los empresarios de Gerona, y sabemos que estas líneas serán leídas con agrado. ¿Hace la idea? Pues ... hasta el jueves, señores”.

D'aquesta proposta, el diari no en va parlar més ni tampoc en va fer cap seguiment.

Per altra banda, els premis Goya de cinema que atorga la Academia de las Artes y las Ciencias Cinematográficas de España, fa el lliurament de guardons pels volts de l'onomàstica del sant (31 gener).

Santa Verònica (fotògrafs)

Santa Verònica

Verònica és el nom amb el qual es coneix la dona que va eixugar amb un tros de roba la cara plena de suor i de sang de Jesús quan aquest anava camí del calvari. Explica la tradició que la faç li va quedar impresa "miraculosament" en aquell tros de llenç. Aquesta narració, tramesa de pares a fills, es tracta d'una tradició, no surt a l'evangeli, però sí en diverses pel·lícules. "Verònica" significa en grec "vera imatge" (Vera-eikon).

Els fotògrafs han venerat com a patrona aquesta pietosa dona després d'aquesta "experiència". Tant l'Asociación de Fotógrafos Profesionales de España (AFPE) com la Associació de Fotògrafs Professionals de Girona celebren una festa gremial pels volts de l'onomàstica de la santa que és el 4 de febrer. A Itàlia existeix fins i tot el Santuario del Sant Rostre, situat a Manoppello, on es pot veure el suposat llenç.

Hi ha algunes excepcions, com l'Asociación Profesional de Fotógrafos Profesionales de Segovia, que prefereix tenir com a patrona a Santa Llúcia.

El patronatge d'Internet

Aquest és encara avui un patronatge vacant tot i que des de la xarxa s'han fet iniciatives per escollir-lo. Durant els anys 2002 i 2003, dos llocs webs van posar en marxa uns "comicis" on els internautes podien escollir el sant o santa que més els hi agrada. Una d'aquestes iniciatives era promoguda des de Girona per Àngel Rodríguez Vilagran des del web *El Ángel de la Web*. El guanyador va ser l'arcàngel sant Gabriel (Més informació a <http://www.telefonica.net/web2/elangeldelaweb/patrones.htm>) El motiu és pel carisma anunciador de notícies, de missatger, que ha tingut sempre aquest arcàngel.

L'altra iniciativa va venir d'un web italià, *Santi e Beati*. Va guanyar el capellà Santiago Alberione, fundador de la Societat de Sant Pau (els paulins). Alberione va ser un home molt sensible als mitjans de comunicació i no va dubtar en transmetre aquest carisma als seus seguidors (Més informació a <http://www.santiebeati.it/patrono.html>)

Capítol 5

5. LA BONA PREMSA I LA COMUNICACIÓ OFICIAL DE L'ESGLÉSIA.

5.1 LES BONES LECTURES I LA BONA PREMSA

La diòcesi de Girona va començar a tenir una entitat dedicada a les "bones lectures" l'any 1897, es tractava del Centro Especial para la propaganda de Buenas Lecturas. Després es crearia una Federació d'Associacions per al Foment de la Bona Premsa (1903) i més tard, una Junta Diocesana de la Bona Premsa (1916), que quan va passar a dependre de l'Acció Catòlica, se li va canviar el nom pel d'Organisme diocesà de la Bona Premsa (1935). Són els embrions d'entitats d'Església a Girona dedicades als mitjans de comunicació.

La paraula "bona premsa" va ser treta d'una iniciativa dels pares Agustins de l'Assumpció⁴¹ que van obrir a París l'any 1870 la *Maison de la Bonne Presse* (la *Casa de la Bona Premsa*) convertida avui amb el grup de premsa Bayard⁴². Abans que s'utilitzés aquest mot per propagar les publicacions periòdiques catòliques, s'utilitzava el de "bones lectures" i consistia en difondre bàsicament llibres morals.

L'Oeuvre des bons livres, 1820

A principis del segle XIX la propagació de lectures hostils a la religió catòlica a França anaven en augment. En va tenir bona culpa el Partit Liberal francès que repartia de forma popular obres de Voltaire, Rousseau i Diderot entre els joves. Es calcula que entre el 1817 i el 1825 s'havien distribuït 2.741.000 llibres hostils a la religió (Simler⁴³, 1901: web *marianistes*).

L'arquebisbe de Bordeus, Mons. Aviau va reaccionar davant d'aquella campanya i va començar una propaganda contra el que ell anomenava "mals llibres". El 1817 propaga per a la seva arxidiòcesi un decret que van redactar

⁴¹ Es tracta d'una congregació de religiosos fundada a Nîmes el 1845 pel pare Emmanuel d'Alzon. Segueixen l'espiritualitat de Sant Agustí d'Hipona.

⁴² L'objectiu de la Maison de la Bonne Presse era doble: restaurar el moviment religiós un cop acabada la guerra franco-prussiana i assentar una presència catòlica mitjançant manifestacions de massa com pelegrinatges, ensenyances i premsa (web Bayard, 2007). La primera publicació va ser el 1873, *Le Pèlerin*, que encara avui s'edita. L'empresa portaria el nom de la *Maison de la Bonne Presse* fins el 1969. Aleshores es va decidir canviar-lo per Bayard Presse. Conservaven les inicials BP (*bonne presse a bayard presse*) i el grup editorial passava a portar el nom del carrer on estaven ubicats, el carrer Bayard. Una de les principals publicacions diàries que tenen actualment és el diari *La Croix*. En dades de 2007 consultades en el seu web, les publicacions del grup aglutinen a cinc milions de subscriptors, amb més de 150 revistes (3 en català). Estan especialitzats en públic infantil i juvenil.

⁴³ José Simler va escriure l'any 1901 la biografia de Guillem Josep Chaminade, fundador de la Companyia de Maria, coneguda també amb el nom de Marianistes, i la Congregació Seglar de la Immaculada. A la pàgina web de la Companyia de Maria es podia consultar, en versió digital, l'obra de Simler (visita web efectuada l'11 de febrer de 2008). Simler parla de *l'Obra de Bons llibres* en un apartat dedicat al treball de difusió de les bones lectures que va portar a terme el pare Chaminade a Bordeus.

els vicaris de París contra els mals llibres, organitza una conferència de Mons. Frayssinous (Ministre d'Afers Eclesiàstics i d'Instrucció Pública de França i també Gran Mestre de la Universitat de París) i immediatament escriu una llibre titulat *Essai sur l'indifférence* del que ven 40.000 exemplars.

El 1820 el pare Julien Barault, que era vicari de Saint-Paul, una de les parròquies de Bordeus, compra llibres per posar en marxa una mena de biblioteca circulant. Primer la gaudirien els parroquians de Saint-Paul, però després i de forma progressiva, va anar a les altres parròquies de la ciutat. Així va néixer l' *Oeuvre des bons livres* (Obra de bons llibres). Va comptar amb la col·laboració del pare Guillem Josep Chaminade i amb el propi arquebisbe de Bordeus, Mons Aviau, que l'aprovaria com a obra diocesana el 15 de novembre de 1820.

Les parròquies de la ciutat de Bordeus i fins i tot del seu voltant, podien gaudir de llibres "bons", que feien augmentar la cultura religiosa dels habitants i contrarestaven les "dolentes" que els hi podien arribar. Els donatius que rebia l'associació permetien l'adquisició de nous volums i que l'obra s'eixamplés a altres diòcesis. Ciutats com Grenoble o París van copiar la idea i després va passar a altres països.

En el 1840 a la diòcesi de Bordeus hi havia 173 biblioteques circulants, 11.000 lectors i 55.000 volums en circulació (Simler, 1901: web *marianistes*).

El mateix Papa Lleó XII la va beneir en el 1824 i Gregori XVI la va erigir en arxiconfraria l'any 1832 dotant-la amb nombroses indulgències per aquells que en formessin part⁴⁴.

Iniciatives a Catalunya i a Espanya

Com s'ha vist en l'apartat dedicat als documents del Vaticà sobre els mitjans de comunicació, el papa Lleó XIII a l'encíclica *Etsi Nos* (1882) demanava que a cada província de cada nació es constituís un organisme que orientés als cristians que llegien diaris. El pontífex convidava també a divulgar publicacions de forma freqüent, millor, si aquestes eren diàries. Abans d'aquesta crida a Barcelona naixia el Apostolado de la Prensa i de mica en mica sorgien entitats que propagaven les bones lectures en forma de llibres, fulletons, revistes i periòdics.

a) Apostolado de la Prensa

L'any 1871 es va fundar a Barcelona el Apostolado de la Prensa (primerament dit Apostolado por Medio de la Prensa) dedicat a difondre lectures i publicacions catòliques. Aquesta associació estava presidida pel vicari capitular⁴⁵ de l'Arquebisbat de Barcelona, Joan Palau i com a

⁴⁴ Les indulgències s'aconseguien de diferents maneres com: visitar l'església, afavorir econòmicament l'entitat, denunciar un llibre "dolent" al Bisbe o actes de pietat d'entre altres coses (Abbé Ravier, 1851: 475-477).

⁴⁵ La figura de "vicari capitular" va ser abolida en el Codi de Dret Canònic de 1983. Més informació en el *Nomenclàtor*.

vicepresident, el capellà Fèlix Sardà Salvany⁴⁶. Per a Sardà: “nuestra táctica debe ser la de un gran ejército disperso en guerrillas” (*Boletín Oficial del Apostolado de la Prensa*, gener de 1872: 2).

Si l’obra impulsada a Bordeus primava la creació de biblioteques per difondre les bones lectures, a la de Barcelona els llibres i també les revistes i altres publicacions es regalaven o es venien a molt baix preu pel carrer i pels mercats. També tenien la intenció de crear biblioteques, retirar totes les publicacions considerades dolentes i fundar juntes diocesanes que serien presidides pels rectors de la parròquies (Andrés, 1982: 684).

L’entitat no va acabar de funcionar com s’esperava i va necessitar una refundació el 1891. Va anar a càrrec del jesuïta Francisco de Paula Garzón que va comptar amb l’ajuda de la noblesa. Va escollir com a president el marquès del Busto i altres membres nobles per a la junta de govern. Tenia dues diferències en comparació amb l’anterior: el president no era imposat des de l’estament eclesiàstic (la junta es renovava cada dos anys) i la seu central ja no era a Barcelona sinó a Madrid. També proposaven la creació de Centres d’Apostolat (abans s’anomenaven “juntes diocesanes”) en totes aquelles poblacions possibles, això sí, previ permís dels bisbes.

Aquesta refundació va suposar un èxit: l’any 1892 havien editat 357.250 opuscles i un any després ja comptaven amb 685.000. Fins i tot, n’adquirien d’altres associacions afins a baix preu de Mèxic, Xile, Bolívia o Argentina (Andrés, 1982: 685). Altres xifres que donen una idea del treball efervescent d’aquesta entitat, són que des de 1892 fins el 1904 van imprimir 6.311.250 opuscles, dels quals, 1.500.411 es van distribuir gratuïtament. A part de llibres i altres obres. Els opuscles es repartien a hospitals, presons, escoles, fàbriques, asils, pels carrers de barris marginats i obrers i també a correccionals.

Des de l’any 1892 van editar una revista mensual d’una seixantena de pàgines amb lectures moralitzadores que portava el mateix nom que l’associació. El número de febrer de 1896 estava dedicat íntegrament a *Los malos periódicos*⁴⁷. També, i des de 1894, treien al mercat una altra revista, en aquest cas mensual, titulada *La Lectura Dominical*. S’hi trobaven notícies, efemèrides, santoral, narracions moralitzadores, llistat de llibres bons ... El tiratge l’any 1904 era de 32.000 exemplars (Isidro Sánchez, 2005: 70).

L’any 1893, l’entitat tenia 785 socis que es repartien a Madrid (395 socis), Barcelona, Cadis i fins i tot a Manila, la capital de Filipines, aleshores colònia espanyola (Andrés, 1982: 685).

b) Obra de Buenas Lecturas

A finals de 1892 es constitueix a Barcelona una altra entitat: l’Obra de Buenas Lecturas. N’era el president Mn. Josep Ildefons Gatell. La junta estava formada per laics i estava sota la direcció del bisbe. Es va fundar amb l’objectiu de “aunar los esfuerzos de los hombres de buena voluntad que

⁴⁶ Fèlix Sardà (Sabadell 1841-1916) va ser un sacerdot i propagandista català que va dirigir la *Revista Popular* (1871-1916). Des d’aquesta publicació va escriure articles contra la francmaçoneria, l’espiritisme, el protestantisme i l’anarquisme. Va escriure diversos llibres, opuscles ... La seva obra més coneguda és *El liberalismo es pecado* (1884).

⁴⁷ Es pot consultar a la biblioteca del Seminari de Girona.

lamentan la funesta propaganda de ideas destructoras de toda creencia y toda moral que se viene haciendo por medio de la prensa, y comprenden la necesidad de oponer un dique a esa oleada de cieno que tiene alarmados aún a los más optimistas" (*Repertorio de Buenas Lecturas*, març 1899: 272).

Els qui hi pertanyien es comprometien a no llegir, ni afavorir, ni tenir el que es considerava "males" lectures. Difonien les publicacions, revistes, i periòdics en llocs populars i també en punts de venda en carrers cèntrics o estacions de trens. També volien incidir en la classe obrera a través d'associacions.

L'Obra es reunia el primer dijous de mes i tenia branca femenina: la Liga de Señoras cooperadoras. Es trobaven per separat. La convocatòria servia per recollir diners, escoltar una conferència i rebre fulletons i llibrets moralitzadors per propagar després al carrer. Es pagava una quota mensual dependent de l'economia de cada soci.

La biblioteca pròpia de l'entitat era la de la parròquia de Santa Anna de Barcelona, que era on feia de rector el president. Tenia dos mil volums.

Van editar cinc publicacions:

- *Repertorio de Buenas Lecturas*: mensual. Era el butlletí de l'associació que es repartia a les reunions. S'hi llegien narracions moralitzadores, relació de llibres "bons", documents i notícies. Tenia 64 pàgines).

- *Hoja Dominical*: setmanal, fundada el 1893. Es repartia a les parròquies, hospitals, associacions ... Hi havia el text de l'evangeli, un comentari sobre el mateix, vides de sants, comentaris

- *El Amigo Obrero*: setmanal. Tenia l'objecte de "il·lustrar a las clases productoras respecto a las cuestiones que más les interesan, tales como el salario, la ley del trabajo, el derecho de propiedad, el capital, la oferta y la demanda, la producción, el consumo, las huelgas, las asociaciones obreras, etc., exponiendo al efecto por manera clara y poráctica las doctrinas de los más autorizados economistas y sociólogos católicos". Tenia quatre pàgines i es podia rebre per subscripció.

- *Hoja Mensual dedicada a los amantes de Jesús Sacramentado*: amb lectures sobre l'eucaristia i pregàries. Es repartia a la mateixa parròquia de Santa Anna.

- *Anales del culto a san José y a la Sagrada Familia*: mensual. Es rebia també per subscripció.

Unes dades: des de 1893 fins el 1904 s'havien distribuït 7.000.000 d'exemplars de *La Hoja dominical* i 650.000 d'*El amigo del obrero* (Isidro Sánchez, 2005: 70)

c) Altres entitats

Es pot comprovar que a finals del segle XIX l'Estat espanyol començava a gaudir de diferents associacions en pro de les anomenades bones lectures.

El 1887 es creava a Pamplona la Biblioteca Catòlico-proagandista, que difonia obres de l'Apostolado de la Prensa i de pròpies, a escoles, presons, hospitals, romeries, festes populars ... Van ser també els creadors del periòdic *La Avalancha*, aleshores, de gran difusió.

A imitació d'aquesta s'erigia el 1895 un centre a Villagarcía (Pontevedra), però no va tenir el mateix ressò.

A part, s'hi sumarien després, d'entre altres, les de Sanlúcar de Barrameda a Cadis (1896), Girona (1897), Sevilla (1898), Logronyo i Bilbao (ambdues el 1903) i també a Morrón de la Frontera, a Sevilla, com a mínim en el 1904.

No es pot oblidar el paper que van jugar en la difusió de la moral catòlica en aquella època editorials com *El Mensajero del Corazón de Jesús* (fundada el 1866), sufragada per l'Apostolat de l'Oració de Barcelona i que després va passar a Bilbao el 1883 sota l'auspici dels jesuïtes. Encara avui publiquen una revista titulada *21RS*, antigament anomenada *Reinado Social*.

Una altra editorial és La Hormiga de Oro (1883) creada per Luis Maria Llauder Dalmases i que va seguir la seva tasca fins els anys 70. Van editar la popular revista del mateix nom.

Un paper important va jugar el pare claretià Antoni Maria Claret. Va fundar el 1848 una llibreria religiosa a Barcelona, biblioteques populars (la primera d'elles consta el 1864), i també va editar molts fulletons populars per acostar la fe catòlica. La producció de la llibreria entre els anys 1848 i 1866 va arribar als 3 milions d'exemplars i als 5 milions d'opuscles i fulls volants.

I ja per últim, tot i que va néixer més tard, l'any 1914, mereix una consideració el Foment de Pietat. Constituït també a Barcelona. Van editar llibres, fulletons, estampes, calendaris, revistes, medalles ... i el *Butlletí de Foment de pietat Catalana* (1921-1925). Des de l'any 1916 i fins el 1929 van treure al mercat 22.361.930 fulles i estampes devocionals (Isidro Sánchez, 2005: 71).

Què s'entenia per "males lectures"

El *Repertorio de Buenas Lecturas* (març 1899: 272) les defineix així: "Aquellas que la moral catòlica califica de tales, teniendo en cuenta para ello el sabio y elevado criterio establecido en las reglas del Índice".

Es refereix al llistat de llibres prohibits que facilitava regularment la Sagrada Congregació de l'Índex. Aquesta institució va ser creada l'any 1559 per la Sagrada Congregació de la Inquisició i després, l'any 1571, va tenir jurisdicció pròpia. Els llistat incloïa obres d'autors, pensadors i científics com Rabelais (tota l'obra), La Fontaine (*Contes et nouvelles*), Montesquieu, Sartre, Copèrnic ...

Per exemple, sota el títol de «Prohibición de Libros» (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 10 novembre 1863: 604) es condemnaven totes les novel·les d'Alejandro Dumas (fill). Altres llibres prohibits que sortien en aquest llistat eren: *La enseñanza práctica en los*

establecimientos de asilo (Pape Charpentier), *Lo que es el reino de Italia* (Eusebio Reati), *Examen del proyecto del Código civil presentado al Parlamento italiano* (Bunina), *La Vida de Jesús* (Ernesto Renan), *Los Evangelios* (D'Eichthal) ...

Anys més tard, el mateix *Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona* (7 abril 1897: 406-420), publicava íntegrament la Constitució Apostòlica sobre Prohibició i Censura de Llibres del Papa Lleó XIII sota el títol de «Decretos generales sobre prohibición y censura de libros». No es donaven noms, però ja es deixava clar en el primer capítol que es prohibien els llibres d'apòstates, heretges i cismàtics. D'entre altres coses, era prohibida la Bíblia en llengua vulgar que no portés anotacions dels Pares de l'Església i d'escriptors "doctos y católicos". No eren permeses les lectures d'obres que anaven en contra de la religió catòlica i que parlessin d'aspectes "lascivos". Tots els llibres que tractessin temes religiosos havien d'anar amb la corresponent autorització eclesiàstica. Les obres prohibides només podien ser llegides per aquells a qui se'ls hi havia atorgat aquesta facultat: la Sagrada Congregación del Índice, els pontífexs, els bisbes i persones que havien rebut la potestat per fer-ho.

En el capítol V s'hi llegia:

"El que lea, a sabiendas, sin autorización de la Sede Apostólica, libros de apóstatas, o de herejes que sostengan la herejía, o cualesquiera otros nominalmente condenados por Letras Apostólicas, y todo el que conserve estos libros, los imprima o de cualquier modo los defienda, incurre *ipso facto* en excomunió reservada de una manera especial al Romano Pontífice".

El full parroquial diocesà també feia campanya en contra de les "males lectures" i dels seus "perills". En el del 22 de setembre de 1946 es pot llegir aquest text titulat *Mejor habría sido un puñal y la muerte. Los terribles efectos de las malas lecturas*:

"El quinto Mandamiento de la Iglesia nos prohíbe leer libros periódicos y toda clase de libros contra la Fe o buenas costumbres, para evitar el peligro de perder la Fe o de pervertir nuestro corazón⁴⁸. La experiencia con sus tristísimas consecuencias, nos confirma la amorosa protección de la Iglesia al prohibir los libros malos. Ningún educador niega los perniciosos efectos de las malas lecturas y si bien es verdad que los buenos libros y las lecturas conducen muchas almas al Cielo, no lo es menos que los malos son la causa y origen de la mayor parte de los efectos perniciosos de la actual corrupción. Y para ello he ahí lo que escribía una joven pocos momentos antes de morir: «Tengo veinte años y soy la criatura más desgraciada del mundo: por eso muero. Maldito el momento en que una persona amiga me abrió su biblioteca y me dijo: toma y lee. Mejor hubiera sido que me hubiera alargado un puñal y me hubiera dicho: Toma y mátate ... Horrorizada, me habría vuelto atrás; pero bebí la muerte en aquellos libros, y a la muerte llevo hoy, tras un trágico recorrido de aventuras». ¡Padres! Vigilad las lecturas de vuestros hijos!".

⁴⁸ El cinquè manament és el "No matis" (Ex 20, 13). En l'apartat que el *Catecisme de l'Església Catòlica* (pàgs. 474-486) hi dedica a aquest manament, no hi ha enlloc que indiqui la prohibició de lectures contràries a la fe.

El 13 de juliol de 1947 el full parroquial hi tornava tot primer amb un article titulat *Peligros del verano. Las lecturas malas y frívolas*:

“Es muy natural. En las horas enervantes después de la siesta, bajo la sombra tranquila de un árbol, en las noches calurosas que no permiten conciliar el sueño, el libro es un alivio, es un descanso, es un amigo. Es un mal del mundo moderno. Antiguamente para comprar un libro era necesario vender una propiedad; hoy son suficientes unos pocos céntimos. Al empezar el veraneo conviene recordar:

1º Que una lectura puede ser decisiva en nuestra vida: «No hay ninguno de vosotros, que no reconozca en la intimidad de su consciencia, que sería de distinto modo, si no hubiera leído tal o cual libro (P. Bourget).

2º La lectura de novelas, hablo de las buenas, no sólo es perder tiempo, sino que es vivir en un mundo irreal, un mundo de ensueño, que convierte el mundo real en un mundo que cansa, porque en él el amor no existe, porque en él sólo reina la hipocresía, porque en él todo es demasiado sencillo. El gran novelista católico francés René Bazin decía: «No permito a mis hijas leer mis novelas».

3º Hay una lista de libros prohibidos por la Santa Iglesia, la lectura de los cuales constituye pecado grave.

4º Y por último, que es muy triste que permanezca en las estanterías de las librerías católicas tanto libro, cuya lectura es agradable, formativa y provechosa. Sin duda tendrás un sacerdote amigo. Consulta. Leer por leer es tonto, es perder el tiempo; leer para saber más, para perfeccionar, es muy digno; leer para ser bueno es lo verdaderamente esencial”.

Aquell mateix 13 de juliol de 1947, en la secció del full parroquial diocesà anomenada *Consultorio* hi havia el següent enunciat: “He leído algún libro prohibido por la Iglesia, y no he encontrado nada malo”. La resposta era la següent:

“El que tú no hayas encontrado nada malo en dicho libro no significa que no sea malo. El solo hecho de que lo hayas leído sin permiso, supone que no eres un modelo de conciencia bien formada. Si sabías que no podrías leerlo, has pecado gravemente, porque te has expuesto a una ocasión próxima de pecado. La Iglesia no mira sólo tu peligro, sino el peligro de todos: Más, es pecado grave tenerlo en tu poder más de un mes. Para saber que libros están prohibidos debes consultar el *Índice de libros prohibidos* publicado en el año 1900 reeditado varias veces con las adiciones de nuevos autores y nuevos libros prohibidos”.

L'any 1948 va ser la darrera llista després de 30 publicades per la Sagrada Congregació de l'Índex. En aquesta hi havia: Zola (obra completa), Balzac (obra completa), Montaigne (els assaigs), Descartes (diverses obres, incluídes les Meditacions metafísiques), Pascal (Pensées); Montesquieu (*Lettres persannes*), Spinoza (*Tractat teològic-polític*), Kant (*Crítica de la raó pura*) ...

La Sagrada Congregació de l'Índex va ser abolida pel papa Pau VI el juny de 1966, un cop acabat el Concili Vaticà.

Cal dir que el bisbe de Girona Mons. Francesc de Pol va prohibir sota pena de pecat mortal el 28 de novembre de 1912 la lectura del setmanari olotí *L'Ull*. Uns censors encarregats pel prelat li van comunicar que en la publicació s'hi podien trobar obscenitats, es deixava en ridícul als membres de la clerecia i es portava a la perdició. El bisbe escrivia (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 30 novembre 1912: 634-635):

“Deseando apartar a nuestros amados diocesanos de pastos nocivos y conformándonos con el juicio emitido por los censores, en uno de Nuestra potestad episcopal [...] condenamos como escandaloso y subversivo de las ideas y sentimientos católicos el semanario *L'Ull*, de Olot, y prohibimos la lectura del mismo a todos nuestros súbditos bajo pena de pecado mortal, ordenando a cuantos conserven algún ejemplar de dicho sumario en su poder lo entreguen en Nuestra secretaría de Cámara o a los respectivos párrocos y confesores para su inutilización”.

Per altra banda, encara avui, i segons el nou *Codi de Dret Canònic* aprovat pel papa Joan Pau II l'any 1983, no li és permès a un catòlic escriure a diaris considerats anticatòlics. Posa el número 831:

Els fidels no han d'escriure res en els diaris, opuscles o revistes que acostumen a atacar manifestament la religió catòlica o els bons costums si no hi ha una causa justa i raonable per fer-ho; els clergues i els membres dels instituts religiosos només poden fer-ho amb llicència de l'Ordinari⁴⁹ del lloc.

Pertoca a les conferències episcopals dictar normes sobre les condicions per tal que els clergues i els membres dels instituts religiosos puguin participar en emissions radiofòniques o televisives que tractin qüestions referents a la doctrina catòlica o als costums.

* Autors prohibits a la *Hoja Parroquial de Olot*⁵⁰

Durant set setmanes (del 16 de desembre de 1945 al 27 de gener de 1946) el full parroquial de Sant Esteve d'Olot va inserir uns articles titulats «Las malas lecturas» en la secció *Comentarios de Misión*. Aquesta secció es va poder llegir després d'haver-se celebrat a la capital de la Garrotxa una Santa Missió (26 setembre al 7 octubre de 1945). Un dels pares missioners que hi va participar va ser l'encarregat d'elaborar un llistat titulat «Algunos autores cuyos libros no son recomendables o enteramente reprobables» que es va donar a conèixer per entregues durant quatre setmanes en l'esmentada publicació. Després de cada autor, el pare missioner n'explicava els motius.

Per exemple, d'Oscar Wilde deia que “basta saber que fue ruidosísimo el proceso que se siguió contra él en Inglaterra por sus inmoralidades. Murió quebrantado por el alcohol. Famosa su novela *El retrato de Dorian Gray*”. Ortega y Gasset era considerat “discípulo de Nietzsche, lo cual por si solo, ya le hace rechazable. Sus escritos están plagados de errores tanto más perniciosos cuanto que están envueltos en imágenes de brillantes colores. No

⁴⁹ Es refereix al Bisbe.

⁵⁰ Com es veurà en el capítol dedicat al full parroquial diocesà i als suplementes del full parroquial, les parròquies aprofitaven la quarta plana del full diocesà per promulgar-hi les seves activitats, notícies i comentaris. Fins i tot, algunes substituïen la capçalera del diocesà per posar-n'hi una de pròpia, com en el cas d'Olot.

tiene fe ni religión y no aprecia a la Iglesia", i de Valle Inclán, que era un "inmoral, descreído, se mofa de lo más santo y sagrado".

En la llista hi havia autors com: Balzac, Baudelaire, Blasco Ibáñez, Dumas (pare i fill), Dostoiewsky, Pérez Galdós⁵¹, Pío Baroja, Jardiel Poncela, Unamuno i Nietzsche, d'entre molts altres.

No hi faltava tampoc una novel·la escrita per Daphne du Maunier que portada al cine per Alfred Hitchcock es va convertir en un autèntic èxit: *Rebeca*. L'obra "además de ser inmoral en el fondo, es de una sensibilidad morbosa. Casi defiende el asesinato premeditado" (*Hoja Parroquial de Olot*, 30 desembre 1945)

Els centres de Girona (1897 i 1903)

La primera notícia documentada a la diòcesi de Girona, i en concret a la ciutat de Girona, d'un centre dedicat a la propagació de les bones lectures la tenim a l'any 1897. Es tracta del Centro Especial para la Propaganda de Buenas Lecturas. Es llegeix en el diari de Pamplona *La Avalancha* (8 setembre 1897: 275) sota el títol de «Muchos como este necesitamos en España»:

"Se ha establecido en Gerona un Centro especial para la propaganda de buenas lecturas, que está dando admirables frutos en aquella religiosa capital y en toda la diócesis. Ascende ya a muchos miles de ejemplares lo que ha distribuido la Junta directiva en el tiempo relativamente corto que lleva de existencia, sobre todo en periódicos sanos y hojitas, que es lo que reparte con más profusión. Cuenta sólo con las limosnas de los católicos bienhechores. La Junta se encarga además de facilitar la suscripción a periódicos netamente católicos al que le pide este favor, y de proporcionar la adquisición de toda suerte de obrillas de Propaganda, sin percibir interés alguno por su trabajo, y sí solamente el coste material del pedido. Bien por nuestros hermanos de la inmortal ciudad".

Documentalment no es tenen més dades d'aquest centre.

Sis anys més tard, el 16 de juliol de 1903, es crea una Federación de Asociaciones religiosas de Gerona para el Fomento de la Buena Prensa⁵². El reglament de l'entitat va ser aprovat pel bisbe de Girona, a finals de 1904, després de la celebració a Sevilla de la primera Asamblea Nacional de la Bona premsa.

Primera Asamblea Nacional de la bona premsa. Sevilla (1904)

Vista la gran quantitat d'associacions per al foment de les bones lectures i de la bona premsa que hi havia a l'Estat, el desembre de 1903 la Asociación de la Buena Prensa de Sevilla⁵³ decidia reunir a Sevilla, en una

⁵¹ Exceptuava alguns episodis nacionals com *Gerona*.

⁵² La data surt mencionada en l'article primer del reglament de la federació.

⁵³ Aquesta entitat, batejada l'any 1900 com a Asociación de la Buena Prensa de Sevilla, va ser fundada per l'arquebisbe de Sevilla -avui beat- Marcelo de Spínola el 1898 amb el nom de Asociación Diocesana de Buenas Lecturas de Sevilla. Per damunt de tot, divulgaven publicacions periòdiques, com revistes i diaris. Es repartien també en llocs emblemàtics. La

gran assemblea pionera a tot el món, a tots els responsables i col·laboradors de la premsa catòlica. Notem aquí una diferència important: es tracta de reunir a responsables de publicacions periòdiques i no a entitats o associacions que només es dediquen a produir llibres o fulletons moralistes. Tindria com a objectius principals marcar estratègies comunes i llimar les diferències ideològiques entre els propis periodistes catòlics. La idea va ser de Luis Dominguez León. Es va crear una junta organitzadora que fou presidida pel capellà Federico Roldán.

El 31 de desembre de 1903 Roldán escrivia una carta al Papa demanant l'autorització per a la creació de l'assemblea (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 16 març 1904: 48-50). La resposta li va venir signada pel cardenal secretari d'Estat, Merri del Val, en data de l'11 de gener de 1904. Li feia saber que la idea comptava amb el vist-i-plau del Papa:

“Los intereses católicos, tan impedidos por la prensa perversa y atea, que todo lo invade, constituyen naturalmente objeto principalísimo de los solícitos cuidados del Vicario de Cristo, para servirles de salvaguardia y protección. No podía por lo mismo el Santo Padre dejar de acoger con gozo tan sabio proyecto, que, tanto por el fin a que se dirige [...] ha merecido alabanza y palabras de aliento por parte del Sumo Pontífice”.

L'assemblea es va celebrar del 15 al 18 de juny de 1904⁵⁴.

Hi van participar els directors de 165 publicacions d'arreu de l'Estat, a part de periodistes i escriptors (*Crónica de la asamblea nacional de la Buena Prensa celebrada en Sevilla*, 1904). De la diòcesi de Girona hi van ser presents quatre publicacions: *Boletín del Sindicato Agrícola* (Olot), *El Deber* (Olot), *Diario de Gerona* (Girona) i *El Tradicionalista* (Girona).

Un dels punts més destacats va ser la creació d'una Associació Nacional de la Bona Premsa. Tindria una junta central, amb el propòsit de comunicar a les altres que s'establissin a l'Estat, les diferents actuacions per aconseguir els objectius que es proposessin. En un principi l'assemblea va decidir que aquesta junta central fos la de Sevilla, per haver convocat la primera assemblea de la bona premsa. Es va establir que cada Bisbat crearia una junta diocesana, així com juntes locals a les poblacions que així ho veiessin necessari.

Altres acords anaven relacionats amb el comportament:

Proposaven l'intercanvi de material entre els periòdics que formarien part de l'associació.

S'animava a propagar gratuïtament les bones lectures entre les classes més necessitades i en llocs públics com: bars, barberies ... Els obrers tindrien el preu de la subscripció més econòmica.

Perquè la bona premsa tingués més difusió, es demanava que un cop llegit un diari o una revista passés a mans d'altres persones. Aquesta

presidència l'ostentava de forma "honorífica" el cardenal Spínola, que la delegà durant els primers anys al pare José Moreno Estévez. Un any després de la fundació d'aquesta entitat, el 1899, el mateix cardenal fundava *El Correo de Andalucía* que portava com a subtítol "Diario católico de noticias".

⁵⁴ Els acords íntegres d'aquesta assemblea es poden llegir en el *Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona* (30 juliol 1904: 187-191 i 3 setembre 1904: 243-255).

recomanació l'havien de propagar els diaris catòlics en un lloc visible dels seus exemplars.

S'exhortava a no llegir el que es considerava *periòdic dolent*, ja que aquell que el llegís estava condemnat pel dret natural, diví i eclesiàstic.

En aquesta línia, s'obligava a no ser redactors, propietaris, subscriptors, anunciants o accionistes de qualsevol periòdic considerat *dolent*. Fins i tot, tampoc hi podien posar una esquela. Això sí, "sólo en algún caso podrán concurrir poderosas razones que hagan la cooperación material lícita; pero esto debe resolverlo el prudente confesor".

En l'assemblea es buscava la unió de tota la premsa catòlica com el remei més adequat "para poner a salvo los intereses de la Religión, Patria y Familia, amenazados de muerte por la prensa anticatólica".

Però, com saber si una publicació pertanyia a la *premsa bona* o a la *premsa dolenta*? Per a l'Assemblea, la *premsa dolenta* era aquella que apart de ser immoral i/o pornogràfica:

- atacava sistemàticament el clergat.
- s'anomenava anticlerical i combatia el clericalisme.
- defensava el liberalisme en qualsevol dels seus graus.

Donaven fins i tot, els noms d'alguns d'aquests rotatius: *El Herald*, *El Liberal*, *El Imparcial* i *El Diario Universal*.

Per altra banda, es coneixia si una publicació pertanyia a la *premsa bona*:

- per sostenir en tota la seva integritat la doctrina de l'Església.
- per inculcar i practicar la moral catòlica en tota la seva puresa.
- per sotmetre's a l'autoritat eclesiàstica de l'Església, del Papa i del propi Bisbe en tots el que pertany a la jurisdicció.

El fet de ser la primera convocatòria animava a crear molts projectes: una agència telegràfica d'informació a Madrid, una associació d'escriptors i artistes catòlics (les obres dels quals serien promocionades en les publicacions catòliques), una editorial o bé una oficina d'informació gràfica amb el propòsit de proporcionar a les publicacions gravats, retrats de persones, monuments o informacions artístiques ... Tampoc no va faltar la idea de fundar un gran periòdic de nivell nacional, però l'Assemblea no s'hi va pronunciar de forma definitiva per manca de temps. Algunes d'aquestes propostes, com es veurà, es van cristal·litzar anys més tard i altres no van deixar de ser meres intencions de bona voluntat.

Com a fet anecdòtic, es va acordar promoure entre els periodistes la devoció a sant Francesc de Sales com a patró dels periodistes. La santa seu no el declararia patró oficial fins el 1923.

UN LLIBRE D'ESTIL

Aquella primera assemblea va proposar una mena de llibre d'estil sobre el tracte que havien de rebre per part de la premsa catòlica les persones

relacionades amb l'Església i de com s'havien de redactar notícies relacionades amb crims i espectacles.

Pel que fa a les persones i institucions eclesiàstiques, es demanava que les publicacions parlessin d'elles amb respecte, defensant-les de les ofenses, injúries i calúrnies que rebien des de la premsa considerada anticatòlica.

Sobre crims, l'assemblea creia que el periodista cristià havia de tenir en compte les conseqüències que el lector en podria treure després d'haver-la llegit. Per això, indicava que els suïcidis es podien publicar, però de forma sòbria i redactant la notícia de manera que es criminalitzés l'acció.

Pel que fa a crims passionals, s'havia de tenir present el següent: mai es donarà senyal d'aprovació, sinó sempre es deixarà entreveure que es reprova l'acte, no convertint el criminal en un heroi. Tot i així, es podrà tenir compassió de l'autor del crim, si aquest, es mostra penedit. El crim, havia de ser descrit de manera que semblés avorrible als lectors i no s'havia de presentar el criminal com a víctima de la justícia. Els crims deshonestos (bàsicament violacions) no es podien publicar.

Sobre espectacles mundans (teatre, cinema, musicals) es recomanava que els diaris i revistes elaboressin un índex de les obres teatrals segons la seva moralitat. Així, criticarien positivament o censurarien les obres de teatre. Les cròniques de braus eren permeses.

Tota publicació s'havia de sotmetre a la prèvia censura de l'Església. Si no fos possible la censura prèvia per a la premsa diària, es faria amb posterioritat a la publicació de cada número. Si el censor trobava alguna cosa per rectificar ho havia de posar en coneixement del bisbe de la diòcesi i el diari es comprometia a publicar la rectificació que el prelat li manés. Aquell diari que ho rebutgés seria considerat com a rebel i sospitós.

El reglament de la Federación de Asociaciones Religiosas de Gerona para el Fomento de la Buena Prensa ⁵⁵

Després de la celebració de la Primera Asamblea de la Buena Prensa de Sevilla, la Federación de Asociaciones Religiosas de Gerona para el Fomento de la Buena Prensa decideix redactar un reglament que seria aprovat pel bisbe Tomàs de Lorenzana el 7 de desembre de 1904.

La Federació s'adheria a les conclusions de l'assemblea celebrada a Sevilla i es posava a disposició de la junta que el bisbe nomenés.

La Federació demanava als presidents de les associacions religioses de Girona que elaboressin d'entre els seus membres, un llistat de persones que volien adherir-se a l'entitat.

Els membres tampoc no podien comprar, ni subscriure's, ni llegir publicacions anticatòliques. Només es podia fer per necessitat o utilitat reconeguda i amb la competent llicència.

Les publicacions de "dubtosa" i "discutible ortodòxia" eren consultades al bisbe perquè decidís la seva conveniència.

⁵⁵ La següent informació està extreta del propi reglament que va ser editat per la Federació i publicat per Impremta Masó de Girona l'any 1905. *El Butlletí de l'Església de Girona* no en fa referència. Es pot consultar a l'*Annex* d'aquesta tesi.

El llistat de periòdics i altres publicacions considerades “dolentes” es posaven en un lloc visible en els locals de cada associació religiosa.

Aquells que estaven subscriptes a algun diari catòlic el facilitaven, un cop llegit, a altres de persones que li demanessin, donant preferència als membres de la Federació.

La Junta de la Federació es reunia mensualment.

Documentalment no es torna a tenir notícia d'una entitat dedicada a la premsa catòlica a la diòcesi de Girona fins l'any 1916 amb la creació d'una Junta Diocesana de la Bona Premsa.

Segona Assemblée Nacional de la bona premsa. Saragossa (1908)

La segona trobada es va celebrar a la capital aragonesa del 21 al 24 de setembre de 1908.

Hi van assistir bisbes, escriptors i 208 directors de publicacions catòliques (*Crónica de la segunda asamblea nacional de la Buena Prensa celebrada en Zaragoza*, 1909). De la diòcesi de Girona hi eren representades novament quatre publicacions: *El Tradicionalista* (Girona), *La Regeneración* (Girona), *El Deber* (Olot) i el *Boletín Tradicionalista* (Girona).

L'acord més important va ser la creació d'una agència nacional de notícies al servei de la premsa catòlica de l'estat. Per posar-la en marxa es va crear una comissió formada per diferents periodistes i presidida per Antolín López Peláez, aleshores arquebisbe de Jaca i més tard de Tarragona (del 1913 al 1918). Va veure la llum a Madrid el maig de 1909 sota el nom de Prensa Asociada⁵⁶.

Un altre punt important va ser que cada bisbat crees un full parroquial diocesà.

També animava a fundar diaris obrers o suggerir que els diaris ja existents, dediquessin part de la seva informació a aquest món.

En aquella trobada es va decidir crear les anomenades *Dames de la bona premsa*, “con reglamentos oportunos, para fomentar la prensa católica y extirpar la mala” i “lligues” de persones catòliques que es comprometessin a no comprar en botigues ni adquirir gèneres o productes que s'anunciessin a la premsa “dolenta”. A través d'aquestes lligues s'animava als escriptors catòlics que dediquessin l'atenció que mereixia el teatre per restituir-lo de la seva missió moralitzadora. S'exhortava a no formar part de societats o centres d'esbarjo en els que es rebessin lectures dolentes. Fins i tot, motivaven a

⁵⁶ En els primers anys de funcionament, l'agència va arribar a comptar amb una mitjana de 50 diaris subscriptes (José Andrés Gallego - Antón M. Pazos, 1992: 156). En va ser el director Norberto Torcal (director de *El Noticiero* de Saragossa) entre 1912 i 1922. Arran de la seva mort va passar a ser dirigida pel pare José Dueso i per Manuel Sánchez Cuesta. La direcció conjunta va entrar en dissidències. L'any 1923, Sánchez Cuesta funda l'Agència Fides, que va portar una vida molt feble fins desaparèixer. L'any 1929 l'Editorial Catòlica crearia Logos, la primera agència de notícies en fer servir el teletip a Espanya per comunicar-se amb els seus abonats. Al principi formava part del diari *El Debate*, però en el 1934 es va separar d'ell. El 1935 Prensa Asociada va passar a dependre d'Acció Catòlica. Va reaparèixer a finals de la dècada dels 60, però a meitat dels anys 80 va desaparèixer. El nom el té patentat la Comissió de Mitjans de Comunicació de la Conferència Episcopal Espanyola. L'actual agència de notícies de la Conferència Episcopal Espanyola va ser creada el 1991 i porta per nom SIC (Servicio Integral de Comunicación). Funciona a través de correu electrònic i web.

crear juntes de lletrats i procuradors catòlics perquè perseguissin davant els tribunals aquells que per mitjà de la premsa injuriessin o calumniessin la religió i els capellans, bisbes ...

Es va acordar la creació d'una associació d'escriptors i periodistes catòlics de tipus col·legial amb serveis sanitaris, jubilació, etc. amb seu a Madrid.

Una altra proposta va ser la de recolzar les anomenades "bústies de la Bona Premsa". Es tractava de posar bústies a les ciutats perquè els lectors deixessin les publicacions catòliques un cop llegides. Després es tornaven a propagar. La iniciativa es va posar en marxa a Sevilla per primera vegada el 1904. En aquell any es van recollir 53.745 exemplars, però a mesura que van passar els anys, la quantitat d'exemplars per "reciclar", va reduir-se (Ruiz, 2005: 151).

Els legionaris de la bona premsa

La funció principal de la *Confraria de Legionaris de la Bona Premsa* fou la de promoure i fomentar les publicacions catòliques i recaptar diners pel sosteniment de l'agència de notícies *Prensa Asociada*. L'entitat va ser fundada l'octubre de 1910 pel pare claretia José Dueso⁵⁷. Aquest, es va fer càrrec l'any 1899 de la direcció de la revista *Iris de Paz* (fundada a Bilbao el 1889 pel pare Diego Gavín i amb seu a Madrid a partir de 1891). Va ser a través d'aquesta publicació on va començar a posar en marxa una subscripció a nivell nacional per pagar les despeses de l'agència de notícies, de la qual, durant un temps en va ser codirector.

La confraria de legionaris tenia la seva seu central a Madrid i subseus a la majoria de les diòcesis espanyoles, d'entre elles Girona.

La de la nostra diòcesi va ser fundada el 16 de juliol de 1912. La intenció era formar a les parròquies grups de 10 persones (els grups rebien el nom de "cors") "dispuestos a hacer la buena obra de rezar una Ave María y entregar cinco céntimos semanales para los fines de la Cofradía" (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 20 juliol 1912: 394-396).

La junta estava formada per Mn. Antoni Llor (president), Mn. Josep Gironella, Mn. Francesc Armendarez, Lluís Riera, Mn. Josep Freixas (vocals) i Mn. Lluís Puigmitjà (secretari).

Arreu de l'estat, l'any 1912, existien cinc mil cors. Cal destacar que José Dueso va editar un fulletó titulat *Legionarios de la Buena Prensa* amb un tiratge únic de 560.000 exemplars (Web claret.org).

El *Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona* (novembre 1923: 423-429) publicava un extens article firmat pel propi Dueso on s'esmentaven els privilegis dels legionaris. Eren en la seva majoria indulgències i una benedicció apostòlica.

⁵⁷ Dueso va participar també a les assemblees de la Bona Premsa. Impartia conferències arreu de l'estat (a Barcelona la va oferir al Palau de la Música el 1912) i editava fulletons de tiratges molt elevats en favor de la premsa catòlica. El titulat *La Grande Obra* del 1911 va arribar als 215.000 exemplars. L'11 de gener de 1911 naixia la revista *El legionario de la Buena Prensa*, un suplement de la revista *Iris de Paz*, que va arribar a editar 70.000 exemplars setmanals als anys 20.

Creació del Dia de la Premsa Catòlica

Les publicacions periòdiques catòliques pujaven de forma considerable: el febrer de 1891 se'n comptabilitzaven 259, el 1908, 260; el 1910, 440; el 1911, 550 i en el 1913, 750 (Isidro Sánchez, 2005: 74).

El 1916 es crea una iniciativa per poder sufragar les despeses econòmiques que genera aquest tipus de premsa. Adornat de pregària i propaganda, naixia el *Dia de la Premsa Catòlica*, conegut també com el *Dia de la Bona Premsa*. La idea va ser del capellà Idefonso Montero⁵⁸, director de *Ora et Labora*⁵⁹ i Superior del Seminari de Sevilla, que escrivia el gener d'aquell any al pare José Moreno Estévez, president de l'Asociación Nacional de la Buena Prensa, perquè creés aquesta jornada, una iniciativa única en el món (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 març 1916: 145-147). S'hi van sumar també periodistes, capellans i seglars d'arreu de l'Estat.

Montero proposava que se celebrés el 29 de juny. Aquestes són les raons de la data: "Fiesta clásica, pudiéramos decir, de la Santa Iglesia y de la propaganda católica en sus dos primeras figuras, el Príncipe de los Apóstoles, S. Pedro y el Doctor de las Gentes, S. Pablo".

El Dia de la Premsa Catòlica es fonamentaria sota els tres pilars de:

1. Pregària
2. Propaganda
3. Col·lecta

Suggeria que se celebrés una missa amb sermó, conferències, vetllades literàries i musicals, actes col·lectius entre els periodistes i finalment una capta a les parròquies. Cada bisbat repartiria els diners entre les publicacions catòliques de la diòcesi que cada bisbe considerés oportú i al Tesoro Nacional de la Buena Prensa de Madrid, entitat aquesta última, encarregada al sosteniment de l'agència. Apart, la Junta Central de l'Associació Nacional va proposar que el 10% de la col·lecta anés a parar a l'Òbol de Sant Pere⁶⁰ (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 11 abril 1916: 191).

La junta central de la Associació Nacional de la Bona Premsa escrivia amb un estil molt "batallador" el següent text sobre aquesta jornada (*Butlletí de l'Església de Girona*, 11 abril 1916: 192):

"El país de eterna cruzada se levantará ese día como un solo hombre dispuesto a cristianizar definitivamente, con el gesto bellamente heroico que corresponde a

⁵⁸ La carta comença "Un pensamiento del insigne maestro D. Félix Sardá y Salvany (q.s.g.h) y una ligera observación sobre los gustos y aficiones de nuestros días me han dado ocasión a dirigirle esta carta". S'entén que Idefonso Montero crea el *Dia de la Premsa Catòlica* en homenatge a Félix Sardà.

⁵⁹ L'associació *Ora et Labora* estava formada per la secció de seminaristes de Sevilla, el Centro de Acción Sacerdotal y la Asociación de Cruzados de la Prensa (*Butlletí* 31 gener 1916: 49-50). Va néixer el 1905 en el si de l'Apostolat de l'Oració de Sevilla amb el propòsit de facilitar als seminaristes d'aquesta ciutat bones lectures. També es va dedicar a repartir fulletons, publicacions i revistes per aconseguir subscripcions. Un altre objectiu era el de crear Lligues d'Oracions a diferents punts de l'estat. L'any 1907 van crear el seu propi butlletí mensual: *Ora et Labora* que es distribuïa a tot Espanya (Ruiz, 2005:157).

⁶⁰ Tot que aquí consta el 10%, els primers anys es va donar un donatiu del 20%.

nuestra historia, el instrumento auxiliar más poderoso del pensamiento humano: esa lengua de la que dijo nuestro inmortal Balmes que *suenan más alto, se hace oír con más rapidez y universalidad y deja consignado e indeleble para mucho tiempo todo lo que dice*.

Y en todas las ciudades, villas y aldeas habrá ese día un sólo corazón y una sola alma. El corazón católico español, el alma legítima nacional que a Dios rogando y con el mazo dando y puesta la mirada en la Catedral de la verdad en la sede inmovible de Pedro, obtendrá, no hay que dudarlo, el triunfo de su prensa”.

L'aleshores bisbe de Girona, Mons. Francesc de Mas, va enviar la seva adhesió a l'arquebisbe de Sevilla.

El juny de 1916, el *Butlletí de l'Església de Girona* (23 juny 1916: 305-306) publicava una circular del Cardenal Gasparri - Secretari d'Estat del sant Pare-, que recolzava la data del 29 de juny per a la celebració del *Dia de la Premsa Catòlica*:

“Su santidad confía en que de esta suerte se podrá iniciar en España un verdadero y propio apostolado, que defendiendo y sosteniendo los sagrados derechos de la Iglesia, maestra y custodia de la verdad, tutora de la moral cristiana, madre caritativa y pacificadora de todos los pueblos, abra el camino a las más halagüeñas esperanzas para la formación de las conciencias, para la santidad de la familia y de la escuela y para la mayor prosperidad religiosa y civil”.

La Junta Diocesana de la Bona Premsa a Girona

L'abril de 1916 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 11 abril 1916: 178) es constitueix a Girona una Subcomisión Diocesana para el Tesoro de la Buena Prensa y Junta de El Legionario, arran de l'imminent convocatòria del *Dia de la Premsa*. Va ser presidida pel canonge de la Catedral Anselm Herranz. En formaven part també com a vocals els capellans Josep Gironella (de la Catedral), Joan Fuster (de la presó), Lluís Riera i Josep Freixas. N'era el secretari, el canceller del Bisbat, Mn. Lluís Puigmitjà. Aquesta subcomissió passaria després ja anomenar-se Junta.

La primera junta diocesana es va reunir el mes de maig de 1916 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 7 juny 1916: 291) i va arribar a aquestes conclusions:

- a) Que els capellans de la diòcesi organitzessin en les seves respectives esglésies una missa en favor de la bona premsa el 29 de juny.
- b) Que l'homilia estigués dedicada a la Premsa.
- c) La col·lecta d'aquell dia anés a favor de la Premsa Catòlica. La recaptació s'enviaria a la Secretaria de Cambra i Govern del Bisbat.
- d) Creació de juntes locals per al foment de la bona premsa en aquelles parròquies nombroses i/o capitals d'arxiprestat.
- f) Instaurar a les parròquies d'un Cor de Legionaris que promouria la jornada.

L'any 1935 va ocupar la presidència Mn. Josep Maria Carbó, també canonge de la Catedral.

La Lliga de pregàries en favor de la bona premsa. Les biblioteques

El juny de 1916 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 23 juny 1916:307), es publicava una pregària de la *Lliga de pregàries en favor de la bona premsa*, recomanada perquè es fes servir en els actes religiosos del *Dia de la premsa catòlica*:

“Soberano Dios y Señor, que habéis amado tanto el hombre caído; que le disteis á vuestro Hijo Unigénito para levantarlo y hacerlo merecedor de Gloria eterna: yo os ofrezco las oraciones, obras y trabajos del presente día en unión de los méritos de la Preciosísima Sangre para pedirós que protejáís y, perfeccionéis la Buena Prensa, que con tanto celo trabaja por la salvación, de las almas. Destruíd, Señor, esa Prensa malvada y corruptora que como torrente inagotable de veneno, arroja sobre el mundo toda clase de errores é impurezas. Despertad é iluminad á los católicos tibios que favorecen ya directa, ya indirectamente al enemigo; haced que vean la trascendencia de su lamentable abandono. Y envidad vuestras gracias especiales á los campeones de esta nueva Cruzada para que cada vez con más fervor, luchen por conseguir que reinéis en todos los corazones. Os lo pedimos por la Santísima Virgen María, Madre vuestra y Corredentora de los hombres. Amén.

Patriarca San José
Rogad por nosotros.
Santísimos apóstoles Pedro y Pablo
Rogad por nosotros.
San Francisco de Sales.
Rogad por nosotros”.

La *Lliga de pregàries en favor de la bona premsa* va ser fundada el 1901 a Sevilla. Era una associació autònoma de l'Associació de la Bona Premsa. Tot i que hi prestava col·laboració, tenia estatuts propis. Es proposava que cada persona interessada en la bona premsa dediqués un dia al mes per pregar per aquest nou apostolat, combreguessin per aquesta mateixa intenció, i oferissin per a ella totes les pregàries, obres i treball d'aquell dia (Ruiz, 2005: 124).

Aquestes lligues, com la *Confraria de Legionaris de la Bona Premsa*, estaven formades per “cors”. Cada un d'ells tenia 30 persones (tantes com dies té el mes) i havien de contribuir amb almoines - cinc cèntims al mes com a mínim- per invertir-la després en la propaganda en el poble o per a pagar alguna subscripció a un diari catòlic. Explica Ruiz (2005: 125) que també estaven obligats a resar una part del Rosari o anar a missa en sufragi dels membres del cor morts. La majoria de socis eren dones.

Per al Butlletí oficial de l'Església de Girona no sabem com va funcionar a la nostra diòcesi la *Lliga de pregàries en favor de la bona premsa* o aquest tipus de biblioteques. Ara bé, el fet que el *Butlletí* publiqués l'oració de la *Lliga de pregàries en favor de la bona premsa* diversos anys és un indicatiu de la seva existència. Se sap que a nivell estatal, l'any 1904 hi havia 339 cors repartits en 10.171 lligues (Ruiz, 2005: 126) i que en el 1907 estava establerta en 80 pobles repartits en catorze diòcesis (Ruiz, 2005: 143).

No cal oblidar tampoc les biblioteques de la bona premsa que s'instal·laven majoritàriament en els centres que tenien les diferents associacions diocesanes de la bona premsa. Els llibres es deixaven a persones

de pocs recursos econòmics per a la seva posterior lectura. Membres de l'Associació es dedicaven després d'anar-los a buscar a les cases i seguir repartint-los a més gent interessada. A Begur, per exemple, ja es té notícia d'una biblioteca de bones lectures el juliol de 1904 (*Diario de Gerona*, 2 juliol 1904: 7) impulsada pel rector de la parròquia. També a Salt, l'abril de 1914 s'inaugurava una biblioteca gràcies al Patronat de Sant Lluís Gonzaga (*Diario de Gerona*, 3 abril 1914: 11). També enviava bones lectures a diferents llocs de la diòcesi l'Agrupación Propagandista Católica (*Diario de Gerona*, 2 agost 1911: 7).

La celebració del *Dia de la Premsa Catòlica* a la diòcesi de Girona

El Butlletí oficial del Bisbat de Girona, amb crònica del periodista Mn. Agustí Burgas, explica d'aquesta manera com va ser el primer any de la celebració del *Dia de la Premsa Catòlica*, el 29 de juny de 1916 (30 agost 1916: 395-407):

“La Diócesis de Gerona respondió unánime á la voz de su Pastor y de la Junta Diocesana de Buena Prensa que la invitaban a celebrar el simpático *Día* y bien puede decirse que alcanzó con ello uno de los primeros lugares entre todas las Diócesis de España. Pocas, contadísimas fueron las parroquias que no tuvieron en aquel día un recuerdo colectivo para nuestra prensa. Donde no pudo haber colecta, nutrida, hubo propaganda fervorosa en el templo y en las entidades católicas; y donde ni una ni otra cosas fue posible, al menos -siguiendo las instrucciones de tal Junta Central- hubo oraciones sinceras y actos de piedad que, elevando su aroma perfumado hasta el trono de la divinidad, hicieron descender las bendiciones del Cielo sobre los organismos y personas, relacionados con el apostolado moderno de la prensa. Bien podemos, pues, apuntamos como una jornada gloriosa la celebración del Dia de la Prensa Católica en nuestro obispado”.

A la ciutat de Girona, el bisbe Francesc Mas va presidir un ofici a la Catedral i l'homilia va anar a càrrec del president de la Junta Diocesana, Mn. Anselm Herranz. Per la tarda es van convocar tres conferències en tres locals diferents. A la Societat Obrera “La Amistad”, el Dr. Morera, canonge de la Catedral, va explicar què s'entenia per “premsa bona” i “premsa dolenta”:

“Prensa buena, es aquella que proclama, sin rubor y con decisión las enseñanzas de la religión procurando no oponerse nunca a ella, y siempre que es oportuno manifiesta sus creencias y pone sus energías en defensa de la verdad. Prensa mala, es aquella que constantemente y de una manera directa o indirectamente se dedica a combatir a la Religión Católica, mofándose de sus verdades”.

El mateix Dr. Morera va anunciar que, pel fet que l'home és fill del periòdic que llegeix, “los que leen periódicos buenos son buenos y los que los leen malos poco a poco ven infiltrarse en su alma las teorías perniciosas hasta que llegan a dudar de las verdades de la fe, y entonces entra la indiferencia en las cuestiones religiosas”.

En el Centre Moral va dissertar Salvador Rial que d'entre altres coses va dir: “En manos de criminales se encuentran siempre periódicos impíos y libros pornográficos” i “La mala prensa es culpable de las campañas que se hacen

contra la Patria, el Ejército y la Religión y todas las ideas elevadas y los más nobles sentimientos”.

A les altres conferències que es van fer a la ciutat de Girona, s’animava a que els catòlics llegissin la premsa catòlica i s’hi subscrivissin.

El Butlletí oficial de l’Església de Girona esmentava també altres actes d’importància que s’havien desenvolupat en diverses poblacions com Banyoles, Castelló d’Empúries, Olot, Pals, Santa Coloma de Farners, Sant Feliu de Guíxols, Sant Feliu de Pallerols o fins i tot a Anglès, lloc on segons la publicació, “estaba contenido, sin hipérboles, todo el pueblo”.

A part de la conferència en favor de l’anomenada bona premsa, hi havia també, depenent dels casos, recitals de poesia, de cançó, representacions teatrals i musicals o fins i tot, focs artificials com és el cas d’Olot.

Aquell primer *Dia de la Premsa Catòlica* a la diòcesi de Girona es van recollir 3.004’67 pessetes (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 17 gener 1917: 29-30). D’aquestes, s’havien de descomptar 102 pessetes en concepte de despeses. La xifra total va resultar de 2.902’67 pessetes. El 60% se la va quedar la diòcesi de Girona, el 35% per a l’Arquebisbat de Sevilla i un 5% es van guardar per despeses per l’any vinent.

Del quasi 60% (1.734,77 ptes) que li van quedar a la Junta Diocesana de la Bona Premsa de Girona, 1.400 es van distribuir a publicacions religioses que eren editades per l’Església i també al *Diario de Gerona*, considerat de *bona premsa* i a *El Norte*, que era carlí. Van sobrar 334,77 ptes per a les arque de la Junta.

Aquest és el llistat:

<i>Norte</i> (Girona)	250 ptes
<i>Diario de Gerona</i>	250
<i>La Creu</i> (Banyoles)	100
<i>La Veu de l’Empordà</i> (Figueres)	100
<i>El Deber</i> (Olot)	100
<i>Hoja Dominical de Bañolas</i>	50
<i>Hoja Dominical de Bordils</i>	50
<i>Hoja Dominical del Carmen</i> (Girona)	50
<i>Hoja Dominical de Cassà de la Selva</i>	50
<i>Hoja Dominical de Castelló de Ampúrias</i>	50
<i>Hoja Dominical de las Ferrerías</i>	50
<i>Hoja Dominical de Pals</i>	50
<i>Hoja Dominical de Salt</i>	50
<i>Hoja Dominical de Verges</i>	50
<i>Hoja Dominical del Mercadal</i> (Girona)	50
<i>Fulla del Patronat</i> (Olot)	50
<i>La Veu Parroquial de la Mota y Cornellà</i>	50

Del 35% que s’enviaven a l’Arquebisbat de Sevilla, eren distribuïts de la següent manera:

20% com a donatiu a l'Òbol de sant Pere
 10% per al Tesoro de la Buena Prensa de Madrid
 5% per a la Junta Central de Sevilla per a despeses d'organització i propaganda del Dia de la Bona Premsa a tot Espanya.

Girona va ser la setena diòcesi que més diners va aportar en aquella primera col·lecta de 1916 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 16 juny 1917: 260).

El propietari del *Diario de Gerona*, Santiago Masó, va posar a la disposició del bisbe de Girona la quantitat que li havia estat atorgada. Amb aquest donatiu, el prelat va editar 8.000 exemplars en català d'una carta pastoral referent a la *Butlla de la Santa Creuada*, que va ser repartida gratuïtament a les parròquies de la diòcesi. L'any següent, el responsable del mateix rotatiu va decidir repartir les 170 ptes que li pertocaven en favor dels fells parroquials que editaven les diferents parròquies de la diòcesi.

Les col·lectes del *Dia de la Premsa Catòlica* a Girona

La Junta Diocesana de la Bona Premsa de Girona no només agraciava publicacions pròpiament d'“Església” o relacionades amb l'Església, sinó que ampliava la donació a més publicacions considerades de *bona premsa*. És el cas de *Ciutat Nova* (Sant Feliu de Guíxols), *La Tradició catalana* (Olot) o *La Costa de Llevant* (Canet de Mar⁶¹). Aquestes revistes van rebre 50, 70 i 40 pessetes respectivament de la col·lecta del 1917 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 11 gener 1918: 10). Aquesta decisió de beneficiar publicacions “amigues” va continuar la resta d'anys.

Per tenir una idea de com van ser les primeres captes del *Dia de la Premsa Catòlica* a la diòcesi de Girona, vegi's els 10 primers anys de la seva posada en marxa. Al costat, s'hi ha indexat també els diners recollits a nivell nacional⁶²:

Any	Diòcesi de Girona (ptes)	Total Espanya (ptes)
1916	3.004'46	93.074
1917	1.931'74	75.371'12
1918	3.057	114.881'75
1919	2.323'68	120.124'50
1920	2.496'62	144.419'87
1921	2.774'40	152.529'46
1922	2.451	149.878'96
1923	3.133'69	174.399'20

⁶¹ L'única publicació que he pogut documentar amb aquest nom és la de Canet de Mar, fundada el 1894 tot primer a Sant Pol de Mar i des del 1908 a Canet. Es definia com a “Setmanari il·lustrat catalanista”. Va sortir fins el 1922 (Torrent i Tasis, 1966: 79). No tinc coneixements que tractés temàtica religiosa o que fos editada des d'una entitat religiosa.

⁶² Les dades han estat extretes del *Butlletí* i de Ruiz (2005:191).

1924	2.368	162.435'63
1925	2.266'80	158.931'78

En deu anys surt a la diòcesi de Girona una mitjana de 2.580'73 ptes la col·lecta. En comparació amb altres que també es convocaven a la diòcesi gironina es comprova que no era de les primeres⁶³:

Col·lecta en favor de	Diners	Any
Soldats ferits a l'Àfrica	8.062'05 ptes	1921
Famolencs Europa Central	7.148'36	1924
Òbol de Sant Pere	5.303'18	1920
Bona Premsa	2.580'73	Mitjana 1916-1925
Sants Llocs	1.734'90	1923
Abolició esclavitud	1.612'65	1924

Malgrat no ocupar les primeres posicions, l'any 1917 Girona era l'onzena diòcesi de les 57 existents aleshores a l'Estat (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 24 maig 1918: 239-240). La que més hi va aportar va ser Madrid (10.134 ptes), seguida de Pamplona (7.024 ptes), Sevilla (6.568), Barcelona (4.356) i Cartagena (3.987).

Vista aquesta posició de *privilegi*, el bisbe Francesc Mas escrivia en vista a la jornada de 1918 el següent (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 12 juny 1918: 243-244):

“Nuestra consecuencia, hemos dicho tambien, nos obliga á que *el Día de la Buena Prensa* sea un éxito en Nuestra Diócesis, porque ella es de las primeras de España en contribuir a la obra nacional de la Prensa Católica; somos de los primeros en el número de legionarios; nuestros amados seminaristas se llevan el mayor número de premios en los certámenes promovidos en Sevilla por la obra *Ora et Labora*, y el nombre de Gerona es benemérito en toda España, por su concurso en toda propaganda de la buena prensa. [...] Esperamos que los señores párrocos y encargados de Iglesias, no solo celarán para que se celebre el *Día de la Buena Prensa* en sus respectivas Iglesias con esplendor y entusiasmo, sino que además estimularán los sentimientos de caridad, piedad y desprendimiento de los fieles para que contribuyan con sus oraciones y limosnas al mayor éxito de la solemnidad, con lo cual prestarán un obsequio á Dios, harán un bien incalculable a nuestra patria, ennoblecerán el buen nombre de Nuestra Diócesis, y aparte del provecho espiritual que les reportará su buena acción, merecerán el agradecimiento y bendiciones de su Prelado”.

La part dels diners que s'enviaven a la Santa Seu era agraïda sempre cada any pel cardenal Gasparri amb una carta que escrivia a l'Arquebisbe de Sevilla. Aquest enviava còpia als diferents bisbes espanyols. A la carta, es feia saber que el sant Pare concedia una benedicció apostòlica als bisbes i fidels espanyols (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 12 juny 1918:

⁶³ Dades extretes del *Butlletí*.

255). Per altra banda, tots aquells que participaven en aquesta diada, eren recompensats amb 10 anys d'indulgència plenària, aplicable als difunts (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 21 juny 1918: 277).

El barem de repartició de diners de la col·lecta canviaria el 1919 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 17 juny 1919: 317):

- 10% a l'Òbol de sant Pere (per comptes del 20 com abans)
- 20 % al Tresor Nacional de la Bona Premsa (per comptes del 10)
- 60 % a les publicacions catòliques de la pròpia diòcesi
- 10 % es guardaven per la campanya de l'any vinent.

En aquell 1919 la Junta Central de l'Associació Nacional de la Bona premsa informava que la col·lecta a l'Estat estava molt per sota de les necessitats que havia de remeiar (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 17 de juny 1919: 318):

"Si existe una desproporción tan grande entre sus donativos para la prensa y los que hacen a innumerables obras de culto, enseñanza y caridad corporal, es porque desconocen la obra de misericordia espiritual que se hace mediante la buena prensa y el apoyo eficaz que ésta presta a todas las demás, por lo que resulta más urgente y necesaria".

L'any 1925, la quantitat que es va recollir a la diòcesi de Girona (2.266,80 ptes) no era suficient per al bisbe Josep Vila (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*: 343-345): "Gerona tan catòlica, tan piadosa, tan generosa siempre para toda obra buena, debe aspirar a uno de los primeros puestos, a un puesto de honor, si es posible, entre todas las diócesis de España".

No es estrany que el prelat fes aquesta crida, si tenim en compte que Girona va ser en aquell any la 22 diòcesi (l'any 1917 era l'11) que més va aportar a la col·lecta de les 61 que aleshores existien a l'Estat. Aquí tenim una mostra dels bisbats que passaven per damunt del de Girona en la capta:

Col·lecta de 1925 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 23 juny 1926: 342-343):

Arquebisbat / Bisbat	Diners recollits (ptes)
Madrid	16.306,65
Vitòria	13.937,94
Sevilla	11.283,04
Còrdova	12.571,38
Barcelona	10.178,71
Pamplona	5.215
Santiago	5.140
Saragossa	4.952
València	4.872,42
Cartagena	4.310
Oviedo	4.049,25
Badajoz	3.972,71
Mallorca	3.190

Canàries	2.671,42
Lleó	2.661,70
Vic	2.625,70
Orense	2.498
Tarazona	2.410,40
Toledo	2.398,85
Calahorra	2.282,95
Jaén	2.285,71
GIRONA	2.266,80

La iniciativa de celebrar un *Dia de la Premsa Catòlica* va ser vista amb bons ulls per altres esglésies del món. Des d’Ora et Labora es va promocionar la idea. Les primeres en recollir el guant van ser en el 1918 Portugal i Brasil. L’any 1922 s’hi havien apuntat 26 països i en el 1927 ja n’eren 32 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 14 juny 1927: 215).

Tercera assemblea nacional de premsa catòlica. Toledo (1924)⁶⁴. La Junta Nacional de Premsa Catòlica

Es va celebrar a Toledo del 13 al 15 de juny de 1924 sota la presidència de l’Arquebisbe de Toledo, Mons. Enrique Reig. El títol de la convocatòria presentava una novetat, ja no hi figurava el nom de *bona premsa*. Passava a dir-se: *premsa catòlica*. La moderació en les formes i intencions es notava: es va decidir que s’havia de potenciar els mitjans catòlics sense la necessitat d’entrar en atacs i desqualificacions a altra tipus de premsa. A la reunió hi podien participar les dones, absents en les altres dues trobades. Per altra banda, només hi podien votar els periodistes. Anteriorment podien votar també els anomenats “socis” que podien ser *actius* o *honoraris*. Els *actius* eren els que participaven per als treballs de l’assemblea i els *honoraris* els que contribuïen en les despeses. Els periodistes tenien la categoria de socis de mèrit (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 16 març 1904: 53).

S’hi van adherir 305 publicacions, un nombre molt superior de les anteriors dues assemblees que eren de 165 i 208 respectivament. La demarcació que més publicacions va aportar va ser la de Barcelona, amb 50. De la diòcesi de Girona, però, n’hi van participar dues (*El libro de la asamblea de Toledo*, 1926): *El Deber* (Olot) i *Fulla Dominical* (Banyoles), xifra inferior a la d’altres convocatòries que en fou de quatre.

De tots els temes que es van abordar cal remarcar dues conclusions importants: la necessitat de la formació dels periodistes catòlics i la creació de la Junta Nacional de Premsa Catòlica.

Pel que fa al primer aspecte, es va proposar que se celebressin a Madrid curses periodístics i que s’impartissin conferències en els col·legis de segon ensenyament, especialment en els dos darrers cursos. Un dels

⁶⁴ S’havia previst una tercera assemblea a Valladolid el 1911, però no es va arribar a concretar (*Butlletí de l’Església de Girona*, 28 desembre 1908: 610 i Ruiz, 2005:195).

participants, el cardenal Ángel Herrera Oria⁶⁵, en va recollir la idea i va fundar a Madrid l'any 1926 l'Escola de Periodisme *El Debate*. Prenia el nom del diari catòlic fundat per ell mateix l'1 de novembre de 1911. Herrera la va dirigir fins el 1933 que fou substituït per Fernando Martín-Sánchez Julià. L'escola desapareixeria a causa de la Guerra Civil. L'Església catòlica no tornaria a tenir una escola de periodisme fins el 1960⁶⁶. El projecte del nou centre fou encomanat també a Ángel Herrera Oria i el director fou Nicolás González.

Pel que fa a l'altre punt, es va decidir crear la Junta Nacional de Premsa Catòlica amb seu a Madrid que substituïa l'Asociación Nacional de la Buena Prensa que es dirigia fins aleshores des de Sevilla. Es va constituir el novembre de 1925 sota la presidència del bisbe de Salamanca, Mons. Francisco Frutos Valiente. La Junta Nacional tenia com a fins més importants:

- a) Executar els acords de les tres assemblees celebrades
- b) La preparació de l'assemblea propera
- c) Coordinar les entitats o obres de premsa catòlica que existents a Espanya.

La Junta Nacional convocaria també el Dia de la Premsa.

L'assemblea de Toledo també va suggerir que les escoles de secundària tinguessin una publicació.

L'any 1926 la Junta Nacional de Premsa Catòlica s'integrarà a dins de l'Acció Catòlica (Ruiz, 2005: 198). Segons el decret de fundació (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 22 febrer 1926: 128-129), la Junta es reuniria en ple com a mínim quatre cops l'any; funcionant a més, i de forma permanent, una comissió delegada.

L'any 1959 passaria a dependre de la recent creada Comissió Episcopal de Premsa e Informació de la Conferència de Metropolitans d'Espanya (Actas de las Conferencias de Metropolitanos Españoles, 1994: 575).

⁶⁵ S'ha de destacar la tasca d'aquest prelat nascut a Santander el 1886 en favor de la propagació de la fe i dels mitjans de comunicació. Va començar l'any 1908 fundant l'Asociación Católica de Propagandistas, de la qual un any després en fou nomenat primer president. Després de crear *El Debate*, va fundar el 1912 l'Editorial Católica (que tenia diaris com *Ideal* de Granada, *El ideal Gallego* a La Corunya, *Hoy* a Badajoz, *La Verdad* de Múrcia o bé el *Ya* de Madrid), diferents revistes i l'Agència Logos. El 1944 va participar en la creació de la Biblioteca d'Autors Cristians (BAC). El 1933 va abandonar la direcció del diari *El Debate* per fer-se càrrec de la Junta Central d'Acció Catòlica i fundar el Centre d'estudis Universitaris (CEU). Fins i tot, va promoure una formació política que no va tenir èxit: *Acción Nacional*, que seria rebatejada per José María Gil Robles com *Acción Popular*. Va visitar el març de 1944 la ciutat de Girona per impartir unes conferències en el Teatre Municipal. El 1947 va ser nomenat bisbe de Màlaga. Va morir el 1968. És Servent de Déu i té oberta la causa de beatificació.

⁶⁶ Molt abans, el 1942, s'havia obert a Madrid l'Escola Oficial de Periodisme, instal·lada a l'Agència EFE. El 1968 també s'establiria a Barcelona. El 1971 s'obrien les Facultats de Ciències de la Informació a la Universitat Complutense de Madrid, i de la Universitat Autònoma de Barcelona, i a més, es converteix en Facultat, l'Institut de Periodisme de la Universitat de Navarra. Les escoles de periodisme s'extingirien al cap de quatre anys en favor de les facultats.

L' Organisme diocesà de la Bona Premsa d'Acció Catòlica

L'any 1935 es fundarà a la diòcesi de Girona l'Organisme diocesà de la Bona Premsa. Aquesta nova entitat substituïa l'antiga Junta Diocesana de la Bona Premsa i passava a integrar-se a dins dels moviments de l'Acció Catòlica a Girona. El bisbe Mons. Josep Cartaña va firmar el decret de constitució el 19 d'octubre d'aquell any (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 25 octubre 1935: 216-219):

“Constituídas en esta diócesis las cuatro ramas de Acción Católica con las secciones de Aspirantes en las Juventudes Masculina y Femenina, parece llegado el momento de fundar un organismo de prensa que les sirva de valioso instrumento para sus obras de apostolado, manteniendo entre ellas y los miembros de que constan, la unidad de pensamiento y aspiración así como la coordinación de sus respectivas actuaciones “.

Les publicacions que formaven part d'aquest organisme eren aquelles que eren fundades per les diferents branques d'Acció Catòlica, les que depenien immediatament del Consell Diocesà de la pròpia Acció Catòlica i les que confiés el propi bisbe. El màxim objectiu era el de cuidar del sosteniment d'aquestes publicacions, proporcionar orientacions i fundar altres publicacions si calia.

El Consell Superior de l'Organisme de la Bona Premsa estava format per un president, un tresorer i un secretari; tots nomenats pel bisbe. N'eren vocals, els quatre capellans consiliaris d'Acció Catòlica, els membres del Consell Diocesà d'Acció Catòlica, els directors de les publicacions, el director de la Congregació Mariana del Seminari i un membre de la Secció de Propaganda de la Unió Diocesana d'Homes d'Acció Catòlica. A més, el bisbe podia nomenar els membres que ell considerés oportú. Es reunien trimestralment.

Totes les publicacions periòdiques del Bisbat s'hi podien adherir. Només feia falta que ho demanessin, acceptar les orientacions de l'Organisme i tenir censor eclesiàstic. En el moment que es va aprovar el reglament, en formaven part: *Vida Catòlica*, el *Full Parroquial* i *Alba*.

El Consell Superior de l'Organisme Diocesà de la Bona Premsa va quedar format l'any 1935 per:

President: Mn. Esteve Canadell, que era el Vicari General
Secretari: Mn. Josep Morell
Tresorer: Mn. Felip Ribas
Vocals: Mn. Josep Maria Carbó,
Mn. Domingo Campmol,
Mn. Evarist Feliu
Mn. Josep Maria Noguer
Joan Portabella
Ramon Noguera
Concepció Costas
Carme Comadira
Mn. Llambert Font (director de *Vida Catòlica*)
Carles de Bolós (director del *Full Parroquial*)

Narcís Busquets (director d'*Alba*)
Frederic Trigás
Martí Adroher
Carles Batlle
Mn. Josep Comerma
Mn. Agustí Burgas
Mn. Lluís Constans

El Dia de la Premsa Catòlica després del franquisme

L'any 1943 va tornar a canviar el barem de repartició dels diners que es recollien en la jornada (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 maig 1943: 122). Des d'aleshores els diners que es recollien de la col·lecta es dividien en dues parts. El 35% anava a la Junta Nacional i el 65% es quedava a la diòcesi. Així, s'augmentava un 5% la dotació a les publicacions catòliques de la diòcesi. Del 35% de la Junta Nacional: un 20% anava al Tresor de la Bona Premsa que custodiava el bisbe de Madrid, un 10% al Papa i un 5% es guardava per la propaganda de l'any següent.

Tot i entrar en una situació política favorable a l'Església catòlica, en opinió del bisbe Cartaña (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 juny 1947: 117-118):

"Mantiene su actualidad aunque gracias a Dios en estos tiempos los periódicos españoles no ataquen a la Religión ni a la Iglesia, ya que aun bajo un régimen vigilante como el nuestro no todo lo que se publica merece franca entrada en un hogar cristiano. El sectarismo más o menos escondido procura infiltrarse en los espíritus a través de la letra impresa y efectivamente en nuestro país no faltan libros, obras literarias y otras publicaciones y escritos que desde el punto de vista católico no se pueden aprobar ni recomendar".

El full parroquial diocesà de l'1 d'agost de 1954 animava a cremar els llibres que els cristians tinguessin a casa seva i avisar als amics que sense saber potser llegeixen publicacions "dolentes", ja que en cas contrari, es podria caure en pecat d'omissió "del que se les pedirá cuenta un día". La mateixa publicació culpava la maçoneria i el comunisme de l'existència dels escrits "dolents".

La importància de la premsa en la formació de la persona motivava al bisbe Cartaña afirmar que si "San Pablo viviese en esta época sería periodista" (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 juny 1957: 131). El 1958 i davant el *Dia de la Premsa Catòlica*, escrivia (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 juny 1958: 97):

"Hoy, gracias a Dios nos movemos en un clima diferente; pero ¿quiere esto decir que hay que dejar de lado la actividad periodística? No, eso no; porque la función de los periódicos no sólo consiste en luchar sino además en adoctrinar y en informar. La Iglesia que recibió de Jesucristo el encargo de enseñar [...] no puede tener abandonado un instrumento tan capital de su magisterio. La Iglesia necesita divulgar la verdad y para ello debe contar con medios propios, porque en el orden religioso no siempre las agencias de prensa merecen crédito.

Las agencias, por lo común dominadas por grandes empresas con fines distintos a los religiosos, acostumbran a silenciar y a veces tergiversar los hechos y acontecimientos religiosos, lo que hace que los católicos siendo en número preponderante en muchas naciones, no encuentren en la prensa la información y la doctrina que les apetece” .

En aquestes dues imatges podem veure la representació de la premsa “dolenta” (Full Parroquial, 1 agost 1954) i de la premsa “bona” (Full Parroquial, 24 juny 1962).

En el full parroquial diocesà del 6 de juliol de 1958 hi havia aquesta crida:

“La Iglesia tiene un mensaje universal que transmitir a todas las naciones. Más, para hacerlo, necesita voz. Una voz potente que se oiga en medio del estruendo del mundo actual.

La voz de la Iglesia es la prensa católica.

Escuche: El *París Match* francés tira alrededor de 1.800.000 ejemplares.

El *Manichi Shimbun*, japonés, seis millones.

El *Reader's Digest*, americano, más de diez millones.

Esta son las tiradas de la prensa que ignora a Cristo.

¿Y la prensa católica?

Usted dirá:

-Hagan buenas revistas y las compraremos.

Nosotros le contestamos:

-Suscríbanse ustedes y les haremos una gran revista.

Solución: trabajemos de acuerdo. Hagamos buenas revistas y difúndalas usted” .

5.2 NEIXEN ELS PRIMERS ORGANISMES EPISCOPALS ESPANYOLS DE PREMSA

L'assemblea de la Conferència de Metropolitans celebrada el 29 de novembre de 1956 va acordar la creació d'una Comissió Episcopal de Cinema, Ràdio i Televisió, presidida aleshores per Mon. Enrique Delgado, arquebisbe de Pamplona (*Actas de las Conferencias*, 1994: 528).

També va decidir canviar el nom de la jornada del Dia de la Premsa Catòlica. Passava a dir-se: *Dia de la premsa i informació de l'Església* (*Actas de las Conferencias de Metropolitanos Españoles*, 1994: 529).

Tres anys més tard, el 1959, naixeria la Comissió Episcopal de Premsa i Informació. D'aquesta passaven a dependre la Junta Nacional de Premsa Catòlica, l'agència Premsa Associada i l'oficina d'informació i Estadística de l'Església. Els pressupostos es cobrien amb els diners de la col·lecta del *Dia de la Premsa i Informació de l'Església* (*Actas de las Conferencias*, 1994: 575).

Les dues comissions episcopals es fusionaran el 1964 per desig de l'assemblea de Metropolitans convocada el juliol d'aquell any, i tindrà com a president Mons. Pedro Cantero, arquebisbe de Saragossa. La nova entitat passarà a dir-se Comisión Episcopal de Medios de Comunicación Social (*Actas de las Conferencias*, 1994: 646), el mateix nom que va adoptar a Espanya -un cop celebrat el Concili Vaticà II- l'ens dedicat als mitjans de comunicació de la recent creada Conferència Episcopal Espanyola.

El 1961 l'Església espanyola tenia (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 juny 1961: 123) la Comissió Episcopal de Premsa i Informació (que depenia de la Conferència de Metropolitans), la Junta nacional de Premsa Catòlica (integrada a la Comissió Episcopal de Premsa i Informació), una escola de Periodisme a Madrid, un institut de Periodisme a Navarra, una agència de notícies com era Premsa Associada, i una Oficina General d'Informació i Estadística. A partir de l'any 1965 va comptar amb una escola de radio (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 febrer 1965: 105).

El Bisbe de Santander, president l'any 1963 de la Junta Nacional de Premsa Catòlica, reconeixia que l'Església era ben tractada pels mitjans de comunicació (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 juny 1963: 145-146):

“Reconozcamos con gozo que el pulso católico se siente, aunque con diversas matizaciones, en la inmensa mayoría de las publicaciones periódicas que llegan hasta la masa de lectores. No puede hablarse hoy, como se ha hecho observar justamente, de «una tarea demoledora y perversa realizada por un sector de la Prensa nacional, durante más de un siglo, al amparo de una licencia sin límites»”.

El 1963 serà el darrer any que el *Dia de la premsa i informació de l'Església* es convoca el 29 de juny. La Comissió Episcopal de Premsa i Informació va acordar que l'any 1964 se celebrés el tercer diumenge de gener. La raó: la festivitat de Sant Francesc de Sales, patró dels periodistes, que es commemora el 24 de gener. Hi ha constància de la seva celebració l'any 1965 (*Hoja Parroquial del Obispado de Gerona*, 24 gener 1965), però no del 1966.

El diumenge 7 de maig de 1967, dia de l'Ascensió, dos anys després del Concili Vaticà II (1962-1965), es va celebrar la primera Jornada Mundial de les Comunicacions Socials, que substituiria el *Dia de la premsa i informació de l'Església*.

Una mostra de com va anar canviant la concepció de la premsa al llarg dels anys per part de l'Església, com a mínim en la de Girona, és l'article que es podia llegir en el full parroquial diocesà el 10 de maig de 1970 en la secció *Parlem-ne* i que portava per nom «Mala Premsa?»:

Anys enrere la premsa, en general, tenia "mala premsa", és a dir, mala anomenada entre molta gent. Es criticava els qui escrivien en els diaris i revistes com si fossin persones estranyes, quasi bé dolentes, que no feien més que tafanejar-ho tot i esbombar malvestats. De què provenia una tal opinió? És difícil d'explicar. Segurament una mica de cada cantó. Per una banda, semblantment al que passava amb el cinema, existia la idea que els diaris i revistes eres instruments del diable, o poc menys. Per l'altra, és possible que alguns diaris es traspasessin realment en els seus comentaris, notícies, dibuixos o fotografies. Amb tot, una cosa és ben certa: si alguna vegada ha existit, o existeix, «mala premsa», és perquè han existit, o existeixen «mals lectors». No hi ha ningú que es dediqui a gastar diners per fer un diari o una revista que després no pugui vendre ... Si es fan diaris perniciosos és perquè hi ha gent que els compra.

Endemés, hi ha un altre aspecte que cal tenir en compte; i és, que els diaris solen tractar temes que per naturalesa són opinables: política, economia, art, esport, etc. Llavors, és normal que cada diari ofereixi aquella idea que li sembla millor sobre aquestes matèries. Si un no hi està conforme, el que ha de fer es no comprar-lo o escriure una «carta al director». Voler que tots diguin precisament allò que un vol, és una solemne niciesia. Cal que hi hagi diversitat perquè cadascú pugui triar el que li agrada més.

5.3 ELS GABINETS DE COMUNICACIÓ DE L'ESGLÉSIA INSTITUCIONAL

5.3.1 L'ESGLÉSIA ESPANYOLA

Gràcies al Concili Vaticà II es van crear les conferències episcopals a cada país, que a Espanya substituïa l'antiga Conferència de Metropolitans⁶⁷. Cada nova conferència episcopal va tenir la seva comissió episcopal de mitjans de comunicació. A Espanya, aquesta, es va crear després del Concili, del 26 de febrer al 4 de març 1966, moment en que també es constituïa la Conferència Episcopal Espanyola.

Com s'ha vist però, en l'anterior capítol dedicat a la Bona Premsa, abans ja existia a l'Església espanyola un ens de mitjans de comunicació de caràcter metropolità.

La constitució d'una comissió episcopal de MCS ve assenyalada en el decret conciliar *Inter Mirifica*. En el punt 20 s'anima als bisbes que en les seves diòcesis vetllin i fomentin iniciatives relacionades amb els mitjans de comunicació i en el 21, mana la creació d'oficines nacionals per als temes de premsa, cinema, ràdio i televisió. El decret, a més, diu que "correspondrà a aquestes oficines sobretot de procurar la recta formació de la consciència dels fidels en l'ús d'aquests mitjans i de fomentar i d'organitzar tot allò que els catòlics realitzin en aquest camp" (*Inter Mirifica*, 21). Naixerien així les comissions episcopals de mitjans de comunicació que dependrien de les conferències episcopals de cada país.

A Espanya, el nom d'aquesta entitat va ser i és, el de Comissió Episcopal para los Medios de Comunicación, el mateix nom que va rebre l'any 1964 quan es van unificar les dues comissions: la de cinema, ràdio i televisió (fundada el 1956), i la de premsa i informació (1959).

L'any 2008, la Conferència Episcopal Espanyola disposa d'una Oficina d'Informació, dirigida per Isidro Catela, que depèn directament de Secretaria General. És aquesta secretaria la que actua de portaveu de la Conferència Episcopal Espanyola càrrec que recau en la persona de Mons. Juan Antonio Martínez Camino.

A part, té la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació Social (CEMCS). Està formada per un president, que és Mons. Juan del Río Martín (bisbe de Jerez de la Frontera), quatre membres (un d'ells és Mons. Joan Enric Vives, bisbe d'Urgell), i el Secretari-director que recau en la persona del capellà José María Gil Tamayo.

Té 3 secretariats: premsa, ràdio i televisió, i cinema. S'encarreguen també d'organitzar cursos de formació (a l'estiu principalment) per a persones que treballen en el món del periodisme catòlic.

Cada any la Comissió promou una trobada per als delegats de mitjans de comunicació de les diòcesis espanyoles. S'organitzen debats i ponències que versen sobre un tema d'interès. Solen durar tres dies.

⁶⁷ La primera reunió de la Conferència de Metropolitans data del 1921. Reunia els arquebisbes dels arquebisbats d'Espanya.

Els secretariats desenvolupen aquestes funcions:

- Premsa

Cada dia elaboren un dossier que recull les informacions que tenen relació amb l'Església i que són publicades en els principals diaris espanyols. S'envia a primera hora del matí per correu electrònic a tots els bisbats que ho sol·liciten.

Hi ha una altra publicació titulada *Boletín MCS* que recull les ponències de les reunions de les assemblees de delegats de MCS dels bisbats d'Espanya. S'envia un cop l'any a les delegacions diocesanes de mitjans de comunicació.

- Ràdio i Televisió

Coordina la programació religiosa catòlica que emet Ràdio Televisió Espanyola

- Cinema

S'encarreguen de l'edició de la revista *Pantalla* que fins l'any 2007 inclòs sortia mensualment en paper. Des del gener de 2008 es pot consultar només a Internet. Es tracta d'una publicació de crítica de pel·lícules d'estrena.

El Departament de Cinema també té una anomenada "Escuela de Críticos" que es reuneix periòdicament per analitzar des dels valors cristians les pel·lícules que es poden veure a la pantalla. En formen part crítics, periodistes, professors ...

Així mateix depèn de la Comissió de Mitjans de Comunicació Social el SIC (Servicio de Información de la Iglesia en España), una agència informativa creada el novembre de 1991 amb la intenció d'enviar notícies d'Església als mitjans de comunicació i en especial als diocesans i als bisbats. Les notícies s'envien per correu electrònic cada dia de dilluns a divendres i també es poden consultar a la pàgina web ⁶⁸.

- Altres

La Conferència Episcopal Espanyola disposa d'un 50% de les accions de la cadena de ràdio COPE (Cadena de Ondas Populares Españolas). La mateixa COPE promou Popular TV, que es pot veure per satèl·lit.

⁶⁸ <http://www.agenciasic.es/>

5.3.2 L'ESGLÉSIA CATALANA

GABINET D'INFORMACIÓ DE L'ESGLÉSIA CATALANA (GIEC)

El GIEC és un organisme que dóna a conèixer bàsicament als mitjans de comunicació allò que genera la Conferència Episcopal Tarraconense (CET).

Quan es va fundar, l'any 1991, depenia del Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació Social (SIMCOS), però l'any 1996, els bisbes catalans van decidir que passés a dependre de la Secretaria de la CET. En l'any 2008 és a mans de Mons. Joan Enric Vives, bisbe de la diòcesi d'Urgell.

El director del GIEC, des de 1996, és el diaca Aureli Ortín que és també vicesecretari de la CET. Abans ho havien estat Mn. Joan Camps, de Solsona (1991-1992) i Mn. Josep Maria Pont, de Girona (1992-1996). El títol de director és un càrrec de confiança dels propis bisbes. No té un termini fix de renovació, depèn de la decisió dels mateixos bisbes.

Ortín explicava⁶⁹ que el GIEC serveix "com a font de consulta pels mitjans de comunicació. Ells, sovint, demanen aclarir les notícies del dia relacionades amb l'Església, tenir declaracions oficials de l'Església o aclarir conceptes religiosos i de la història de l'Església". També gestiona entrevistes amb els bisbes catalans per als mitjans que ho demanin i convoca rodes de premsa a nivell interdiocesà.

Ortín comentava també el tipus de notes informatives que envien als mitjans de comunicació: "En primer lloc, les notes i declaracions oficials de la Conferència Episcopal Tarraconense. Després, cròniques sobre la presentació de documents que han redactat els bisbes, inauguracions de cursos i activitats destacades de les Facultats de Teologia i Filosofia de Catalunya i del Centre d'Estudis Pastoral de les diòcesis catalanes, campanyes eclesials diocesanes, congressos, etc.". També informa d'activitats interdiocesanes com les jornades de mestres i professors de religió, les jornades de formació de catequistes, l'Aplec de l'Esperit -la trobada interdiocesana de joves- i, en alguna ocasió, fets supradiocesans, com pot ser la beatificació de màrtirs.

Cada setmana, el GIEC envia també, a tots els mitjans, tant generals com religiosos, una agenda de previsions en la qual els informa dels actes i altres activitats eclesials de la quinzena vinent.

En general, es tracta de facilitar la informació interdiocesana als mitjans de comunicació, la que genera la pròpia CET. Dels fets i activitats de les distintes diòcesis n'informa la delegació de mitjans de comunicació de cadascun dels deu bisbats amb seu a Catalunya.

La seu del GIEC és al carrer dels Àngels, 18, entresol, de Barcelona, seu de la Conferència Episcopal Tarraconense.

SIMCOS

La Conferència Episcopal Tarraconense té també un òrgan dedicat als mitjans de comunicació, el SIMCOS (Secretariat Interdiocesà de Mitjans de

⁶⁹ Conversa telefònica mantinguda el 13 de febrer de 2008.

Comunicació Social). Va ser fundat l'any 1978 i els estatuts foren aprovats el 29 de maig de 1979. Aquests, el defineixen com "l'òrgan creat per la Conferència Episcopal Tarraconense que, sota la presidència del bisbe delegat, coordina les delegacions diocesanes de Mitjans de Comunicació Social, sense perjudici de les funcions pròpies de cada delegació, per dur a terme i potenciar la pastoral de mitjans de comunicació a l'Església de Catalunya al servei de l'evangelització". En comparació amb l'Església espanyola, seria la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació, i en comparació amb la Santa Seu, el Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials.

Les funcions, tal i com indiquen els estatuts són:

1 - Estudiar atentament tot el que fa referència al camp de les comunicacions socials per donar resposta als reptes que presenta la nostra societat.

2 - Coordinar el desenvolupament dels mitjans de comunicació social de l'Església de Catalunya i promoure la col·laboració entre les associacions i persones que hi treballen.

3 - Contribuir a difondre la informació religiosa amb col·laboració amb el Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya.

4- Ajudar a formar opinió pública sobre les qüestions que afecten el poble des d'una perspectiva ètica i evangèlica.

5- Assessorar els pastors en les seves intervencions en els mitjans de comunicació social i altres agents de pastoral.

6 - Endegar un pla pastoral més global sobre l'ús adequat dels mitjans de comunicació social de cara a l'evangelització.

7 - Executar el que vulgui encarregar-li la Conferència Episcopal Tarraconense en l'àmbit dels mitjans de comunicació social.

8 - Mantenir el contacte institucional amb els organismes públics, eclesiàstics o civils. Aquesta representació recaurà en el President- Bisbe delegat per la Conferència Episcopal Tarraconense, en el director del Secretariat, o en la persona a qui s'encarregui l'esmentada representació.

9 - Treballar en estreta col·laboració amb el Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya, institucions religioses, i/o qualsevol altra activitat que l'Església de Catalunya pugui crear en aquest àmbit de la comunicació.

L'any 2008, el SIMCOS està format per una comissió plenària i una altra de permanent:

* La Plenària la componen:

a) El President, que és el bisbe delegat per la Conferència Episcopal Tarraconense per a la pastoral dels mitjans de comunicació. Aquest càrrec recau en la persona de Mons. Joan Carrera, bisbe auxiliar de Barcelona.

b) Un director nomenat pel bisbe president, a proposta dels delegats de mitjans de comunicació dels bisbats de Catalunya. Des de l'any 2008 ho és Dídac Bertran, que també és el delegat de Mitjans de Comunicació de l'Arquebisbat de Tarragona.

c) Els 10 delegats de mitjans de comunicació dels bisbats catalans:

Mn. Josep M. Alimbau, representant de l'Arquebisbat de Barcelona.

Mn. Josep Casellas, delegat del Bisbat de Girona.

Sr. Jordi Curcó Pueyo, delegat del Bisbat de Lleida.

Mn. Josep Torrente, delegat del Bisbat de Sant Feliu de Llobregat

Sr. Francesc Cano, representant del Bisbat de Solsona.

Sr. Dídac Bertran, delegat de l'Arquebisbat de Tarragona

Mn. Victor Armengol, delegat del Bisbat de Tortosa

Mn. Xavier Arostegui, representant del Bisbat de Terrassa

Sra. Cristina Orduña, delegada del Bisbat d'Urgell

Mn. Josep Casals Serrat, delegat del Bisbat de Vic

d) El director del Gabinet d'Informació de l'Església a Catalunya (GIEC), Aureli Ortín

e) Un secretari, Mn. Josep Torrente (Bisbat de Sant Feliu de Llobregat)

f) Un administrador, Mn. Josep Casellas (Bisbat de Girona)

La comissió plenària es reuneix cada dos mesos. Hi poden assistir també els responsables dels programes de ràdio i televisió cedits a la Conferència Episcopal Tarraconense (el programa de Catalunya Ràdio *Paraules de Vida* i el programa de Televisió de Catalunya *Signes dels Temps*) i a qui es convidi.

Les reunions tenen lloc a la seu de la Conferència Episcopal Tarraconense de Barcelona, tret de la de final de curs (que dura tres dies) que es fa, per torn rotatori, cada any en un bisbat diferent.

Cal dir també que dos membres del SIMCOS, en representació de la Conferència Episcopal Tarraconense formen part de la Comissió Mixta CRTV/CET⁷⁰.

⁷⁰ Corporació Catalana de Ràdio i Televisió /Conferència Episcopal Tarraconense. Que l'any 2008 són el president del SIMCOS (membre nat de la comissió mixte) i el director del SIMCOS.

* La comissió permanent està formada per:

- a) El director del SIMCOS
- b) El director del GIEC
- c) El secretari del SIMCOS
- d) Un delegat diocesà escollit pels altres membres del Secretariat, que recau en la persona de Mn. Josep Casellas també en qualitat d'administrador.

Aquesta comissió es reuneix cada dos mesos i serveix bàsicament per preparar les sessions plenàries. Es convoquen a la seu de la Conferència Episcopal Tarraconense i també a altres bisbat de Catalunya de forma aleatòria amb la idea de descentralitzar.

5.3.3 LA SANTA SEU

Les arrels d'una oficina de premsa pontifícia cal trobar-les el 20 de febrer de 1939 quan es va crear l'Oficina d'Informació de *L'Osservatore Romano*. Tenia la missió de donar informació als periodistes acreditats.

Més tard, el 30 de gener de 1948, el Secretari d'Estat del Vaticà instituïa una comissió dedicada al cinema que passaria a tenir diversos noms. Tot primer, Comissió consultiva i de revisió eclesiàstica de pel·lícules religioses o morals; després, quan el 17 de setembre d'aquell any el papa Pius XII n'aprova definitivament els estatuts, Comissió Pontifícia per a la cinematografia didàctica i religiosa; i, l'1 de gener de 1952, Comissió Pontifícia per al Cinema.

Poc després, s'hi va introduir també la ràdio i la televisió i l'entitat rebria el nom de: Comissió pontifícia per al cinema, la ràdio i la televisió. El 31 de desembre de 1954 es van aprovar els estatuts. La nova comissió va treballar per marcar els objectius del que seria després la carta encíclica *Miranda prorsus*, que versava sobre el cinema, la ràdio i la televisió i que va sortir publicada el 8 de setembre de 1957.

El 22 de febrer de 1959 passa a dir-se Pontifícia Comissió de Cinema, Ràdio i Televisió i tindrà caràcter permanent i estable com a oficina de la Santa Seu d'acord amb el motu proprio⁷¹ *Boni Pastori* (Cebollada, 2005: 325).

La mateixa comissió es va encarregar també del contingut del decret del Concili Vaticà II *Inter mirifica*, promulgat el 4 de desembre de 1963.

Pau VI va valorar la importància dels mitjans de comunicació creant, amb motiu de la celebració del Concili, un Comitè Conciliar de Premsa.

Assumint el desig dels pares conciliaris, el 2 d'abril de 1964, el Papa transformava l'anterior Pontifícia Comissió per al cine, ràdio i televisió en Comissió Pontifícia per a les Comunicacions Socials, confiant-li també la premsa (a part del cinema, la ràdio i la televisió). Estava formada per cardenals, bisbes, presidents d'altres comissions de països dedicats a les comunicacions socials i consultors eclesiàstics i laics. La primera tasca de la

⁷¹ Significat de *Motu proprio* en el *Nomenclàtor*.

nova comissió va ser redactar la Instrucció pastoral *Communio et Progressio*, que va ser publicada el 23 de maig de 1971.

El 1988, el nom va canviar a Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials.

Actualment, en l'any 2008, tots els organismes relacionats amb els mitjans de comunicació que té la Santa Seu depenen de Secretaria d'Estat, malgrat siguin independents entre ells.

a) La *Sala Stampa*

L'any 1966 neix en mans del papa Pau VI l'Oficina de Premsa de la Santa Seu, la coneguda *Sala Stampa*. Depenia en un primer moment de la Comissió Pontifícia per a les Comunicacions Socials. A partir del 28 de maig de 1986 passarà a pertànyer de Secretaria d'Estat.

És l'encarregada de difondre les notícies referents als documents del Papa i de tota l'activitat que genera la Santa Seu. Així ho indica la constitució apostòlica «Pastor Bonus» en el número 43 publicada pel papa Joan Pau II el 28 de juny de 1988.

També s'encarrega de facilitar les acreditacions als periodistes de premsa escrita. Edita dues publicacions electròniques per als mitjans de comunicació: *Bollettino* i *Vatican Information Service* (VIS):

Bollettino: informa dels nomenaments, audiències, viatges, homilies i missatges del Papa. Es troba diàriament a Internet en italià en aquest enllaç: http://212.77.1.245/news_services/bulletin/bollettino.php?lang=sp (consulta efectuada el 13 d'abril de 2008)

Vatican Information Service: funciona des del març de 1990. S'envia de dilluns a divendres per correu electrònic a periodistes i a tothom qui ho demana⁷². Inclou moltes notícies aparegudes en el *Bollettino* de forma resumida, però a part, informa també dels documents pontificis, l'activitat dels dicasteris⁷³, congregacions, consells, sínodes ... Recull igualment els comunicats oficials de l'Oficina de Premsa de la Santa Seu. Ho fan els mateixos que els del *Bollettino*.

Es pot consultar⁷⁴ en castellà, anglès, francès i italià des d'Internet en aquest enllaç: http://www.vatican.va/news_services/press/vis/vis_sp.html

Quan es convoquen sínodes de bisbes s'edita també de forma excepcional el *Synodus Episcoporum*, que surt dos cops al dia.

El màxim responsable de la *Sala Stampa* és, des de juliol de 2006, el jesuïta Federico Lombardi; que actua també com a portaveu del Papa i de la Santa Seu. Precisament, en el número 174 de la instrucció pastoral «Communio et Progressio» es llegeix:

⁷² Cal emplenar un qüestionari al web del Vaticà.

⁷³ Vindrien a ser els ministeris de la vida "política".

⁷⁴ En visita efectuada el 13 d'abril de 2008.

Cada bisbe, cada Conferència o Assemblea Episcopal i la mateixa Seu Apostòlica, tindran un portaveu o informador fix que oficialment comuniqui les notícies i que resumeixi els documents de l'Església per a la seva difusió, de manera que comentats, es faciliti amb major seguretat la comprensió del públic. Aquests portaveus, amb rapidesa i veracitat, donaran a conèixer les novetats de la vida i activitat de l'Església, en quan li sigui permesa la seva funció. És molt aconsellable que també les diòcesis i les organitzacions catòliques importants tinguin els seus portaveus fixos, amb una missió semblant.

b) Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials

N'és el màxim responsable des de juny de 2007 l'arquebisbe italià Claudio Maria Celli. L'any 2008 està format per 23 membres, dos d'ells espanyols: el cardenal Antonio María Rouco Valera (Arquebisbe de Madrid i president de la Conferència Episcopal Espanyola) i Mons. José Sánchez González (Bisbe de Sigüenza-Guadalajara). A part, compta amb una mena de col·legi consultor de 30 persones, on també n'hi ha dues d'espanyoles: el capellà José María Gil Tamayo (Director de la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació) i Jesús Colina, (director de l'Agència informativa catòlica Zenit amb seu a Roma)⁷⁵.

La definició del Pontifici Consell, la trobem en un llenguatge molt eclesial en els articles 169 i 170 de «Pastor bonus». Resumidament:

- Es destaca la voluntat de la institució per suscitar en els mitjans de comunicació l'esperit humà i cristià.
- Segueix i s'interessa perquè els mitjans de comunicació catòlics divulguin la doctrina de l'Església i difonguin "correctament i fidelment les notícies religioses".
- Fomenta les relacions de les associacions catòliques que treballen en les comunicacions.
- Procura que el poble cristià prengui consciència que els mitjans de comunicació estan al servei de la missió pastoral de l'Església. Especialment amb motiu de la Jornada Mundial de les Comunicacions.

El Pontifici Consell per a les Comunicacions, seria la part "intel·lectual" i "ideològica" de tots els organismes de mitjans de comunicació que té la Santa Seu. Per una banda, es dediquen a organitzar la Jornada Mundial de les Comunicacions, encarregant al sant Pare un missatge. I per l'altra, redacten documents que assessoren sobre l'ús dels mitjans de comunicació. Així, tenim Instruccions pastorals com «Communio et progressio» (1971) i «Aetatis novae» (1992) o documents com: «Ètica en la publicitat» (1997), «Ètica en les comunicacions socials» (2000), o «L'Església i Internet» i «Ètica i Internet» (ambdós de 2002)⁷⁶.

⁷⁵ Tant els membres del Pontifici Consell per a les Comunicacions com les persones assessores es poden saber a http://www.pccs.it/PCCS_ita.htm (web consultada el 13 abril 2008).

⁷⁶ Es poden consultar tots els documents del Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials a: http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/pccs/index_sp.htm (pàgina consultada el 13 d'abril de 2008)

Depenen del Pontifici Consell per a les Comunicacions, la Filmoteca Vaticana i la Riial:

-Filmoteca Vaticana: creada el 16 de novembre de 1959. Una de les seves tasques és la de col·leccionar i conservar pel·lícules i reportatges de televisió que tracten sobre l'Església catòlica, el Papa i la Santa Seu.

-RIIAL (Red Informàtica de la Iglesia en América Latina): entitat promoguda juntament amb el CELAM (Consell Episcopal Llatinoamericà). Promou i consciència de la necessitat de que l'Església estigui present a Internet.

Cal dir que el Pontifici Consell facilita les acreditacions als periodistes de ràdio, cinema, fotografia i televisió.

c) Mitjans de comunicació de la Santa Seu

ACTA APOSTOLICAE SEDIS: s'edita des del gener de 1909. És el Butlletí oficial de la Santa Seu amb disposicions i edictes. Surt cada mes i té una única edició en italià i llatí.

L'OSSERVATORE ROMANO: nascut l'1 de juliol de 1861 per defensar l'estat pontifici. Era "recolzat" per la Santa Seu fins que aquesta la va adquirir de ple, en mans del papa Lleó XIII, l'any 1885. Es va convertir en l'òrgan d'informació de la Santa Seu. Surt diàriament en italià i té edicions setmanals en alemany, anglès, castellà, francès, polonès, portuguès i italià. Es pot consultar també a Internet en tots aquests idiomes en aquest enllaç: http://www.vatican.va/news_services/or/index_sp.htm

RÀDIO VATICANA: ideada pel mateix Guglielmo Marconi, emet per primera vegada el 12 de febrer de 1931 amb un petita al·locució del papa Pius XI. Emet per tres bandes: ona curta (per a tot el món en diferents freqüències), ona mitjana (per a tot el món a través de quatre freqüències. A Catalunya es pot escoltar de nit a la de 1530 i 1611 khz) i freqüència modulada (per a la zona de Roma a través de quatre freqüències). També es pot escoltar per satèl·lit i per Internet. A més, des del lloc web es poden baixar i sentir programes ja emesos i emissions especials: rosaris, audiències i missatges del Papa. El centre emissor és a Santa Maria di Galeria, a 30 quilòmetres de Roma.

CENTRE TELEVISIU VATICÀ (CTV): es tracta d'una productora creada el 1983 que va passar a ser un organisme oficial de la Santa Seu el 1996. Ofereix diàriament a les televisions, tant en directe com en diferit, reportatges de les audiències i viatges del Papa, l'Àngelus ... i altres activitats que passen en el Vaticà. Enregistren cada any uns 130 actes. Les retransmissions en directe es fan a través de satèl·lit. La videoteca compta amb més de deu mil cintes. També produeixen documentals sobre el Vaticà i les basíliques romanes a través de la distribuïdora HDH Comunications.

LLOC WEB: la Santa Seu disposa d'un web des de l'any 1985 en aquesta adreça <http://www.vatican.va> Es pot consultar en alemany, anglès, castellà, francès, italià i portuguès. Hi trobem el funcionament de la institució, informació sobre els papes, els documents pontificis i de les congregacions, notícies ... També, i des del juliol de 2007, funciona el web oficial de l'estat del Vaticà a <http://www.vaticanstate.va>

També hi ha una oficina d'Internet que de moment depèn de l'Administració de la Seu Apostòlica.

5.4 LA JORNADA MUNDIAL DE LES COMUNICACIONS SOCIALS

La celebració d'una Jornada Mundial de les Comunicacions arrenca quan Mons. René-Louis-Marie Stourm, arquebisbe de Sens (França), es va dirigir a l'aula conciliar del Concili Vaticà II el 23 de novembre de 1962 amb aquestes paraules: "Seria molt desitjable que s'establís en tot el món el *Diumenge dels Mitjans de Difusió* per crear consciència entre els cristians de la seva importància i necessitat d'estudi" (Serrano, 2000: 12).

Un any després, el 4 de desembre de 1963, el Concili aprovava el decret «Inter Mirifica», on s'inclouia l'establiment d'aquesta jornada, amb 1960 vots afirmatius, 164 de negatius i 7 de nuls.

A fi de reforçar amb més eficàcia el multiforme apostolat de l'Església en relació als mitjans de comunicació social, a judici dels Bisbes se celebrarà cada any en totes les diòcesis del món una diada, en la qual els fidels seran instruïts de llurs obligacions en aquest camp i convidats a pregar per aquesta necessitat i a contribuir-hi amb llur almoïna, la qual serà religiosament destinada a sostenir i a fomentar les institucions i les iniciatives que l'Església promou en aquest camp, d'acord amb les necessitats del món catòlic. («Inter Mirifica», 18).

La celebració deixava de ser una iniciativa local i optativa de cada país com s'havia vist en el capítol dedicat a la bona premsa, per convertir-se en un desig de la Santa Seu perquè es commemorés arreu. «Inter Mirifica» va ser el primer dels aprovats -juntament amb la constitució sobre litúrgia «Sacrosanctum Concilium»- del Concili Vaticà II. La Jornada Mundial de les Comunicacions va ser també l'única jornada eclesial creada per un Concili.

El diumenge 7 de maig de 1967, dia de l'Ascensió, quatre anys després que fos aprovat «Inter Mirifica», es va celebrar la primera Jornada Mundial de les Comunicacions Socials.

Mons. Martin J. O'Connor, president de la Comissió Pontifícia per a les Comunicacions Socials del Vaticà adreçava una carta als bisbes d'arreu del món per explicar les característiques d'aquesta jornada (*Boletín Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 abril 1967: 198-201): "El objetivo principal [...] es la educación en las conciencias cristianas a fin de que en el mundo entero actúen con sentido de plena responsabilidad en la utilización de estos medios".

Per tercera vegada es canviava el dia de la celebració. Si tot primer, amb el Dia de la Premsa Catòlica va ser per Sant Pere i Sant Pau (29 juny) i després el tercer diumenge de gener, ara s'escollia el diumenge després de l'Ascensió per les raons que el mateix O'Connor explicava:

"Se ha escogido un día de fiesta y de precepto evitando las fiestas mayores y otras jornadas mundiales ya determinadas por la Santa Sede (por las Misiones, por las vocaciones ...). Además, esta Comisión Pontificia ha tenido presente la época en la que los alumnos en las diversas partes del mundo cursan en los centros docentes para que la juventud especialmente interesada en este problema pueda ser informada sobre su propios deberes. Por lo demás, el domingo después de la Ascensión parece también indicado bajo el aspecto litúrgico porque precede a la fiesta de Pentecostés, en la que se conmemora la comunicación de la Verdad y de la Caridad por medio del Espíritu Santo".

Cal tenir present que abans de l'Ascensió, i segons l'evangeli de Marc (Mc 16,15-16), Jesús va dir als apòstols: "Aneu per tot el món i anuncieu la bona nova de l'evangeli a tota la humanitat".

Aquesta nova Jornada mundial es diferenciava de les altres iniciatives que s'havien celebrat, en que era de tipus universal i manada expressament per al Vaticà. Per altra banda la col·lecta no era obligada i en tot cas, es substituïa per una almoïna. Tampoc cal oblidar el nom: Jornada Mundial de les Comunicacions Socials. Desapareixen per tant, termes com "premsa catòlica" o el de "bona premsa". Els objectius però, seguien essent els mateixos que les altres celebracions homòlogues:

- a) formació de consciències
- b) invitació a la pregària
- c) i col·laboració econòmica.

Es deixa també de donar diners a periòdics "amics", considerats abans de bona premsa.

La Jornada de les Comunicacions Socials avui

Les parròquies de Catalunya no celebren actualment cap col·lecta amb motiu de la Jornada, però durant un temps si que se'n van organitzar. Com a mínim, a Girona, el 15 d'abril de 1967, el Vicari General d'aleshores, Mn. Josep M. Taberner, convidava als rectors a portar els diners recollits a la secretaria del Bisbat (*Butlletí de l'Església de Girona*, 15 abril 1967: 206). A la resta d'Espanya, cada diòcesi és lliure de fer col·lecta o no.

Cada any el Consell Pontifici de les Comunicacions Socials escull un lema i el sant Pare escriu un missatge que ja es dona a conèixer el dia de Sant Francesc de Sales (24 gener), patró dels periodistes. També en redacta un el bisbe president de la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació Social de la Conferència Episcopal Espanyola.

A l'Estat espanyol es reparteix a totes les parròquies un pòster amb el lema escollit. En el cas de Catalunya, el pòster és independent del de l'Estat - tot i que guarda relació amb el lema general- i va a càrrec del Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació (SIMCOS). El primer lema, de l'any 1967, fou: *Premsa, Ràdio, TV i cinema per al progrés dels pobles*. Des de l'any 2000 fins el 2008, els lemes han estat:

2000: *Anunciar Jesucrist en els mitjans de comunicació a l'inici del tercer mil·leni.*

2001: *Anunciar des dels terrats l'evangeli en l'era de la comunicació global.*

2002: *Internet: Un nou fòrum per a la proclamació de l'evangeli.*

2003: *Els mitjans de comunicació social al servei de l'autèntica pau a la llum de la Pacem in terris.*

2004: *Els mitjans de comunicació en la família: un risc i una riquesa.*

- 2005: *Els mitjans de comunicació al servei de l'enteniment dels pobles.*
- 2006: *Els mitjans: xarxa de comunicació, comunió i cooperació.*
- 2007: *Els nens i els mitjans de comunicació social, un repte per a l'educació.*
- 2008: *Els mitjans de comunicació al servei de la veritat.*

Es poden consultar tots els missatges que ha escrit el sant Pare sobre la Jornada en aquest enllaç: http://www.pccs.it/Doc_GMCS_spa.htm

També els que redacta cada any la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació de la Conferència Episcopal Espanyola a:
<http://www.conferenciaepiscopal.es/mcs/jornadas/anteriores.html>

5.5 LA DELEGACIÓ DE MITJANS DE COMUNICACIÓ SOCIAL DEL BISBAT DE GIRONA

Els bisbes potenciaran les delegacions diocesanes de mitjans de comunicació social amb la finalitat de: a/ recollir i difondre la informació religiosa, b/ ajudar a formar opinió pública sobre les qüestions que afecten el poble des d'una perspectiva ètica i evangèlica; c/ assessorar els pastors en les seves intervencions en els mitjans de comunicació social

(Concili Provincial Tarraconense 1995, nº 18)

El Bisbat de Girona té una delegació de mitjans de comunicació des de finals de desembre de 1965. Abans, com ja s'ha vist, hi havia hagut altres organismes relacionats amb la bona premsa i les bones lectures o fins i tot, com es tractarà en el capítol dedicat a la ràdio, un Secretariat diocesà de Cine, Ràdio i Televisió que va funcionar des del 1958 fins el 1980. També l'Acció Catòlica havia tingut un Secretariat de Propaganda.

Recordem que el document *Inter mirifica* (1963) del Concili Vaticà II manava la creació d'oficines de premsa a cada bisbat.

5.5.1 PERE MADRENYS EL PRIMER DELEGAT (1965-1973)

El primer responsable de premsa del Bisbat de Girona va ser mossèn Pere Madrenys i Caballé, avui secularitzat. Va néixer a Sils el 1932. Llicenciat en Ciències de la Informació (1962) i doctor en Dret Canònic (1963) per la Universitat de Navarra. Va ser corresponsal de l'Agència *Europa Press* al Concili Vaticà II (1964-1965) i corresponsal a Girona d' *El Correo Catalán* (1973-1983) i *El País* (1976-1979). Va ser ordenat de capellà el 8 de juliol de 1956. Un cop secularitzat - a principis de 1974 - va seguir exercint de periodista en revistes i diaris com *Presència* o *El Punt* entre altres.

Va ser nomenat responsable del Secretariat Diocesà de Premsa el 31 de desembre de 1965, càrrec que ocupà fins el desembre de 1973. La tasca principal va ser la de dirigir dues publicacions editades pel Bisbat, el *Full Parroquial* i la revista *Vida Catòlica*. A part, dirigia i presentava el programa religiós de Ràdio Girona, que en aquella època portava per nom *Mañana, domingo*. Segons Madrenys, la relació que tenia el Bisbat amb la premsa era bona.

En el temps que el periodista es va encarregar del Secretariat, es van redactar poques notes de premsa. "Només en recordo dues o tres d'importants, potser n'hi va haver alguna altra més, però no la tinc present"⁷⁷. Una de las que recorda és la que va escriure el bisbe Mons. Narcís Jubany després que es cremessin uns albergs al barri de Fontajau de Girona un 19 de setembre de 1970: "El Bisbe em va passar una nota escrita i la vaig anar a portar-la a *Los Sitios*⁷⁸ i a les dues emissores de la ciutat, Ràdio Girona i La Voz de Gerona i a la de Ràdio Popular de Figueres. No recordo si la vaig dur també a en Pepe Vilà, que era el corresponsal de *La Vanguardia* i a en Jaume

⁷⁷ Entrevista personal efectuada el dijous 7 de juliol de 2005 en el seu domicili particular.

⁷⁸ En aquella època, *Los Sitios* era el diari del "movimiento", i la única publicació diària de la ciutat de Girona.

Teixidor d' *El Correo Catalán* o a algun altre corresponsal". Madrenys apunta que "Los Sitios estava molt limitat, perquè la nota anava directament en contra del Ministerio de la Vivienda, que va fer construir aquells habitatges, però la van publicar". En aquell incendi van resultar afectades 24 famílies. Immediatament van disposar d'habitatge nou, però van perdre tot el que hi tenien a dins. El bisbe Jubany escrivia que "Cada familia de nuestros suburbios debe tener una vivienda digna y humana. [...] Deben desaparecer para siempre los llamados «albergues provisionales», que constituyen un verdadero desdoro para la ciudad de Gerona". El prelat confiava en les autoritats civils, públiques i privades de la ciutat "para que se acelere la construcción de viviendas dignas, al alcance de los trabajadores, de los pobres y de los humildes" (*Butlletí de l'Església de Girona*, 15 octubre de 1970: 560-561).

Una curiosa nota informativa és la que es va difondre el 24 de maig de 1968 arran de la troballa en el lloc conegut com *El Torín*⁷⁹ d'uns d'ossos atribuïts a sant Narcís, desapareguts del seu sepulcre el 1936. Deia la nota: "Se efectuaran, mediante la constitución del correspondiente Tribunal, todas las diligencias e investigaciones científicas y técnicas que sean necesarias" (*Butlletí de l'Església de Girona*, 15 juny 1968: 316). Explica Madrenys que "els metges van dictaminar que la majoria dels ossos pertanyien a restes d'animals que es menjaven a casa: pollastres, conills, xais ...".

"Si bé es redactaven poques notes de premsa - afirma Madrenys-, en canvi cada any, el bisbe Jubany escrivia una carta pastoral i jo l'anava a portar als periodistes".

El 1966, el *Butlletí de l'Església de Girona* (15 d'octubre de 1966: 623) transcrivía una nota de l'oficina de premsa del Bisbat en contra de l'ús de la píndola anticonceptiva. Segons la publicació, el text era una resposta a un reportatge favorable a l'ús de la píndola que havia estat publicat en un setmanari barceloní; així "temeroso del confusionismo que esto puede crear en las conciencias de los matrimonios católicos, el Obispado de Gerona, contando con los debidos asesoramientos médico-teológicos, se cree en el deber de hacer las siguientes advertencias [...]".

Tampoc no es convocaven gaires rodes de premsa: "Recordo que el bisbe Jubany va redactar una carta pastoral sobre l'encíclica *Humane Vitae* de Pau VI. Crec que als periodistes se'ls va citar en el mateix Palau Episcopal per presentar-la".

Una altra trobada informativa fou el 30 d'agost de 1969, quan uns vint periodistes de les comarques de Girona van ser convidats al santuari de la Mare de Déu del Mont per la Junta del Patronat d'aquest santuari per explicar com es trobaven les obres de restauració.

Madrenys vol deixar clar que "abans no hi havia el contacte que hi ha ara entre el departament de premsa del Bisbat i els periodistes. Tot i així, ells em coneixien i sabien que jo n'era el responsable". Segons el periodista, "la delegació de premsa tenia la missió que el Bisbat fos ben vist per a tothom". I afegeix que "en aquella època no hi havia enfrontaments entre el Bisbe i el món polític o entre els mateixos capellans. No hi havia el Fòrum⁸⁰ com ara.

⁷⁹ Rebia aquest nom perquè es trobava darrera la plaça de Toros, on hi havia hagut l'abocador d'escombraries de la ciutat de Girona.

⁸⁰ Es refereix al Fòrum Joan Alsina. Veure *Nomenclàtor*.

Tampoc els periodistes es posaven amb l'Església, no criticaven el Bisbe, teòricament tots eren de la *corda*". Per altra banda, "a les publicacions que editàvem⁸¹ podíem parlar de tot, sempre però, sota el criteri cristià".

Madrenys tenia un despatx de treball a Casa Carles, a la plaça del Vi de Girona, lloc on hi ha actualment la Cúria Diocesana del Bisbat⁸².

5.5.1.1 Problemes i crítiques

Pere Madrenys va patir les crítiques d'alguns capellans: "Jo venia del Concili i tenia unes altres idees, diferents dels capellans grans de la diòcesi. Tant laics com capellans van redactar cartes al Bisbe o a mi mateix, protestant dels textos progressistes que es publicaven en el *Full*. Recordo que un cop vaig rebre una carta d'un capellà d'Olot que em deia *t'escric per animar-te perquè en la reunió pastoral del Bisbat t'han trinxat*".

Aquestes desaprovacions però, queden petites si es comparen amb dos episodis que va viure el periodista arran de dos articles escrits per ell però sense firmar en el full parroquial diocesà i que van ser publicats en portada.

a) Lotería para reclutas

El 9 de gener de 1966, el *Full* criticava la manera com tornaven els joves que havien fet el servei militar: "Unos regresan más hombres, más responsables, más espabilados en todos los órdenes ... Otros, por desgracia, vuelven a casa con muchos tantos perdidos: el tiempo, el honor, el dinero, la Fe. Triste balance de una aventura hasta hoy obligatoria". El periodista aprofitava el fet que a finals d'aquell mes se celebraven a Banyoles unes jornades de formació premilitar: "Tres días en un ambiente de diálogo y compañerismo pueden ser la solución para un año y medio de «quinto» despistado y desorientado en un mundo insólito".

Fins el mes de maig d'aquell any no se'n va fer ressò la *Revista del Hogar Castrense* que reproduí íntegrament l'article. El director de la publicació militar hi va dedicar dues pàgines. Després d'enumerar les virtuts del servei - tot afirmant, per exemple, que "No son tampoco tiempo perdido, desde el punto de vista humano, las marchas, la fatiga, el polvo de los caminos, el aseo personal, las inspecciones, las revistas y las cansadas esperas de las paradas" - entra en l'apartat de la fe. Així, es llegeix: "afirmamos sin reservas que el que regresa a su casa sin esas virtudes después de cumplido el servicio militar es que había venido sin ellas. Los militares somos sin duda pecadores -aunque no tanto como suponen los que no nos conocen-, pero aún rendimos culto al honor y cultivamos con esmero la virtud de la Fe. Sin ellas no se puede ser Álvarez de Castro en Gerona; Primeren los Castillejos; ni militar en ninguna parte".

Madrenys va rebre una carta de José Artero Soteras, aleshores general de Brigada d'Infanteria, que el convidava a una entrevista. La trobada va ser

⁸¹ Es refereix a *Full Parroquial* i a *Vida Catòlica*.

⁸² En aquell moment a Casa Carles hi havia una residència per a capellans, albergava locals per a moviments, la redacció de la revista *Vida Catòlica* i una part del museu diocesà.

la tarda del 3 de juny d'aquell 1966 en el pavelló del govern militar. "*Padre, ¿como pueden suceder esas cosas entre la Iglesia y el Estado español que tanto hace por la Iglesia?. Soy padre de 12 hijos y tengo una hija monja, voy a misa cada día ...*, va ser el primer que em va dir - explica Pere Madrenys -. Vam tenir una distesa xerrada i vam quedar com amics".

L'article també el va haver de patir el Mons. Jubany. Mentre el Bisbe estava a Madrid en una reunió de la Conferència Episcopal Espanyola, va rebre una nota del ministre de l'Interior que el convidava al seu despatx per parlar de l'afer. "Es veu que el ministre només entrar li va ensenyar el *Full*. El cardenal, que ja el veia a venir, li va preguntar *¿Señor ministro, todos sus soldados hacen lo que usted quiere?. No, señor obispo*, li va contestar, *pues a mi, los sacerdotes tampoco*. I va acabar així", comenta el periodista. Un cop Jubany va arribar a Girona, va reunir-se amb Madrenys i li va anunciar que a partir d'aleshores tots els articles serien revisats, abans de publicar-se, per Mn. Josep Taberner, que llavors era el Vicari General del Bisbat. "Aquests tipus d'articles molestaven molt a un determinats grups de capellans. Alguns havien fet la guerra, d'altres havien estat perseguits pels rojos, no aguantaven una mínima crítica contra el govern. Hi van haver rectors que fins i tot durant un temps no va voler distribuir el *Full* a la seva parròquia".

b) *Hoy, la Moreneta*

Madrenys va aprofitar la festivitat de la Mare de Déu de Montserrat per explicar el fet "diferencial" de Catalunya. El diumenge 27 d'abril de 1969 es podia llegir, sota el títol de *Hoy la Moreneta*:

"Nadie puede negar que nuestra región tiene unas características propias que la distinguen del resto de España. No sólo se trata de unas danzas populares o unas tradiciones más o menos respetables. La lengua, el derecho, la economía, el arte y sobre todo la mentalidad y la indiosincrasia hacen de nuestra tierra un país muy diferente de los que rodean sus fronteras".

Basant-se en la *Constitució pastoral de l'Església en el món contemporani* «Gaudium et Spes» (GS 59) del Concili Vaticà II⁸³, el periodista afirmava que l'Església havia de respectar, conservar, fomentar i promocionar les realitats naturals de Catalunya i que "la implantación forzada y violenta de una cultura extraña sobre un pueblo determinado sería un abuso del poder político o económico". El director del *Full* implorava a la Mare de Déu de Montserrat que defensés a Catalunya de "sus enemigos espirituales y temporales".

Les crítiques van venir de diferents diaris de l'època, com per exemple de Madrid i Sevilla. El rotatiu madrileny del "movimiento" *Arriba*, el 7 de maig d'aquell 1969 escrivia: "A nosotros nos resulta incomprensible que una *Hoja Parroquial* de una diócesis española ofrezca cobijo a los conceptos que se vierten y nos sume en perplejidad y dolor que la autoridad competente lo consienta". Més endavant afegia: "nos duele, como españoles y como católicos, que la hermosa Virgen Montserrat, la Rosa de Abril, Morena de la

⁸³ Pere Madrenys es va confondre i en comptes de citar *Gaudium et Spes* va mencionar la Constitució dogmàtica sobre l'Església *Lumen Gentium*.

sierra, estrella y princesa, haya sido utilizada como pretexto en una *Hoja Parroquial* de Gerona para fomentar, con términos inequívocos, la separación y el odio entre españoles". Finalment, consideraven l'article "muy lamentable para los buceadores de motivaciones eclesiásticas de su separatismo punible".

El diari SP de Madrid, sota la ploma d'Eulogio Ramírez, el va censurar l'11 d'aquell mes: "Da pena comprobar que hay quien quiere hacer de Santa María de Montserrat algo así com el «totem» de la tribu catalana, y que exista quien pretenda amparar bajo el Concilio Vaticano II una política de separatismo y de reincidencia en la tentación de Babel".

L'endemà, el *Diario de Sevilla*, es preguntava, "¿debe una hoja parroquial fomentar el odio entre los españoles?".

El jutge de 1ª Instancia e Instrucción nº1 de Girona en sumari nº447 de 1969 sobre "Propagandas ilegales", exhortava al bisbe Jubany en data 14 de maig de 1969 que "participe a este juzgado el nombre y domicilio de la persona que redactó el artículo [...], así mismo se solicita para el caso de haber sido hecho por un sacerdote, la correspondiente autorización para la comparecencia ante este Juzgado de Instrucción al objeto de prestar declaración"⁸⁴.

"Quan el Bisbe rep aquesta notificació, em crida i em pregunta *què faig, li dono el teu nom o no?* Jo automàticament li vaig escriure una defensa", explica Madrenys.

En el text, el periodista sostenia que segons la nova Llei de Premsa e Impremta del govern de l'Estat (BOE 19 març 1966), el màxim responsable d'aquell article era el propi Bisbe. Es basava en el Decret 2246/1966 de 23 de juliol sobre l'estatut legal de les publicacions de l'Església (BOE 10 setembre de 1966). La disposició deixava clar les publicacions que es regien per la nova llei i quines depenien només de la institució eclesiàstica. No estaven regides per la nova llei "aquellas otras publicaciones de carácter diocesano, respecto a las cuales el Ordinario del Lugar asume expresamente la responsabilidad por considerarlas instrumento de su magisterio y gobierno pastoral"⁸⁵. Pere Madrenys va informar al Bisbe que el *Full* formava part d'aquest apartat. Mons. Jubany va contestar el 16 de maig de 1969 al jutge de primera Instància explicant que els articles del *Full* anaven sense firmar i que el Bisbat se'n feia responsable. El cas va sobreseir. "No sé com no em van posar al *pardón* després d'això. Sé perfectament que en Franco en va tenir coneixement!", exclama Madrenys.

c) Sense sermó el Dia dels Periodistes

Pere Madrenys era també l'encarregat de pronunciar el sermó el dia de la festa dels periodistes que aleshores organitzava l'Associació de la Premsa. La missa se celebrava cada any en diferents parròquies del bisbat. "Hi assistien quasi tots els periodistes de la diòcesi de Girona. En aquella època tots els periodistes eren catòlics (riu)". Un any però, no el va poder pronunciar. El gener de 1971, el governador de Girona va integrar la

⁸⁴ La notificació del jutjat la guarda el propi Madrenys que la va ensenyar a un servidor per a la redacció d'aquest treball.

⁸⁵ Apartat D de l'Article primer del decret 2246/1966

celebració de la festa en un acte de la Comunitat Turística de la Costa Brava, una entitat creada pel propi Governador. El fet causà molt de malestar entre els periodistes de la ciutat i alguns no varen assistir-hi⁸⁶.

5.5.1.2 El "Cas Jubany i *Presència*"

L'any 1967 la revista *Presència* -avui suplement dominical de les diferents edicions d' *El Punt*- tenia acumulades gran quantitat de multes per l'incompliment de la Llei de Premsa. Això va obligar que el seu propietari, Manel Bonmatí, la posés a la venda. El deute pujava a 170.000 pessetes.

Segons Pere Madrenys, "el bisbe Jubany va assumir el deute. Jo mateix vaig dur els diners a la Banca Catalana. No et pots pas imaginar el nerviós que estava portant el xec pel carrer!. Quan jo li vaig preguntar com justificaria aquesta despesa, el Bisbe em va contestar: *Faré constar que és un donatiu a la Creu Roja de Polònia*".

Aquesta és una de les anècdotes que el periodista ha explicat sobre el cardenal Jubany en diferents ocasions en revistes i diaris. La revista *Presència*, a partir d'aquella injecció econòmica, va tenir la majoria de firmes que aleshores havien col·laborat a la revista diocesana *Vida Catòlica*, com Narcís-Jordi Aragó, Joan Ribas, Jordi Dalmau o Francesc Ferrer d'entre altres. El mateix Pere Madrenys seria director de *Presència* de 1978 a 1983.

5.5.1.3 Director d'altres revistes

L'esmentada Llei de Premsa i Impremta promoguda l'any 1966 pel qui llavors era el Ministre d'Informació i Turisme de l'Estat, Manuel Fraga Iribarne, obligava en l'article 35 que el director de qualsevol publicació tingués el títol de periodista⁸⁷. D'aquest deure en quedaven excloses aquelles publicacions reconegudes pels bisbats i que tenien continguts merament religiosos⁸⁸. Ara bé, totes aquelles publicacions d'informació general editades per institucions eclesiàstiques havien d'estar regides per la Llei de Premsa⁸⁹. Per tant, els directors havien de tenir el títol de periodista. Pere Madrenys va ocupar el càrrec de director de revistes com *Recull* (Blanes), *Olot Missió*, *Horizontes* (Banyoles) i el *Butlletí del Col·legi del Col·lell*. El seu nom fou utilitzat de forma "legal" perquè aquestes revistes sortissin al carrer, tot i que aquest, no hi tenia cap mena d'intervenció i la direcció real la portaven altres persones aficionades al periodisme: "Ho vaig viure com un servei a cada una de les publicacions en concret i a l'església en general", manifestava Madrenys.

Una curiositat: quan va ser director de *Vida Catòlica*, va rebre una carta "amenaçadora" de la coneguda revista il·lustrada d'Estats Units, *Life*. Aquests li exigien un ràpid canvi de nom i fins i tot de color de la capçalera

⁸⁶ Més informació d'aquest incident en el capítol *La festa dels periodistes*.

⁸⁷ Cal assenyalar que l'estatut de la professió periodística publicat dos anys abans en el BOE (15 maig de 1964) ja obligava a totes les publicacions a tenir un director amb carnet de periodista. En quedaven excloses les publicacions estrictament religioses.

⁸⁸ Article Tercer del decret 2246/1966 sobre l'estatut legal de les publicacions de l'Església.

⁸⁹ Article Segon del decret

(vermell), ja que creien que guardava masses similituds. Estranya que en una època a on encara no hi havia Internet, una revista gironina pogués arribar als Estats Units: "Els hi vaig enviar un exemplar i ja van veure que no tenia res a veure amb el que ells feien. Tot va quedar en un no res", somriu Madrenys.

5.5.2 MN. JAUME JULIÀ (1975-1978)

Un cop Pere Madrenys es va secularitzar a principis de 1974, el Secretariat Diocesà de Premsa va quedar vacant fins el 22 d'octubre de 1975. En aquella data, Mn. Jaume Julià seria designat director del *Butlletí de l'Església*, i compaginaria aquesta tasca amb la del secretariat de premsa. L'ocupació però en el secretariat va ser sempre en funcions fins l'octubre de 1978, moment que agafaria el relleu Mn. Martí Alabau.

Mn. Jaume Julià va néixer el 24 de setembre de 1943 a Anglès (la Selva). Fou ordenat de capellà el 18 de desembre de 1966. Va cursar Estudis eclesiàstics i la Llicenciatura en Sagrada Teologia. D'entre molts càrrecs pastorals cal esmentar el de Degà del Seminari (1979-1980 i 1984-1990), rector de Riudarenes i l'Esparra (1984-1990), Vicari Episcopal en diferents ocasions, Delegat de Càritas Diocesana (1991-1997), Vicari General del Bisbat (1995-2002), professor de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Girona i director d'aquesta institució des de 2003 fins l'estiu 2006. També va ser director del *Full Parroquial* des de l'1 de setembre de 1979 fins el 7 de novembre de 1980. Actualment, i des de 2002 és rector de Riudellots de la Selva i Franciac i també des de 2006 president del Capítol de la Catedral.

Mn. Julià puntualitza que en l'època en que fou escollit responsable de premsa del Bisbat, "no existia una estructura. El càrrec era més un títol que una feina"⁹⁰. I afegeix: "La tasca que jo tenia era la de responsabilitzar-me del *Butlletí*. En aquells anys començaven a existir les delegacions de premsa en altres bisbats. Per tant, es tractava de que hi hagués una persona en el Bisbat que pogués anar a reunions sobre mitjans de comunicació que convoqués l'Església". Mn. Jaume Julià es refereix a les trobades que es convocaven a Barcelona i en les que hi assistien els diferents responsables de premsa dels bisbats catalans i els directors de publicacions diocesanes. "Recordo que es discutia de fer un full parroquial ampliat de caire català de tots els bisbats de Catalunya. Però no vam avançar en res. Només hi vaig anar dues vegades. Després naixeria el que és ara *Catalunya Cristiana*⁹¹ però va sortir per un altre costat, no pas per les delegacions catalanes de premsa".

Julià reconeix que no va tenir massa feina, "tampoc passava gaire res més a Girona. De periodistes hi havia els de *Los Sitios*, alguns corresponsals, els de *Presència* i poques emissores de ràdio".

Durant la seva època no es va redactar cap nota de premsa. La relació amb els periodistes va ser nul·la: "Des de la Delegació no es va dir mai res a cap mitjà de comunicació". Per tant, la tasca principal de Julià va ser la confecció del *Butlletí de l'Església* amb els documents que des de la Secretaria de Cúria i des de la Vicaria General de Pastoral li facilitaven.

⁹⁰ Entrevista realitzada el divendres 8 de juliol de 2005 a la rectoria de Riudellots de la Selva.

⁹¹ El setmanari *Catalunya Cristiana* va néixer el 29 de setembre de 1979.

Conjuntament amb notícies i temes d'estudi, Julià elaborava la publicació que passava per un últim vist-i-plau del bisbe.

Amb tot, l'aleshores responsable de premsa, serà recordat per haver creat en la seva època la *Guia de l'Església*. L'any 1976 en va sortir la primera edició. Fins el 1975 existia el que popularment es coneixia com "La Gallofa", i que portava per nom Calendari Litúrgic. Constava del Calendari Litúrgic Pastoral i un segon apartat amb la relació de capellans, ordes i comunitats religioses, delegacions i secretariats ... Julià explica que "es va voler augmentar la informació. A diferència de "La Gallofa", a la *Guia de l'Església* hi havia les adreces, els números de telèfons i moltes més dades. Va ser una publicació ben rebuda". La Guia, a diferència de "La Gallofa" va deixar de portar el Calendari Litúrgic Pastoral que a partir de l'aleshores i encara avui es ven per separat.

Julià no recorda haver celebrat cap festa pel dia de Sant Francesc de Sales.

5.5.3 MN. MARTÍ ALABAU (1978-1980)

Mn. Martí Alabau va ser responsable de premsa des del 2 d'octubre de 1978 fins a finals d'agost de 1980. Va néixer el 12 de setembre de 1930 a Jafre (Baix Empordà). Fou ordenat de capellà el 4 de juliol de 1954. Va cursar Estudis Eclesiàstics i la Llicenciatura en Filologia Catalana. Exerceix actualment la seva tasca pastoral com rector -des de 1985- a Flaçà i a Sant Joan de Mollet.

La seva tasca principal fou la de dirigir i presentar el programa de ràdio diocesà que s'emetia aleshores per Ràdio Girona - lloc on es gravava -, Ràdio Popular de Figueres i Ràdio Olot. Alabau substituïa d'aquesta manera a Mn. Teixidor, antic responsable del programa de ràdio diocesà i que havia mort recentment. "A part, també escrivia al diari *Los Sitios* com a condició meua de delegat⁹²". Amb Mn. Martí Alabau, el Bisbat de Girona dóna més importància al departament de premsa. Fins ara, era considerat un Secretariat. Des de que Mn. Alabau se'n fa responsable, passa a ser una Delegació. El despatx era a Casa Carles: "Era una delegació molt casolana, d'amateur. No era pròpiament un despatx, no hi havia un horari", puntualitza.

En el temps de Mn. Alabau es va instituir el SIMCOS (Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació Social). Va ser el 1978. El 29 de maig de 1979, la Conferència Episcopal Tarraconense n'aprova els estatuts que han regit fins ara. En ells, s'hi llegeix que "el SIMCOS és l'òrgan creat per la Conferència Episcopal Tarraconense que, sota la presidència del bisbe delegat, coordina les delegacions diocesanes de mitjans de comunicació social, sense perjudici de les funcions pròpies de cada delegació, per dur a terme i potenciar la pastoral de mitjans de comunicació a l'Església de Catalunya al servei de l'evangelització".

Les notes de premsa en els anys de Mn. Alabau com a delegat van ser mínimes. El març de 1980 es va enviar una nota relacionada amb el Museu

⁹² Manifestacions en l'entrevista realitzada l'11 de juliol de 2005 a la rectoria de Sant Joan de Mollet.

Diocesà (*Butlletí*, març 1980: 79-80) i l'octubre del mateix any, una altra sobre l'Assemblea de la demarcació de Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya celebrada a la diòcesi de Girona (*Butlletí*, octubre 1980: 300-301).

Segons Mn. Alabau, tampoc es va convocar en cap ocasió a cap periodista per una trobada informativa: "Tenia poc contacte amb els periodistes, que jo recordi només amb *Los Sitios*".

L'any 1980 la Delegació de MCS va convocar un Concurs de Redacció adreçat a alumnes d'EGB. El tema va ser «Família i Mitjans de Comunicació». Segons informava el *Full Parroquial* del 6 de juliol d'aquell any, s'hi van presentar escrits, auques, poesies, dibuixos ...

5.5.4 MN. ANDREU SOLER I SOLEY (1980-1986)

Mn. Andreu Soler i Soley fou nomenat delegat el 25 d'agost de 1980. Va exercir aquesta tasca fins el juliol de 1986. Va néixer a Sabadell (Vallès Occidental) el 2 de novembre de 1922. Ordenat de capellà el 10 de novembre de 1946. La tasca pastoral l'ha desenvolupada d'entre altres llocs com a rector a Maçanet de Cabrenys (1956-1978), a l'església de Sant Daniel de Girona (1985-1989), missioner de Casa Missió (1972-1974) i Canonge de la Catedral (des de 1981). Ha estat professor de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Girona.

La tasca principal de Mn. Andreu Soler quan va entrar com a delegat fou la de dirigir el *Full Parroquial*. Per això, fou nomenat director d'aquesta publicació el 8 de novembre de 1980. Ocuparia els dos càrrecs, el de delegat i el de director del *Full*, fins el juliol de 1986. Va dirigir la revista parroquial de Banyoles *Horizontes* en el temps que va ser capellà a Casa Missió (Banyoles).

Mn. Soler i Soley no tenia un despatx propi, doncs la tasca la realitzava des del Seminari diocesà, lloc on residia: "Era una feina molt limitada. Només m'encarregava del *Full*, on també hi escrivia l'homilia, articles doctrinals i morals d'entre altres. L'únic contacte que tenia amb els periodistes, que jo recordi, era per la festa dels periodistes amb motiu de sant Francesc de Sales", explica Mn. Andreu Soler⁹³.

De la seva època es recorda una convocatòria de roda de premsa el 14 d'octubre de 1985 arran de la visita del bisbe brasiler Helder Câmara a Girona. Es va celebrar a les 12 del migdia a la Casa de Cultura.

També realitzava el programa de ràdio diocesà amb la col·laboració de Mn. Josep Maria Pont.

5.5.5 MN. JOSEP MARIA PONT (1986-1994)

Mn. Josep Maria Pont va marcar un abans i un després a la Delegació de MCS del Bisbat de Girona. Va néixer el 14 de maig de 1947 a Sant Martí de Llémna (el Gironès) i fou ordenat de capellà el 30 de juny de 1974. El seu ministeri sacerdotal el va exercir d'entre altres llocs com a rector a les

⁹³ Declaracions en una conversa mantinguda el 13 de juliol de 2005 al Seminari diocesà.

parròquies de Riudellots de la Selva (des de 1985) i també a Franciac (des de 1986). Va ser nomenat delegat de MCS del Bisbat de Girona l'1 d'agost de 1986. L'1 de gener de 1994 s'encarregà també de la direcció del programa religiós de Televisió de Catalunya *Signes dels Temps*. Deixarà la delegació de MCS l'estiu de 1994 per dedicar-se de ple a la presentació del programa televisiu, a més, l'1 de gener de 1995 és designat director del SIMCOS i del Gabinet d'Informació de l'Església de Catalunya. Va morir el 10 de febrer de 1996 "amb la frescor d'un infant i la saviesa d'un avi" (*Full Parroquial* 3 març 1996).

Abans que fos nomenat delegat, Mn. Pont ja havia estat designat el 1983 responsable de programes radiofònics.

Una de les principals novetats de l'etapa de Mn. Pont va ser que la Delegació passava a tenir un despatx propi a la mateixa cúria diocesana, en el Palau Episcopal, situat aleshores a la plaça de la Catedral de Girona. També es va contractar una secretària.

La principal ocupació que va tenir al principi, va ser la de seguir dirigint i presentant el programa religiós diocesà *Diumenge és Festa* fins a finals de 1988. També durant un temps redactava les informacions de l'apartat *Notícies de Casa*⁹⁴ del *Full Parroquial*, tasca que passà després al propi director del *Full*, Mn. Miquel Àngel Ferrés.

Una altra de les innovacions va ser la creació d'un dossier de premsa diari. Dos col·laboradors s'encarregaven de seleccionar de bon matí les notícies religioses publicades a la premsa local, catalana i l'editada a Madrid. Aquest dossier era repartit després a membres de la cúria diocesana i es guardava a l'hemeroteca per a la seva posterior consulta.

També va crear el Departament de Ràdio del Bisbat de Girona a fi i afecte d'editar, en uns estudis propis, el programa de ràdio diocesà, que aleshores s'enregistrava a Ràdio Girona - Cadena SER. D'aquesta manera, es podia distribuir a més emissores locals. Es va contractar una persona per dirigir l'esmentat departament.

Amb Mn. Josep Maria Pont, el Bisbat va enviar notes de premsa de forma periòdica als mitjans de comunicació de la diòcesi de Girona. Així, cada setmana es donava a conèixer a través de fax la secció *Notícies de Casa* del *Full Parroquial* i més tard, l'escrit setmanal del bisbe que sortia en l'esmentada publicació. També s'enviaven les notes de premsa del Gabinet d'Informació de l'Església de Catalunya.

Una altra novetat va ser la videoteca, adreçada principalment a professors de religió de la diòcesi i catequistes. La Delegació va adquirir diferents pel·lícules de vídeo no només religioses, sinó també aquelles que poguessin ser discutides o valorades a través dels valors que transmetessin. Aquesta videoteca es trobava, com avui, a la mateixa Delegació.

Quan va deixar de presentar el programa radiofònic diocesà, l'any 1989, va conduir per al Departament de Ràdio, l'espai de música gospel *Músiques i Cants* i per a Ràdio Popular de Figueres (Cadena COPE), el microespai diari *Un minut per a la reflexió*.

⁹⁴ Resum de les activitats de grups i moviments d'Església a la diòcesi de Girona.

Amb Mn. Pont, el gener de 1994, es van recuperar els actes amb motiu de la festa dels periodistes, aquest cop, organitzats pel Bisbat, en honor a sant Francesc de Sales.

Cal destacar la gran ànima periodística de Mn. Josep Maria Pont. A part de ser el Delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona, era el director de la revista parroquial de Riudellots de la Selva, *El Cric*, i també el director de la televisió parroquial TVR (Televisió de Riudellots).

De l'etapa de Mn. Pont com a delegat de Mitjans de Comunicació Social del Bisbat de Girona, es recordaran les polèmiques que en el *Full Parroquial* havien aixecat editorials de caràcter reivindicatiu català i també un text en que la publicació denunciava les campanyes publicitàries de la Generalitat. De fet, el director del *Full* era Mn. Miquel Àngel Ferres, aleshores rector de la parròquia de Sant Cugat de Salt, que el va dirigir des de 1988 fins el 1997. Aquests textos no van passar desapercebuts pels fidels, ni molt menys pels mitjans de comunicació.

5.5.5.1 Nacionalisme i *Full Parroquial*

Les editorials de caràcter reivindicatiu es proclamaven coincidint amb les festivitats de sant Jordi i de l'11 de setembre i es presentaven en forma d'editorials conjuntes dels fulls diocesans de Girona, Vic, Solsona i Tarragona.

Abans, el *Full* de Girona ja s'havia anticipat amb una *Oració a sant Jordi* el 23 d'abril de 1989 en la que es pregava al màrtir que ens alliberés "dels patriotismes curts d'horitzó i dels nacionalismes excloents".

Un any després, en el *Full* del 22 d'abril, el bisbe Mons. Jaume Camprodon, feia una clara defensa en favor de l'ús del català. Escrivia el prelat: "Desentendre-se'n o no donar-hi importància, equivaldria a desestimar el fet de pertànyer a un poble concret, amb una personalitat pròpia; seria deixar-se endur pels vents de la massificació i permetre que Catalunya es dissolgui en una societat estandaritzada. La llengua d'un poble no és fruit d'un artifici, raja espontàniament com l'aigua d'una font. És diferent de l'idioma que emprem en les relacions amb ciutadans d'altres parles". I afegia, "Demà demanarem a sant Jordi que ens salvi el país i, amb el país, la llengua. Però tots hem de posar-hi el coll". A la part final, el Bisbe demanava fins i tot que "neixin infants de parla catalana", doncs "amb quin realisme es poden reclamar els drets d'un poble, si cada any que passa creix l'índex d'envelliment de les nostres comarques? Sobre un poble que s'envellís progressivament no es pot construir una nació. Mentre cada curs quedin més places escolars per ocupar, menys ciutadans parlaran el català".

Les editorials conjuntes dels fulls diocesans de Vic, Solsona, Tarragona i Girona de caràcter nacionalista es van iniciar el setembre de 1992 fruit d'unes reunions que mantenien els directors dels fulls diocesans de Catalunya. En aquella ocasió, es van publicar tres textos dels bisbes Torras i Bages i Ramon Masnou i un extracte del document *Arrels Cristianes de Catalunya*, obra dels bisbes catalans l'any 1986. Precisament, d'aquest document, el *Full* recollia el següent:

Com a bisbes de l'Església a Catalunya, encarnada en aquest poble, donem fe de la realitat nacional de Catalunya, afaïçonada al llarg de mil anys d'història i també reclamem per a ella l'aplicació de la doctrina del magisteri eclesial: els drets i els valors culturals de les minories ètniques dins d'un Estat, dels pobles i de les nacions o nacionalitats han de ser respectats i, fins i tot, promoguts per estats, els quals de cap manera no poden, segons dret i justícia, perseguir-los, destruir-los o assimilar-los a una altra cultura majoritària.

El 5 de setembre de 1993, es reclamava també la normalització del català, en la qual, l'Església hi seria participant: "només faltaria que havent contribuït com ningú a gestar la nació catalana enllà dels segles, havent-li ensenyat de parlar, pensar, pregar i viure en català, havent-la ajudada a néixer després d'una llarga decadència, ara, en aquest nou tombant de la història que pot ser decisiu, la deixés abandonada a la seva sort i dissort, sense comprometre-s'hi a fons". Acabava el text demanant que "Déu vulgui, en definitiva, la normalització lingüística del català. Com caldria esperar que l'autoritat acadèmica competent, escoltats tots els parers i sense cap altra intenció que la fidelitat si mateixa, assumís d'una vegada la responsabilitat que li correspon a fi de salvar la nostra parla de l'anarquia i la disgregació en què es troba".

Les editorials de caire reivindicatiu van seguir el 1996 i 1997, ja fora de l'etapa de Mn. Josep Maria Pont com a delegat. Continuava essent el director Mn. Miquel Àngel Ferrés. La del 1996, per exemple, es demanava la defensa de Catalunya amb aquestes paraules: "I si aquest poble o nació es troba en crisi d'identitat o privat de la llibertat deguda, (l'Església) cal que el defensi en nom de Déu i els drets humans" (8 setembre 1996)

L'editorial que va aixecar més polèmica va ser la del 20 d'abril de 1997. Els fulls diocesans de Vic, Solsona, Tarragona i Girona, exigien als castellanoparlants aprendre català. Amb un text titulat *No prendràs el nom de Déu en va*, convidaven "A rebre com a germans els castellanoparlants facilitant-los la integració del nostre país, però exigint-los al mateix temps que respectin la nostra identitat com a poble i que aprenguin la nostra llengua com nosaltres hem hagut d'aprendre la seva".

Després que Mn. Miquel Àngel Ferrés deixés la direcció del *Full* a finals de 1997, es va publicar només una editorial referent als drets de Catalunya. Fou el 19 d'abril de 1998 amb Carles Sánchez ja de director i alhora delegat de MCS del Bisbat. El text però, no va tenir el to reivindicatiu i exigent de les altres i va passar desapercebuda.

"Penso que el *Full* era un lloc adequat per aquestes editorials- diu Mn. Miquel Àngel Ferrés⁹⁵- Crec que calia fer-les encara que aixequessin enrenou. Molestaven a l'espanyolisme, a persones d'una postura política molt tancada o a aquells que volien que l'Església es dediqués a coses de sagristia. Hi ha gent que no ha entès que l'Església està enmig del món". En opinió del rector, quan el poble català celebra una festa com sant Jordi o l'11 de setembre, "l'Església no pot quedar-se a la sagristia, ha de sortir a dir una paraula, a partir no d'un nacionalisme només, sinó a partir de l'evangeli i de l'estimació per a tothom que està vivint a Catalunya".

⁹⁵ Entrevista realitzada el 9 d'agost de 2005 a la rectoria de la parròquia de Santa Maria de Blanes.

El bisbe d'aleshores, Mons. Jaume Camprodon i Rovira⁹⁶, no tenia coneixement d'aquestes editorials abans que sortissin publicades, "tampoc ens va dir que no les féssim", aclareix Mn. Ferrés, qui reconeix també que la majoria d'elles, tot i ser conjuntes, "eren escrites des de Solsona i Vic".

El sacerdot creu que hi hauria d'haver més coordinació entre els fulls parroquials de les diferents diòcesis catalanes: "Tenia l'esperança del Concili Català, però hi ha hagut dos factors que per a mi han obstaculitzat la unió: la involució ideològica i la manca d'unió entre els mateixos bisbes de Catalunya, que han crescut en nombre però no pas en capacitat de coordinació".

Segons el bisbe Mons. Jaume Camprodon i Rovira⁹⁷ "l'Església sempre té la llibertat d'expressar el què pensa, com tots els ciutadans. És un deure que té d'ajudar a prendre consciència del que és Catalunya i la responsabilitat que tots tenim perquè Catalunya vagi creixent i consolidant-se com a poble". Més que necessàries, el prelat pensa que aquelles editorials eren convenientes, sobretot perquè es veïés que s'anava creant un pensament comú de l'Església catalana sobre el fet català, que no fos només el pensament d'un bisbat, sinó de diversos: "Tant de bo hagués pogut ser dels vuit bisbats", apunta.

Sobre si l'Església s'ha de posar en temes polítics, el bisbe Jaume opina que: "L'Església té dret i fins i tot en certs moments el deure d'orientar els cristians en l'acció pública, la del bé comú, com un altra institució. Una altra cosa és el partidisme polític i aquí és on l'Església ha d'anar molt alerta i vigilar, no hi ha d'entrar". El bisbe creu que "encara avui en què la llengua catalana no està consolidada, sinó més aviat en perill, l'Església de tant en tant ha d'aixecar la veu defensant els drets que tenim els catalans de parlar la nostra llengua i demanar que els nouvinguts, amb tot els respecte i mantenint la seva identitat, aprenguin el català i el parlin".

Com deia Mn. Miquel Àngel Ferrés, el bisbe de Girona no va tenir coneixement d'aquestes editorials abans de la seva publicació. La raó és que el Bisbe sempre va considerar el *Full Parroquial* com a una publicació depenent del Bisbat però no com a l'òrgan oficial⁹⁸. "Jo feia confiança en el director que ja tenia prou criteri", senyala Mons. Camprodon.

Moltes de les crítiques que rebia el Bisbe per la publicació d'aquells textos eren anònims. "Els anònims els he llegit sempre perquè pots pensar que alguna cosa de veritat i d'interès poden tenir, però els he esquinçat i els he llençat a la paperera, perquè em sembla que una persona ha de tenir el coratge de firmar. La majoria de cartes venien de fora de Catalunya, de persones que haurien llegit la notícia en diaris. Tampoc n'hi havia tantes".

5.5.5.2 El *Full* i les campanyes de la Generalitat

L'article en el que el *Full* diocesà de Girona va denunciar les campanyes de la Generalitat va sortir el diumenge 24 de novembre de 1991 sota el títol de *Política i Moral*. La mateixa delegació de MCS del Bisbat el va

⁹⁶ Mons. Jaume Camprodon va dirigir la diòcesi de Girona des de l'any 1973 fins el 2001.

⁹⁷ Entrevista mantinguda el 6 de setembre de 2005 en el que aleshores era el domicili particular de Mons. Jaume Camprodon i Rovira, a Torelló (Osona).

⁹⁸ Es considera la publicació oficial del Bisbat de Girona el *Butlletí de l'Església de Girona*.

distribuir per fax als mitjans de comunicació el dimarts abans, el 19 de novembre. Juntament amb la còpia del text del *Full*, s'hi acompanyava una nota en la que s'informava que s'enviava aquell article per "l'interès" que segurament tindria per als lectors. Com és de suposar, les emissores de ràdio i les televisions van ser les primeres en propagar-lo. La premsa local del dimecres 20 de novembre se'n feia ressò obrint amb grans titulars: "El *Full Parroquial* de Girona critica les campanyes que fa la Generalitat" (*Diari de Girona*) i "El *Full Parroquial* critica la moral dels polítics" (*El Punt*)

A l'article, tot primer, es donaven arguments positius de la moral política de Václav Havel -aleshores president de Txecoslovàquia- i de Jean-Bertrand Aristide - president enderrocat d'Haití -. A continuació, feia una crítica genèrica als polítics : "Com pot presentar-se incòlume una classe dirigent que ha donat tan poques mostres del «rearmament moral» que predicava fa pocs anys?". Tampoc se'n salvava el govern espanyol, presidit aleshores per Felipe González: "Com pot generar «esperança transcendent» un govern involucrat en episodis foscos i que sembla que entén més d'oportunisme polític, al preu que sigui, que de respecte a les valoracions ètiques del poble?" .

L'apartat però, que va aixecar més atenció per part de la premsa va ser la dedicada a criticar les campanyes publicitàries de la Generalitat. La publicació convidava a comparar-les amb la coherència moral dels polítics Havel i Aristide d'aquesta manera:

I a nivell més de casa, compareu si us plau la coherència moral que contenen les declaracions dels dos polítics esmentats amb les campanyes «moralitzadores» de la nostra Generalitat, que amb diners públics [...] està cultivant a base de propaganda milionària i electoralista una política de façana exterior [...]. Les pancartes *de la feina ben feta* o de *la gent és la força de Catalunya* poden servir per amagar la feina mal feta i la debilitat de la molta gent que no sap on trobar la «força» per tirar endavant. Tant els marginats com els ciutadans que han assolit un cert nivell de vida però que ja estan farts del consumisme, necessiten quelcom més que la propaganda institucional.

Concloïa l'article: "*Un quelcom més* que la gent no troba perquè potser els nostres dirigents encara estan lluny de la categoria moral d'un Havel o d'un Aristide".

Tot i que el text anava firmat per la "redacció", el va escriure el director, Mn. Miquel Àngel Ferrés. "Em va sorprendre molt la reacció que va causar -explica- . Quan vaig arribar a la rectoria aquell dia, em vaig trobar el carrer ple de periodistes i càmeres de televisió de tot arreu. A mi em va semblar que amb polítics que es feien dir cristians, aquestes campanyes no lligaven pels milions de diners que s'hi gastaven. Per això vaig posar la comparació amb Václav Havel i amb Aristide, tot i que comparar sempre és odiós. En aquell moment tampoc no podia tenir la perspectiva d'ara, en el sentit que amb el temps les expectatives posades en un personatge polític - com eren aleshores Aristide o Havel- acostumen a veure's una mica o força defraudades. Però em va sorprendre perquè vaig veure que no es podia criticar a segons qui". L'aleshores director del *Full*, recorda que en aquella època "els Bisbes eren els primers de criticar el govern socialista cada dia, i en canvi no es podia dir res suposadament contra la Generalitat. Es va

organitzar un *cacau* que no m'ho explico. Només hi puc entendre perquè hi havia com un tabú en criticar un president, - que per a mi va tenir una talla que no n'hi tingut cap més, no tinc res en contra d'ell -; però el *Full* és una publicació independent. Aquelles campanyes em treien de polleguera i per tant, vaig pensar que invocant uns principis morals podia donar una espècie de criteris a la gent i que no combreguessin amb rodes de molí. Vaig voler fer entendre que la categoria moral dels polítics s'havia de demostrar amb fets. Em semblava que hi havia unes despeses amb una suposada catequesi de *la feina ben feta* i veia que allò no lligava, que era molt de façana. Com que el govern de la Generalitat tenia una façana creient i catòlica semblava que amb això ja n'hi havia prou ... i no".

Mn. Miquel Àngel és de l'opinió que el govern de la Generalitat, sigui del color que sigui ha de tenir una oposició: "I vaig pensar: per què el *Full* no en pot fer en favor de l'ètica?". També explica que: "Jo vaig firmar «redacció» perquè em semblava que donava més força a l'article i potser em vaig equivocar amb això. Reconec que ho hauria d'haver signat. La Generalitat s'ho va prendre com una opinió institucional, com si fos la del Bisbat".

Com a curiositat, cal esmentar que el president Pujol va enviar-li per correu el discurs de Nadal de l'any 1991. "Suposo perquè veiés que a la seva política no li mancaven fonaments morals. Només faltaria, però, que en un discurs nadalenc no hi sortissin valors morals!", exclama Mn. Miquel Àngel.

El bisbe Camprodon reconeix que va viure aquell episodi amb "certa tensió". Una tensió que per a ell no va durar només un instant, sinó unes quantes setmanes. Quan es va difondre la notícia en els mitjans de comunicació el dimarts 19 de novembre de 1991, el Bisbe es trobava a Madrid, en una assemblea plenària de la Conferència Episcopal Espanyola. Pel matí, mentre participava en la reunió, va rebre una nota en la qual se l'informava que una persona de Girona⁹⁹ volia parlar amb ell urgentment per telèfon. El prelat va aprofitar un dels descansos per trucar-lo: "El truco i em diu: *Estigui alerta que en el Full del diumenge que ve surt un article sobre les campanyes de la Generalitat que està aixecant molta polseguera a la Generalitat.* Aquesta persona em va enviar per fax l'article. Llavors quan el vaig llegir, vaig pensar que potser (el redactor) s'havia passat una mica". A la tarda, segons explica el mateix Bisbe, va rebre una trucada del president de la Generalitat, Jordi Pujol: "Em va demanar comptes de per què s'havia permès l'article. Amb el to que em va parlar, em va semblar que era millor no posar-m'hi a discutir i que era millor callar. Em vaig limitar a escoltar-lo, a ser tan ben educat com vaig poder, i dir-li que ja hi reflexionaria".

Aquell mateix dimarts, un cop ben sopat, el bisbe Jaume va demanar a la resta de bisbes de Catalunya que també es trobaven a Madrid, que l'ajudessin a redactar una nota de premsa. Tots els prelats van contribuir-hi. Constava de tres punts (*Diari de Girona* 21 de novembre de 1991). S'hi llegia que el Bisbat:

- 1) Ratifica la importància del tema de la moralitat en la política, sobre el qual l'Església té el dret i el deure d'orientar els fidels.

⁹⁹ Es tractava de l'antic delegat de MCS Pere Madrenys, en aquell moment redactor del diari *El Punt* i especialista en els temes religiosos.

- 2) Considera que l'aplicació que l'article fa dels principis morals i els exemples concrets que esmenta no tenen l'objectivitat deguda.
- 3) El Bisbe manifesta que manté la seva confiança en la direcció del *Full* en qüestió.

A l'endemà i abans d'enviar-la als mitjans de comunicació, la nota es va lliurar a la delegació de Governació de la Generalitat de Catalunya a Girona. "A la Generalitat van acceptar tots els punts, excepte l'últim, en el que jo reafirmava a Mn. Miquel Àngel Ferrés com a director. Demanaven que aquest punt no hi figurés. Tampoc em demanaven la dimissió, però no volien aquest punt en el text", explica Mons. Camprodon. El Bisbe es va reafirmar en la nota i va sortir el dimecres dia 20 de novembre des de la delegació de MCS del Bisbat tal i com es va redactar sense cap esmena. Amb el director del *Full*, el Bisbe no en va parlar massa d'aquest aspecte: "Em semblava que era convenient no exagerar les coses. Crec que es va passar amb alguna expressió, però no va ser tant greu per retirar-li la confiança".

Mons. Camprodon també és de l'opinió que es va fer una difusió desmesurada: "Hi va haver un desplegament de forces que feia riure!".

Durant els dies que va durar l'assemblea plenària, els periodistes no només van esperar al Bisbe a la sortida de la Conferència Episcopal Espanyola, al carrer Añastro, sinó que també el van persuadir en diferents ocasions perquè fes declaracions a les portes de la residència on s'hostatjava, al carrer Arturo Soria¹⁰⁰. Es va donar també la coincidència que aquell mateix diumenge, el *Full Parroquial* publicava la glossa setmanal del bisbe Jaume que portava per nom *La llibertat dels fills de Déu*: "Pel títol semblava com si donés suport a Mn. Miquel Àngel, però la carta ja havia estat redactada tres setmanes abans com a mínim"; aclareix el Bisbe.

El Govern de la Generalitat va redactar també una nota referent a aquest cas (*Diari de Girona* 21 de novembre de 1991). Ho va fer el mateix dia que el Bisbat, el dimecres dia 20. A la introducció es deixava clar que el comunicat era escrit pel President i el Govern de la Generalitat. Constava de set punts:

- 1) El President i el Govern de la Generalitat han defensat sempre i defensen el dret de l'Església a expressar-se en plena llibertat a tot arreu, i òbviament en aquells òrgans d'expressió que estan, com en aquest cas, sota la responsabilitat d'un bisbe.
- 2) [...] El President i el Govern de la Generalitat, que estan disposats a rebre i considerar totes les crítiques, no poden, però, deixar d'expressar la seva sorpresa i el seu disgust per la clara parcialitat de l'article, per la manera com de forma categòrica jutja i desqualifica la classe política i pel seu to agressiu i feridor.
- 3) El President i el Govern de la Generalitat lamenten que el *Full Parroquial* vulgui ignorar totalment la constant crida a l'exigència ètica que fa el president sempre que d'una manera o altra es dirigeix al poble de Catalunya. [...]

¹⁰⁰ El carrer Arturo Soria, és a prop de la seu de la Conferència Episcopal Espanyola. Allà hi ha diverses residències per a sacerdots i religiosos.

- 4) La Generalitat ha fet des de fa molts anys una política de missatges institucionals, sense intenció partidista, a través dels quals ha intentat influir positivament sobre la moral i la consciència col·lectives, i el comportament ciutadà. Actuar d'aquesta manera i amb aquest esperit entenem que és una tasca que no solament té el dret, sinó també el deure.
- 5) La Generalitat continuarà fent els anuncis de "La feina ben feta no té fronteres", "La feina mal feta no té futur" i "La gent és la força de Catalunya" per les següents raons:
 - a) Perquè tots ells conviden no al consumisme, a la facilitat o al victimisme, sinó a l'esforç i a la voluntat de superació.
 - b) Perquè no tenen ni una engruna de demagògia. No prometen res, només demanen autoexigència i sentit de responsabilitat. [...]
 - c) Perquè no tenen esperit partidista.
- 6) El President i el Govern de la Generalitat de Catalunya es pregunten i pregunten, amb esperit constructiu al senyor bisbe de Girona i al *Full Parroquial*, si aquestes condemnes de caràcter general, radicals i menyspreatives de la classe política, i en aquest cas a més esbiaixades, contribueixen a generar l'esperança transcendent que ells mateixos reclamen. I els demana també si són justes.
- 7) El President i el Govern de la Generalitat de Catalunya no faran cap més comentari sobre aquest tema.

"No crec que mai un govern de la Generalitat hagi fet una nota contra un Bisbe. Ho entenc per la dura reacció del president Pujol i per uns quants que tenia al costat que el van animar. Per què? Perquè volien afalagar al President o perquè els interessava mirar si l'Església o jo relliscaven. Crec que a Barcelona - no m'ha interessat tampoc investigar-ho-, algú de la Generalitat devia pensar, *ara és l'hora d'anar en contra de l'Església*", explica Mons. Camprodon.

Es dona la casualitat, que el dissabte d'aquella setmana, un cop el Bisbe va tornar de la sessió plenària, va anar a l'església de Sant Cugat de Salt, d'on era rector Mn. Miquel Àngel Ferrés, a impartir la confirmació als nois i noies d'aquella parròquia. La presència del Bisbe ja havia estat planificada feia mesos. Aquell dia també molts periodistes es van citar al temple per buscar declaracions d'ambdós, sense cap resultat. A l'homilia, el Bisbe va convidar als infants que rebien el sagrament a actuar de forma cristiana, convidant-los a destinar part dels diners que gasten el cap de setmana al Tercer Món. Els hi deia Mons. Camprodon: "A una persona així jo li tinc confiança. Això no és propaganda, però és eficaç".

Aquell cap de setmana (23 i 24 de novembre de 1991) el *Full Parroquial* va tenir un gran èxit de difusió. Aleshores, s'editaven vint-i-cinc mil exemplars¹⁰¹.

La següent setmana la premsa local se'n feia ressò amb aquests titulars: «Exhaurits els 25.000 exemplars del *Full* a les parròquies de Girona»

¹⁰¹ El Bisbat de Girona no va augmentar el nombre d'exemplars perquè la publicació ja havia estat impresa dues setmanes abans. La impressió del Full es fa amb temps perquè arribin per correu a les parròquies amb la suficient antelació.

(*Diari de Girona*, 26 novembre ¹⁰² 1991: 6) i «Diumenge es va esgotar el *Full Parroquial* a la majoria d'esglésies del Bisbat» (*El Punt*, 26 novembre 1991: portada).

Segons el *Diari de Girona*, "l'interès despertat amb la publicació del polèmic article va fer que parròquies com les dels barris de Santa Eugènia i de San Narcís exhaurissin a les misses de primera hora del matí (del diumenge) els exemplars".

El Punt remarcava a planes interiors: «El Bisbat va fer curt amb el *Full Parroquial* que critica la Generalitat» (*El Punt*, 26 novembre 1991: 3). El la crònica d'aquest diari, el periodista Pere Madrenys reafirmava l'interès que havia despertat la publicació en temples de Girona, Salt i Figueres, i afegia que "la majoria dels que anaven a missa agafaven un o fins i tot dos exemplars. Moltes persones entraven a les esglésies per emportar-se'n alguns i tornaven a sortir a continuació, sense participar a la cerimònia". Madrenys també escrivia que el delegat de MCS de Bisbat, Mn. Josep Maria Pont, li havia manifestat que el Bisbat havia rebut nombroses trucades per telèfon felicitant-los pel contingut del *Full Parroquial* i animant-los a continuar publicant articles compromesos en matèria social i política.

Si bé el *Full* va quedar exhaurit en moltes parròquies, principalment les de les grans ciutats, en altres llocs va tenir una incidència semblant a la dels altres diumenges, és el cas de Sant Joan les Fonts o Sant Esteve d'en Bas, com deia el mateix *Diari de Girona*.

El llavors Nunci de la Santa Seu a Espanya, Mario Tagliaferri, va manifestar que els bisbes tenen absoluta llibertat per manifestar els seus criteris i pensaments. El representat del Vaticà, va dir també que la nunciatura "és molt respectuosa amb els criteris dels bisbes i aquests tenen absoluta llibertat a les seves respectives diòcesis" (*Diari de Girona*, 26 novembre 1991: 3 i 6).

Els polítics també van donar la seva opinió. Tots els partits catalans que estaven a l'oposició en aquella etapa van expressar el seu acord amb el contingut de l'article. Fins i tot l'Ajuntament de Salt va aprovar el dijous 21 de novembre una moció presentada pel PSC i ERC en que s'expressava "la solidaritat personal al rector de la parròquia de Sant Cugat, Mn. Miquel Àngel Ferrés, en aquests moments, ben segur difícils, de la seva tasca pastoral" (*El Punt*, 22 novembre 1991: 4). La moció va ser aprovada amb els vots a favor d'ERC, la major part del PSC, i el d'un regidor de CiU. La resta de regidors convergents van votar en contra (5) i un altre s'hi va abstenir. També s'hi van abstenir un membre d'IC i un altre de socialista. Cap regidor, a excepció dels esmentats de Convergència, van votar contra la moció. L'aleshores alcalde de Salt era el socialista Francesc Xavier Coromines que governava amb el suport d'un edil d'ERC.

Dies després la Generalitat informava que el pressupost per a l'any 1992 en concepte de publicitat institucional baixava un 8,6% i que s'hi destinarien 1.100 milions de pessetes, 104 menys que en el 1990,

Les relacions després d'aquest cas entre el bisbe Jaume i el president Pujol van ser molt correctes: "Jo li vaig escriure una carta al cap d'una setmana i ell també me'n va escriure una altra. Van ser dues cartes creuades, també cal tenir-ho en compte. Va ser iniciativa dels dos. El President va ser

¹⁰² En aquella època, els diaris locals no sortien els dilluns.

molt correcte i vam donar la qüestió per acabada. Fins i tot, al cap d'un any ens vam reunir i d'aquest tema ja no em vam parlar. Vam tenir després bones relacions", explica el bisbe Camprodon.

Va ser tant el ressò que va tenir aquell text en els diaris a través d'editorials i articles que no ha d'estranyar que el periodista Joan Poyano escrivís: "Si Maxwell no s'hagués mort, a hores d'ara ja hauria afegit al seu imperi periodístic el *Full Parroquial* de Girona, més comentat que l'*Interviú* on Lola Flores sortia a pèl" (*El Punt*, 23 novembre 1991: 9).

5.5.6 CARLES SÁNCHEZ (1994-2007)

Carles Sánchez (Barcelona 1949) prendrà el relleu de Josep Maria Pont després de l'estiu de 1994. La seva trajectòria periodística va estar sempre lligada amb la Cadena Cope, de la qual va ser director a les ciutats de Menorca, Avilés, Oviedo i Figueres. De Ràdio Popular de Figueres se'n va fer càrrec de 1985 a 1993.

Sánchez va intensificar més el contacte del Bisbat amb els periodistes creant els esmorzars de premsa. Se celebraven per regla general un cop al mes a les 9.30 en un conegut restaurant de Girona. La intenció era de donar a conèixer activitats, fets i parers de l'Església diocesana als periodistes. Amb el pas dels anys, més que de forma periòdica, es van convocar quan hi havia temes realment interessants que calia donar a conèixer.

Amb Carles Sánchez es va seguir convocant la festa dels periodistes, afegint-hi l'any 1997 els Premis Sant Fèlix.

A principis de 1994 va néixer el *Calendari de Quaresma* ideat per Mn. Miquel Àngel Ferrés, quan aquest era director del *Full Parroquial* de Girona. Es tracta d'un text bíblic i una reflexió per a cada dia, des del Dimecres de Cendra fins el dia de Pasqua. Les mides són de 14 x 21. L'any 2009 encara s'editava.

Sánchez presentarà a partir del 3 d'octubre de 1994 i fins el juny de 2007 el programa *Punt de Trobada* a la Cadena COPE. Un espai editat des del mateix Bisbat.

L'any 1996 neix el web del Bisbat de Girona.

El 23 de març de 1996 va ser nomenat director del SIMCOS.

L'estiu de 1997, conjuntament amb la Delegació de la Pastoral del Turisme, la Delegació de Mitjans de Comunicació va editar el vídeo *Santuaris de la diòcesi de Girona*, amb guió de Mn. Joan Carreras i Péra. La realització va anar a càrrec de l'empresa Videoson amb locució de Joan Canals. Hi eren representats els principals santuaris marians del Bisbat. Se'n van fer 500 exemplars. Es va vendre a les hostatgeries dels mateixos santuaris.

Es va posar en marxa la *Guia de Serveis* del Bisbat de Girona que en la primera edició de 1997 va sortir abans de l'estiu. Actualment surt a principis d'any amb 6.000 exemplars i es reparteix a les parròquies de la diòcesi ¹⁰³.

El 22 de desembre de 1997 Sánchez va ser nomenat director del *Full Parroquial* de Girona.

¹⁰³ Més dades a l'apartat de premsa d'aquesta Tesi.

El maig de 1998 la delegació de MCS conjuntament amb altres departaments del Bisbat es traslladen a les noves oficines de Casa Carles, a la plaça del Vi de Girona.

El maig de 1999 surt el número 0 de la revista diocesana *El Senyal*. Carles Sánchez formarà part del consell de redacció.

A finals de l'any 2002 es va constituir el Consell de la Delegació de Mitjans de Comunicació Social del Bisbat de Girona. La finalitat: "Suggerir la temàtica i programació dels òrgans d'informació diocesans i revisar-les periòdicament" (*Full Parroquial*, 12 gener 03). L'any 2007 estava format per Delegat de MCS i director del *Full Parroquial* del Bisbat, el director del *Butlletí de l'Església de Girona*, el director de la Revista *El Senyal*, i els senyors Carles Aulí, Salvador Maneu i Núria Puig. Té una funció assessora i es reuneixen anualment.

L'abril de 2004 la delegació de MCS conjuntament amb l'estudi de ràdio s'instal·len al tercer pis de Casa Carles.

El 22 de gener de 1999 Carles Sánchez va començar a dirigir i presentar per primera vegada el programa de televisió local diocesà *Camí de vida*. Deixaria de presentar-lo abans de l'estiu de 2007 i de dirigir-lo el gener de 2008.

Carles Sánchez manifestava que en el temps que ell va ser delegat, els periodistes no coneixien massa el funcionament i l'estructura de l'Església i de la pròpia institució del Bisbat: "Segur que hi ha periodistes que saben com funciona un ajuntament (tinents d'alcaldes, regidors ...), però en canvi l'Església els hi ve d'estrany. Hi ha qui vol comparar el funcionament de l'Església amb institucions civils, i no té res a veure. No és pot equiparar. Podries dir que el Bisbe seria com el Rei i que el Vicari General seria com el President del Govern. També que els Vicaris episcopals podrien ser els ministres i els delegats diocesans els secretaris generals d'un ministeri... però clar, això es pot dir per tenir una idea ..." ¹⁰⁴.

Sánchez reconeixia que al bisbe Carles no li agradaven massa les entrevistes: "La meua tasca va ser de reservar-lo molt sovint. Jo no li concedia massa entrevistes. Penso que no s'ha de cremar la seva figura, a més, sempre se li pregunta el mateix, temes que no coneix a fons ¹⁰⁵, aspectes que afecten a l'Església universal ¹⁰⁶ com el sacerdoci femení, el celibat dels capellans ... El Rei ni tampoc el President del Govern concedeixen entrevistes cada dia, per això hi ha els ministres. Crec que en el cas del bisbe ha de ser igual, ell també té els seus delegats".

Un dels problemes que s'ha notat des de la Delegació, és la manca de formació religiosa en els periodistes: "No se si és perquè els temes d'Església no interessin, que els mitjans no formen els seus periodistes. No tinc ni idea de si el que fa política municipal l'han format o ha après sobre la marxa. Des de la delegació a vegades havíem enviat informació sobre l'Església, havíem facilitat nomenclàtors, documentació ... i quan convocava rodes informatives els periodistes et preguntaven coses tant òbvies que no ho entenies. Crec que falta molta preparació. No estaria malament que a la Facultat de periodisme

¹⁰⁴ Declaracions efectuades en una conversa mantinguda a finals de desembre de 2007 a la delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona.

¹⁰⁵ Es refereix a temes concrets d'economia, d'obres o de pastoral en general, que tot i que el prelat n'està al corrent poden donar més informació els delegats corresponents.

¹⁰⁶ S'entén com a "Església universal" el Vaticà.

hi hagués algun curs optatiu en periodisme religiós. Difícilment hi ha mitjans convencionals que tenen periodistes especialitzats en temes religiosos¹⁰⁷, en premsa encara, però a ràdios i a televisions ... Juga molt l'interès que té cada periodista en conèixer els temes religiosos”.

El SIMCOS ha organitzat juntament amb el setmanari *Catalunya Cristiana* cursos de formació per a periodistes. Hi han participat periodistes que ja escriuen o informen des de mitjans de comunicació religiosos: revistes diocesanes, fulls diocesans, Ràdio Estel o la mateixa *Catalunya Cristiana*. No hi han participat periodistes de mitjans convencionals: “Actualment l'Església no atrau. No hi ha interès pels temes que genera l'Església. Hi ha molta gent que parla de l'Església i desconeix les encíclics, els temes que surten des del magisteri, el que diuen els evangelis, la Bíblia, no hi ha una cultura religiosa. No es tracta de saber-ho per creure sinó per tenir coneixements”. És de l'opinió que les empreses periodístiques haurien d'invertir en la formació especialitzada dels seus treballadors, ja que “l'Església genera molta informació”.

A Girona, la Delegació de Mitjans de Comunicació va organitzar l'any 2005 una sessió matinal de formació per a periodistes i només hi van participar quatre persones, tres d'elles relacionades amb els mitjans de comunicació religiosos del Bisbat de Girona¹⁰⁸.

La política informativa del Bisbat en el temps de Sánchez, es basà en utilitzar els mitjans de comunicació de la institució per donar a conèixer l'actualitat que generava la diòcesi, el pensament del bisbe i les línies pastorals del Bisbat que s'emmarquen en el Pla Pastoral: “Per exemple, aquest curs 2007/08 s'ha redactat un pla pastoral de joves. Des dels nostres mitjans, vam proporcionar aquest pla perquè fos conegut a la diòcesi. És important també dir les coses des de la nostra visió, com són, com han passat”, diu Carles.

L'aleshores delegat, manifestava que des dels mitjans de comunicació oficials que té el Bisbat s'informava també de les activitats que generen els moviments oficials reconeguts per l'Església de Girona¹⁰⁹, però no en canvi dels moviments catòlics no orgànics o no reconeguts com: Col·lectiu de Dones en l'Església, Fòrum Joan Alsina, Catòlicsgironins.net, grups carismàtics ... “Crec que els nostres mitjans han de donar l'opinió institucional de l'Església. Per exemple, no podem tractar el tema del sacerdoti femení quan des de l'Església universal s'ha dit ja que és un tema tancat”. Per a Sánchez, el qui vulgui una revista que tracti els diferents temes que afecten a l'Església, tant des de la base¹¹⁰ com des de la Institució, el que es pot fer és crear o llegir revistes a l'estil de *Foc Nou* o *El Pregó*, que tracten temes d'Església des de tots els àmbits. “El dia que les dones puguin ser capellans ja en parlarem, el dia que un moviment determinat sigui acceptat, també tindrà el seu espai. Estem parlant dels mitjans de comunicació oficials del Bisbat. El nostre

¹⁰⁷ A nivell nacional, i pel que fa a premsa escrita convencional, es coneixen els casos de *La Vanguardia*, *Abc* i *La Razón*. Però l'*Avui* ha tingut a Albert Sàez i a Jordi Llisterrí.

¹⁰⁸ Quan des de la Delegació es trucava personalment als periodistes per convidar-los a la sessió, més d'un havia respost que “aquest dia tinc festa”. Molts periodistes s'ho van prendre més com un acte de treball i no com una sessió formativa. Degut a aquell fracàs, ja no es va convocar cap iniciativa semblant.

¹⁰⁹ Surten indexats cada any a la *Guia de l'Església de Girona*.

¹¹⁰ Grups diferents d'opinió.

gabinet de premsa és com si fos el gabinet oficial de qualsevol altre empresa o institució, que no parlarà malament d'ella o de coses que li són contràries”.

Amb Carles, existia, tant des del *Full Parroquial* com des d'*El Senyal* una revisió prèvia del que es publicava. Ell estava en el consell de redacció d'*El Senyal* i era el director del *Full Parroquial*: “Si hi havia un tema que es proposava en un consell de redacció que jo no considerava adient no es tractava. En general tampoc no hi havia massa censura, perquè els directors d'aquests mitjans ja saben la línia que s'havia de seguir”¹¹¹. Carles insistia que tots els temes eren acceptables si s'ajustaven a la línia oficial de l'Església. Temes com l'avortament, els anticonceptius ... eren aspectes que eren tractats des de l'òptica oficial: “Reconec que els nostres mitjans són oficinosos, no oficials, ja que l'única publicació oficial és el *Butlletí de l'Església*, però el que diu el *Full* «va a missa», és com si fos oficial, com si allò ho acceptés el propi Bisbe. Aspectes com els anticonceptius, no ha de ser tabú, sempre i quan surti allò que els altres mitjans no publiquen, que és la postura oficial de l'Església. Moltes vegades, no només amb aquest sinó també amb altres aspectes, la gent es deixa portar pels tòpics i no coneix el que diu l'Església. Jo penso que aquest és el nostre paper”.

Els temes a tractar en el *Full*, *El Senyal*, *Església Viva* i el programa de TV els decidien els propis responsables de cada mitjà i el delegat de mitjans de comunicació. També el Vicari General proposava temes per poden tractar d'acord amb les necessitats pastorals de la diòcesi.

Hi havia persones que no se'ls convidava a escriure articles per la ideologia que tenien: “El *Full*, la revista diocesana i els programes de ràdio i televisió no s'han d'apartar de la línia oficial de l'Església. Hi ha molta pluralitat i sensibilitats dins de l'Església, nosaltres formem part de la línia oficial; per això crec que les altres opinions s'han de donar a conèixer en mitjans d'església no oficials”. Sánchez posava l'exemple d'un butlletí municipal: “No crec que el butlletí d'un ajuntament es dediqui a criticar el que fa el seu alcalde”¹¹².

Carles Sánchez deixaria de ser delegat el 31 de desembre de 2007. El 15 de gener de 2008 entrava com a postulant en el monestir cistercenc de Solius.

5.5.6.1 Articles “polèmics” en el Full

En l'etapa de Carles Sánchez com a delegat i alhora director del *Full Parroquial*, la publicació va viure tres episodis moguts arran de tres articles.

Els dos primers van ser escrits per Mn. Joan Carreras i Péra, conegut sacerdot, doctor en filologia catalana i especialista en cultura popular religiosa i etnografia catalana. Van ser publicats l'agost de 1999 a la portada i substituïen els que venia redactant Mons. Jaume Camprodon¹¹³. Van portar per títol *Temptacions llamineres* i *El missatge de Jesús*.

¹¹¹ Es refereix a *El Senyal* i també al programa de ràdio diocesà *Església Viva*.

¹¹² Es refereix a les cròniques municipals, no als articles d'opinió que alguns butlletins destinen als membres de l'oposició.

¹¹³ La portada del *Full Parroquial* consta d'un article del Bisbe. En l'etapa de Mons. Jaume Camprodon, el mes d'agost i les primeres setmanes del mes de setembre, la col·laboració del prelat era substituïda per articles d'altres persones.

a) *Temptacions llaminereres (Full Parroquial 1 agost de 1999)*

Les temptacions d'avui són com l'aparador d'una pastisseria, pletòric d'ofertes llaminereres. De nata, crema i, sobretot, de cabell d'àngel. El "braç de gitano" assenyala l'iceberg racista. Les "sares" l'espionatge. Els "xuixos", les màfies posades al servei del crim. La "pasta seca", la manipulació genètica i les diferents tècniques d'avortar una vida humana.

Els "tortells" i les "tortades" simbolitzen la violència, les guerres i la tortura. La "reposteria", el tràfic d'influències, l'extorsió i la corrupció. Les "merengues", les diverses formes de prostitució i denigració del cos humà. I les "mones"? Ens duen a la memòria els paradisos artificials. Es va a la recerca de l'èxtasi artificial i s'acaba amorrat a un camí sense sortida.

Una humanitat que prescindeix del Pare Creador i Provident, com pot retrobar el nord? És com un vaixell que navega sense brúixola, a mercè dels mals vents del món. La societat del benestar pot generar riquesa i poder, però no la felicitat. Perquè la felicitat no es troba pas al pinacle de la fama, sinó en l'harmonia i la serenitat interior. Es pot dubtar o no dubtar de la personificació del mal; del que no es pot dubtar és de la seva presència en el món, a cada època amb el vestit més temptador. Només el camí de Crist, el Fill de Déu solidari amb la humanitat, pot oferir una alternativa d'esperança als homes i dones del segle XXI.

Aquest article es va publicar també en el *Diari de Girona* el dissabte 31 de juliol de 1999 ja que Mn. Joan Carreras hi té una columna setmanal titulada *Torsimany*. El rector va aprofitar els escrits que va redactar per al *Full Parroquial* aquell estiu per a la columna del rotatiu.

Al cap de quatre dies el *Diari de Girona* (5 agost 1999: 34) oferia el titular de «Els pastissers exigeixen una rectificació al *Full Parroquial*». Segons informava el rotatiu, la Federació Catalana de Pastisseria havia exigint una rectificació al rector, en especial per als dos primers paràgrafs de l'article. Fins i tot amenaçaven en emprendre accions legals "envers tanta mentida i mala fe en contra de la pastisseria" segons es llegia del comunicat¹¹⁴ del president de la Federació, Joan Turull. Aquest, manifestava també que "els pastissers són grans treballadors, els afers dels quals són, sens dubte, fer la vida dolça a tota la societat". També va dir que "una comparança de les temptacions d'avui amb l'aparador d'una pastisseria i, a més, amb la seva desmerescuda similitud, posa exemples que ni al mateix dimoni se li haurien acudit". El president de la Federació, en nom dels pastissers catalans, exigia una rectificació.

El mateix diari va trucar a Mn. Joan Carreras que es mostrava sorprès pel comunicat del president de la Federació Catalana de Pastisseria. Segons ell, ningú de la Federació no s'hi havia posat en contacte per mostrar-li el rebuig. Afirmava que es va limitar a escriure "una metàfora, res més que una metàfora" i que l'article "volia ser literatura". També afegia que "no penso fer cap rectificació, perquè no hi ha res a rectificar. Si ells tenen ganes de brega, jo no".

Diari de Girona informava a l'endemà (6 agost 1999: 30) que al Bisbat no hi havia arribat cap comunicat de la Federació Catalana de Pastisseria. Tot

¹¹⁴ *La Vanguardia* va reproduir el comunicat a l'apartat de *Cartas de los lectores* (6 agost 1999:14).

i així, Carles Sánchez va ressaltar que sí que havien parlat amb “un representant dels pastissers de Girona, que molt amablement ens va expressar el seu desacord amb el text”.

El Punt (6 agost 1999: 11) també recollia l'article de Mn. Joan Carreras. Aquest, en declaracions al periodista, definia novament l'escrit com a metàfora “en la qual la comparació s'hauria pogut fer amb hortalisses, amb fruita o amb molts altres productes”. El rector lamentava que el gremi hagués optat per enviar les seves protestes a la premsa abans de parlar directament amb ell. La notícia era completada amb un petit article a la mateixa pàgina del periodista Carles Ribera titulat *I les monges?*:

La reacció dels pastissers no ha estat pas gens dolça. Tothom té el dret d'ofendre's. Però per aquest cas caldria recordar allò que diuen els catòlics: “Qui estigui lliure de culpa que tiri la primera pedra”. I de la mateixa manera que els pastissers s'ofenen per les referències a les sares o als braços de Gitano, el clero també podria posar el crit al cel pels pets de monja que fan els pastissers.

Amb un estil semblant es manifestava un lector de *La Vanguardia* (11 agost 1999: 14) a les *Cartas de los Lectores*. Demanava no només que deixin d'utilitzar el terme de *pets de monja* sinó també el de *pets de bisbe* per promocionar determinats pastissos.

L'*Avui* (7 agost 1999: 20), a través del corresponçal Jordi Serrat, informava que el president del gremi de pastissers de Girona, Josep Costa, es va entrevistar amb l'aleshores Vicari General, Mn. Jaume Julià. El pastisser manifestava que “Vaig veure el Vicari meravellosament disposat a rectificar. Ens va admetre que s'havien equivocat i que havia estat un lapsus, que corregirien en una propera edició”. Donava per bones les disculpes i fins i tot es mostrava irònic: “D'aquesta ensopegada li hem de trobar la part positiva, perquè el poble ja sap que els pecats terrenals no tenen a veure amb la pastisseria”.

Qui es va mostrar dur amb Joan Carreras i Péra va ser l'escriptor Josep Maria Fonalleras en la seva columna *La Roda (El Periódico)*, 7 agost 1999: 5). Sota el títol d'*Ira pastissera* definia l'escrit de “poèticament feble” i les metàfores les considerava “exagerades”. Per a Fonalleras, el rector “va entrar com un elefant en una botiga de plats i olles en el pantanós terreny de la correcció política i dels interessos gremials”. Afegia a més que “per un lector no pastisser, el problema és que la metàfora està simplement mal construïda”. Amb tot, requeria que la demanda que volien tirar endavant els pastissers no es portés a terme perquè “ja no podríem parlar mai més d'una *carnisseria* a Kosovo o del *fracàs de la taula rodona* sota pena d'arrest domiciliari a instàncies d'honorables carnissers i saberuts fabricants de mobles”.

Mn. Joan Carreras i Péra va respondre les crítiques rebudes amb un article que convertia les metàfores negatives cap als pastissos, en positives (*Diari de Girona*, 1 setembre 1999: 2):

Metàfores saboroses:

El desig de pau i bé, diàleg i justícia que té la humanitat es podria comparar, metafòricament, a l'aparador d'una pastisseria, pletòric d'ofertes saboroses. De nata, crema i, sobretot, de cabell d'àngel.

El *braç de gitano* assenyala la lluita contra el racisme i el desig d'integració. Les *sares*, l'emancipació de la dona. Els *xuixos*, els serveis de seguretat en la lluita contra el crim. La *pasta seca*, la necessitat d'estimular l'estalvi.

Els *tortells* -rodons com la sardana- poden expressar la germanor universal. La *rebosteria*, la riquesa del diàleg, simbolitzat en la varietat de llengües i cultures. I les *mones*? ¿No ens duen a la memòria els viatges turístics a través dels països exòtics, amb tota la gamma positiva que tenen els intercanvis culturals?

Una humanitat que és capaç de contemplar positivament els valors que sorgeixen connaturalment de l'esperit de convivència, dona ja una primera resposta als plans d'un Déu que és Pare, Creador i Provident; les virtuts cristianes, viscudes amb joia i solidaritat, són tan mengívoles com les llaminadures exposades a l'aparador d'una pastisseria. [...]

També els valors cristians, assumits amb llibertat, poden deixar un bon regust al paladar i es poden convertir en un saborós aparador de rebosteria per als homes i dones del segle XXI.

El *Full Parroquial* del diumenge 5 de setembre¹¹⁵ també treia una nota aclaridora:

En referència a l'escrit signat per Mn. Joan Carreras i Péra, aparegut en el *Full* de l'1 d'agost d'enguany sota el títol *Temptacions llamineres*, cal dir que l'autor es va limitar a utilitzar el gènere literari de la metàfora per tal de fer-nos veure les temptacions que ens ofereix aquesta societat del benestar que no és capaç de generar felicitat. Lamentem que l'escrit hagi pogut perjudicar els professionals pastissers.

b) *El missatge de Jesús (Full Parroquial 29 agost de 1999)*

Jesús de Natzaret. L'home com a mesura de totes les coses. L'home i la dona. El projecte d'amor més sublim, sortit de les mans de Déu. El buf de l'Esperit. Un Déu que és Pare, Creador i Provident.

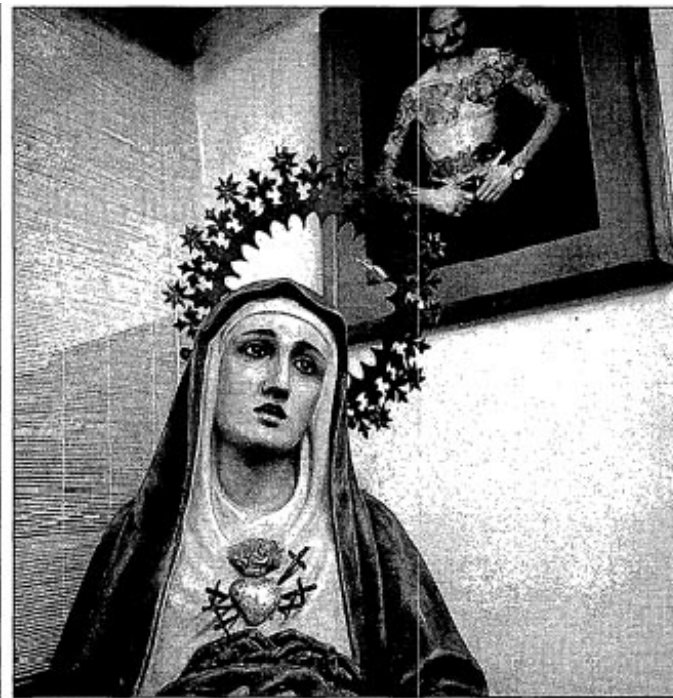
Enfront d'una humanitat en crisi permanent, les propostes evangèliques són més actuals que mai: la puresa de cor enfront de l'embrutiment moral; la cara neta, colrada pel sol, la mirada sincera i transparent, l'harmonia de la veu humana, la frescor de l'aigua damunt la pell... voleu més bellesa natural?

Per què embrutar aquest cos meravellós, creat a imatge de Déu, amb tatuatges sofisticats? Per què ferir la dignitat del cos amb el "piercing" infecte, per seguir unes modes d'origen salvatge? Per què els interessos comercials, emparats en la llibertat d'expressió, manipulen d'aquesta manera la joventut i volen convertir el nostre món -dit civilitzat- en un carnestoltes permanent?

Evangeli. Santificació dels elements naturals: el pa i el vi, l'oli, el peix, el llorer... Enfront dels refinaments físics i la corrupció moral de Roma, el missatge de Jesús és significativament senzill. Una mirada a l'obra creadora de Déu: "Mireu els ocells del cel...". Un retorn als valors humans primigenis: la sinceritat: "Digueu sí quan es sí, i no quan és no...". Un amor al treball: "El nostre pa de cada dia...". Una recerca de la bondat, la veritat i la bellesa, des de la infantesa espiritual; vistos com els atributs de Déu, compartits per la humanitat.

¹¹⁵ Cal tenir en compte que el *Full Parroquial* s'imprimeix amb setmanes d'antelació perquè pugui arribar a temps per correu a les parròquies, d'aquí que la nota no sortís abans.

Aquest article va ser conegut abans de la seva publicació en el *Full Parroquial* i a la columna del cap de setmana que té el rector de Tossa de Mar al *Diari de Girona*¹¹⁶. El dijous 26 d'agost de 1999, els dos rotatius locals de Girona se'n feien ressò. A mitja portada, *El Punt*, titulava: «El Full Parroquial qualifica el piercing d'infecte i salvatge» i el *Diari de Girona*, a la secció Fets i Gents (pàgina 33), remarcava quasi el mateix amb aquestes paraules: «El *Full Parroquial* diu que tatuatges i piercings són infectes i salvatges».

Una imatge religiosa com a reclam d'un establiment de tatuatges i piercings de Girona. Foto: L. ROMERO.

El full parroquial qualifica el «piercing» d'«infecte» i «salvatge»

- ▶ El rector de Tossa, Joan Carreres i Péra, diu en un article que aquesta pràctica «fereix la dignitat del cos»
- ▶ Els seguidors d'aquesta moda critiquen el mossèn, que ja ha rebut queixes dels pastissers per un altre escrit. Pàgina 11

Fragment de la portada d' El Punt (26 agost 1999)

Informava *El Punt* (26 agost 1999: 11) que el sector del tatuatge i del piercing de la ciutat de Girona s'havia mostrat molest i sorprès pel text. Treien unes declaracions de Pere Ros, encarregat del centre Tattoo Company, en les que afirmava que la pràctica del tatuatge era "mil·lenària en alguns països com Indonèsia, on cada dibuix té un significat diferent - amor, amistat ... -, o el Japó, on només la noblesa podia tatuar-se".

El periodista Carles Ribera, que s'havia mostrat a favor del mossèn en l'anterior article sobre els pastissos, en aquesta ocasió es va manifestar crític en un petit contrapunt titulat *Claus*:

L'Església és lliure de criticar les pràctiques socials que considera contràries als codis morals postulats per la doctrina. Però resulta curiós que mossèn Carreres i Péra qualifiqui el piercing d'«infecte» i de «pràctica d'origen salvatge», que afirmi que clavar-se objectes o tatuar-se és «embrutar-se aquest cos meravellós, creat a

¹¹⁶ La Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona envia entre setmana als mitjans de comunicació l'article dominical que el Bisbe de Girona escriu en el *Full Parroquial*. Els articles de Mn. Joan Carreres i Péra també es van donar a conèixer.

imatge de Déu», i que tituli l'article *El missatge de Jesús*, ja que només cal anar a una església per veure que fa segles que l'exhibeixen clavat a la creus amb un piercing de peus i mans.

El País (26 agost 1999: edició Catalunya) recollia l'opinió que va expressar a la Cadena SER Juli Ortín, cantant del grup de rock Sangtraït (conegut com a *papajuls*) i alhora propietari d'un lloc de tatuatges: "L'Església no respecta la llibertat d'expressió i d'elecció". *La Vanguardia* (26 agost 1999, suplement *Vivir*) també es feia ressò d'aquestes manifestacions. Per a Ortín, posar-se un piercing "no atempta contra la voluntat d'un ser suprem [...]".

Columnistes de diferents diaris també van dir la seva, fins i tot, va ser motiu de vinyetes:

- Salvador Cargol (*Diari de Girona*, 27 agost 1999: 14):

Fa la sensació que, ara, tot allò que es ven amb l'etiqueta del progressisme ha de quedar al marge de la crítica, ja que en cas contrari, es corre el perill de passar per reaccionari. L'art abstracte, les ONG o el mateix *piercing*, per posar tres exemples, són incontestables signe de progrés. I els qui no ho entenen així, són incontestablement carques. Potser sí. Però més reaccionari és, encara, negar a algú la capacitat de criticar i de donar la seva opinió. Ara tothom exerceix de modern. I tot pren un mateix i avorrit color de correcció política. L'Església s'està tornant molt interessant.

- Carles Ribera (*Presència*, 29 agost 1999: 9):

No s'entén com pot atacar el *piercing* el ministre d'una confessió que (deixant de banda santcristos amb perforacions i verges amb els set dolors en forma de punyals atravesant el cor) pot arribar i arriba a buscar la virtut en la mortificació de la carn a través dels silicis, flagells diversos, peus descalços i altres esfereïdores mostres d'autotortura per redimir els pecats de paraula, pensament, obra o omissió. Unes pràctiques que són, si no el nostre pa de cada dia, sí un costum encara estès en moltes festes de guardar ¹¹⁷.

- Tura Soler (*El Punt*, 31 juliol 1999: 13):

[...] hem passat anys i segles amb la tradició de posar *pearcings*, altrament dit arracades, a les orelles de les nenes, a qui les foradaven salvatgement només de néixer amb l'excusa que de petites no se'n sentien (devien voler dir que no se sabien queixar) i no recordo pas que l'Església criticqués aquest ancestral costum que tenia per finalitat marcar les femelles per distingir-les dels mascles.

- Josep Maria Espinàs (*El Periódico*, 1 setembre 1999, suplement *El dia a dia*: 1) creia que el *piercing* seria una moda passatgera, ho considerava com a "una modesta transgressió" que "passa a tenir la lleugeresa i la previsible

¹¹⁷ Després del Concili Vaticà II moltes comunitats van abolir les disciplines, tenim el cas les germanes de Santa Clara (Clarisses), a les quals un servidor va preguntar sobre el respecte.

caducitat de les modes ornamentals". Es mostrava contrari a l'opinió del rector en que el piercing feria la dignitat de les persones i la dignitat humana, ja que "els dictadors històrics i altres ciutadans d'una dignitat comprovada s'han presentat sempre amb una pell molt neta i una correcció formal indiscutible".

(El Mundo, 28 agost 1999, edició Catalunya)

L'article de Joan Carreras i Péra es va fer famós a tot l'Estat. Fins i tot, el noticiari d'Antena 3 del 27 juliol se'n va fer ressò amb la imatge del mateix rector llegint l'article en castellà.

Davant d'aquest allau mediàtic, Mn. Carreras va voler aclarir el contingut (*Diari de Girona*, 27 agost 1999: 35): "Jo feia una proposta de retorn als valors evangèlics de la netedat i la bellesa natural davant un consumisme i unes sofisticacions innecessàries que, per a mi, resulten de mal gust". Carreras destacava que "jo no estic en contra ni dels que fan *piercings* ni dels que se'n fan, sinó del *piercing* en si, com una sofisticació que no ve del món occidental i que em recorda la decadència de l'Imperi Romà". Carreras va lamentar que "ens passem el dia parlant de llibertat d'expressió, i mira, no es pot escriure res perquè la gent s'agafa les coses a la valenta". Va matitzar que quan va qualificar el *piercing* d'infecte es referia al fet que "es pot infectar"; i considerà que els forats de les orelles que es fan a les nenes quan són petites no entren dins el tema "perquè són de la nostra cultura, i jo no en parlo de l'article; parlo de tatuatges sofisticats, que hi ha persones que les veus i semblen una pissarra". El mossèn, a més, va criticar els periodistes: "No ho entenc, el tema principal us el salteu i unes preguntes secundàries les valoreu com a importants".

En aquesta ocasió, el *Full Parroquial* no va treure cap nota aclaridora, com si havia fet amb l'article sobre els pastissos.

C) Sant Sebastià, “patró dels homosexuals cristians” (*Full Parroquial*, 19 gener 2003).

Al llarg de la història, el *Full Parroquial* ha dedicat espais a lloar la vida de sants i santes. Com a mínim sempre ha existit una mena de llistat amb el nom dels sants de la setmana i de les lectures del dia. Aquest llistat ha rebut els noms de *santoral*, *agenda*, *agenda litúrgica* i des del 30 de març de 1997 *Memoràndum*.

El 27 d'abril de 1997 neix una nova secció escrita per Mn. Martirià Brugada titulada *Un sant per fixar-s'hi*. Es tracta, en poques línies, de resumir la vida d'un sant de la setmana i explicar el seu patronatge i virtuts. Al cap de poques setmanes, l'1 de juny de 1997, passa a dir-se *Un sant a l'absis*, secció que duraria fins el 24 de novembre de 2002. A partir de l'1 de desembre de 2002, quedaria inclòs, en una versió molt reduïda en el *Memoràndum* que passaria a ser coordinat pel mateix Brugada.

El 18 de gener de 1998 Mn. Martirià Brugada escriu a *Un sant a l'absis* el següent sobre sant Sebastià:

[...] Amb sant Pere i sant Pau, és patró de Roma. També ho és dels fabricants de roba de punt, de models, decoradors, tapissers, arquers i els homosexuals cristians. Com a cavaller és invocat contra epidèmies i mals contagiosos [...].

La definició de sant Sebastià com a “patró dels homosexuals” no va generar aleshores cap mena de crítica, però sí en el *Full Parroquial* del 19 de gener de 2003 quan en el *Memoràndum* es llegeix, en l'apartat dedicat al dilluns dia 20, el següent:

St Sebastià, cavaller i màrtir (+ 304), té dedicades més de 40 capelles, patró dels tapissers, dels fabricants de gènere de punt, dels homosexuals cristians.

Les queixes van sortir en un primer moment de dues cartes al director del *Diari de Girona* (5 febrer 2003: 22). La primera d'elles firmada per M. Pilar Frigola demanava saber al bisbe de Girona o al director del *Full*, si el patronatge de sant Sebastià era només de la diòcesi de Girona, si tenia un abast estatal o era de l'Església universal i a on havia estat aprovat.

Molt crític es va mostrar en l'altra carta el president de l'Associació Cultural Girona Immortal, Jaime Serrano de Quintana. Per a ell, la qualificació de sant Sebastià com a patró dels homosexuals era “escandalosament improcedent, en tant que l'anomenat «col·lectiu gai» no és ni associació subjecta al Dret canònic, ni tampoc una antiga confraria, ni tan sols una corporació professional, produeix un greuge comparatiu en tant que en ser una tendència en què la practica sexual i l'apologia és condemnada per la religió catòlica -i és clar, per l'Església-, discrimina altres activitats o conductes també reprovades, com poden ser la prostitució, la drogodependència, la pedofília, etc”. Per Serrano, “pot induir a error, perquè algú pot interpretar que aquell oficial romà sacrificat per negar-se adorar l'emperador Dioclecià, en virtut de la seva fe [...], era homosexual”, i considerava l'atribució “escandalosament inadequada per la naturalesa de la publicació i imprudentment temerària donat l'ambient sociològic actual en què la desorientació i el relativisme són monedes de curs normal”. Finalitzava dient que “les nostres jerarquies

diocesanes han perdut la carta de navegar”.

Josep Maria Busquets, membre de l'entitat *Catolicsgirona.net* va adreçar-se per email al Bisbat de Girona per demanar explicacions sobre aquest patronatge. Carles Sánchez, delegat de mitjans de comunicació del Bisbat de Girona li va contestar amb aquest comunicat:

Arran de la seva consulta sobre el motiu de per què sant Sebastià és el patró dels homosexuals, ens hem posat en contacte amb Mn. Martirià Brugada, que és el responsable de la secció *Memoràndum* el qual ens ha respost el següent:

“El patronatge de sant Sebastià dels homosexuals cristians és tradicional i ho recullen diversos hagiògrafs, especialment Louis Réau a *Iconographie de l'Art Chrétien* -editat el 1957- i deu estar en consonància amb el que afirma el *Catecisme de l'Església Catòlica* quan afirma (n. 2358): “Un nombre no negligible d'homes i dones presenten tendències homosexuals pregones. No han triat la seva condició homosexual. Per la majoria d'ells és una prova. Cal acollir-los amb respecte, compassió i delicadesa. Cal evitar amb ells tot senyal de discriminació injusta. Aquestes persones també són cridades a realitzar la voluntat de Déu en la seva vida i, si són cristianes, a unir al sacrifici del Senyor les dificultats que poden trobar pel fet de la seva condició”.

Li agraiem el seu interès i el saludo afectuosament.

Carles Sánchez. Delegat de MCS del Bisbat de Girona.

Busquets escriuria un llarg article a *Diari de Girona* (12 febrer 2003: 12) en el qual feia sortir a la llum l'esmentat comunicat intern i personal. A part, referenciava un fragment del *Catecisme* sobre l'homosexualitat, no esmentada en la nota de Martirià Brugada: “Els actes homosexuals són contraris a la llei natural. Tanquen l'acte sexual al do de la vida. No procedeixen d'una complementarietat afectiva i sexual veritable. No es poden aprovar en cap cas” (*Catecisme de l'Església Catòlica*, nº 2357). Per al responsable de *Catolicsgirona.net*, dels textos del *Catecisme* eludits, “no es desprèn en cap moment que sant Sebastià sigui patró dels homosexuals. Com pot un sant ser patró d'un acte que «no es pot aprovar en cap cas»? Quin seria, si no, el patró dels envejosos, dels assassins, dels terroristes, dels nazis...”. Josep Maria Busquets aprofitava per aclarir que Louis Réau era historiador de l'art i no hagiògraf, i que no tenia cap autoritat doctrinal per assignar patronatges als sants. Exigia també una ràpida desautorització per part del bisbe.

La referència de Martirià Brugada en el *Full* va motivar que molts periodistes truquessin a la delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat per conèixer l'opinió del bisbe, o en darrer cas, el de la pròpia institució. Des de la delegació es va enviar sempre, a qui ho demanava, la nota de Martirià Brugada, la mateixa que es va enviar a Josep Maria Busquets. Mai, el bisbe va fer cap manifestació, i sempre es va dir que era una opinió del col·laborador del *Full*, malgrat que el *Diari de Girona* (8 febrer 2003: 45) titulés «El Bisbat manté que sant Sebastià és el patró dels homosexuals cristians»¹¹⁸.

El Diari de Girona va rebre diferents cartes al director. Una d'elles era de l'escriptor de la Jonquera Francesc A. Picas (14 febrer 2003: 23). Un text

¹¹⁸ La queixa per email rebuda al Bisbat de Josep Maria Busquets va ser anterior al 8 de febrer de 2003, malgrat que Busquets escrivís l'article el dia 12 al *Diari de Girona*. Quan el periodista del *Diari de Girona* va demanar saber l'opinió del Bisbat sobre l'afer, arran de les cartes al director, des de la delegació de mitjans de comunicació es va enviar la mateixa nota que es va enviar a Josep Maria Busquets.

crític que acabava amb aquestes preguntes: "Com pot permetre el director del *Full* que es publiquin aquestes congruències? Es creu que els lectors som imbècils? La meua àvia si visqués, diria; Senyor bisbe, qui mana a can Ribot? L'amo o el porc?".

Jaime Serrano de Quintana, president de l'Associació Cultural Gerona Inmortal, tornava per segona vegada (*Diari de Girona*, 16 febrer 2003: 29) tot mostrant la seva decepció perquè el bisbe no li havia contestat la carta que havia escrit el 28 de gener.

Aquell dia, el rotatiu publicava una carta de Cristina Bosch de Fornells de la Selva en la qual criticava les formes emprades per Busquets. La lectora se sentia al·ludida "no com a homosexual (que no és la meua condició) sinó com a jove cristiana catòlica que sóc". Demanava que "a l'hora de parlar d'una manera tan punyent de temes que ataquen i mosseguen sensibilitats ben profundes (i més si ho fan en públic), procurassin ser més respectuosos".

Jaime Serrano de Quintana escriuria per tercera vegada (*Diari de Girona*, 25 febrer 2003: 22) i tornaria a demanar que el bisbe es pronunciés "per allò de que *qui calla atorga*". A més titllava de "temerari", el considerar sant Sebastià com a patró dels homosexuals.

Les postures a favor de l'article es van conèixer gràcies a una altra crònica publicada en el *Diari de Girona* (2 març 2003: 14-15) on es recollien opinions des de l'àmbit homosexual. Gwenaël Le Moing, president de l'Associació Cristiana de Gais i Lesbianes (ACGIL) amb seu a Barcelona, explicava que el patronatge de sant Sebastià era una tradició d'alguns grups homosexuals, però que no hi havia una postura consensuada. Citava també altres personatges de la Bíblia que podien ostentar aquesta distinció com: sant Sergi, sant Bacus, sants Cosme i Damià, sant David o sant Jonatan. Deixava també clar que al llarg dels anys de funcionament de l'associació "mai en les pregàries i eucaristies celebrades s'ha invocat sant Sebastià com a patró dels homosexuals".

El representant de l'ACGIL a Girona, Joan Carles Corney, considerava la referència positiva "perquè és una manera de trencar prejudicis sobre aquest tema i de dir ben clar que sí, que existeixen cristians homosexuals, que és una realitat present dins la nostra Església".

El rotatiu s'esplaiaria amb el tema amb declaracions de personatges com Salvador Cardús, Josep Miró i Ardèvol i Joan Estruch. Per una banda, el professor del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Salvador Cardús, deia que "la reacció dels sectors integristes és fàcil de comprendre perquè solen tenir una concepció dogmàtica de la doctrina de l'Església". Es preguntava "on són els principis evangèlics de no jutjar o de no tirar la primera pedra si no s'està net de culpa?". No entenia d'on venia el patronatge i volia saber si el la veneració al sant era "per tal que el col·lectiu esmentat deixés de ser-ho".

Josep Miró i Ardèvol, exconseller de la Generalitat de Catalunya, exregidor a l'ajuntament de Barcelona per Convergència i Unió(CiU) i impulsor del portal catòlic E-Cristians i ForuMlibertas, considerava que l'atribució de Sant Sebastià no semblava gaire compatible amb el que estableix el Catecisme de l'Església Catòlica.

El catedràtic de Sociologia de la UAB, Joan Estruch es preguntava com a sociòleg "si els cristians homosexuals necessiten un patró". A més, assegurava que se sentiria incòmode si "em designessin un sant patró dels

sociòlegs cristians”.

L'entitat *Catolicsgirona.net* també hi era consultada i expressava que els únics arguments vàlids per no justificar la validesa de Sant Sebastià com a patró dels homosexuals cristians era la Doctrina de l'Església: “*Un* sant no pot ser quelcom moralment inadmissible. En tot cas, es pot invocar el sant com a ajuda contra la temptació o per sortir d'una situació de pecat”. També recordava que el *Full Parroquial* “hauria de servir per difondre la doctrina de l'Església, i no per crear confusionisme” i demanaven que el bisbe de Girona es pronunciés.

Cal aclarir que mai sant Sebastià ha estat declarat oficialment com a patró dels cristians homosexuals per part de la Congregació de la Causa dels Sants del Vaticà. Amb tot, hi ha la tradició en certs col·lectius de venerar-lo com a tal.

A finals de 2003, amb l'entrada del nou temps litúrgic de l'Advent, Martirià Brugada deixaria de coordinar la secció que passaria a mans del propi consell de redacció del *Full*.

De l'etapa de Carles Sánchez com a delegat de Mitjans de Comunicació Social del Bisbat de Girona es reconeix la llibertat que donava als col·laboradors. Tot i que hi havia persones a les quals no se'ls demanava un article o col·laboració radiofònica per tenir una opinió diferent a la línia oficial del Bisbat, quan es designava a algú perquè col·laborés no se li imposava cap criteri: “Quan des del consell de redacció del *Full* decidíem que una persona havia d'escriure un article, jo n'assumia la responsabilitat. M'arriscava”. No ha d'estranyar doncs els articles de Mn. Joan Carreras i Péra o la referència de Mn. Martirià Brugada.

El gener de 2004 l'atribut de Sant Sebastià com a patró dels homosexuals ja no hi era: “Tampoc hi havia necessitat de muntar un ciri. S'ha d'intentar que tothom es trobi a gust. Quan es tracta de coses tan oficials, o com si ho fossin, has de contentar a molta gent i la sensibilitat a l'Església és més gran que en altres institucions. És molt plural i complicada. Hi ha molts moviments, molts sectors ...”.

5.5.7 JOSEP CASELLAS I MATAS (2008-)

Mn. Josep Casellas (Franciac, 1958) va entrar com a delegat de Mitjans de Comunicació Social del Bisbat de Girona l'1 de gener de 2008. Va ser ordenat de capellà el 29 de setembre de 1985. Ha estat redactor del *Full Parroquial* de l'agost de 1986 a l'agost de 1988 i també de la informació religiosa a *El Punt* de Girona del 1990 al 1995. Rector de Santa Cristina d'Aro, Bell-lloc d'Aro, Romanyà de la Selva i Solius (1995-2003) i actualment, des de 2003, de la parròquia de Sant Jaume de Salt. Des del juny de 1999, és també director de la revista diocesana *El Senyal*.

Casellas ha intentat continuar la tasca portada fins aleshores per Carles Sánchez però introduint algunes coses noves. Una d'elles, segons

explicava¹¹⁹ ell mateix ha estat donar més relleu a la Jornada Mundial de les Comunicacions. Juntament amb el Col·legi de Periodistes i la Facultat de Turisme i Comunicació de la Universitat de Girona es convoca, des del 2008, una taula rodona a la universitat que tracta el lema de la jornada. Hi assisteixen els alumnes del centre.

Una altra de les coses que ha aportat Mn. Casellas ha estat reunir com a mínim un cop l'any els responsables de les revistes parroquials (*Alimara*, *Arenys Vida Parroquial*, *Estela* i *Revista de Banyoles*). També ha tramitat la publicació d'articles sobre el significat religiós de festes senyalades, com ara el Nadal o la Pasqua, als diaris *El Punt* i *Diari de Girona*.

L'actual delegat reconeix que "les informacions que surten en els mitjans de comunicació propis del Bisbat són dels moviments que estan integrats i reconeguts en la *Guia de l'Església*. Això no vol dir que s'exclogui els altres, però és normal que es promocionin més els reconeguts, ja que som mitjans que depenem de l'Església diocesana. Recentment, se n'han reconegut dos de nous: el Moviment dels Focolars i Fe i Llum".

Per altra banda, el delegat és de l'opinió que el *Full Parroquial* escrigui de tant en tant editorials reivindicatius de temes com el finançament de Catalunya o la llengua catalana: "Hi ha molts aspectes que poden interessar a la gent i sobre els quals una paraula de l'Església des del Full podria ser benvinguda no només pels cristians sinó també per als altres ciutadans. Això però depèn de l'equip que porta el Full que és qui ho ha de decidir".

¹¹⁹ En declaracions a la pròpia Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat el 4 de maig de 2009.

5.5.8 LA DELEGACIÓ DE MITJANS DE COMUNICACIÓ AVUI

Logotip de la Delegació

La Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona està situada en el tercer pis de la seu curial del Bisbat, a Casa Carles (Plaça del Vi 2). L'any 2008 disposa d'una oficina on hi treballen el delegat (Mn. Josep Casellas), un secretari i encarregat de premsa (Josep Víctor Gay), una persona encarregada del Departament d'Audiovisuals i Internet (Àngel Rodríguez) i una secretària (Olga Inglada). En aquestes oficines hi ha un estudi de ràdio, arxius, fax i els corresponents ordinadors amb connexió a Internet. També la delegació compta amb un plató de televisió, però està situat en els baixos de l'edifici. L'horari és de dilluns a divendres de 8.30 a 13.30 i de 15 a 18 hores. Obert al públic de 10 a 13.30 hores.

Un cop l'any es reuneix una mena de consell assessor format pel director del *Butlletí Oficial de l'Església*, el director del *Full Parroquial*, el director de la revista diocesana *El Senyal* i els senyors Carles Aulí, Salvador Garcia i Núria Puig.

COMUNICACIÓ EXTERNA I INTERNA L'ANY 2008

COMUNICACIÓ EXTERNA

La informació que la Delegació vol donar a conèixer a l'exterior ho fa per una banda a través de:

Mitjans de comunicació propis:

- Premsa: *Butlletí de l'Església*, *Full Parroquial*, *El Senyal*
- Ràdio: *Església Viva*, *El Mirall*, *la Paraula del Bisbe*, *Ressons*
- Televisió: *Camí de Vida*
- Web: lloc propi
- Correu electrònic: cada dijous s'envia

a) Full Parroquial: s'envia a tots els mitjans de comunicació en format PDF. També a persones que ho demanen¹²⁰.

b) L'article del Bisbe que escriu en el *Full Parroquial* i llegeix a *Església Viva* s'envia en castellà al SIC (Servicio de Información de la Iglesia en España) que generalment, si ho consideren d'interès, el reproduïxen en el seu web o butlletí electrònic que envien a tots els mitjans de comunicació d'Espanya juntament amb altres notícies.

c) Agenda d'activitats previstes de dissabte a divendres. Corresponen a actes on hi participa el bisbe de Girona o que han organitzat delegacions, moviments i entitats reconegudes pel Bisbat.

Tampoc cal oblidar per una banda el pòster que cada any edita la Delegació amb motiu de la Jornada Mundial de les Comunicacions i que es penja a les cartelleres de les parròquies de la diòcesi, ni tampoc el *Calendari de Quaresma* que es reparteix a les parròquies que ho demanen.

També pel mes de gener es reparteix un díptic amb la relació d'emissores de ràdio i televisió que passen els programes.

Mitjans de comunicació aliens:

- Trobades informatives¹²¹: es convoquen generalment a la seu del Bisbat. L'any 2008 se'n van convocar 3.

- Esmorzars informatius: s'organitzen en un restaurant del centre de Girona a les 9.30 hores. Es tracta d'una roda informativa més informal. Hi assisteixen bona part dels mitjans informatius de la diòcesi. L'any 2008 se'n van convocar 7.

- Notes informatives: s'envien a 85 mitjans de comunicació tant de Girona, Barcelona i Madrid¹²². L'any 2008 se'n van enviar 67 (s'hi compten les convocatòries de trobades informatives i esmorzars informatius).

¹²⁰ En data de 31 de desembre de 2008 hi havia 72 persones subscrites. La sol·licitud es pot fer personalment, o també a través del web on hi ha un lloc per demanar-ho (apartat de Bisbe). En un principi s'enviava només la Carta del Bisbe que surt publicada en el Full Parroquial, però després, es va enviar la publicació sencera. També se'ls hi envia cartes del bisbe excepcionals: Nadal, Sant Narcís ...

¹²¹ La Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat ha preferit sempre anomenar aquestes reunions amb els mitjans de comunicació "Rodes informatives" o "Trobades informatives" per comptes de la convencional "Rodes de premsa". Fa temps, algun mitjà de comunicació de ràdio o televisió s'havia queixat de l'ús de la paraula "premsa" com a referent a tots els mitjans de comunicació que cobreixen els actes.

¹²² Es tracta de l'agència informativa de la Conferència Episcopal Espanyola, el SIC (Servicio de Información Católica).

COMUNICACIÓ INTERNA

- Dossier de Premsa

La Delegació enviava l'any 2008 a 38 persones tres tipus de dossiers de premsa.

- a) Dossier Girona: notícies que fan referència a l'Església i que surten a *Diari de Girona* i *El Punt*.
- b) Dossier Catalunya: notícies d'Església que surten en el diari *Avui* i en els suplementes de Catalunya dels diaris *El País*, *El Mundo* i *Abc*.
- c) Dossier CEE. Es reenvia el dossier que edita la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació de la Conferència Episcopal Espanyola. Hi ha totes les notícies d'Església dels principals diaris en castellà de l'Estat. Inclou *El Periódico* i *La Vanguardia*. Aquest dossier no incorpora les notícies dels suplementes de Catalunya d'El País, El Mundo i ABC, d'aquí que es faci a part l'esmentat Dossier Catalunya. El Dossier de la CEE també incorpora notícies d'àmbit social i dedicades a la comunicació.

Els dossiers de Girona i de Catalunya són encarregats a una persona de la Delegació. Pel que fa al Dossier Girona, es llegeix en el format paper els diaris i després es busquen les notícies que interessin a la versió digital. Aquestes, es copien en el correu electrònic que s'envia posteriorment a tots els subscriptors. La versió digital d'*El Punt* ofereix la possibilitat als subscriptors de descarregar la informació en PDF. Si la notícia ocupa una pàgina, es facilita la notícia en document adjunt en aquest format.

Pel que fa al Dossier Catalunya, les notícies es busquen directament a la versió digital. Només està restringida a subscriptors la versió d'*El Mundo*.

La Delegació està subscripta a: *Diari de Girona*, *El Punt* i *La Vanguardia* i a la versió digital d'*El Mundo*.

Fa uns anys, abans de la popularització d'Internet, el dossier de premsa de la Delegació es feia en paper. Es compraven els rotatius següents: *Diari de Girona*, *El Punt*, *La Vanguardia*, *El Periódico*, *ABC*, *El País* i *El Mundo*. Es retallaven les notícies i es feia una fotocòpia en paper. Un cop s'havien recopilat les notícies es feien les corresponents còpies per a les persones que el rebien.

Internet ha permès economitjar en paper, en subscripcions a diaris i també en divulgació. Quan el dossier s'elaborava en paper el rebien 5 persones com a màxim.

Les 38 persones que el reben el 2008 són el bisbe, el Consell Episcopal, i delegats, sacerdots, monestirs i parròquies que ho han demanat prèviament. Es rep de dilluns a divendres abans de les 9.45.

- Notes informatives

Aquelles notes informatives que s'envien als mitjans de comunicació i que es consideren de gran rellevància s'aprofiten per ser trameses per correu electrònic a un grup de correu anomenat "Església de Girona". Inclou capellans, religiosos i missioners. En algunes ocasions s'han redactat informacions només per aquest grup. També les que es consideren oportunes, s'envien per correu intern als treballadors del Bisbat.

- Comunicats interns

En comptades ocasions s'envien comunicats de delegacions a capellans o a la grup "Església de Girona". Generalment aquest tràmit se sol fer des de Secretaria General.

- Altres:

La Delegació compta també amb un hemeroteca i una videoteca. Pel que fa l'hemeroteca, es guarden les informacions més destacades que fan referència a la diòcesi de Girona. La videoteca consta de pel·lícules religioses que es deixen a professors de religió, sacerdots i persones relacionades amb les parròquies i els moviments.

El pressupost de la Delegació¹²³

L'import més gran del pressupost de la Delegació de Mitjans de Comunicació forma part d'una partida del pressupost del Bisbat de Girona inclosa en l'apartat anomenat "despeses de difusió". La Delegació elabora el seu propi pressupost i demana una subvenció al departament d'economia del Bisbat per sufragar les despeses.

L'any 2007, el pressupost previst era:

Despeses generals i inversions: 35.828,42 €
Ingressos propis: 10.114, 89 €
Diferència sol·licitada al Bisbat: 25.713,52
Sous de la delegació: no inclosos

El departament d'economia va facilitar a la Delegació per al pressupost de 2007 una subvenció de 111.000 euros (24.500 dels 25.713,52 demanats + 86.500 euros per pagar el sous del personal)¹²⁴.

Al final, la gestió econòmica de l'exercici 2007, han donat a la partida de Mitjans de Comunicació la xifra de 106.837,38 euros (25.801,09 + 81.036,29 sous del personal)¹²⁵.

¹²³ Algunes xifres han quedat reservades per discreció.

¹²⁴ Es pot consultar en el *Butlletí de l'Església de Girona* (juny 2007: 406)

¹²⁵ Es pot consultar la gestió econòmica de l'any 2007 i el pressupost per a l'any 2008 del Bisbat de Girona a *Butlletí de l'Església de Girona* (juny 2008: 402-408).

Per al 2008 la quantitat pressupostada és de 70.000 euros. No ha d'estranyar aquest baixada, ja que el nou delegat de mitjans de comunicació no és un laic com en el 2007, sinó un capellà, que ja cobra per ser-ho i la tasca com a delegat forma part de la seva feina pastoral.

DESPESES GENERALS, INVERSIONS I INGRESSOS 2007

DESPESES

* IMATGE

La xifra més grossa se l'emporta la productora que realitza el programa de televisió diocesà *Camí de Vida*. La resta són per pagar:

- Reportatges de vídeo: s'encarreguen a la mateixa productora del programa diocesà perquè enregistri activitats diocesanes per tenir-les a l'arxiu d'imatges.
- Reportatges fotogràfics: s'encarreguen a dos fotògrafs professionals perquè realitzin fotografies de qualitat que poden ser per al *Full Parroquial* o *El Senyal*, o bé per a l'arxiu. Es tracta d'actes molt especials (misses de Nadal o Pasqua, ordenació de sacerdots, presa de possessió d'un nou bisbe, fotos de portada per a *El Senyal* ...)
- Altres: Dvd's, reparacions i manteniment.

* RÀDIO

- Material de gravació: CD's per a les gravacions dels programes que s'editen i que després s'envien a les emissores de ràdio. Es calculen uns 1.600 cd's anuals.
- Recaders: la quantitat econòmica ha anat baixant, ja que les emissores cada cop més es descarreguen els programes a través de FTP (Internet).
- Altres: realitzacions (gratificació a un col·laborador per un espai radiofònic), sobres acotxats (per posar-hi els cd's per al recader), reparació i manteniment d'equips.

* PREMSA I HEMEROTECA

Subscripcions a les següents publicacions: *El Punt*, *Diari de Girona*, *La Vanguardia*, *La Comarca d'Olot*, *L'Empordà*, *Pantalla 90* i *30 Días*.

* GENERALS DE LA DELEGACIÓ

- Relacions públiques: esmorzars de premsa (trobadres informatives), Premis Sant Fèlix, opuscles ràdio (fulletó dels programes de ràdio diocesans) i manteniment del web institucional del Bisbat (una

empresa privada facilita imatges, baners¹²⁶ o maquetacions especials per al web)¹²⁷.

- Altres: aportació al SIMCOS, desplaçaments i trobades, publicacions (*Calendari de Quaresma* i *Guia de Serveis*) i trameses de correu.

* INVERSIONS

Amplificador i reproductor de disc compacte amb MP3.

INGRESSOS

* GENERALS DE LA DELEGACIÓ

- Vendes del *Calendari de Quaresma*.
- Publicitat a la *Guia de Serveis*.
- Altres: quantitat que dóna la *Fundació Emissora diocesana de Ràdio a Figueres*¹²⁸.

* IMATGE

- Reportatges diversos.

* RÀDIO

- COPE. Gratificació pels dos programes de ràdio que s'editen des dels estudis de ràdio de la Delegació i que després són emesos per aquesta emissora.

Cal tenir present que el Bisbat posa la "infraestructura" a la Delegació. Per tant, en el pressupost que fa la Delegació no s'hi troben comptabilitzades altres despeses com serien: neteja, calefacció, aire condicionat, material d'oficina o el possible lloguer o hipoteca del local.

Pel que fa a les altres dues partides que no formen part de Mitjans de Comunicació Social, però sí de l'apartat de "Despeses de difusió" cal esmentar:

- Diada de Germanor i Assignació Tributària. Són dues campanyes molt importants per a l'Església, ja que serveixen per recollir diners per al

¹²⁶ Cartells lluminosos "cridaners" per un web.

¹²⁷ L'actualització del web es fa des de la mateixa Delegació.

¹²⁸ Entitat no lucrativa que gratifica anualment les emissions radiofòniques del Bisbat de Girona i de la Cadena COPE de Girona.

seu sosteniment. És per aquest motiu que es fan opuscles i cartells. El cost d'aquestes campanyes l'any 2007 va pujar a 3.416,28 euros.

- Edició de Publicacions. Va haver-hi una despesa de 9.281,80 euros. Aquesta partida es destina a pagar bàsicament la compra d'exemplars del *Butlletí de l'Església de Girona*. Són aquells que s'envien als altres bisbats que hi ha a Espanya, els que s'envien com a intercanvi o bé els que es reparteixen al personal de la Cúria (treballadors del Bisbat).

En total, les "Despeses de Difusió" de l'any 2007 sumant totes aquestes tres partides (Mitjans de Comunicació, Diada de Germanor i Assignació Tributària, i edició de publicacions) va ser de 119.535,46 euros. Per al pressupost de l'any 2008 s'hi destinen 82.000 euros.

Cal esmentar que el pressupost de les publicacions: *Full Parroquial*, *Butlletí de l'Església de Girona* i *El Senyal* entren en un pressupost apart.

El 2007 el *Full Parroquial* va tenir un cost de 82.757,88 euros i el *Butlletí de l'Església* de 18.546,14 euros. Cap de les dues publicacions són deficitàries.

El Senyal va tenir un cost de 18.692,58 euros. Si se sumen els ingressos en vendes, subscriptors i publicitat, s'arriba a cobrir el cost, però encara s'han d'eixugar unes pèrdues d'anys anteriors.

5.5.9. LA CELEBRACIÓ DE LA FESTA DELS PERIODISTES

El gener de 1994 es va celebrar per primera vegada la festa dels periodistes organitzada per la Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona. Es va fer coincidir amb el 24 de gener, festa de sant Francesc de Sales, patró dels periodistes.

Mn. Josep Maria Pont, aleshores delegat, va idear la trobada amb els periodistes dels diferents mitjans de comunicació i també amb capellans periodistes¹²⁹ a la Casa d'Espiritualitat cardenal Narcís Jubany de Banyoles. Els actes van consistir en una missa a les 12 del migdia, una roda de premsa del bisbe i finalment un dinar de germanor.

El posterior delegat, Carles Sánchez, va afegir al programa, l'any 1997, el lliurament dels Premis Sant Fèlix.

Aquest esquema va durar fins el 2005. L'any 2006 i fins el 2008, la trobada dels periodistes amb el prelat va consistir amb un esmorzar en un cèntric hotel de la ciutat de Girona. Al migdia, en un monestir de Vilobí d'Onyar -la Fraternitat de les germanes clarisses-, se celebrava una missa on hi assistien els col·laboradors de la delegació diocesana de mitjans de comunicació i els capellans periodistes. A continuació, tots ells es reunien en un dinar de germanor a la mateixa hostatgeria del monestir i a la tarda s'atorgaven els Premis Sant Fèlix. El 2009, com que feia només dos mesos de la presa de possessió del nou bisbe, aquest va creure necessari no organitzar la tradicional trobada amb la premsa ja que anteriorment ja havia concedit diferents entrevistes. Per contra, el matí es va reunir amb la junta del Col·legi de Periodistes de Catalunya de la demarcació de Girona. La resta d'actes privats amb els membres i col·laboradors de la delegació es van fer igualment, com també el lliurament dels premis Sant Fèlix.

Es va creure necessari fer aquest canvi perquè la missa que es convocava a la Casa d'Espiritualitat de Banyoles aplegava els darrers anys només els col·laboradors de la delegació i els capellans periodistes. Tampoc en el dinar s'hi quedava, últimament massa gent i aleshores es va proposar una renovació que ha resultat satisfactòria, ja que l'esmorzar del Bisbe aplega molts mitjans de comunicació.

- Antecedents

La primera vegada que es va celebrar a la diòcesi de Girona una festa dels periodistes, amb motiu del dia de sant Francesc de Sales, fou el gener de 1940. Ara bé, aquesta celebració, que va tenir continuïtat posteriorment, era convocada per l'Asociación de la Prensa. El 29 de gener¹³⁰ d'aquell any, a les 9 del matí, els periodistes i familiars van celebrar una missa a la capella de Sant Narcís de l'església de Sant Fèlix de Girona oficiada per Mn. Carles de Bolós, redactor aleshores del diari gironí *El Pirineo*¹³¹.

¹²⁹ S'entén com a capellans periodistes aquells sacerdots que col·laboren amb articles a la premsa local i comarcal. Un capítol d'aquest atesi està dedicat a ells.

¹³⁰ Abans de la reforma del santoral que es va fer després del Concili Vaticà II, l'onomàstica de sant Francesc de Sales era el 29 de gener i no el 24 com ara.

¹³¹ Les dades i llocs on s'ha celebrat la festa dels periodistes, s'han trobat a partir de la consulta dels diaris: *Los Sitios* (després *Diari de Girona*) i del *Punt.Diari* (després *El Punt*).

Aquest rotatiu, en l'editorial que es podia llegir a la portada de l'edició del 27 de gener de 1940, parlava de la festa amb aquestes paraules:

"El próximo lunes -pasado mañana- conmemora la Iglesia la festividad de San Francisco de Sales, Patrón de los periodistas católicos, se entiende porque claro es que los que no participan de esta condición - vaya nuestra conmiseración, con fervientes ruegos para que se retracten de su error, a los descarriados- nada quieren saber de tan excelso patronato.

En España, este año, afortunadamente y gracias al triunfo de la gloriosa cruzada, no puede decirse en verdad que haya otra clase de periodismo que el católico, acorde con la tradicional creencia religiosa de nuestra Patria, puesto que el nuevo Estado inspirándose en un sano criterio que tiende no tan sólo a preservar incólume su propia fortaleza sino también a educar cristianamente al gran público por medio de este formidable instrumento pedagógico que para la gran masa de lectores son los periódicos modernos, tanto como vehículos de información, ha proscrito de nuestra área pública los diarios y publicaciones al margen de su Credo salvador, y que tanta participación tuvieron en las causas del desquiciamiento moral y político del país que estuvo a punto de perdernos para siempre y que tanta sangre, heroísmo y esfuerzos de toda índole ha sido necesario realizar para evitar, fuera definitivo.

Por ello, bien podemos afirmar que, venturosamente, este año el glorioso Patrón de los periodistas, San Francisco de Sales, será unánimamente venerado y glorificado por los que en España hacemos un honor de figurar entre los profesionales del periodismo, convertido por el nuevo régimen en misión de servicio y sacrificio por Dios y por España. No podían faltar los periodistas gerundenses, que sienten con toda emoción y fe inquebrantable los altos ideales de catolicidad, a este homenaje a su Patrón que les brinda la oportunidad de efectuar la conmemoración de la Santa Madre Iglesia [...]"

A de l'any 1943, a la celebració litúrgica se li afegiria un dinar. La missa passaria a oficiar-se al migdia. Aquell 1943 es crearia la Junta de l'Asociación de la Prensa de Girona que fins aleshores funcionava com a gestora (*Los Sitios*, 30 gener 1943: 2). Estava presidida per Manuel Bonmatí, col·laborador d'esports, en concret de futbol, del diari *Los Sitios*. En aquelles primeres convocatòries, després de l'àpat s'organitzava generalment una assemblea de l'Associació que amb el temps va desaparèixer i es va fer un altre dia.

Des de l'any 1945 i fins el 1953 la celebració litúrgica s'oficiaria a l'església de Maria Auxiliadora dels pares salesians de Girona, congregació religiosa fundada per Sant Joan Bosco inspirada en el pensament de Sant Francesc de Sales. El temple està situat encara avui en el barri del Pont Major.

A partir de 1954, la missa es faria a l'església de l'hospital de Santa Caterina. En ocasions, per comptes d'un dinar es convocava un sopar "dónde, cual mesa de redacción, pero en lugar de cuartillas sabrosos platos, despacharon los pequeños sucesos que el camarero iba exponiendo" (*Los Sitios*, 31 gener 1961: 5).

Apart dels periodistes hi assistia també la persona delegada provincial de premsa i propaganda del Movimiento (*Los Sitios*, 31 gener 1961:5) o el delegat provincial d'Informació i Turisme (*Los Sitios*, 28 gener 1975: 5).

En diverses ocasions, la festa s'havia traslladat a Banyoles (1964), Lloret de Mar (1973), en el complex dels Banys de la Mercè -a prop de la

Jonquera- (1974), a l'ermita de San Sebastià de Palafrugell (1975), Platja d'Aro (1978), Vidreres (1982), Castell d'Aro (1987) o Riudarenes (1988).

L'any 1976 l'ofici litúrgic es tornaria a celebrar a l'església dels pares salesians, però va ser per poc temps, perquè el 1981 es va traslladar a la Catedral¹³² i des del 1983 i fins el 1986 a l'església de Santa Susanna en el barri gironí del Mercadal.

Quan la missa se celebrava a Girona el restaurant escollit per fer el dinar era a la mateixa ciutat o propera a ella, tot i que l'any 1979 es va celebrar a Lloret i el 1986 a Peralada.

Cal dir que a l'Associació de la Premsa de Girona només hi podien pertànyer els periodistes titulats. A la festa però, hi eren convidats també altres persones reconegudes de la ciutat que exercien aquesta professió sense el títol.

L'any 1981 es va crear la Unió de Periodistes de les Comarques de Girona¹³³ que passaria a integrar-se a la Federació de Uniones de Periodistas de España, amb seu a Madrid, presidida aleshores per Eduardo Sotillos. S'hi agrupaven aquells que exercien de periodistes sense tenir el títol. Ambdues entitats van organitzar conjuntament la festa alguns anys.

La Unió de Periodistes va desaparèixer l'any 1987¹³⁴ per integrar-se, com va fer també l'Associació de la Premsa de Girona, al Col·legi de Periodistes de Catalunya, creat el 1986¹³⁵.

- La missa

La missa de la festa dels periodistes era oficiada per regla general per Mn. Carles de Bolós a la dècada dels 40 i 50 i després per Mn. Frederic Tapiola en els 60 i fins ben entrada la meitat dels 70. Tapiola era el cronista oficial de Palafrugell, director de la *Revista de Palafrugell* i corresponsal d'aquesta població per al diari *Los Sitios*. Amb la mort de Mn. Tapiola, el mossèn que l'oficiava de la festa va deixar de ser fix.

Pere Madrenys, en l'època que fou delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona (1965-1973), era l'encarregat de fer el sermó. Un any però, no el va poder pronunciar. Va ser el gener de 1971 quan el governador de Girona Victorino Anguera va integrar la celebració de la festa en un acte

¹³² Consta que aquell any, el diari *Los Sitios* va celebrar un acte un altre dia de caràcter íntim a l'església dels salesians (*Los Sitios*, 24 gener 1981:4).

¹³³ L'embrió d'aquesta entitat era l'Agrupació de Periodistes de les comarques de Girona, que amb aquest nom va durar molt poc. En la primera festa dels periodistes que van organitzar a Figueres el 1980 ja van canviar el nom pel d'Unió de Periodistes. Els seus fundadors foren Jaume Sureda i Prat (ex director del *Diari de Girona*), Jaume Teixidor (ex redactor d'*El Correo Catalán*), Josep Maria Ametlla (assessor jurídic) i Emili Casademont (aleshores director del bisetmanari de l'Alt Empordà fet a Figueres, *9 País*),

¹³⁴ Aquell 1987 però, encara va organitzar amb el Col·legi de Periodistes la festa de Sant Francesc de Sales (*Diari de Girona*, 18 gener 1987: 4).

¹³⁵ El Col·legi de Periodistes de Catalunya va néixer, tot primer com a comissió gestora, el 16 de febrer de 1986 a Barcelona integrant periodistes de tot Catalunya. El 6 de juny d'aquell any Narcís Jordi Aragó va ser escollit president de la Junta de la demarcació a Girona. Aragó, fins aleshores, era president de l'Associació de la Premsa. El 4 de juliol d'aquell mateix any, els socis gironins del Col·legi es van reunir per primera vegada (*Punt.Diari*, 5 juliol 1986: 39). El 29 de març de 1987 inauguraven la seu a Girona.

de la Comunitat Turística de la Costa Brava, entitat creada pel propi Governador. Segons Jaume Guillamet (1977:147), el fet causà malestar entre els periodistes de la ciutat i alguns no hi van assistir. Madrenys fou censurat pel governador que demanà que fos una altra persona qui fes el sermó¹³⁶. Va ser el mateix Tapiola l'encarregat de fer-lo. Si es consulta *Los Sitios* (26 gener 1971: 2), els periodistes presents van acollir satisfactòriament el discurs del governador que va pronunciar en el dinar:

“Las palabras de la primera autoridad provincial y su brindis fueron acogidos con prolongados aplausos. El gobernador Civil y su esposa, doña Isabel Gual de Anguera; las restantes autoridades y sus esposas y los periodistas asistentes prolongaron durante largo rato la agradable sobremesa, regresando éstos a Gerona a avanzada hora de la tarde”.

L'any 1982 és la primera vegada que consta que la delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat es fa càrrec d'organitzar la missa, tal com es pot llegir a *Punt.Diari* (17 gener 1982: 4) i a *Los Sitios* (20 gener 1982: 3). Així fou com a mínim fins el 1986 inclòs. Els anys 1987 i 1988 cap dels dos rotatius menciona un ofici litúrgic organitzat pel Bisbat per honorar el sant en el dia de la seva onomàstica.

El 1989, la missa desapareixeria en una renovada festa que el Col·legi de Periodistes va crear el 1989 amb la concessió de “Les Mosques de la Informació”. Narcís-Jordi Aragó, primer president de la demarcació a Girona del Col·legi de Periodistes, explica¹³⁷ que “la demarcació del col·legi a Barcelona tampoc en feia cap i des de Girona també vam decidir no fer-la, ja que en si, el col·legi és un”. Especifica que “en els últims anys hi anaven pocs periodistes, semblava com si els forcessis”. Amb tot, la demarcació de Barcelona fa saber cada any a tots els col·legiats que la Delegació de Mitjans de Comunicació del l'Arquebisbat de Barcelona celebra en honor al patró una missa a l'església de Sant Francesc de Sales. Després, se serveix un pisolabis.

La manca de l'ofici litúrgic va ser criticat per Jaume Sureda Prat, director de la nova etapa del *Diari de Girona*. En un article titulat *Fiesta descafeïnada* (*Diari de Girona*, 25 gener 1990: 4) s'hi llegia:

“Uno que creció, se desarrolló y trabajó en tiempos en que todo acto, fiesta o inauguración comenzaba con una misa o con una bendición, aún no ha digerido que la fiesta de su santo patrón, san Francisco de Sales se celebre fuera de tiempo y no se tenga en cuenta la festividad que era ayer. Mis primeras celebraciones datan de 40 o más años atrás [...] Poco a poco, la fiesta fue tomando nuevos rumbos, creciendo la asistencia, lo que jamás se perdió fue la santa misa. Incluso una vez la ofició el obispo, doctor Jubany. Con los nuevos tiempos llegaron nuevas costumbres. Digamos que con la democracia se democratizó tanto la profesión que, aparte de la Asociación de la Prensa, se formó la Unión de Periodistas, de la que yo fui cofundador, junto con Emili Casademont. Celebrábamos nuestra fiesta sin prescindir jamás de la misa. Con la formación del Col·legi de Periodistes, se fusionaron aquellas dos agrupaciones y, naturalmente ya sólo se celebraba una fiesta patronal, con la particularidad que los medios de comunicación del obispado cuidaban de la parte religiosa, celebrando una

¹³⁶ Segons les afirmacions, per aquesta Tesi, de Pere Madrenys efectuades el dijous 7 de juliol de 2005 en el seu domicili particular.

¹³⁷ Conversa telefònica mantinguda el 25 d'agost de 2008.

misa en el Mercadal, a la que, verdad es, asistíamos muy pocos profesionales, pero algunos íbamos, entre ellos una representación del colegio.

No sé por qué, de la noche a la mañana se ha dejado de celebrar la misa y toda nuestra fiesta ha quedado reducida a una cena multitudinaria, contra la que nada tengo que decir, a no ser que se celebre en una fecha que nada tiene que ver con el santo. [...] Ayer, yo, en solitario, me fui a misa y me acordé de mis viejos y añorados maestros [...] y pedí a nuestro santo patrón que haga lo posible para que se recupere la costumbre de celebrar nuestra fiesta patronal como se celebraba antaño, comenzándola por una misa. No sé si me escuchará, ya que el cielo está tan lejos ... quizás desde la tierra sea más fácil oír mi ruego [...]"

Les Mosques de la Informació

L'any 1989 la demarcació a Girona del Col·legi de Periodistes canviaria el format de la festa instituint els premis *Les Mosques de la Informació*. El guardó és un trofeu original d'un artista, diferent en cada convocatòria, on hi ha la reproducció d'una mosca, un animal que té relació amb la ciutat de Girona gràcies a la llegenda de Sant Narcís¹³⁸. Els premis actualment (2008) consten de cinc modalitats:

- MOSCA DE SANT NARCÍS, a la persona o entitat de les comarques gironines que més s'hagi destacat pel seu compromís en la defensa de drets, béns o interessos col·lectius, i/o hagi difós la realitat gironina més enllà de les seves fronteres naturals.

- MOSCA GROSSA, a la persona o entitat que amb la seva accessibilitat hagi facilitat més la tasca informativa dels mitjans de comunicació.

- MOSCA BORDA, a la persona o entitat que hagi oposat més resistència a les sol·licituds d'informació per part dels periodistes, i/o s'hagi mostrat més susceptible envers les informacions aparegudes sobre ella.

- MOSCA ESPECIAL DEL JURAT

- MOSCA EL COL·LEGI, a un membre de l'entitat.

En l'edició de l'any 2004 (es premiaven a qui havien fet "mèrits" en l'any anterior), la Mosca *Borda* va ser concedida a Mons. Carles Soler, bisbe de Girona. Les votacions les fan els mateixos periodistes a través de telèfon o de correu electrònic a partir d'una sèrie de candidats que la mateixa junta del col·legi tria abans. El lliurament es porta a terme a la primavera en un local de la ciutat. El bisbe no hi va assistir.

Mons. Carles Soler va quedar sorprès per aquest guardó: "Penso que a través de la nostra delegació de mitjans de comunicació atenem força bé els

¹³⁸ Aquesta llegenda fa referència a una plaga de mosques que hi hagué a la ciutat durant la invasió de les tropes franceses el juny de 1285. Els invasors, que eren capitanejats per Felip l'Ardit, van ocupar la col·legiata de Sant Fèlix on es venerava sant Narcís, profanaren el temple i de cop i volta van començar a sortir una gran quantitat de mosques que començaren a picar els soldats i els cavalls amb gran rapidesa. L'exèrcit francès va haver de marxar de la ciutat.

periodistes. No ens el mereixíem. A mi no em va molestar, m'ho vaig prendre amb força humor. No sé si vaig ofendre o molestar algú, si hagués estat així em sap greu”¹³⁹.

El bisbe emèrit no és massa propens a concedir entrevistes “perquè no m’agrada ni busco aparèixer als mitjans. Si cal sortir per dir alguna cosa amb molt de gust, però no tinc cap pretensió en sortir-hi”.

Un dels problemes que veu el bisbe Carles amb els periodistes és la manca de formació en cultura religiosa: “La gran majoria no estan formats. Seria bo que els que tracten els aspectes religiosos es formessin i si cal, es deixessin aconsellar perquè no sortissin informacions incorrectes. L’Església a través del SIMCOS ha convocat cursos de formació per a periodistes”¹⁴⁰. També demana que “no hi hagi morbositat. A vegades sembla que només interessin les notícies que perjudiquin la imatge de l’Església, com els escàndols. Caldria valorar-ne la transcendència que tenen aquest tipus de notícies. Crec que cal més interès per les bones notícies”. I posa exemples: “Penso que és important que a Tarragona s’hagi celebrat un Aplec de l’Esperit, una Pasqua Jove a les nostres comarques, un acte de l’Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes que va aplegar multitud de gent, o que un grup de joves s’apleguin un cop a la setmana al vespre per pregar a l’estil de Taizè... això no surt, i si surt, surt poc”.

Per al bisbe Carles, les bones relacions Església-premsa “van a temporades. Nosaltres posem tota la informació que generem a través de la pàgina web i de les notes informatives que enviem als mitjans. Tampoc crec que es tracti de servi-ho tot amb safata. Un cas: gran notícia el Ramadà, d’acord; però també ho és la Pasqua, o no?”.

Aquest guardó tampoc va ser entès pel qui fou delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona, Carles Sánchez: “Fou immerescut, ja que mai el Bisbe va demanar a cap periodista un guió preestablert. A la roda de premsa que s’organitza per sant Francesc de Sales els periodistes li van preguntar sempre el que van voler, des de la delegació sempre s’ha facilitat informació, s’han organitzat esmorzars de premsa... Jo no vaig entendre aquest premi. No ens el mereixíem”¹⁴¹.

En aquell 2004, els altres premiats per al Col·legi de Periodistes van ser: Club Patinatge Olot (*Mosca de Sant Narcís*), Unió de Pagesos (*Mosca Grossa*), Col·legi d’Arquitectes de Girona (*Mosca especial del jurat*) i Enric Matarrodona (*Mosca del col·legi*).

La festa de les *Mosques de la Informació* es va celebrar pels volts de l’onomàstica de Sant Francesc de Sales fins l’any 1995. A partir d’aleshores es va convocar per la primavera i actualment (2008) es fa a la tardor.

¹³⁹ Conversa mantinguda en el despatx del bisbe Carles al Bisbat de Girona el 18 d’octubre de 2007, quan encara era Bisbe de Girona.

¹⁴⁰ En aquestes trobades hi solen assistir periodistes relacions amb els mitjans de comunicació religiosos: revistes diocesanes, *Catalunya Cristiana*, Ràdio Estel ... Rarament hi han participat periodistes de mitjans convencionals.

¹⁴¹ Declaracions efectuades en una conversa mantinguda a finals de desembre de 2007 a la delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona.

* La festa dels periodistes en altres llocs

En altres llocs de la diòcesi es convocaven actes paral·lels deslligats dels de l'Associació de la Premsa. Figueres, Olot i Sant Feliu de Guíxols són alguns exemples. Cal tenir present que molts dels periodistes que treballaven en aquests mitjans no tenien el títol de periodista i per tant, no tenien massa relació amb l'Associació.

A Figueres i a Olot, les celebracions les organitzaven o les publicacions que pertanyien a la Delegació Comarcal d'Informació i Turisme, entitat que depenia del Movimiento, o bé la premsa catòlica.

A Figueres hi havia el setmanari del Movimiento titulat *Ampurdán* que convidava també a altres mitjans de la ciutat, com els redactors del setmanari catòlic *Vida Parroquial* i els corresponsals de diaris. Hi havia una missa pel matí i un sopar al vespre, amb assistència d'autoritats com l'alcalde de Figueres i el delegat comarcal d'Educació Popular (*Los Sitios*, 2 febrer 1949:3), o el delegat comarcal d'Informació i Turisme (*Los Sitios* 26 gener 1958: 8 i 2 febrer 1960: 9).

"La gran familia periodística figuerense se apresta a celebrar la festividad de San Francisco de Sales, patrono de los periodistas, con mucha más brillantez que en años anteriores. Figueras es una ciudad en la que hay una gran cantidad de gente que escribe. A través de las publicaciones locales, en emisiones de radio, en correspondencias, en otras publicaciones, etc., nuestra ciudad tiene un número muy elevado de amantes al periodismo. Algunas veces nos parece difícil que pueda obtenerse tanta información y tantos artículos sobre nuestra ciudad. Es una cantidad elevada de páginas las que hay que llenar. Y sin embargo todos estos amantes del periodismo cumplen con su cometido, sin plagios y mucha originalidad. Las publicaciones semanales, las mensuales, las emisiones de radio y las correspondencias salen siempre puntuales. Cada uno cumple una misión bien definida; cada publicación tiene su carácter determinado y cada colaborador sus secciones originales. Entre todos, se ha formado una gran familia periodística a través de la cual puede verse una gran camaradería". (*Los Sitios*, 29 gener 1957: 8)

L'any 1980, l'Agrupació de periodistes de les comarques gironines, el que seria la Unió de Periodistes de les comarques de Girona, celebra a Figueres la seva primera festa (*Punt.Diari*, 25 gener 1980: 20).

A Olot, l'any 1949, els periodistes locals van homenatjar Mn. Carles de Bolós (*Los Sitios*, 3 febrer 1949: 3). Els actes de la capital de la Garrotxa eren organitzats per la premsa local. En la de 1958, per exemple, el setmanari del Movimiento *Arriba España* va convidar col·laboradors, simpatitzants i corresponsals a Santa Pau. Hi va haver una missa solemne, una salutació a les autoritats municipals, visita turística a la població, una assemblea i dinar "en el típico y pintoresco restaurante de Can Xell, en La Cot" (*Los Sitios*, 1 febrer 1958: 8). L'any següent, la convocatòria va anar a càrrec del setmanari d'Acció Catòlica *Misión* (*Los Sitios*, 4 febrer 1959: 6) amb una missa i un dinar.

A Sant Feliu de Guíxols, hi participaven el personal del setmanari *Áncora* i de la revista mensual d'Acció Catòlica *Símbolo*, així com els corresponsals de premsa i ràdio. Els periodistes assistien a una missa i després eren rebuts per l'alcalde (*Los Sitios*, 4 febrer 1959: 6 i *Los Sitios*, 27 gener 1961: 6).

No cal oblidar que a Blanes pels volts de sant Francesc de Sales s'havien atorgat els Premis Literaris Recull. Van ser proposats per Benet Ribas l'any 1965, amb l'organització de la revista del mateix nom. Pels anys 80 es va decidir fer la festa a finals de febrer i després va passar, com se segueix fent avui, al segon diumenge de març¹⁴². A les 12 se celebra una missa a l'església de Santa Maria de Blanes on hi participen membres de la revista (redactors, col·laboradors ...). Antigament, aquesta celebració estava dedicada al patró sant Francesc de Sales (*Los Sitios*, 7 febrer 1984: 9). La revista *Recull*, des de 1949 i fins el 1965, havia estat editada per la secció d'homes d'Acció Catòlica de Blanes.

La "Verbena de la Prensa"

Durant la dècada dels anys 40, la Associació de la Premsa va organitzar la "Verbena de la Prensa" on hi podien assistir tots els amics i lectors de la premsa de Girona. Se celebrava un dissabte a la nit d'estiu (la primera edició el setembre i les altres el juliol) a la sala de ball de la piscina de Girona. Hi havia orquestra, concurs de ball i sorteig de regals. També s'escollia entre totes les noies que s'hi presentaven, la "musa de Gerona, anomenada després "Reina de la simpatía". Fins l'any 1949 s'havien celebrat quatre "verbenes".

Articles sobre el patró

Amb motiu de l'onomàstica de sant Francesc de Sales, alguns periodistes i columnistes van aprofitar l'ocasió per escriure de la professió periodística. Aquí en recollim alguns fragments:

- CARLES DE BOLÓS (*Los Sitios*)

Mn. Carles de Bolós feia servir el pseudònim de Gerión¹⁴³ en la seva columna *Angulo de la Ciudad*. En la del 29 de gener, i sota el títol de «Nuestra fiesta», s'hi llegeix: (*Los Sitios*, 29 gener 1943: 2),

"Ha sido con el nacimiento de la nueva España, que ha tomado carta de naturaleza en nuestra ciudad, la celebración de la fiesta de San Francisco de Sales, ínclito Patrón de los periodistas, efecto del recio y profundo sentido católico que anima y vivifica todas las actividades españolas.

Los periodistas somos pocos en número en una ciudad como Gerona, pero esto no impide que sintamos el espíritu corporativo y de fraternal compañerismo como cualquiera de las otras clases que cooperan a la vida y a la grandeza de la Nación. Somos pocos, pero nuestra labor es el aglutinante de grandes masas; nosotros

¹⁴² Els premis es convoquen al mes de setembre i el desembre acaba el termini. Els membres del jurat van demanar endarrerir la data d'atorgament de premis per poder tenir més temps per llegir les obres presentades.

¹⁴³ Gerió és considerat en la mitologia el fundador de la ciutat de Girona. Més informació en el *Nomenclàtor*.

ponemos el fermento de la verdad y éste se difunde por todo el cuerpo social merced a la potencia difusora de la letra impresa y divulgada periódica y frecuentemente. Función noble, elevada y trascendente es la del periodista: función de responsabilidad y de competencia que para ejercerla acertadamente, necesitamos de la inspiración y asistencia de lo alto. Por eso la luz que irradia de la celeste figura del Santo Obispo de Ginebra, es para nosotros, aliento y pertrecho de nuestra mente y faro orientador en las rutas que la complejidad de la vida nos impone recorrer. San Francisco de Sales, que fué dechado de suavidad y dulzura, se sirvió de estas cualidades para penetrar hondamente en las almas. Y su labor de escritor y propagandista no fue más que una faceta de su apostolado por procedimientos suaves. Las ideas que traducía su pluma, caían un día y otro día como rocío en las almas y así las ganaba para Dios. Elocuente ejemplo el suyo, que todos los que esgrimimos la pluma al servicio del bien, hemos de esforzarnos en seguir para que nuestra obra sea fecunda y provechosa”.

Gerión raonava els motius pels quals aquest sant i no un altre, és el protector dels periodistes (*Los Sitios*, 29 gener 1949: 2):

“[...] el santo en su incansable afán de divulgar la verdad, escribía en forma periódica una hojas de propaganda; acostumbraba a dejarlas listas por la noche y a la mañana siguiente los vecinos de la ciudad se las encontraban debajo de la puerta. Claramente se ve que esta acción divulgadora guarda una gran analogía con la que llevamos a cabo los periodistas. Por la noche escribimos afanosamente; nuestro trabajo queda listo ya muy de madrugada y el lector recibe nuestros *buenos días* mientras desayuna. (Queríamos decir: *mientras toma el chocolate*, pero ¿quien desayuna con chocolate en nuestros tiempos?)” [...].

Altres cites a tenir en compte de Gerión:

“(Sant Francesc de Sales) es el santo típico de la dulzura y de la amabilidad. Él decía que se cazan más moscas con una gota de miel que con un barril de vinagre, y de acuerdo con este paradigma organizó toda su acción, que fue extensa, profunda y fecunda” (*Los Sitios*, 29 gener 1950:2).

“Y esto no lo debe olvidar nunca el buen periodista: escribir para instruir, pero ante todo para extender y consolidar el imperio del Bien” (*Los Sitios*, 29 gener 1957:3).

- FÉLIX BOUSO MARES (*Los Sitios*). Des de la seva columna *Alminar*.

“Que él (sant Francesc de Sales), en lo que pueda, les conceda a todos ustedes, a los lectores, paciencia y comprensión. Y a nosotros los profesionales del periodismo y de la información, nos aumente la sensatez, nos agudice el ingenio, nos señale el buen camino, nos colme de objetividad, nos aparte del vedetismo, nos acerque a las personas ... y nos siga ayudando a vivir cada día en paz con todos ... Y a pesar de todo” (*Los Sitios*, 24 gener 1980: 3)

“Uno le va a pedir algo al santo patrón. Porque los santos patronos -supongo- deben estar para estas cosas. Para atender las peticiones -dentro de lo posible- de sus protegidos. Y entre esas cosas que le va a pedir está el que nos aumente la virtud de

la sinceridad. Una sinceridad personal. Y le va a pedir claridad para los demás. Para que no se confundan. Para que no anden todavía con eso de «los chicos de la prensa». Y que respeten más si quieren que les respeten a ellos. Y le pediría al santo patrón, serenidad. Que falta hace. [...] Le pediría paz, trabajo, salud ... Y que algún día, alguna vez, aunque sólo fuera por veinticuatro horas, algún periódico pudiera ser, solamente, el periódico de las buenas noticias” (*Los Sitios*, 23 gener 1983:3)

“Patrón nuestro que estás en los cielos [...] «venga a nosotros tu ayuda», que falta nos hace. Lo que hacemos -y no por hacerlo nosotros- es importante y delicado. Has de andar con cuatro ojos y con sumo tacto para decir sólo lo que te dijeron y hasta para interpretar lo que dejaron de decir. Has de evaluar y muchas veces no te dan medios para conocer a fondo el problema. [...]

«la noticia nuestra de cada día, dánosla hoy» . Y mañana y los demás días que bien sabes que nuestra materia prima para el trabajo es esa. Contar lo que hacen los demás ...

«perdónanos nuestros errores», que los tenemos. Y muchos. Como también tienen los demás. Lo que pasa es que no se ven tanto ...

«... y también nosotros perdonaremos los errores de los demás», puliendo aristas, quitando carga a las palabras, buscando la verdad que se oculta muchas veces por intereses particulares ...

«... no nos dejes caer en las tentaciones» que son muchas. La de la soberbia, la del engreimiento, la de la vanidad, la del fanatismo. Danos humildad, conocimientos, claridad de ideas, respeto hacia los demás, rapidez en la búsqueda, criterio en la consecuencia, verdad en todo ...

«... y libranos de todo mal». No sólo de los males físicos sino de los éticos y los profesionales. Líbranos de la envidia, del oscurantismo, de las presiones, de los intereses, de los rumores, de los partidismos.

Amén, que quiere decir así sea, por tu intercesión Francisco de Sales, patrón nuestro. (*Los Sitios*, 24 gener 1986: 3)

“Que nos hagas entender (referint-se a sant Francesc) -a nosotros y a los demás- que cualquiera puede escribir pero que cualquiera no puede ser periodista ni llamárselo. Que nos inculques deseos de saber y ansias de estudiar porque, si la incultura es mala para otros, es grave pecado en nuestra profesión” (*Diari de Girona*, 27 gener 1989: 6)

ALTRES ARTICLES

[...] Sant Francesc de Sales, féu que la nostra gent llegeixi català, entengui català, estimi el català. Els de l'*Avui* i nosaltres, de manera especial, t'ho agrairíem de cor. Si calen novenes, les farem.

[...]. Ajuda a les empreses que ens donen publicitat. Que entenguin que el diari els és útil, i que ells ens són útils a nosaltres. No facis discriminacions. [...]

Augmenta les vendes de diaris. Si no, ens atraparan a tots. Fes que la gent llegeixi; que els ciutadans necessitin informació per viure; que se'ls faci tan necessaris el diari, com el “carajillo” al migdia. Si es ven més premsa, gloriós sant Francesc, estaran més contents els quiosquers que tant ens ajuden, els repartidors imprescindibles en aquest muntatge; els parracaires, les indústries del sector, les comercials que subministren el paper. [...]

Il·lumina els nostres redactors, corresponsals, col·laboradors. Que sapiguem fer un bon diari. Un diari a favor de tothom, i contra ningú [...]. (*Punt.Diari*, 24 gener 1980: 3. Columna *Apunts*)

[...] Allibereu-nos, gloriós sant, de caure en mans de grups de pressió, que ens vulguin utilitzar per a interessos particulars.

Manteniu i reforceu, que ja convé, la consciència que un país només pot ser democràtic si accepta sense condicions la llibertat d'expressió, tant per part del poble com dels governants.

Doneu-nos als professionals, una seriositat en la nostra feina que ens porti a ser fidels a la informació, malgrat el risc que això moltes vegades comporta.

I tragueu-nos, encara que ja sé que és demanar molt, aquesta mala fama que tenim de gent perillosa i perversa, de la qual cal allunyar-se com el dimoni. Amén.

(Pep Collell, «També tenim patró». *Punt.Diari*, 24 gener 1985: 10)

[...] Potser la millor manera de presentar sant Francesc de Sales a un lector que el desconegui sigui aquesta frase seva: "Si una persona m'arrenqués per odi l'ull esquerre, sento que me'l miraria benèvolament amb l'ull dret. Si m'arrenqués també aquest, em quedaria el cor per voler-li bé". Sant Francesc de Sales va escriure *Introducció a la vida devota*, la seva obra més coneguda. El títol, passablement *demodé*, no hauria de desviar l'interès d'una obra que, sobre la base de la vocació a la santedat comuna a tots els cristians, com recordarà el Vaticà II, exposa un estil de vida espiritual per a gent que viu la vida de cada dia, la vida de família, del negoci, de les diversions, etc. És l'espiritualitat laïcal [...]. L'origen de l'obra de sant Francesc de Sales són uns escrits particulars adreçats a Louise de Chatel, una senyora de l'aristocràcia savoiana, jove, bella i intel·ligent, casada amb un cosí del sant, el senyor de Camoisly. Les llargues absències del marit per amor del servei del seu rei provocaren un desencís i un buit en la jove esposa, que només la pietat podia omplir. Va recórrer al seu cosí bisbe el qual s'apressà a satisfer el desig d'una "ànima tota d'or", com deia ell. Li trameté uns manuscrits de guiatge espiritual. Louise de Chatel va ensenyar els manuscrits rebuts a un jesuïta, el P. Forier, el qual considerà que, de cap manera, podia restar inèdit aquell tresor. [...]

(Martí Alabau, «Sant Francesc de Sales», *Diari de Girona*, 23 gener 1988).

La festa de la ràdio

Els locutors i tècnics de les emissores de ràdio de la nostra diòcesi van celebrar durant uns anys la seva festa patronal en honor a l'arcàngel sant Gabriel. Actualment l'onomàstica és el 29 de setembre juntament amb els altres arcàngels Rafel i Miquel. Abans de la reforma del santoral, que es va produir després del Concili Vaticà II, era el 24 de març.

Els primers indicis d'una celebració es troben ja a principis de la dècada dels 50. L'any 1953 el personal de Radio España de Gerona va celebrar un sopar en un restaurant de la ciutat de Girona juntament amb el director del diari *Los Sitios* "en medio de una gran camaradería" (*Los Sitios*, 28 juny 1953: 4). Fins i tot, la mateixa emissora va emetre en directe el diumenge 23 de març de 1958 una missa en honor al patró des del Seminari de Girona¹⁴⁴ (*Los Sitios*, 22 març 1958: 7). Un any abans, el personal de Ràdio Girona va encomanar una missa a l'Hospital de Girona i al cap de tres dies es va organitzar un dinar a Platja d'Aro amb els altres companys de La Voz de la Costa Brava de Palamós i Ràdio Blanes (*Los Sitios*, 26 març 1957:2).

¹⁴⁴ Radio España de Gerona no començaria a emetre la missa de forma regular fins l'any 1961.

L'any 1961 es crea l'Agrupación Sindical de Radio y Televisión que agrupa els professionals de les comarques de Girona, la qual "les ofrece ancho campo de acción e ilimitadas esperanzas en beneficios materiales y morales que la unidad corporativa ha de hacer más fácil alcanzar que no actuando individual y aisladamente" (*Los Sitios*, 24 març 1961: 3). En fou el primer president, Jaume Sureda Prat, director de La Voz de la Costa Brava. Aquell any la missa se celebraria al migdia a l'església del Sagrat Cor, dels pares dominics de Girona. Va ser oficiada per Mn. Xavier Cochs, aleshores responsable del Secretariat diocesà de cine, ràdio i televisió del Bisbat de Girona. El mateix Cochs es va fer càrrec de l'ofici en diversos anys.

Amb la creació de l'agrupació sindical, els actes amb motiu de la festa del patró van aplegar totes les emissores de l'època¹⁴⁵. L'any 1965, per exemple, a la missa del Sagrat Cor hi van assistir Ràdio Girona (creada el 1933, que pertanyia a Radio España de Barcelona), La Voz de Gerona (1964-que formava part de la CES -Cadena de Emisoras Sindicales- i després va passar a Ràdiocadena), Ràdio Olot (1951, de la REM - Red de Emisoras del Movimiento-), La Voz de la Costa Brava (1954-1969, de la REM), Ràdio Popular de Figueres (1961, de la COPE) i Ràdio Sindical de Ripoll (1951-1965, de la CES). Com a autoritats hi havia el delegat provincial del Ministeri d'Informació i Turisme, el delegat provincial de Sindicats, el president del sindicat provincial de premsa, ràdio, televisió i publicitat i el president de l'Agrupació sindical de ràdio i televisió. Després, dinar de germanor.

També consta que durant diversos anys hi assistia el director de Ràdio Liberty. Aquesta emissora d'ona curta va ser creada per l'American Committee for Liberation from Bolchevism (AMCOMLIB) i rebia fons de la CIA (Central d'intel·ligència d'Amèrica). Va emetre des de les antenes situades a la platja de Pals amb 1.000 KW de potència des del 1959 fins el 2001. Informaven de l'actualitat dels països de l'Europa de l'Est que era silenciada pels mitjans de comunicació propis. La majoria de programació es rebia per línia microfònica des de Munic (Alemanya)¹⁴⁶.

La mateixa Agrupació sindical de ràdio i televisió era l'encarregada d'organitzar els actes, que en més d'una ocasió ho delegava a alguna emissora: Ràdio Popular de Figueres (anys 1966 i 1974), Ràdio Olot (1970 i 1976) i Ràdio Liberty (1975). S'aprofitava per fer una visita cultural i ser rebuts per l'alcalde.

També hi eren convidats el director del diari *Los Sitios* i Pere Madrenys, que a part de ser el delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona, col·laborava a Ràdio Girona i era director de diverses revistes diocesanes. El mateix Madrenys havia pronunciat en més d'una ocasió el sermó.

La festa es va anar celebrant fins a finals de la dècada dels anys 70. Actualment, ni el Col·legi de Periodistes ni el Bisbat la tenen present.

Abans de la celebració unitària, Ràdio Olot també havia commemorat la festa patronal. L'any 1955 va encarregar una missa al migdia a l'església de la

¹⁴⁵ Es recomana, per conèixer com era la ràdio en aquell temps a les comarques de Girona, la crònica «La radio vuelve a la carga» (*Los Sitios*, 21 novembre 1972:16) i l'article de Gil Bonancia «Ese medio de comunicación cálido que es la radio» (*Los Sitios*, 28 setembre 1973: 3-4).

¹⁴⁶ Per a més informació de Radio Liberty es pot consultar el web <http://www.radioliberty.org>.

Mare de Déu del Carme i després un sopar. Hi van assistir l'alcalde i cap local del Movimiento, el delegat comarcal d'informació i Turisme, el subcap local del Movimiento i delegat sindical comarcal i el director de l'emissora (*Los Sitios*, 27 març 1955: 9). En altres ocasions s'havia fet un dinar (*Los Sitios*, 28 març 1957: 6).

No podem oblidar Ràdio Blanes que també formava part de la REM i que va emetre des de l'any 1954 fins el 1962. Ho celebrava amb una missa a la capella de la Mare de Déu de l'Esperança amb l'assistència del personal, col·laboradors i oients. A la nit, "una amena velada reunió en franca camaraderia a todo el personal de la emisora, quienes de día en día van superándose en sus servicios a favor de los oyentes" (*Los Sitios*, 26 març 1957: 7).

Per altra banda, Ràdio Popular de Figueres, tot i celebrar la festa patronal juntament amb les altres emissores el dia de l'Arcàngel San Gabriel, també va organitzar durant un temps un acte pel personal pels volts del 8 de setembre, festivitat de la Mare de Déu de la Salut de Terrades, advocació que es venera en el seu santuari a 14 quilòmetres de Figueres. La missa es feia en una església de la ciutat i després, com sol ser habitual en aquests actes, un àpat. També hi participaven les autoritats de la vila i del règim. La missa era oficiada per Mn. Xavier Cochs. Aquest tipus de commemoració es podria haver començat a fer des dels inicis de l'emissora, l'any 1961, ja que l'any 1967 es llegeix a *Los Sitios* (12 setembre 1967: 6) que "como todos los años los componentes de la misma - Junta de Patronato y personal, además del equipo de colaboradores y técnicos-, se reunieron en una cena de hermandad en un hotel figuerense, después de haber asistido, todos juntos, a la Santa Misa".

El mateix rotatiu explicava que:

"En el transcurso de la cena se realizaron diversos parlamentos en los cuales se hizo hincapié, en una forma especial, en el espíritu de Radio Popular, y en el deseo que la labor apostólica que tiene encomendada, como emisora diocesana, fuese fruto de la plenitud espiritual de cuantos en ella colaboran, que, por mediación de sus tareas, pudiera difundirse a través de las ondas, logrando así su verdadero objetivo".

L'any 1971 consta que encara es commemorava aquest patronatge dels locutors de Ràdio Popular per la festivitat de la Mare de Déu de la Salut de Terrades (*Los Sitios*, 12 setembre 1971: 9). Amb el temps es va anar perdent en favor de la de l'Arcàngel Sant Gabriel.

5.5.10 ELS PREMIS SANT FÈLIX

Des de l'any 1997 i coincidint amb la festivitat de sant Francesc de Sales, la Delegació de Mitjans de Comunicació lliura els premis Sant Fèlix corresponents a l'any anterior. Com es llegeix en el programa promocional de l'any 2004, "aquests guardons van néixer en un intent de donar compliment a un dels punts establerts en el Concili Provincial Tarraconense: fer present l'Església en el nostre món". Així, el jurat reconeix la tasca de persones i entitats que serveixen i treballen en l'acció social, humanitària i formativa que poden o no, pertànyer directament a l'Església.

A cada convocatòria es donen dos guardons que es concreten en una peça escultòrica de bronze que recrea el campanar de sant Fèlix de Girona.

El jurat està format pel Vicari General del Bisbat de Girona que actua com a president, el Vicari Episcopal per a la promoció i coordinació de l'Apostolat dels laics, el delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat, el director de la revista diocesana *El Senyal*, el responsable del departament d'Audiovisuals del Bisbat i membres col·laboradors de la delegació del Mitjans de Comunicació del Bisbat.

Els guanyadors:

- 1996: Mn. Gumersind Vilagran (Rector de Sant Joan de Palamós)
Sr. Jordi Planas (President de Justícia i Pau de Girona)
- 1997: Comunitat de les Filles de la Caritat de Girona La Sopa.
Pàgines de Cooperació i Solidaritat del diari *El Punt* i *Presència*
- 1998: Germanes Hospitalàries del Sagrat Cor de Caldes de Malavella
CAM 40 (Ajuda als aturats majors de 40 anys)
- 1999: Fundació OSCOBE (Obra Social Comunitària)
Coordinadora d'ONGs de les comarques gironines
- 2000: Voluntaris del Servei religiós de l'Hospital Santa Caterina de Girona
Cooperativa *La Fageda* de la Garrotxa
- 2001: FRATER (Fraternitat Cristiana de Malalts i Minusvàlids)
ACAS (Associació Comunitària Anti Sida de Girona)
- 2002: Alfons Moré (a títol pòstum) i Salvador Sunyer
Fundació de pares psicòtics i autistes
- 2003: Filles de la caritat de Sant Vicenç de Paül
Lliga Catalana d'Ajuda als Malalts de Càncer
- 2004: Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes
Associació El Rusc de Tordera
- 2005 Sra. Pilar Pla (Delegada de Mans Unides de Girona)
Associació MIFAS

2006: Programa de Càritas ECOSOL
Fe i Llum (Associació de disminuïts psíquics)

2007: Germanes de Santa Anna de Terrades
Fundació Ramon Noguera

2008: Banc d'Aliments i L'Espiga (ex aequo) i Centre Infantil i Juvenil
Parroquial Santa Eugènia de Girona.

El lliurament de trofeus es fa actualment a la sala d'actes del Casal Bisbe Cartaça de Girona i són presidits pel Bisbe de Girona. Al principi, l'acte s'acabava amb un concert; però des de la convocatòria de 2005, el que es fa és que una persona o entitat glossi les virtuts de les persones apreciades amb un petit discurs. En totes les edicions, l'acte acaba amb un petit aperitiu. El lliurament és obert a tothom i hi acudeixen amics i familiars dels guardonats.

Capítol 6

6. PREMSA

6.1 Catàleg de publicacions periòdiques catòliques a la diòcesi de Girona (1760-2008)¹⁴⁷

Portada del primer exemplar de l'Annualis Ordo (any 1760). La publicació periòdica catòlica més antiga de la diòcesi de Girona (número 106 d'aquest Catàleg).

¹⁴⁷ L'any 1760 correspon a la primera data que s'ha trobat d'una publicació periòdica en aquesta investigació. L'any 2008 és l'últim any investigat.

INTRODUCCIÓ AL CATÀLEG

El present catàleg és inèdit. Fins avui no s'havien recopilat en un mateix estudi totes les publicacions periòdiques catòliques a la diòcesi de Girona. Vol ser una mostra del que ha existit fins el 2008 sobre el respecte, però no s'ha volgut aprofundir detalladament en cada publicació (fitxes amb les seves corresponents variables), perquè l'objectiu de la Tesi és primar les publicacions que s'editen en l'actualitat. El catàleg vol ser com una mena de trampolí d'informació per a futures investigacions.

Com es veurà, l'Església ha jugat un paper molt important en el món del periodisme. No només s'ha limitat a moralitzar a través de les seves publicacions, sinó també a informar d'altres aspectes no estrictament religiosos. En molts casos, l'única publicació que ha existit en un poble, ha estat la que ha tingut relació amb alguna entitat catòlica. Encara avui, i com es veurà en el capítol dedicat a les publicacions actuals, hi ha poblacions que la revista local del poble l'edita la parròquia. Trobarem en el catàleg revistes dedicades a l'agricultura, a les ciències, a les lletres, fins i tot editades per entitats o institucions tant diverses com la Hermandad Ferroviaria de Nuestra Señora de los Ángeles y San Narciso -formada pels treballadors del tren de Girona-, o el Centro Castrense San Fernando -adherit a l'Acció Catòlica- on els propis militars destinats a Figueres escrivien articles, poesies, passatems ...

"El pagès que cuida bé 'l bestia y las sevas terras y procura bons pilots de fem, ben apretats, grassos y ben conservats, be mereix el pa que menja, y si porta una vida ajustada y cristiana, com Deu mana, no faltarà al seu cor el goig, pau, sossego, consol en las suas ansias, prosperitat, ditxa y benestar" (*La Pagesia Catalana*, número 126 del *Catàleg*)

Hi ha casos de revistes amb una gran acceptació, com la de *San Salvador de Horta* que a l'any 1965 tenia 8.000 persones subscrites, o la d' *El Rosal Florido*, una devota publicació nascuda el 1885 a Olot per promocionar l'estima a la Mare de Déu del Tura -després s'editaria a Romanyà d'Empordà i promocionaria la Mare de Déu de Lourdes- que s'enviava a subscriptors d'arreu de l'Estat.

L'Acció Catòlica ha estat una de les gran editores de publicacions al llarg del temps, també a la nostra diòcesi, com a mínim se'n comptabilitzen 25. Altres editors són entitats i moviments de l'Església Catòlica, les Càritas, les parròquies, els centres escolars, santuaris, el seminari diocesà, les congregacions marianes, la Federació de Joves Cristians de Catalunya ... Cal tenir en compte la importància de la premsa política "religiosa", com la carlina, de la que hem pogut sumar tretze publicacions, o d'altres relacionades amb la política (vuit publicacions).

No es poden oblidar els principals periodistes o persones que hi han estat dirigint i participant d'una forma activa. Al final del catàleg, es pot consultar un petit índex onomàstic. A tall d'exemple tres: el pare Joan Planas (fundador del butlletí eclesiàstic i director d'*El Norte*), Mn. Agustí Burgas, màrtir de la Guerra Civil (director de *Vida Parroquial* i col·laborador de *La Veu de l'Empordà* i *El Norte*) i Mn. Carles de Bolós (director de *Misión*, *Vida Catòlica* i del full parroquial diocesà).

Aspectes a tenir en compte per a la consulta d'aquest catàleg

1) Cada publicació té un número. Això serveix per a la posterior consulta dels índexs que es troben al final d'aquest catàleg¹⁴⁸. Podrem trobar les publicacions pel seu nom, per la població, les comarques i l'any de fundació. També hi s'ofereix un petit índex onomàstic. S'han agrupat les publicacions per comarques.

2) Després del nom de cada publicació hi ha entre parèntesi les dates d'inici i acabament, si s'escau, de cada publicació. Hi ha però, excepcions. La presència d'un interrogant significa que no es coneix la dada referida, i la del guió en el final, que encara avui es publica. Exemples:

(?-1936): no es coneix la data d'inici però sí la d'acabament.

(1950-?): es coneix quan es va iniciar però no quan es va acabar.

(1945-2001?): l'any 2001 probablement va deixar d'editar-se.

(1983-): la publicació va néixer el 1983 i continua editant-se

(?-1957-?): se sap que l'any 1957 es publicava.

3) Hi ha algunes publicacions que han estat catòliques al cap d'un temps de sortir al mercat i viceversa. En les dates que figuren entre parèntesi, només es tenen en compte el període que la publicació ha estat catòlica. Aquesta característica ja s'esmenta en cada cas.

4) Si no s'indica el contrari, la impremta a on s'imprimeix la publicació és a la mateixa població.

5) No consten els fulls parroquials locals (els suplementos parroquials) perquè ja existeix un ampli estudi sobre el respecte.

6) S'entén com a bilingüe: català i castellà.

¹⁴⁸ Aquest sistema serà molt corrent en aquesta tesi.

L'ALT EMPORDÀ

CASTELLÓ D'EMPÚRIES.

1. *L'Esplai* (?-1936-?). Quinzenal. Sabem de la seva existència gràcies a *Vida Catòlica* (13 març 1936:3) i que els exemplars eren "bellament presentats". Es publicava l'any 1936. No s'han obtingut més dades.

FIGUERES

2. *Semanario de Figueras* (1886-1892?). Setmanal, es publicava tots els dissabtes. El primer exemplar va sortir la primavera de 1886 amb el lema de "Periódico tradicionalista". Tenia quatre pàgines i oferia articles religiosos, notícies locals i polítiques D'ideologia carlista. L'any 1892 ja s'hi pot llegir el lema de "Dios, patria y fueros". A la Biblioteca Pública de Figueres guarden fins el del dissabte 9 de gener de 1892. Impremta: Campamar (Figueres).

Capçalera del Semanario de Figueras, del dissabte 1 de gener de 1887.

3. *El Regional* (1893-1907?). Neix el dissabte 17 de juny de 1893. Sortia tots els dissabtes fins l'any 1893. A partir del gener de 1894 els diumenges i a finals de novembre de 1895 dos cops a la setmana (dijous i diumenges). A partir de juliol de 1903 tornaria a ser setmanal (diumenges, i a partir de desembre de 1904 els dissabtes). Tenia quatre pàgines: informació religiosa, articles doctrinals, apartat literari, crònica local i política. Llegim en el primer número: "Pensamos ser fieles a las prescripciones de la Iglesia de propagar su doctrina aspirando a ser en este punto el eco de la doctrina verdadera y eco también fuera de aquí de lo que en Figueras piensan y sienten todas las conciencias honradas y cristianas". Sota la capçalera hi trobem una contundent frase de San Atanasi: "Todo el que quiere salvarse, es necesario que ante todo profese la fe católica, y aquel que no la guardare íntegra y sin mistificaciones, sin duda perecerá por toda la eternidad". Al principi era redactat en castellà, tot i que puntualment es podia llegir alguna poesia o article en català. Als darrers números el català aniria

guanyant espai. El director era Jacint de Macià, vicepresident el Centre Catòlic de Figueres. El darrer exemplar que es pot consultar a la Biblioteca Pública de Figueres és el del 21 de desembre de 1907. Impremta: Campamar (Figueres).

4. *La Veu de l'Empordà* (1909-1936). Setmanari. La primera època d'aquesta publicació va ser l'any 1900 quan va sortir com a "Setmanari portaveu del Centre Catalanista de Figueres". Es va convertir en catòlic en la segona etapa que veuria la llum l'1 de gener de 1909. Van escollir com a lema el mateix que tenia el papa Pius X "¡Instaurare omnia in Christo!" (Unir totes les coses en el Crist). Tenia vuit pàgines amb format 43 x 28 cm i 47 x 34 cm a partir de 1935. El seu director era Mn. Lluís M^a. Macià, màrtir de la Guerra Civil. Un altre dels col·laboradors va ser Mn. Agustí Burgas, màrtir també de la Guerra Civil. Va deixar d'editar-se un cop esclatada la Guerra Civil, el 18 de juliol de 1936 és el darrer exemplar. En català. Impremta: pròpia.

5. *La Defensa* (1906-1907?). Setmanari. Surt el 29 de desembre de 1906 amb el lema de "Semanario católico regionalista del Ampurdán". Es llegeix a la portada del primer número: "Somos católicos por convicción, pero no católicos de éste, de aquel o del otro bando, sino pura y exclusivamente católicos del catolicismo que consideramos único como la verdad que encarna u conserva en perpétuo seguro y sagrado depósito. Siendo católicos, somos por antítesis antiliberales, porque así como el catolicismo *verdad* sólo es *uno*. Así el liberalismo es una sola única y exclusiva mentira". Tenia quatre pàgines amb format 49 x 34,5 cm. Hi ha articles religiosos, poesies, informació parroquial, petites cròniques polítiques i locals. L'últim número que es guarda a la Biblioteca Pública de Figueres és del 23 de novembre de 1907. Bilingüe. Impremta: Matas (Figueres).

6. *Vacaciones* (1925-1926?). El primer exemplar va sortir l'estiu de 1925. Es tracta d'una revista del centre escolar de Sant Josep de Figueres editada pel claustre de professors. Va adreçada als alumnes en temps d'estiu. "Emprendemos esta tarea que consideramos como una prolongación de la clase", s'hi llegeix. Hi trobem consells per fer a l'estiu, la convocatòria d'un certamen literari, narracions catequètiques, fets relacionats amb l'escola i fins i tot deures. Tenia dotze pàgines i la seva periodicitat era bàsicament setmanal en els mesos d'estiu. La Biblioteca Pública de Figueres guarda els dels anys 1925 i 1926. Bilingüe.

7. *Vida Parroquial* (1928-1974). Mensual. Neix l'1 de febrer de 1928 amb el subtítol de Portaveu del Patronat de la Catequística de Figueres. Fou ideada per Mn. Pere Arolas com a "Illaç d'unió entre la Parròquia i els seus fills entusiastes de l'Església de Crist". Es lliurava un exemplar gratuïtament a tots els socis del Patronat, sempre que la quota d'aquests arribés a una pesseta mensual. El primer director va ser Mn. Agustí Burgas, màrtir de la Guerra Civil. El primer exemplar tenia vuit pàgines amb un format de 31 x 21 cm. A partir del número dotze, que correspon el mes de gener de 1929, es canvia de format i es passa a tamany 33 x 16 cm augmentant a vint-i-quatre pàgines. Fou una publicació que no es va posar mai en política i que a més d'informar

dels actes del Patronat, defensava fermament els ideals catòlics (Bernils, 1998: 40).

El mes d'abril de 1931 canvia el lema i passa a ser la "publicació d'Acció Catòlica empordanesa". L'agost de 1931 va deixar de sortir. Reapareixeria el 6 d'abril de 1933. A partir d'aleshores fou setmanal i va recuperar el tamany de 31 x 21 cm. Redactada sempre en català. Amb motiu de l'esclat de la Guerra Civil, deixarà d'editar-se i no tornarà fins el 21 de desembre de 1939, sota la direcció de Mn. Pere Lisbona¹⁴⁹ i en castellà. Suspendrà l'edició el 24 d'abril de 1941.

Tornà de nou el 2 de juny de 1943. En reaparèixer, potenciarà la informació general, no només la que afecta a Església.

Un canvi important succeeix el 23 d'abril de 1963, quan en el número 1252, *Vida Parroquial* escurça el seu nom pel de *V.P.* i té com a subtítol el de "Setmanari de Figueres". El propòsit era el d'entrar com una revista més dins de la premsa comarcal, sense l'etiqueta purament dita de "revista catòlica". D'aquesta manera es volia competir en quan a informació comarcal amb les altres publicacions, com per exemple *Ampurdán*. El disseny també havia canviat.

El número 1651 que correspon al 28 de juny de 1974, és l'últim de *Vida Parroquial* sota la direcció de Mn. Manuel Pont i Bosch, aleshores també director de Ràdio Popular de Figueres (Cadena COPE). En cap moment però, hi ha cap article del comiat del setmanari. Sembla que *Vida Parroquial* no va poder competir amb l'altre periòdic de Figueres, *Ampurdán*. Impremtes: Vda de Josep Masdevall i Trayter (Figueres).

8. *Los santuarios católicos* (1926-1936). Trimestral. A partir de l'abril de 1930 bimestral. Era el "Boletín del órgano del Fomento Nacional de Peregrinaciones". El primer número és del juliol de 1926. Es pot llegir que serà un "boletín popular en el cual encontrarán sus lectores amenas descripciones de peregrinaciones, y congresos, monografías de los más importantes santuarios, noticias y estadísticas de todos los lugares de peregrinación, atinadas observaciones y consejos para observarse durante los viajes, etc.". Va ser impulsat per Mn. Fortunet i Mn. Burgas. Tenia una mida de 22,5 x 15 cm i setze pàgines. Els principals santuaris que visitaven eren els francesos de Lourdes, Fourvière i Santa Teresa de Lisieux, el suís de la Mare de Déu de les Ermites (Einsiedeln), Terra Santa i Montserrat. L'últim exemplar va ser el 53 que corresponia al maig-juny de 1936. En castellà. Impremta: Trayter (Figueres)

9. *Fe y Patria*¹⁵⁰ (1943-1944?). Quinzenal. "Portavoz del Centro Castrense S. Fernando". Va sortir el 15 de novembre de 1943. Es tracta d'un butlletí que aplega l'anomenada "Rama castrense de Acción Católica" de Figueres on s'inscriuen els militars creients que estan al Castell de Sant Ferran. Segons escriu el coronel Francisco Barberán Tros de Marduya a la portada, aquests, "son modelo de soldados y caballeros cristianos, porque el que sirven bien a

¹⁴⁹ Mn. Pere Lisbona exercia la direcció "legal" de la revista, ja que en aquella època era obligat que el director d'un periòdic tingués el carnet oficial de periodisme. Mn. Lisbona havia entrat a Figueres el dia 8 de febrer de 1939 amb els soldats nacionals en qualitat de capellà castrense.

¹⁵⁰ A l'*Annex* de la tesi es pot veure una portada d'aquesta publicació.

Dios, sirve bien a su Patria". També a la portada es pot llegir que la finalitat de la publicació és que "sea el órgano de unión entre todos los socios del Centro Castrense S. Fernando y los sentimientos de la Iglesia, y también, el facilitar el apostolado entre los hermanos soldados que están lejos de conocer la finalidad de la Acción católica, que es, el llevarlos a Cristo y proporcionarles el camino de la felicidad". S'hi llegeixen articles doctrinals, narracions i poesies, acudits i passatems, activitats del regiment i de l'associació, articles sobre aspectes militars ... Tot i que la periodicitat era setmanal, en alguna ocasió havia sortit només un cop al mes. L'últim número que es pot consultar a la Biblioteca Pública de Figueres és el de 15 de juliol de 1944. En castellà.

10. *Ideal*¹⁵¹ (?-1946?). Mensual. Editada pel Consell Comarcal de Joves d'Acció Catòlica. El primer número que es guarda a la Biblioteca Pública de Figueres és el 3 que correspon al setembre de 1946. Expliquen que "después de un largo silencio, «Ideal» vuelve a la liza periodística de la catolicidad ampurdanesa para dar fe de la presencia de una juventud que cree, espera y ama". Per tant, s'havia publicat abans. No sabem quan. Hi trobem activitats de l'Acció Catòlica, articles formatius, passatems, narracions catequètiques ... En castellà. El darrer exemplar que es pot consultar a la Biblioteca Pública de Figueres és el del desembre de 1946. Impremta: La Rápida (Figueres).

11. *Camino* (1950). Va sortir a principis del 1950. Era el portaveu dels Joves d'Acció Catòlica de Figueres. En tenim coneixement gràcies al ressò que en fa *Vida Catòlica* (20 febrer 1950: 2). Era editada a multicopista a varies tintes i "de un contenido ameno e interesante". No s'han obtingut més dades.

12. *Ecos de la Asociación La Salle*. (1958-1964?). Bimestral. "Órgano de los ex-alumnos de Figueras". Va néixer el 1958, tot i que en el primer número no hi posa cap data i ens hem de refiar del dipòsit legal. Van sortir amb molta il·lusió: "De estilo y presentación moderna, puede codearse con muchas revistas corrientes, figurar en el salón de espera de los despachos y hacer pasar un rato agradable a nuestros familiares", diu la portada del primer exemplar. "La confección de la revista corre a cargo de doce miembros: seis hermanos y seis antiguos alumnos periodistas de profesión, empeñados en mejorarla en números venideros [...]". Tot i la intenció de ser bimestral, en més d'una ocasió aquesta periodicitat va fallar. Generalment tenia unes setze pàgines, a excepció del principi que en tenia quatre o vuit. Tamany de 24,8 x 17,9 cm. Hi ha notícies del col·legi, de l'associació, la vida social dels seus membres (casaments, defuncions, naixement de fills...), articles formatius, informació religiosa... El darrer exemplar que guarda la Biblioteca Pública de Girona és el d'octubre de 1964. Impremta: Garcia de Pou (Figueres).

13. *Nosaltres i l'Escola* (1983-). Anual. Revista de l'escola Paula Montal. Més informació a publicacions actuals.

¹⁵¹ A l'*Annex* de la tesi es pot veure una portada d'aquesta publicació.

14. *Ressons Escolars* (1994-). Anual. Revista del col·legi la Salle. Més informació a publicacions actuals.

15. *El Batec* (1997-). Quadrimestral. Butlletí de la Càritas Interparroquial de Figueres. Més informació a Publicacions Actuals.

16. *Sant Pere de Figueres* (2005-). Triennial. Editada per la parròquia de Sant Pere de Figueres. Més informació a publicacions actuals.

FORTIÀ

17. GOA (1969-). Mensual. Butlletí estatal dels Grups d'Oració i Amistat, els GOA. És editat actualment per Mn. Joan Güell que resideix en el Monestir de Fortià. Més informació a publicacions actuals.

EL MONT (Santuari de la Mare de Déu del Mont. Municipi d'Albanyà)

18. *Santa Maria del Mont*¹⁵² (1928-1934). Mensual. Revista religiosa d'aquest santuari, el primer número del qual va sortir el mes de maig de 1928. Tenia quatre pàgines i un format de 27,5 x 21, 5 cm. El director va ser Mn. Pere Vayreda i Olivas (1877-1944), conegut historiador nascut a Beuda, que publicà estudis d'etnografia i d'història local, d'entre ells el de *Santa Maria del Mont* l'any 1931. Es llegeix en el primer número que "l'humil publicació que inaugurarem és un fet que respon al dinamisme del nostre temps". Hi trobem les activitats del santuari, ressenyes històriques, poesies ... L'últim número publicat és el 74, que correspon al mes de juny de 1934. Aleshores, el santuari estava en molt mal estat i va haver de tancar. Aquestes condicions van fer pensar, com es llegeix en un editorial de comiat a la portada, que la veu de la publicació "clamaria en el desert" amb el santuari tancat. Tot primer es va imprimir a Gràfiques Trayter (Figueres); els darrers exemplars provenien de Masó (Girona). En català.

19. *Boletín de la Mare de Déu del Mont* (1950-1953?). Va ser publicat per primer cop el mes de maig de 1950 pels frares caputxins que aleshores custodiaven el santuari (*Catalunya Franciscana*, març-abril 2005: 45). El número 2 ja correspon al febrer de 1953 que és l'últim exemplar que guarden a l'arxiu dels frares caputxins de Barcelona. Té 16 pàgines, la majoria d'elles dedicades a Mn. Jacint Verdaguer com a homenatge del centenari de la seva mort. No queda clara la periodicitat; amb tot, a la plana 14 hi llegim que: "este boletín, que saldrá periódicamente, publicará las gracias y favores que los devotos de la Mare de Déu del Mont hayan recibido por intercesión de la Virgen y tengan bien a comunicar". Hi trobem també reflectides les activitats i les notícies que origina el santuari. Bilingüe. Mentre el santuari era obert (maig a novembre) la correspondència relacionada amb el butlletí es podia

¹⁵² A l'Annex de la tesi es pot veure una portada d'aquesta publicació.

dirigir a la parròquia de Beuda. La resta de l'any s'havia d'enviar al convent dels pares caputxins de Barcelona.

20. *Santuari de la Mare de Déu del Mont* (1997-). Semestral. Més informació a publicacions actuals.

ROMANYÀ D'EMPORDÀ

21. *El rosal florido* (1886-1901?). Quinzenal. A partir de l'1 de març de 1892 mensual. Va sortir l'1 de març de 1885 a Olot definida en un principi com a "Revista religiosa, mística e instructiva que saldrá cada 15 días dedicada a nuestra especial protectora la Virgen del Tura con objeto exclusivo de dar honor y gloria a María, enaltecer las grandezas del Rosario y publicar sus maravillas" (Veure número 79). Tenia setze pàgines (més tard oscil·lava entre 20 i 24). Hi llegim el santoral, articles formatius, temes relacionats amb el Rosari, pregàries, narracions i poesies.

Portada d' *El Rosal Florido* corresponent al mes de maig de 1894.

Es tracta, per damunt de tot, d'una publicació destinada a promoure el Rosari i la devoció mariana dirigida pel capellà Gervasi Serrat. Com que el mossèn va ser destinat a Romanyà d'Empordà, a principis de 1886 la redacció i administració passaria en aquest municipi, tot i que continuaria imprimint-se a Olot (impremta Bonet).

El 15 de novembre de 1886 passaria estar dedicada a la Mare de Déu del Mont "para enseñar y recomendar el Rosario viviente" i s'imprimiria a Figueres (impremta Campamar). Seguirien més canvis: l'1 d'octubre de 1889 passa a ser *El Rosal Florido de Lourdes* dedicada igualment a la Mare de Déu del Mont. Cal tenir present que Mn. Gervasi va impulsar a Romanyà un santuari dedicat a la Mare de Déu de Lourdes, amb un primer acte l'abril de 1890. No ha d'estranyar que l'1 de març de 1891 la publicació fos dedicada a la Immaculada Concepció "para promover el culto de Nuestra Señora de Lourdes, enseñar y recomendar el Rosario viviente" i que l'1 de març de 1894 passés a ser "el órgano de Maria Inmaculada de Lourdes català", una revista que "se publica mensualmente en este santuario español".

Tenia subscriptors arreu de l'estat. L'últim número que es guarda a la Biblioteca Pública d'Olot és el de maig de 1901, que passava a ser imprès a Girona (impremta Carreras) amb direcció i administració a Banyoles (c/ sant Benet nº 8). Probablement va ser el darrer exemplar publicat.

ROSES

22. *El Butlletí* (2000-). Anual. Senzill butlletí de la Càritas Parroquial de Roses. Més informació a publicacions actuals.

L'ALT MARESME

ARENYS DE MAR

23. *La Veu de la Costa* (1907-1911?). Quinzenal. Va sortir el 6 de gener de 1907 i es publicà com a mínim fins el 2 de setembre de 1911 (Joan Givanel, 1931, vol 1: 18). Es publicava els diumenges primer i tercer de cada mes. Tot primer amb el subtítol de "Periódich Católich Regionalista", i després, a partir del número 27 com a "Periódich Nacionalista Católich". Els seus propòsits quedaven definits en la mateixa publicació: "farà sentir als seus llegidors i benvolguts suscriptors la veu de la fe i la religió de tota aqueixa costa ... Enamorats de la nostra terra, no es estrany que en lo nostre lema y divisa axequem també ben alta contra tots sos enemichs la gloriosa senyera de Catalunya [...] La nostra tasca es ben clara y definida: es tasca nacionalista catalana; deslligada de tot partit y opinió pública, no té cap participació oficial directa ni indirecta ab ells". El periòdic era el portaveu del Centre Catòlic Regionalista d'Arenys de Mar. Tenia vuit pàgines i un format de 27,3 x 16,9 cm. En català. Impremta: Altés (Barcelona).

24. *Creu i bandera* (1915). No té una periodicitat fixa. Es definia com la "Revista del Centre Social Arenyenc". El primer número va sortir l'1 de març de 1915. A l'article de salutació ja expressen que tenen com a base la religió i el catalanisme: "la creu parlarà de Déu i la bandera de la pàtria". Tenia dotze pàgines i cobertes, amb un format de 22 x 16 cm (quartilla). Segons Givanel (1931, vol.1 :20), es van publicar només tres números. Redactada en català. Impremta: Valls (Calella) fins el número 2. El tercer, imprès a Tatjé.

25. *L'Ideal del Patronat* (1921-1923?). Mensual. Era el portaveu del Patronat de la Immaculada i Sant Lluís Gonzaga d'Arenys de Mar amb col·laboració d'entitats similars de la comarca. A partir del número 24 es va fer anomenar simplement com *L'Ideal. Veu de la Parròquia*. Nascut el 14 de d'abril de 1921. Tot primer tenien l'administració i la redacció a la seu social d'aquesta entitat, però després, i a partir del número catorze, ambdues van passar a la rectoria de la parròquia. Tenia dotze pàgines i un format de 21,9 x 15,1 cm. L'últim exemplar vist per Givanel (1931, vol. I: 22) és el del 7 de desembre de 1923. En català. Impremta: H. Abadal (Mataró).

26. *Alverna* (1952-1967). Definit com a "Boletín bimestral de Juventud Seráfica (Suplemento de Hoja Franciscana)". Tenia dotze pàgines i un format de 24,5 x 16,5 cm. Informava de les activitats de l'entitat. Bilingüe. Impremta: Santa Maria.

27. *Arenys Vida Parroquial* (1944-). Mensual. Publicació editada per la parròquia d'Arenys de Mar. Més informació a publicacions actuals.

28. *Germanor Franciscana* (1978-). Mensual. Butlletí de la Fraternitat Franciscana Seglar. Més informació a publicacions actuals.

29. *Recerca* (1992-). Quadrimestral. Es defineix com a "Revista de diàleg i estudis d'espiritualitat cristiana". Editada pels frares caputxins d'Arenys de Mar. Més informació a publicacions actuals.

ARENYS DE MUNT

30. *Batec* (1987-). Mensual. Revista ditada pel Centre Moral d'Arenys de Munt. Més informació a publicacions actuals.

CALELLA

31. *CAP-ASPRES* (1933-1936). Setmanal. El títol agafa el nom d'un conegut penya-segat de Calella. Neix l'1 de gener de 1933 gràcies als redactors de les notícies de Calella de la revista *Recull* (nº 267). Llegim a la portada del primer número: "Així és com neix CAP-ASPRES, com portantveu autèntic i curós de Calella. Religió, pàtria, cultura, pau, treball, ciutadania, progrés! ... heus aquí els lemes que necessàriament han de moure l'engranatge d'una civilització. Heus aquí, doncs, els nostres lemes". Sota la capçalera es defineix com a "Setmanari calellenc". S'hi troben: notícies de Calella¹⁵³, esports, articles relacionats amb la fe, històrics, el moviment parroquial, poesies, literatura, les activitats de la Federació de Joves Cristians de Catalunya i de l'Acció Catòlica ... Es van editar 180 exemplars. L'últim, el del 18 de juliol de 1936. En català. Impremta: Gràfiques Calella.

32. *Estela* (1946-). Neix el 21 de setembre de 1946 com a "Suplemento de la Hoja Parroquial". L'edita la Parròquia de Calella. Més informació a publicacions actuals.

33. *L'oreneta* (1987-). Semestral. Revista de l'Escola Pia. Més informació a publicacions actuals.

34. *APA, endavant* (1996-). Semestral. Revista del col·legi Lestonnac. Més informació a publicacions actuals.

35. *Càritas Parroquial Calella* (1998-). Anual. Més dades a Premsa actual.

CANET DE MAR

36. *Fulles Populars* (1910). Sabem de la seva existència gràcies a Torrent i Tasis (1966, vol.2: 78) que només indiquen que era una publicació catòlica en

¹⁵³ Consultant aquesta publicació a l'Arxiu Històric Municipal de Calella vaig trobar, en l'exemplar del 14 d'octubre de 1933, aquesta curiosa i interessant notícia sota el títol d' *El Graff Zepelin*: "Dilluns passat [es refereix al dilluns 9 d'octubre], a les dues de la tarda passà per davant de nostra població el dirigible alemany Graff Zepelin en direcció a Alemanya. L'escassa alçària a que navegava fou causa que gran multitud contemplés la gegantesca aeronau" (*CAP-ASPRES*, 14 octubre 1933: 8).

català de quatre pàgines. El format era de 32 x 22 cm. Impremta: Llevant Gràfic.

37. *La Misericòrdia de Canet* (1920). Mensual. Revista catòlica amb diverses fotografies (Torrent i Tasis, 1966, vol.2: 80). Era el butlletí del Santuari de la Misericòrdia de Canet de Mar. Tenia setze pàgines i un format de 17,9 x 12,1 cm. Segons Givanel (1937, vol.2: 38) només es publicaren tres números: Gener, febrer i març. En català. Impremta: Anfrums.

38. *La Vall de Canet* (1920-1921). Tot i que la publicació presumia a la portada de sortir cada quinze dies, se sap per Givanel (1937, vol.2: 38) que no fou així i que tenia una periodicitat irregular. Es tracta d'un periòdic de només quatre pàgines amb un format de 25,8 x 16,8 cm. Va sortir el gener de 1920 i es deixà d'editar a finals de juny de 1921. En català. Impremta: Anfrums.

39. *La Veu del Santuari* (1992-). Setmanal. Full informatiu del Santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia. Més informació a publicacions actuals.

MALGRAT DE MAR

40. *Bona Llevor* (1918). Es definia com a "Setmanari Regionalista". Tenia entre sis i vuit pàgines i un format de 32 x 22 cm. Va sortir el 6 de gener de 1918 (Givanel, 1937, vol.2: 184)¹⁵⁴ i deixà de publicar-se l'octubre del mateix any. En un article titulat *A què venim* s'hi troba el seu ideari: "venim a desplegar als quatre vents la simpàtica senyera de les reivindicacions cristianes i catalanes. Venim a predicar la pau, la germanor entre els catòlics. Venim a sembrar la bona llevor d'un regionalisme integral d'un catalanisme profundament cristià". Va deixar de publicar-se l'octubre de 1918, amb el número 38. En català. Impremta: Editorial Gerundense (Girona).

41. *Guía* (1951). Quinzenal. Tenia el subtítol de "Circular de Acció Catòlica". Va sortir el 15 de gener de 1951 i deixà d'editar-se el 30 d'abril del mateix any (Bayarri i Goñi, 1994: 106-109). Vuit pàgines a un format de 27,5 x 22 cm. L'idioma era el castellà amb alguna petita inclusió del català. El propòsit d'aquest periòdic el tenim reflectit en el primer número: "Llenar un vació en la vida espiritual e intelectual de nuestra pequeña comunidad y servir a las verdades eternas". Impremta: Canet.

42. *Chanel* (1970-). Anual. Revista de l'escola Sant Pere Chanel. Més informació a publicacions actuals.

43. *Vedruna Magazine* (1988-). Anual. Revista de l'escola Vedruna. Més informació a publicacions actuals.

¹⁵⁴ Per error o confusió, la data que surt en l'obra de Givanel és la de 1917. Però és la de 1918. Torrent i Tasis (1966, vol.2: 81) ho corroboren en el seu treball tot senyalant la data de 1918 i reproduint l'exemplar número 4 que correspon al 27 de gener de 1918.

PINEDA DE MAR

44. *El Roser* (2003-). Trimestral. Butlletí informatiu de l'AMPA del col·legi de la Mare de Déu del Roser. Més informació a publicacions actuals.

45. *Paraula i Acció* (2006-). Actualment sense periodicitat fixa¹⁵⁵. Butlletí del grup *Paraula i Acció* de la parròquia de Sant Joan Baptista de Poblenou. Va néixer el març de l'any 2006 amb una periodicitat entre mensual i bimestral. La idea és que surti "quan sigui necessari", segons el rector de la parròquia. Tracta de temes socials, de la immigració i del tercer món i l'ajuda que hi aporta la parròquia.

TORDERA

46. *Pica l'Ullet* (1990-1993). Trimestral. Editada per les Comunitats de l'Arca. Senzilla publicació de 26 pàgines amb una mida de 21x15 cm. Articles referents a l'associació que es dedica a deficients psíquics. La majoria en català tot i que algun d'ells es poden llegir en castellà.

47. *Guspira* (1988-). Anual. Revista de l'escola Sant Josep de Girona. Més informació a publicacions actuals.

48. *El Vaixell de Paper* (2002-2006). Quadrimestral. Nova publicació nascuda el Nadal de 2002 editada per les Comunitats de l'Arca. Setze pàgines a una mida de 30 x 21 cm. Informa de les activitats de les comunitats El Rusc (situada a Tordera) i Avets (a Moià), moltes d'elles redactades pels propis interns. Compta també amb articles de formació (en l'exemplar del mes de juny de 2005, el psicòleg Jordi Rosàs escrivia sobre l'educació sexual en els disminuïts psíquics), entrevistes, receptes de cuina, les dates dels aniversaris dels interns i passatemps. L'últim exemplar és el número 13 que correspon al Nadal de 2006. Es decideix fer un gran canvi de disseny a partir del 2007 i es canvia també el nom. Es passarà a dir *Rusc Avets* (nº 50).

49. *El brunzzzit* (2005-2007). Va néixer com a quinzenal però després va ser mensual. Publicació de la comunitat d'El Rusc.

50. *Rusc Avets* (2007-). Quadrimestral. Més informació a publicacions actuals.

¹⁵⁵ En el moment de fer aquesta tesi la publicació estava en *stand by*. S'ha tingut en compte en aquest catàleg, per ser una realitat, però no en el capítol de publicacions periòdiques actuals. És probable que la periodicitat a partir de l'any 2009 sigui constant, però l'estudi es marca com a data última la de l'any 2008.

EL BAIX EMPORDÀ

LA BISBAL D'EMPORDÀ

51. *Santa María* (1949-1953?). Mensual. Neix l'1 de febrer de 1949 com a òrgan del Foment Catòlic de la Bisbal i la seva comarca. *Vida Catòlica* (15 març 1949: 2) la va qualificar de publicació "digna de todo encomio", ja que el primer exemplar tenia "un contenido doctrinal muy elogiabile, hace presentir larga vida y eficaz apostolado a la nueva publicación, nacida bajo la tutela de la parroquia". Es llegeix en l'editorial del primer número: "Acaso en tus lecturas buscabas algo de espiritualidad, algo que con el calor de la patria chica interesara a tu curiosidad ciudadana y parroquial a un mismo tiempo. Pues bien, esto queremos llevarte con la publicación que en tus manos tienes".

Ofereix informació de les activitats de l'Acció Catòlica, articles morals, moviment parroquial, notícies generals de l'àmbit catòlic, temes litúrgics, notícies "comarcals" (Begur, Ullà, Palamós i Torroella de Montgrí, principalment) notícies esportives dels clubs de la Bisbal, espai d'humor, poesia i articles diversos de caràcter general.

Tenia entre quatre i vuit pàgines a una mida de 34,5 x 25 cm. L'últim exemplar que guarda l'Arxiu Comarcal del Baix Empordà (La Bisbal) és el 23 que correspon al mes de març de 1951. Se sap però que l'any 1953 es va editar un número extraordinari i que probablement en va ser l'últim¹⁵⁶. En castellà. Impremta: Carreras (Girona).

52. *San Salvador de Horta* (1943-1965). Bimestral, en algunes ocasions mensual. Editada pels pares franciscans de la Bisbal. Té vint pàgines amb una mida de 22,5 x 15 cm. El gener de 1965 canvia a 18,5 x 13,5. Inclou articles formatius, poesies i narracions, històries de sants i beats franciscans, acudits, apartat de gràcies i favors, així com les activitats i notícies referents a la comunitat. En el número de gener de 1965, el director de la revista escrivia que hi estaven subscriptes 8.000 persones. El darrer número que s'ha vist a la Biblioteca Pública de Girona és el que correspon als mesos d'octubre-novembre de 1965. El juliol de 1965 va passar la direcció i redacció a Barcelona, però l'administració seguia la Bisbal. En castellà.

53. *Visió Jove* (1994-). Anual. Revista de l'escola Cor de Maria. Més informació a publicacions actuals.

L'ESCALA

54. *Armellada* (2004-). Semestral. Butlletí de Càritas de l'Escala. Més informació a publicacions actuals.

¹⁵⁶ L'historiador local Jordi Frigola va facilitar a l'Arxiu Comarcal del Baix Empordà aquesta dada arrel d'aquesta investigació.

PALAFRUGELL

55. *Eco* (?-1957-?). L'any 1957 van publicar el número 7. Es tracta de la revista del col·legi Sant Jordi. "Consta de dos páginas tamaño folio, tirado en multicopista y en él escriben [...] diversos artículos de interés para sus jóvenes lectores, además de un extenso noticiario escolar" (*Los Sitios*, 2 març 1958:11). No s'han trobat més dades.

56. *Garbí* (1974 -). Semestral. Revista del col·legi Prats de la Carrera. Més informació a publicacions actuals.

57. *Retalls d'escola* (1985-). Semestral a partir de 1995, abans anual. Revista de l'escola Vedruna de Palafrugell. Més informació a publicacions actuals.

58. *Pinzellades* (1996-) Anual. Revista de l'escola Sant Jordi. Més informació a publicacions actuals.

PALAMÓS

59. *Calaix de Sastre* (1983-). Semestral. Publicació del col·legi Vedruna de Palamós. Més informació a publicacions actuals.

60. *La Salle* (2003-). Anual. Revista de l'escola La Salle de Palamós. Més informació a publicacions actuals.

SANT FELIU DE GUÍXOLS

61. *La Fe Cristiana* (?-1893-?). Setmanari publicat en castellà l'any 1893. Sabem de la seva existència perquè Josep Mas la cita en l'article «La premsa local a través de los tiempos» a la revista *Símbolo* (1 juliol 1952: 9). No es coneixen més dades.

62. *L'Eco Marià* (1917-1919?). Mensual. Definit com a "Òrgan oficial de les Congregacions de Maria Immaculada i Sant Joan Baptista de la Salle de Sant Feliu de Guíxols i Cassà de la Selva". Tenia vuit pàgines i format 19,2 x 13, 2 cm. Segons Givanel (1937, vol.2 :408) va sortir el maig de 1917 i es va publicar com a mínim fins el novembre de 1919. Bilingüe. Impremta: M. Comas.

63. *El Faro* (1905-1909?). Setmanal. Va sortir el 1905. El número 1 Lluís i Elena Esteva (1980: 80) el fixen el 4 de març que també creuen que va sortir com a mínim fins el 19 de juny de 1909. A l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols només guarden dos exemplars: 1 agost de 1906 i 19 juny de 1909. El que vaig consultar de 1906 tenia vuit pàgines: poemes, articles morals, referències sobre aspectes de Sant Feliu de Guíxols ... El de 1909 es veu més com un setmanari d'informació local, porta com a lema "Setmanari de

l'Empordà" i té quatre pàgines. Mides: 32 x 22 cm (1906) i 44 x 32 (1909). Bilingüe (1906) i català (1909). Impremta: Suñer (Sant Feliu de Guíxols).

64. *La Cruz* (?-1918?). L'esmenta l'historiador Enric Bosch i Viola a la revista guixolenc *L'Avi Muné*, de la qual n'era director. Bosch firmava amb el nom de A. Forliani i se'n fa ressò en l'article «Moviment literari: periodístic guixolenc» (*L'Avi Muné*, 1 juliol 1918: 16). Però no dona més dades, ni tampoc la de l'any de fundació¹⁵⁷. Curiosament, deu anys més tard, el mateix Forliani va donar a Joan Givanel una llista de premsa guixolenc que publicà *L'Avi Muné* (22 desembre 1928: 2) on surt referenciada de nou *La Cruz* però sense cap més notícia: "Dissabte passat visità la nostra ciutat el conegut bibliòfil Joan Givanel Mas, en cerca de dades dels periòdics que han vist la llum a Guíxols, per tal d'incorporar-les a la bibliografia que prepara de la premsa catalana i bilingüe"¹⁵⁸.

65. *Símbolo* (1942-1961). Mensual, a partir del 25 de febrer de 1969 quinzenal. Neix l'1 de maig de 1942 com a òrgan de la Joventut d'Acció Catòlica de Sant Feliu de Guíxols. Els primers números van ser molt senzills, mecanografiats. A partir de l'abril de 1943 en lletra d'impremta. En el primer exemplar s'animava als membres de l'entitat d'aquesta manera: "Los que Cristo nuestro Señor os ha elegido para que como soldados sirváis a nuestra querida Patria, pensad que no os olvidamos y que vuestra colaboración será recibida con la alegría y simpatía de qué sois merecedores. Militantes todos de Acción Católica ¡No nos neguéis vuestra ayuda y colaboración!".

Capçalera de Símbolo corresponent a l'exemplar del mes de maig de 1915.

L'octubre de 1943 va passar a ser el "Órgano de la Junta parroquial de Acció Catòlica de San Feliu de Guíxols".

Publica les activitats de l'Acció Catòlica, articles moralistes, narracions, devocions, temes litúrgics ... No té un nombre determinat de pàgines. Els

¹⁵⁷ S'ha posat com a data aproximada i amb interrogant la del 1918 perquè és quan Forliani la cita.

¹⁵⁸ L'obra de Givanel va veure la llum dos anys més tard, el 1931.

que s'han consultat variaven d'entre les sis i les vuit i a vegades dotze i setze. El darrer exemplar que guarda l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols és probablement l'últim i correspon al 10 de juny de 1961. Mida: els primers números tenien format de quartilla, a partir del gener de 1946 de 34 x 23 cm. En castellà. Va tenir diferents impremtes: Comas (Sant Feliu de Guíxols), Carreras (Girona) i Ideal (Figueres) d'entre altres.

66. *PRE-JIC* (1965-1968). Periodicitat irregular amb tendència a trimestral. Com s'indica en el primer número que va sortir l'1 de novembre de 1965, "PRE-JIC significa antes de la JIC; y ésta significa Juventud de Medios Independientes de Acció Católica". L'inventari dels Esteva (1980: 123) assegura que l'últim número publicat va ser el 26 que correspon al novembre de 1968. Va començar en castellà, el 26 era bilingüe. Tenia un format de 32 x 22 cm, entre sis i deu pàgines.

67. *Fulls d'Informació Cristiana* (1972?-1973?). Editats per la parròquia de Sant Feliu de Guíxols. Periodicitat irregular. El darrer exemplar que han vist els Esteva (1980:124) és el deu que pertany al mes d'octubre de 1973. El format era de 32 x 22 cm de deu a 22 pàgines a una columna. Era gratuïta. Textos de formació adreçats a la comunitat cristiana de la parròquia del monestir.

68. *Som-hi* (2002-). Semestral. Des dels seus inicis va ser la revista del col·legi Sant Josep. Des del número 12, que correspon al segon trimestre de 2006, és la publicació dels col·legis Sant Josep i Cor de Maria. Més informació a publicacions actuals.

TORROELLA DE MONTGRÍ

69. *Col·legi Sant Gabriel* (1967-). Anual. Revista del Col·legi Sant Gabriel. Més informació a publicacions actuals.

70. *Butlletí Càritas Parroquial de Torroella de Montgrí* (2004-). Trimestral. Més informació a publicacions actuals.

71. *Causa Beatificación* (2005-). Trimestral. Divulga la causa de beatificació dels 49 germans gabrielistes màrtirs de la Guerra Civil espanyola. Més informació a publicacions actuals.

LA GARROTXA

BESALÚ

72. *Quinari i festivitat de la Mare de Déu dels Dolors* (1955-). Anual. Programa del Quinari i de la festivitat de la Mare de Déu dels Dolors. Més informació a publicacions actuals.

EL COLLELL (Santuari de la Mare de Déu del Collell. Municipi de Sant Ferriol)

73. *Creu y Arada* (1899-1900?): periodicitat irregular. Definida com a "Publicació agrícola social", va sortir l'octubre de 1899. Tenia quatre pàgines amb format 19,4 x 14,1 cm. S'imprimia a la ciutat de Girona i l'administració era a la coneguda Llibreria Geli també de Girona. Estava dirigida per Mn. Miquel Raset del propi santuari. Givanel (1937, vol.2:65) va veure publicat fins el número 5 que correspon al mes de febrer de 1900. No es coneixen més dades. En català. Impremta: Carme (Girona).

74. *Butlletí del Santuari de Santa Maria del Collell* (1915-). Semestral. Més informació a publicacions actuals.

75. *El Propagador de la Subscripció Popular* (1918-1922?). Trimestral. Tenia només dues pàgines en format 19 x 12 cm. La seva missió principal era la d'informar de la subscripció econòmica popular per a la construcció del nou temple del santuari de la Mare de Déu del Collell¹⁵⁹. Givanel (1937, vol.2: 65) va veure publicats fins l'exemplar número 20 que corresponia al quart trimestre de 1922. Bilingüe. Impremta: Ramon Bonet (Olot).

76. *Antorcha* (?-1946-?). "Órgano de los Grupos de los Jóvenes de Acción Católica y del Aspirantado de Acción Católica de Santa María del Collell". Periodicitat variable. Quatre pàgines. L'any 1946 encara es publicava. Redactada pels propis alumnes. En castellà. No es coneixen més dades.

77. *La Armonía* (1950-1955?). Publicació humorística redactada pels propis alumnes del col·legi. Tenia quatre pàgines i una mida de 21 x 14,8 cm. Tractava temes del Collell amb poesies, acudits, refranys i anuncis classificats. En castellà. S'ha pogut consultar un únic exemplar que corresponia al 21 d'abril de 1955¹⁶⁰.

¹⁵⁹ L'any 1915 es va iniciar la construcció de la nova església al costat mateix de l'antic edifici. Les obres van acabar-se el 1949. El nou temple va ser consagrat pel bisbe Cartañá el 26 d'octubre de 1952.

¹⁶⁰ Per la seva originalitat, es pot consultar l'exemplar sencer en l'*Annex*.

OLOT

78. *El Iris* (1874-1875?). Tres cops a la setmana (dimarts, dijous i dissabtes) sota el lema de "Periódico católico-monárquico" i de "Dios, Patria Fueros". Va sortir per primera vegada el 26 de setembre de 1874. Són els mateixos responsables que els que van fundar el diari *El Norte* a Girona. Es llegeix en el primer número: "He aquí el iris de paz. Nuestro Rey, D. Calos VII, ha desembainado su espada no para esterminarte, sino para salvarte de la miseria, de la pérdida quizá de tu independencia, de la vergüenza que pesaría sobre ti si el mundo civilizado te juzgara por el triste papel que representan esos seudopolíticos, que mirados con indiferencia por el verdadero pueblo español, piden de rodillas a las potencias europeas su desinteresado apoyo, para ahogar el grito del verdadero pueblo, que trata de lanzarlos de un lugar que jamás deberían haber ocupado". Tenia una mida de 35,5 x 24 cm i quatre pàgines. L'últim número que guarda la Biblioteca Pública d'Olot és el del 16 de març de 1875. En castellà, amb algun article en català de forma excepcional. Impremta: pròpia

Capçalera del primer exemplar de trisetmanari *El Iris*, 26 setembre 1874

79. *El Rosal florido* (1885). Quinzenal. Publicació nascuda l'1 de març de 1885 definida tot primer com a "Revista religiosa, mística e instructiva que saldrà cada 15 días dedicada a nuestra especial protectora la Virgen del Tura con objeto exclusivo de dar honor y gloria a María, enaltecer las grandezas del Rosario y publicar sus maravillas". A principis de 1886 la redacció i administració passaria a Romanyà d'Empordà (nº 21).

80. *La Comarca leal* ¹⁶¹(1889-1894?). Setmanal, sortia els divendres. Tenia una mida de 38 x 27 i vuit pàgines. Definit com a "periódico católico-monárquico, eco de Vich, Berga y Olot". Es llegeix sota la capçalera: "Si se

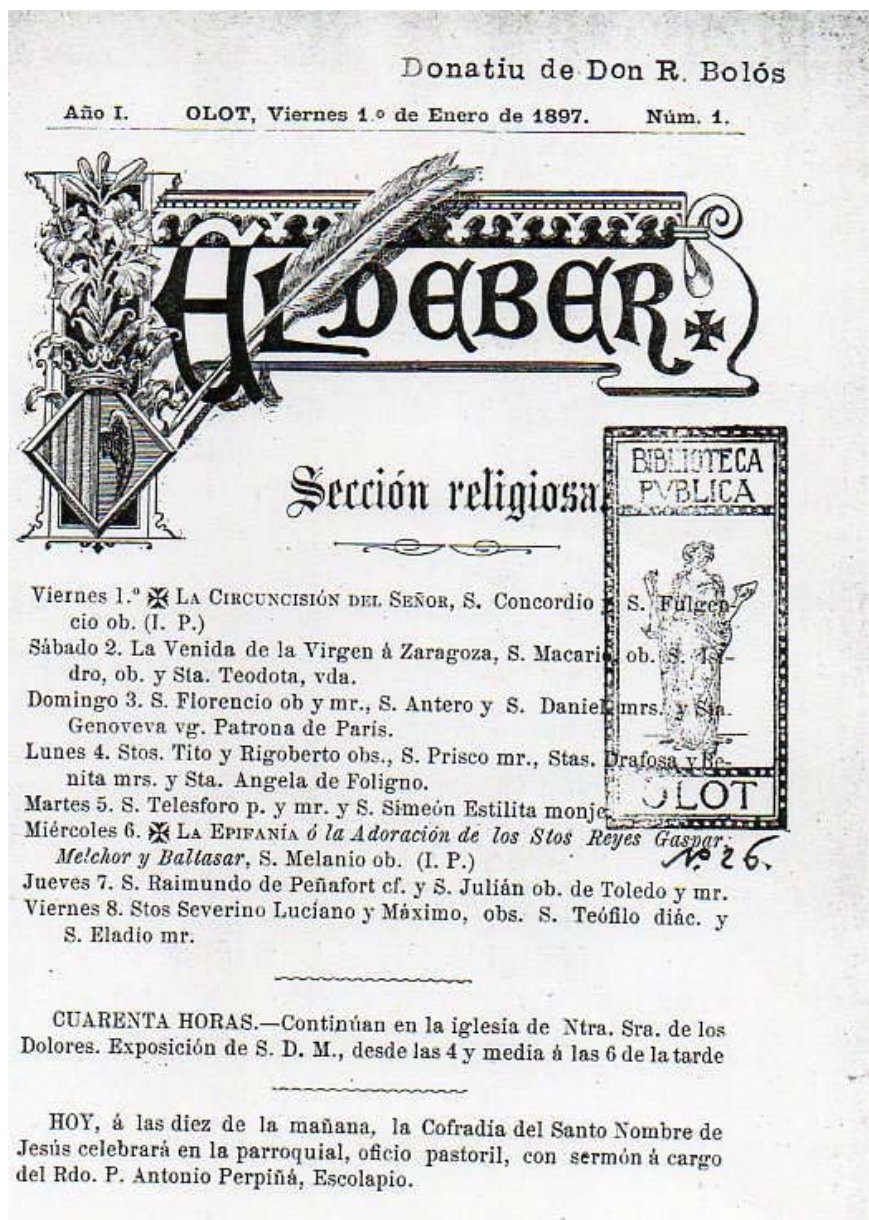
¹⁶¹ A l'*Annex* de la tesi es pot veure una portada d'aquesta publicació.

puede ser católico sin ser carlista, no se puede ser carlista sin ser católico". La publicació va néixer a Vic el 1889 i va tenir una delegació per primera vegada a Olot - a la secretaria del Círculo Tradicionalista- el 18 de novembre de 1892. Es llegeix en aquest exemplar que "La unión moral estrechísima de las tres poblaciones de Vich, Berga y Olot, tiene hondas raíces en la historia patria y sobretodo en los gloriosos fastos de nuestra unión religioso-política. Tan fervientes católicas son una como otra, tan unánime es en una como en otra el amor a las tradiciones cristianas de Cataluña, y lo mismo una que otra han dado claros testimonios de que cuando el rey levantaba la voz no vacilaban ni un momento en ofrecerles sus hijos a batallones y su sangre a torrentes". Com es comprova, la missió que es proposava el setmanari era la de transmetre el moviment carlista d'aquestes terres. També hi llegim el santoral, notícies religioses, mercats ... El darrer exemplar que es guarda a la Biblioteca Pública d'Olot és el del 22 de març de 1894. En castellà. Excepcionalment es pot llegir algun article en català. Impremta: Vicense (Vic).

81. *El Deber* (1897-1936). Setmanari. Va sortir l'1 de gener de 1897. A partir del 5 de setembre de 1908 passa a ser "Setmanari d'Acció Catòlica" i es publica només en català. Tenia un format de quartilla (22 x 16 cm) i setze pàgines.

En el primer número s'hi llegeix (Givanel, 1937, vol.2: 259): "Nuestro periódico es, ante todo, católico, apostólico, romano, y en calidad de tal, acatará humildemente las enseñanzas de la Iglesia". Publica notícies meteorològiques, extractes de les sessions de l'Ajuntament d'Olot, una secció agrícola i comercial, el moviment parroquial, el santoral, meteorologia, articles literaris, narracions de caràcter formatiu i poesies.

El 4 de gener de 1936 i en un intent un pèl "estrany" de catalanitzar el nom, passa a dir-se *El Dever*. Es va publicar fins el juliol d'aquell any. Bilingüe amb predomini del castellà. Impremta: Bonet.

Portada del primer exemplar del setmanari El Deber. 1 de gener de 1897

82. *La abeja* (1899-1902). Mensual. Va sortir l'abril de 1899 redactada "por una asociación de individuos amantes de la propagación de los conocimientos útiles". Dedicada tot primer a infants i classes obreres, a partir del gener de 1900 només a les classes obreres. El per què del nom de "La Abeja" queda clar en la portada del primer número: "Porque nuestro propósito es imitar a tan maravilloso animal en sus instintos, escogiendo del arsenal de las ciencias, los conocimientos útiles para la enseñanza nuestros lectores los niños obreros". Tenia una mida de 22 x 14 cm i 24 pàgines. Hi trobem senzills articles de botànica, agricultura, astronomia, preceptes higiènics i curatius¹⁶², remeis casolans, vides de sants i una petita crònica local. Tenia subscriptors

¹⁶² A l'Annex de la tesi hi ha un curiós anunci del *Bálsamo del Papa Inocencio III* aparegut en aquesta publicació.

arreu de l'Estat. L'últim número que es guarda a la Biblioteca Pública d'Olot és el d'agost de 1902, probablement el darrer que es va publicar. En castellà. Impremta: Bonet.

83. *Fulla Seràfica*¹⁶³ (1907-1913). A la capçalera s'hi llegia: "Publicació mensual de la V.O.T.¹⁶⁴ de S. Francesch". Va sortir el mes d'agost de 1907 amb un gruix de quatre pàgines i un format de 25 x 16 cm. El febrer de 1908 canvia el format a 22,5 x 14 cm i vuit pàgines. La redacció era al convent dels pares caputxins. A partir del número que corresponia als mesos d'abril-setembre de 1913 es va editar a Barcelona. Hi ha les activitats de l'orde de tot Catalunya, articles formatius ... Es va publicar fins el juny de 1922. Impremta: Bonet

84. *Fulla del Patronat* (1911-1927?). Trimestral. Bimestral a partir de 1924. Va sortir el maig de 1911. Es llegeix a la portada: "A la casta Regina dels nostres amors la sempre humil Verge Maria obrera y dolça Mare de la pobre obrera en penyora d'amor y gratitud dedica aquesta fulla el Patronat de la Immaculada i Sant Antoni". El format canviaria al llarg dels anys. Tot primer tenia quatre pàgines a 22 x 14 cm. L'octubre de 1913 en tindria dotze a 22 x 10 cm i el 1924, vuit a 25 x 17,5. S'hi llegeixen les activitats i notícies referents al Patronat i poesies. L'últim exemplar que es pot consultar a la Biblioteca Pública d'Olot és el de setembre de 1927. En català. Impremta: Bonet.

85. *Esclat* (1912). Mensual. Neix el gener de 1912 editada pels Congregants de les Escoles Pies d'Olot. Tenia setze pàgines i un format de 21 x 15 cm. La redacció era en el propi col·legi. Escriuen en el primer número: "Nostre Esclat ve, doncs, a mantenir viu el foc sant de l'entusiasme, a conservar les dolces amistats de nostres vers amichs, a despertar energies latents y a servir d'exercici de tots els nostres coneixements adquirits, completant nostre educació". Informa de les activitats de l'Escola Pia d'Olot. Es coneix la seva existència gràcies a l'exemplar del mes de febrer consultat en la Biblioteca Pública d'Olot. Segons Torrent i Tasis (1966, vol. 2: 184) només va sortir dues vegades. En català. Impremta: J. Torrelles (Barcelona).

86. *La tradició catalana* (1917-1936). Setmanal. El primer número va sortir el 7 de setembre de 1917. Va tenir 24 pàgines i un format de 22,5 x 15,5 cm. La ideologia queda clara en el seu primer número: "El nostre programa és el nostre títol. Això vol dir que, si a Déu plau, nosaltres serem portaveu del Regionalisme tradicional, d'un regionalisme essencialment cristià, consubstancial del nostre poble, monàrquic en sa gènesis i evolutiu sos procediments. Volem una Catalunya gran i pròspera; volem una Catalunya rica i plena; volem una Catalunya ben cristiana i ben catalana". Hi havia diferents seccions: religió, política, comentaris doctrinals, societat ... A partir del 18 de gener de l'any 1919 i fins el 23 de desembre de 1922 va incloure un suplement literari titulat *Litterae*. Va sortir fins el juliol de 1936 (Torrent i Tasis, 1966, vol. 2: 184). En català. Impremta: Ramon Bonet.

¹⁶³ A l'*Annex* es pot veure una portada d'aquesta publicació.

¹⁶⁴ Sigles de "Venerable Orde Tercera".

87. *Esplais Literaris* (1921-1932). No té periodicitat fixa. Fundada i redactada pel Pomell de Joventut. Va sortir el desembre de 1921, es tracta d'una publicació catòlico-literària. Amb dotze pàgines i cobertes de 22 x 16 cm (quartilla). Des del número 6, anava inclòs en el setmanari *El Deber*. Van sortir 114 números, l'últim del qual, correspon al maig de 1932 (Torrent i Tasis, 1966, vol.2: 186). En català. Impremta: Aubert i més tard a Bonet.

88. *El Carme* (1934-1936). Mensual. Veu la llum el juliol de 1934. Es definia com el "Portaveu del Terç Ordre i Confraries del Carme de Catalunya". Els responsables de l'edició eren els mateixos pares de la comunitat. Hi ha articles formatius, poesies, vides de sants i en especial escrits referents al Tercer Orde de la Mare de Déu del Carme. Es repartia a tot Catalunya. Tenia vuit pàgines i un format de 24,5 x 16,2 cm. L'últim exemplar fou el del juliol de 1936. En català. Impremta: Ramon Bonet.

89. *Vinea Carmeli* (1934-1942?). Bimestral. Portaveu de les Joventuts Escolars Carmelites del Comissariat de Catalunya. Surt el 9 d'agost de 1934 a tamany quartilla (22 x 16 cm) i setze pàgines. Hi trobem articles religiosos, aspectes relacionats amb el Carmel, poesies, notícies del comissariat i passatemps. El darrer exemplar que guarda l'arxiu dels pares carmelites d'Olot és el de maig de 1942. En català. Impremta: pròpia.

90. *Misión* (1955-1979). Nascuda el 2 d'octubre amb motiu de celebrar-se la Santa Missió de l'any 1955. L'arxiprest Antonio Butiñá escrivia a la portada que la publicació "va a ser el portavoz de la parroquia en estos días de la Santa Misión, el eco de cuantos actos se celebrarán, un órgano netamente parroquial, que transmita su vibración y sus consignas para estos días de gracia". Periodicitat setmanal amb una mida de 31 x 21 cm i vuit pàgines. El castellà era bàsicament la llengua més utilitzada. S'hi llegeixen articles doctrinals, poemes, contes, i per damunt de tot, les activitats de la missió. En el número 5, corresponent al 30 d'octubre de 1955, el director de la Santa Missió, el pare Vallcanera, animava a continuar la publicació un cop acabada la Missió. Els responsables de la revista ho van sol·licitar al Bisbe i la següent setmana, el 6 de novembre de 1955, la publicació ja passava a ser el Órgano de la Acció Catòlica local y comarcal. S'inseria una carta del bisbe Josep Cartaña en la que exposava que "atendidas las razones alegadas y considerando el provecho espiritual que puede obtenerse con la publicación de referencia, autorizamos que pueda seguir publicándose después de la Santa Misión, como suplemento de la Hoja Parroquial y órgano de la Acció Católica de Olot y su comarca [...]". Tot i les paraules del Bisbe, mai la revista va portar el lema de "suplemento de la Hoja Parroquial". Per regla general va tenir unes setze pàgines i va ser dirigida en els seus inicis pel periodista Carles de Bolós. Des del número 7 ja va portar informació de caire general que es combinava amb la de la parròquia.

El 9 d'octubre de 1965 passa a dir-se *Olot Misión*. El canvi obeeix a una disposició del Ministerio de Información y Turismo, perquè ja existia una revista amb aquest nom a l'Estat i de més antiguitat. L'any 1969 la direcció va anar a càrrec de Mn. Salvador Batalla que va oferir una publicació amb articles de l'Església de caire "progressistes". Cal tenir en compte que feia poc que s'havia clausurat el Concili Vaticà II. L'últim exemplar va ser el del 16

de febrer de 1979. La majoria de redactors van passar a *L'Olotí*, una nova publicació setmanal a càrrec l'editorial Premsa Olotina però que no tenia cap vinculació amb l'Església. Impremtes: Ramon Bonet, Olser.

91. *Colegio* (1959-1970). Mensual. "Boletín de las escuelas pias de Olot". Destinada als alumnes i simpatitzants del centre escolar. Fou fundada l'any 1959. Tenia una mida de quartilla (22 x 16 cm) i setze pàgines. S'hi llegeixen articles doctrinals destinats als joves, contes, acudits, passatemp i notícies referents a aquest centre escolar. Es va publicar fins el número 101 que correspon al febrer de 1970. En castellà. Impremta: Olser.

92. *Junts* (1982-) Anual. Revista del Patronat de la Fundació Privada Cor de Maria que engloba els col·legis Cor de Maria i Maria Reina. Més informació a publicacions actuals.

93. *Alimara* (1982-). Trimestral. Més informació a publicacions actuals.

94. *Lliberada Ferrarons* (1986-). Anual. Butlletí informatiu sobre la causa de beatificació. Més informació a publicacions actuals.

95. *Els Àpits* (1987-). Semestral. Revista de l'Escola Pia d'Olot. Més informació a publicacions actuals.

96. *El Carme* (1991-1992). Des del novembre de 1991 fins l'abril de 1992 surt una altra publicació amb el títol d'*El Carme* editada per l'Església del Carme dels pares Carmelites d'Olot, i que venia a ser una mena de full parroquial local. Només es van editar quatre números.

97. *Família Carmelitana* (1993-2002). Setmanal. Butlletí del Tercer Orde i Confraria de l'escapulari. Surt el 14 de novembre de 1993 a quatre pàgines i en un format de 21 x 15 cm. Hi llegim l'evangeli, les activitats de l'entitat, resum de les reunions. L'últim número és el del 14 de juliol de 2002.

98. *El Carme* (2002-) Mensual. Torna de nou una altra publicació carmelitana amb aquest nom nascuda el desembre de 2002. Té quatre pàgines a un tamany de 21 x 14,8 cm (semi quartilla)¹⁶⁵. Més informació a publicacions actuals.

99. *Càritas Garrotxa* (2002-). Anual. Butlletí informatiu de Càritas Garrotxa d'Olot. Es tracta de la memòria de l'entitat. Més informació a premsa actual.

100. *La Veu de l'avi* (2004-). Trimestral. Revista de la Residència Santa Maria del Tura redactada pels propis interns. Més informació a publicacions actuals.

¹⁶⁵ El tamany d'una quartilla és el de 22 x 16 cm, que és la meitat d'un foli (32 x 22 cm), però des de que s'ha popularitzat el DIN A4 (29,7 x 21 cm) molts utilitzen la mida de 21 x 14,8, que tot i no ser exactament una quartilla, l'anomenen així. Per ser fidedignes a les mides, tot i la popularització, quan em refereixi a aquest tamany (21 x 14,8 cm) l'anomenaré semi quartilla. Les normes de les mides del paper de format DIN les ha estandarditzat el Deutsches Institut für Normung (DIN) que té el web <http://www.din.de>. El seu contingut és equivalent al de l'International Organization for Standardization (ISO) amb el web <http://www.iso.org>

101. *L'Alt Fluvià* (2006-). Quadrimestral. Butlletí adreçat als voluntaris de Càritas Garrotxa d'Olot. Més informació a publicacions actuals.

SANT JOAN LES FONTS

102. *L'Estalvi* (1917-1919). Mensual. Nascuda el febrer de 1917 com a "Portaveu de la Caixa d'Estalvis del Col·legi de Sant Lluís Gonzaga". Setze pàgines i cobertes amb format 22,5 x 16 cm. Es tractava d'una revista literària defensora entusiasta "de tot quant en nostre benvolgut poble sia instrucció, educació religiosa i cívica, cultura, art, agricultura, indústria, etc.". Era dirigida per Francesc Caulà i Carles de Bolós. L'últim número va sortir publicat el desembre de 1919 (Torrent i Tasis, 1966. Vol.2: 190). Impremta: Aubert (Olot).

SANTA PAU

103. *Butlletí del Sindicat Agrícola de Santa Pau* (1920). Sabem per Givanel (1937, vol.2: 430) que no tenia una periodicitat fixa. S'imprimia en una petita impremta de la rectoria de la parròquia d'aquesta població. N'era el director Mn. Josep Maria Nogué. Van sortir cinc números. A part de notícies i fets agrícoles, insertava treballs literaris. En català.

EL GIRONÈS

CASSÀ DE LA SELVA

104. *Luz y Vida* (1944-1989). Mensual. Editada per la Junta Parroquial d'Acció Catòlica com a "revista cassanense". Tenia una mida de 31 x 22 cm i un nombre de pàgines indeterminat (entre 16 i 36). En els seus inicis els articles són bàsicament en castellà. El juliol de 1981, que correspon al número 362 es catalanitza el nom i passa a dir-se *Llumiguia*. És una revista generalista local, amb els temes que afecten al poble i articles dedicats a temes parroquials. L'exemplar corresponent al desembre de 1989 va ser el primer sota la responsabilitat de l'Editora Cassanenca. Es trencava així, el lligam que fins aleshores havia tingut amb la parròquia, i passava a mans privades. Impremtes: Vilallonga i Duch (Cassà de la Selva).

105. *Anuari la Salle* (1998-). Anual. Revista del col·legi la Salle de Cassà. Més informació a publicacions actuals.

GIRONA

106. *Annualis Ordo* (1760-1971). Publicació anual coneguda com "la gallofa" usada bàsicament pels capellans. Es tracta d'una mena de guia que informa de les onomàstiques del dia i de les lectures que es llegeixen a les celebracions litúrgiques. També sobre els textos que s'han de recitar a la Litúrgia de les Hores¹⁶⁶. Tenia una extensió de 16 x 10 cm i unes 70 pàgines. Des de l'any 1909 inclou la *Estadística del clero del Obispado de Gerona*¹⁶⁷ que indexa les parròquies amb la xifra dels habitants, el nom del rector, la seva edat i l'any de nomenament. També hi ha els càrrecs de les corresponents delegacions i òrgans de govern del Bisbat de Girona. Aquesta estadística era editada en castellà, mentre que *l'Annualis Ordo* va continuar editant-se en llatí. L'any 1972 passarà a anomenar-se *Calendari Litúrgic* (nº 186). El Bisbat de Girona era l'entitat propagadora d'aquesta publicació. El Bisbe l'aprovava i la promulgava a la primera plana.

107. *Diario de Gerona* (1854). El cita Enric Claudi Girbal (1894: 22) a «El Periodismo en Gerona». El defineix com a polític i religiós de quatre pàgines i de tamany "folio mayor" però no en dóna més dades "pues sólo tenemos un número a la vista".

108. *Boletín Eclesiástico del Obispado de Gerona* (1856-). Mensual. Veure publicacions actuals.

109. *La Liga Religiosa* (1864). Sabem de la seva existència gràcies a Joaquim Pla Cargol (1944: 330) que n'esmenta simplement el títol.

¹⁶⁶ Pregària principalment dels monjos i sacerdots; tot i que també és utilitzada per laics.

¹⁶⁷ Aquesta estadística també s'adjuntava en el Butlletí Oficial del Bisbat a finals o principis d'any.

110. *El Norte* (1868-1936). Diari carlí que va passar per diferents etapes. En la primera era definit com a "Periódico católico-monárquico". En formà part de la redacció i fins i tot de la direcció durant un temps en els seus inicis, el pare Joan Planas, fundador també del *Butlletí Eclesiàstic de Girona* (Costa, 1986: 96). Representant del partit catòlic- monàrquic a Girona. Informació nacional i local, retalls de premsa i articles en favor del carlisme. L'1 de desembre de 1896 tornaria a sortir com a "Periódico Tradicionalista". El 1903 seria substituït per *El Tradicionalista*, fins el 1910. A partir d'aleshores, tornaria de nou *El Norte de Gerona* fins el 18 de juliol de 1936, aquesta vegada amb el lema de "Diario católico-monárquico". Durant aquesta última etapa hi col·laboraven el canonge Dou, Mn. Burgas i Mn. Llauro, considerats com a "capellans de molta categoria" (Bonmatí, 1974: 4). Un altre sacerdot que hi escrivia era Mn. Freixes "capellà decidit i bulliciós" (Idem). En aquest darrera etapa tenia una tirada de 800 exemplars i fou incautat el 1936 pel Comitè Antifeixista de Girona passant-se a anomenar *Combat*. Va canviar diverses vegades de format. Al principi era de 55 x 39 cm. Bilingüe. Impremtes: Cumané, Mundet, Llibreria del Carme; totes de Girona.

Capçalera del diari El Norte de l'1 de setembre de 1870

111. *El Restaurador* (1869). Diari. Tenia el lema de "Periódico religioso monárquico". Surt el 12 d'octubre de 1869 i es deixa de publicar al cap de dotze dies, el 24 d'octubre. Sembla que va substituir *El Norte* quan aquest, no es va editar. Tenia quatre pàgines. Sabem de la seva existència gràcies a Costa (1986: 97). En castellà. Impremta: Carreras.

112. *El Rayo* (1871-1872?). Bisetmanal. Es definia com a "Periódico carlista, dedicado a la clase obrera". Tenia també el subtítol de "Dios, Patria y Rey". Format de 43 x 31,5 cm i quatre pàgines. Sortia els dijous i els diumenges. Veié la llum el 28 de maig de 1871 (Costa, 1986: 101). L'últim exemplar que s'ha pogut consultar a la Biblioteca Pública de Girona és el del 21 d'abril de 1872. Portava editorials que exaltaven el carlisme, crònica local i notícies generals. En castellà. Impremta: Manuel Llach.

113. *El Clamor de Gerona* (1877). Setmanal. Sortia els diumenges sota el lema de "Semanao de intereses morales y materiales de la provincia". El primer exemplar és del 15 d'abril de 1877. S'hi llegeix: "Venimos a favorecer los intereses morales y materiales de nuestro país, no a forjar rayos de candente política. Nuestro constante propósito y principal deseo es agrupar en torno nuestro a todos los que aman verdaderamente las glorias de nuestro país, y anhelan el mayor bien para la sociedad y la familia, hoy que tanto va menguando desgraciadamente el santo amor al hogar". Volen deixar clar que "Venimos destituidos de todo apoyo: detrás de nosotros no hay hombre, ni partidos solamente confiamos en Dios, que ilumine nuestras inteligencias para acertar en lo que nos proponemos [...]".

A part de notícies i comentaris religiosos, contenia informacions agrícoles, una secció mercantil i notícies locals i generals. Tenia vuit pàgines i un format de 31 x 20 cm. Va durar només tres mesos. El darrer exemplar és el del 15 de juliol de 1877. En castellà. Impremta: Pere Vert i Simó Pujol.

114. *Calendari Català* (1879-1922?). Anual. S'hi podia llegir a la capçalera que anava "dedicat especialment al respectable clero parroquial de est bisbat". Tenia un format de 21 x 15,4 cm. Hi trobem la relació dels sants més importants de cada dia, a l'estil de la popular publicació del *Calendari del Pagès*. El darrer exemplar que es pot consultar a la biblioteca del Seminari és el del 1922. Tenia llicència eclesiàstica. En català. Impremta: Tomàs Carreras.

115. *La Vetllada* (1881). Tenia el subtítol de "Setmanari Popular". Va néixer l'1 de gener de 1881 i van sortir 49 números, o sigui, fins el 3 de desembre d'aquell mateix any. Tenia vuit pàgines a 31 x 21 cm. Publicació que difonia articles doctrinals, poesia cristiana, crònica religiosa, preus de mercat i crítica sovint a altres periòdics d'ideologia diferent. Es proposaven fer un periòdic popular, com escrivien en l'editorial del seu primer exemplar, que servís per moralitzar: "La indiferencia relligiosa, l'asceptisime, la burla de tot sentiment generós, l'amor exclusiu a la vida sensual; veus aquí lo que ha vingut a substituir en nostra societat a aquella antiga grandesa de carácter, a aquella honrada paraula que tant se va perdent y que tothom deplora, la pietat y la fe". S'hi pot llegir en un altre dels seus números: "la religió és la senyera que ha guiat als catalans en totas sas lluytas [...] Catalunya no pot ser anti-catòlica mentres guarden los catalans en són pit una guspira d'aquella fe que feu gran el nostre poble". Per a Costa (1986:114) aquest setmanari religiós constata l'existència d'un corrent de pensament catòlic moderat catalanista a la ciutat de Girona. En català. Impremta: Pacià Torres (els dos primers números) i Manuel Llach (la resta).

116. *Lo Rossinyol* (1885-1888). Setmanari "satirich tradicionalista". Va sortir el 7 de març de 1885 fins el gener de 1888 (Costa, 1987: 120). Tenia quatre pàgines i una mida de 43,5 x 31,5 cm. Defensor del carlisme. En l'editorial del primer número escriuen: "lo Rossinyol és catòlich intransigent, sens distingos. [...] Es acérrim enemich de tota aquesta genteta que's diuen catòlichs y fan maridatje ab lliberals. [...] Es monárquich tradicional o be tradicionalista, porque la política tradicionalista es l'única agrupació política catòlica. [...]". S'hi publiquen articles relacionats amb la fe catòlica, notícies locals i

nacionals, així com d'economia. Segons Costa, darrera dels articles de que venien firmats amb pseudònim, s'hi podien ocultar personatges com el canonge i fundador Mn. Joaquim Masmitjà i el catedràtic de filosofia del Seminari de Girona Pere Reig, una de les figures importants del carlisme gironí. Es conserva un exemplar a l'Arxiu del Seminari diocesà de Girona. En català. Impremta: Llach.

117. *Boletín del Apostolado de la Oración de Gerona*¹⁶⁸ (1887-1906). Va sortir el primer exemplar el 15 de febrer de 1887. Fan saber a l'editorial: "Saldrá a la luz cada tres meses con objeto de publicar las listas de los Sres suscritores que contribuyan a la edificación del Templo expiatorio diocesano y escuelas que se rigen en esta ciudad en honor del Sagrado Corazón de Jesús, y dar cuenta al propio tiempo del estado progresivo de las obras, de las limosnas que se van recaudando y de su inversión". Tenia vuit pàgines (després va passar a dotze aproximadament) i una mida de 23 x 15 cm. A part del llistat d'ingressos i despeses, s'hi troben també articles de formació. El temple del Sagrat Cor es va inaugurar el 14 de juny de 1901 i el butlletí es va publicar fins el 1906 per extingir el dèficit del cost de l'obra. En castellà. Impremtes: Llach, Vert i Carreras. L'any 1953 sortirà una altra publicació de l'Apostolat de l'Oració titulada *Diócesis de Gerona para el Corazón de Jesús*.

118. *El Integrista* (1888-1890?). Setmanari. Quatre pàgines amb format de 42,5 x 32 cm. Va sortir el 8 de gener de 1888. La Biblioteca Pública de Girona guarda fins el 25 de desembre de 1890. Va sortir quan va desaparèixer *Lo Rossinyol*. Té el mateix ideari que aquest últim. Ho podem constatar en un dels seus exemplars: "Consagrado a la defensa de los intereses religiosos, a la propaganda católica y al sostén de los principios de la gran comunión tradicionalista". Compta amb una gran secció de religió. Hi ha poca informació i sobresurten els editorials i articles d'opinió. Segons Costa (1987: 125) va ser un clar exponent del sector més dretà de Girona. En castellà. Impremta: Llach (Girona) i Simó Pujol (la Bisbal).

119. *El Baluarte* (1893-1896?). Sortia tres cops a la setmana: dimecres, divendres i diumenges. Va néixer el 6 de gener de 1893. Definit com a "periódico tradicionalista" fins el 5 de maig, data que el lema passa a ser "periódico carlista". L'abril de 1894 tornaria a l'antic subtítol. Fou un altre exponent dels periòdics carlins de la ciutat de Girona. Al principi tenia quatre pàgines, però a partir d'abril de 1894 va passar a setze. El format també va canviar. Tot primer era de 48 x 34 cm i més tard de 24 x 15 cm. En va ser director l'exseminarista Baldomer Trullàs. Aquest, es va convertir en un dels periodistes més ben pagats de l'època, cobrant un sou de 100 ptes al mes (Costa, 1986: 131). Publicava moltes notícies locals, també de nacionals i d'internacionals. No hi mancaven els aspectes relacionats amb el carlisme. L'últim número que guarda la Biblioteca Pública de Girona és el 602 que correspon al 6 de novembre de 1896. Tornaria al 1903 de forma setmanal (Viñas, 2002:130). No s'han obtingut més dades d'aquesta segona etapa. En castellà.

¹⁶⁸ A l'*Annex* de la tesi es pot veure una portada d'aquesta publicació.

120. *Setmanari Catòlich* (1895). Nascut el 6 d'abril, tenia un format de 28,2 x 18,8 cm. A les seves vuit pàgines s'hi troben treballs de literatura, sociologia, política, religió, poesies ... Es va publicar com a mínim fins el 31 d'agost del mateix 1895 (Givanel, 1937, vol.2: 86). En català. Impremta: Pacia Torres

121. *Gerunda* (1901?). Quinzenal. Nasqué el 16 de febrer. El darrer exemplar que guarda la Biblioteca Pública de Girona és el de l'1 de juny del mateix 1901. Tenia setze pàgines en format de 27 x 18 cm. Quedava clar que era una publicació catalanista, literària, cultural, científica i catòlica quan des de les seves pàgines s'hi podia llegir que farien "propaganda del ver ideal català en el ample camp de las arts, ciencias y literatura [...] no podem admetre en las ciencias, arts ni literatura res absolutament que en lo més mínim desdigni o s'allunyi de la moral que deriva dels inmutables principis de la doctrina catòlica" (Givanel, 1937, vol.2: 89). L'escriptor Miquel de Palol hi havia publicat algun treball. Bilingüe. Impremta: Llach (Girona)

122. *La Bandera Blanca* (1901). Sortia tres cops a la setmana. Nova publicació carlina dirigida per Baldomer Trullàs que havia estat director d'*El Baluarte*. Tenia com a subtítol: "Altar-Trono-Fueros. Periódico tradicionalista de avisos y noticias". El primer número és del 27 d'octubre i sembla que no va tenir una excessiva durada. El format era de 48 x 33 cm i tenia quatre pàgines. El dia de la seva aparició ja deixava clar els seus principis: "El reinado social de Jesucristo, la restauración de la gloriosa monarquía tradicional española, cuyo legítimo representante es Don Carlos de Borbón y el restablecimiento de los fueros y libertades regionales y en particular de los catalanes, con las modificaciones que aconsejen las necesidades de los tiempos modernos". Publicava molta informació general. El darrer exemplar que guarda la Biblioteca Pública de Girona és el 17 que correspon al 5 de desembre de 1901. En castellà. Impremta: Llach.

123. *El Tradicionalista* (1903-1910). Es definia com a "Setmanari Catòlich autoritzat per lo Senyor Jefe Regional de Catalunya. Deu. Patria. Rey". La periodicitat però va anar canviant, passant a editar-se dos i tres cops a la setmana i finalment de forma diària. Tenia quatre pàgines i un format de 37,8 x 28. Sabem per Givanel (1937, vol. 2:90) que va sortir amb motiu d'unes eleccions per a diputats a Corts i que defensava la candidatura del polític Tomàs Boada i Borrell. Va durar fins l'any 1910 en que es convertí de nou amb *El Norte*. En un article manifesten: "Los nostros esforsos seràn un gra mes de sorra per a la reedificació de la Espanya Tradicionalista". El català va ser l'idioma utilitzat els primers anys, però de mica en mica, i sobretot cap al final de la seva existència, va deixar pas al castellà. Publica informacions de l'actualitat, primant les de l'àmbit carlí. Impremtes: Llach i Franquet.

124. *Ayres Gironenchs* (1905-1908?). Mensual. Sabem per Givanel (1937, vol.2: 92) que va començar a sortir el 27 d'agost de 1905. Modesta publicació velografiada manuscrita que es definia a la portada com a "mensual, catòlica i catalana de literatura, ciències y arts". N'eren els responsables els alumnes del Seminari diocesà i capellans de la diòcesi. Tenia una mida de quartilla de

22 x 16 cm i 24 pàgines. Hi trobem articles sobre tradicions catalanes, poesies, narracions, experiències dels seminaristes, senzills articles científics ... L'últim exemplar que es va poder consultar a l'Arxiu Municipal de Girona és el del mes de febrer de 1908. En català.

125. *La Regeneración* (1906-1912?). Neix com a quinzenal el 1906 i passa a setmanal el gener de 1907. Pertanyia a l'Acció Catòlica. Tenia setze pàgines amb un format de 24,5 x 17 i després de 21 x 16 cm amb vint pàgines. Publica bàsicament articles doctrinals i relacionats amb la religió. Els darrers anys ofereix més notícies locals i textos en català. Inclou també una secció literària. El darrer exemplar que es conserva a la Biblioteca Pública de Girona és el 335 que correspon al 21 de desembre de 1912. En castellà. Impremtes: Franquet i Dalmau Carles (Girona).

126. *La Pagesia Cristiana* (1906-1907?). Mensual. El número 2 (que és el que s'ha pogut veure com a primer exemplar guardat a la Biblioteca Pública de Girona) correspon al setembre de 1906, s'entén per tant, que el primer hauria sortit pel mes d'agost o pel juliol. Ofereix informacions que fan referència a l'agricultura en general però des d'una òptica cristiana. Així, en un article sobre l'ús dels adobs, llegim que "el pagès que cuida bé 'l bestia y las sevas terras y procura bons pilots de fem, ben apretats, grassos y ben conservats, be mereix el pa que menja, y si porta una vida ajustada y cristiana, com Deu mana, no faltarà al seu cor el goig, pau, sossego, consol en las suas ansias, prosperitat, ditxa y benestar". La correspondència i direcció era a la llibreria Franquet. Va sortir amb quatre pàgines i un format de 33,5 x 24 cm.

El gener de 1907 es converteix en suplement del setmanari *La Regeneración*. Canvia de format i passa a 24 x 16 i vuit pàgines. Es pot comprar també per separat. "Als qui estiguin abonats a ab dós publicacions, nostra combinació 'ls ofereix la oportunitat de practicar una excelent obra de regeneració social, posant l'exemplar sobrant de La Pagesia Cristiana a manera de regalo a les mans d'un parent, amich o altra persona a qui pugui interesar".

En el darrer exemplar que es guarda a la Biblioteca Pública de Girona, corresponent al 31 d'agost de 1907, escriuen: "La religió, la pàtria, això es lo permanent, fent agricultura fem patria, y fent agricultura cristiana fem patria y religió". En català. Impremta: Franquet.

127. *La Cruz* (1908-1910). Quinzenal. Coneixem la seva existència gràcies a Joan Baptista Torroella (*Nostres Lletres*, 2 octubre 1919: 2) Tot primer escrita en castellà i després, l'abril de 1910, en català convertint-se en *La Creu*. Es tractava d'una fulla velografiada de "propaganda catòlica".

128. *Esperança* (1908). Les úniques dades que tenim d'aquesta publicació és gràcies a Torroella (*Nostres lletres*, 18 desembre 1919: 4) que al final del seu treball l'esmenta com un "periòdic mensual catòlic català d'arts, ciències i lletres". Explica que "estava tirat en velògraf, contenia dibuixos, i segons el primer nombre, que tenim a la vista, eixí en el mes de gener". No es coneixen més dades. En català.

129. *L'Acció* (1909). Torroella (*Nostres Lletres*, 2 octubre 1919: 2) la defineix com una "Revista catòlica-nacionalista. Amb il·lustracions a la ploma». No en dona més informació. En català.

130. *La Defensa* (1910-1911). Amb el subtítol de "Semanario Radical, católico, ilustrado", surt el 10 de juny de 1910 i deixa d'editar-se el 24 de desembre de 1911 (Costa, 1987: 171). Tot primer en un format de 24 x 17 cm i després de 28,5 x 19,5 cm. L'extensió era de setze pàgines. Declara que "defenderá en todo momento la política de Dios, que en nuestra patria nadie ignora que es la de la España Antiliberal". El director i propietari és Joaquim Font i Fargas que el novembre de 1911 és candidat a les eleccions municipals de Girona per una coalició creada pel Comitè Tradicionalista. L'idioma habitual és el castellà tot i que publiquen algun text en català. Impremta: Dalmau Carles.

131. *El Criteri* (1910-1911?). Quinzenal. Portaveu juvenil d'Acció Catòlica. Va veure la llum el 30 d'agost de 1910, tenia quatre pàgines i format de 29,5 x 22, 5 cm. Publicava temes referents a la religió catòlica, amb una secció literària i una altra també de notícies. El darrer exemplar que guarda la Biblioteca Pública de Girona és el del 25 d'abril de 1911. Majoritàriament escrita en català, tot i que s'hi pot veure algun text en castellà. Impremta: Dalmau Carles i més tard Simó.

132. *Germanor* (1912). Torroella (*Nostres Lletres*, 2 octubre 1919:2) la defineix com a setmanari catòlic, humorístic i de notícies. Va sortir el 30 de juny de 1912. Hi havia caricatures i dibuixos. En català.

133. *La Veu de Girona* (1916-1917?). Setmanal. Aparegué el 16 de novembre de 1916. Tenia vuit pàgines amb format 32 x 22 cm. Es declara catòlica i catalana d'aquesta manera: "Som ben catòlics, sense cap mena de distinció ... som catalans, ben catalans ... Fem una Catalunya creienta; femla després rica i sàbia per a què del conjunt armònic de les altres regions que integren l'Espanya poguem fer un Estat ple d'ideals i de riqueses". L'últim exemplar que es conserva a la Biblioteca Pública de Girona és del 15 d'abril de 1917. Es dedica sovint a criticar les altres publicacions gironines de l'època, com *El Gironès*, *Diario de Gerona* i *El Norte*. Té apartats d'informació religiosa, científica, econòmica i literària. Impremta: La Editorial Gerundense.

134. *Labor* (1917-1919?). Quinzenal. Portaveu de la Congregació Mariana del Seminari de Girona. Tenia vuit pàgines a 32 x 22 cm i setze pàgines. Inseria articles científics, teològics, i culturals redactats pels propis seminaristes a partir de l'ensenyament rebut en el Seminari i també poesies. Va sortir el 24 de juny de 1917 i es van publicar exemplars com a mínim fins l'octubre de 1919 (Givanel, 1937, vol.2: 103). Bilingüe. Impremta: La Editorial Gerundense i Masó.

135. *L'Escon* (1917). Quinzenal. Veu la llum l'11 de març com a "Periòdic de Cultura i Art", tenia quatre pàgines a 17,5 x 12,2 cm (Givanel, 1937, vol.2: 102). Revista literària catòlica. En català. Impremta: La Editorial Gerundense.

Torroella (*Nostres lletres*, 4 setembre, 1919:4) afirma que es van editar dos o tres números més a la impremta Llach. No es coneixen més dades.

136. *Fulla Dominical de la Diòcesi de Girona* (1919-1924). No editada pel Bisbat de Girona. Veure capítol dedicat al *Full Parroquial* a publicacions actuals.

137. *Nostra Joventut* (1919-?). Suplement mensual del setmanari *El Gironès*¹⁶⁹, revista òrgan de la Joventut Catòlica Regionalista. Citat per Torroella (*Nostres lletres*, 2 octubre 1919: 2). El primer número correspon al 22 de maig de 1919. No s'ha pogut aconseguir més informació. En català. Impremta: Masó.

138. *Gerunda* (1920-1934). Tot primer mensual i després setmanal. Publicació dedicada a la docència des de l'òptica catòlica. Tenia dotze pàgines i cobertes de format 25 x 17,5 cm. Publica informacions referents als mestres i sobre psicologia, història, pedagogia, matemàtiques, química, gramàtica, ciències naturals... El juny de 1932 deixa de publicar-se fins l'1 de març de 1934 que torna a sortir però mantenint-se uns dos mesos (Costa 1987: 194). Al llarg dels anys, el format i el nombre de pàgines, així com les impremtes van anar canviant. Escrita bàsicament en castellà amb alguns articles en català. Impremtes: La Editorial Gerundense, La Económica i Salomó Marquès.

139. *Butlletí de la Federació Sindical Agrària* (1920-1925). Tenia vuit pàgines i un format de 24,8 x 17,3 cm. Publicació destinada a la promoció de les notícies i activitats dels sindicats agrícoles en general i especialment dels catòlics. Es publicaven articles d'altres butlletins semblants. Va sortir com a mínim fins el juliol de 1925 (Torrent i Tasis, 1966: 207). En català. Impremta: Joan Jovés (la Bisbal).

140. *Mensajerito de Maria Auxiliadora* (1923-1968?). Butlletí mensual de la congregació salesiana de Girona. Tenia quatre pàgines i un format de 24 x 16,5 cm. Publica les activitats que es porten a terme en el temple salesià de Maria Auxiliadora del barri del Pont Major de Girona, les gràcies rebudes, poesies i articles de formació. L'últim número que guarda la Biblioteca Pública de Girona és el del juny de 1968. En castellà.

141. *El Eco de Gerona* (1923-1928). Setmanari d'Acció Catòlica. El primer número és del 6 de gener de 1923. El darrer exemplar consultat a la Biblioteca Pública de Girona és el del 26 de maig de 1928. Va ser l'últim, ja que coincideix amb la mort, un mes abans, de Joaquim Llach, el principal impulsor del diari, president de la Junta Provincial Tradicionalista de Girona (Costa, 1987: 196). Sortia els dissabtes i tenia un gruix de quatre pàgines en un format de 44 x 32 cm. Publicava articles doctrinals i treballs literaris. També dona importància a la informació general i a allò que depara l'actualitat carlina. No hi falta un apartat d'esports. Hi escriuen capellans:

¹⁶⁹ *El Gironès* -antigament *Lo Geronès*- va sortir el 7 d'abril de 1894 com a portaveu del Centre Catalanista de Girona i Comarca. Estava adherit a la Unió Catalanista i després a la Lliga Regionalista de Girona. Es va publicar fins el febrer de 1923.

Mn. Ramon Pericot (director), Mn. Manuel Grivé i Mn. Lluís G. Constans d'entre altres. Tot i que predomina el castellà s'insereix algun article en català. Impremtes: Premsa, La Económica i Franquet.

142. *Fulla Parroquial del Bisbat de Girona* (1924-). Setmanal i en català. Deixarà d'editar-se a l'inici de la Guerra Civil i tornarà en castellà el 1939, un cop acabada. Editada pel Bisbat de Girona. Veure capítol dedicat al *Full Parroquial* a publicacions actuals.

143. *Boletín Mensual de la Juventud Tradicionalista de Gerona* (1927-1928). Van sortir dos exemplars, el del desembre de 1927 i el del gener de 1928 (Costa, 1987: 201). Tenia dotze pàgines i un format de 21,5 x 15, 5 cm. Carlistes. Inclou articles doctrinals, poesies, informacions polítiques ... Bilingüe. Impremta: La Editorial Gerundense.

144. *Eucarísticum* (1927-1936). Mensual i trimestral (a partir del juliol de 1933). Òrgan d'expressió del Centre Eucarístic Diocesà. Articles doctrinals i notícies sobre aquesta entitat. Tenia quatre pàgines i un format de 24 x 15,5 cm. Es va editar fins abans de la Guerra Civil. La Biblioteca Pública de Girona guarda fins l'1 de juny de 1936, segurament l'últim. Bilingüe. Impremta: Masó.

145. *La Ciudad* (1929-1931). Setmanal i més tard bisetmanal. Surt per primer cop el 6 de juliol de 1929 i desapareix l'11 d'abril de 1931. Tenia quatre pàgines i un format de 40 x 20,5 cm primer, i després de 44 x 21,5 cm. Tenia una ideologia cristiana i monàrquica (Costa, 1987: 202). Incloïa extensa informació local. Redactat en castellà. Impremta: Jordi i més tard, Salomó Marquès.

146. *La Salle* (1931-1932?). Mensual. Portaveu de l'Associació d'Antics Alumnes i del Col·legi dels Germans de les Escoles Cristianes (la Salle). Tenia una mida de 24 x 17 cm. Hi trobem narracions, cròniques dels actes de l'Associació, notícies que envolten a l'escola i fins i tot divulgacions científiques. Se'n té coneixença gràcies al número cinc que es guarda a la Biblioteca Pública de Girona i que correspon al febrer de 1932. En català, tot i haver algun escrit esporàdic en castellà. Impremta: Editorial Gerundense.

147. *L'Amic del Poble* (1932-1933?). Quinzenal. Editada a la ciutat de Girona des del 6 de febrer de 1932. Conserva el títol de la publicació que va néixer l'octubre de l'any anterior a Salt promoguda per la Congregació Mariana de Salt (nº. 249), fins i tot, en guarda la numeració, però no té relació amb l'esmentada entitat. Periòdic d'inspiració cristiana adreçada als obrers però sense una ideologia d'esquerres. Llegim a la portada de l'exemplar del 9 de juliol de 1932: "Som un estol de treballadors de totes classes que estem cansats de la farsa que estan representant tots aquests falsos redemptors de l'estament obrer que com a remei dels mals presents solament saben predicar-li la destrucció de tot l'existent, l'odi a Déu i a la religió [...]. No ens mena més que un desig: la pau social dins l'ordre social cristià: lluitarem per la implantació de les doctrines socials de l'Església que són les úniques que poden satisfer la justícia social, donant a l'obrer no un simple augment de

jornal, sinó el seu ple benestar dins la família i la felicitat d'una vida sense més inquietuds que aquelles que fortifiquen i asserenen l'esperit". S'hi trobaven consignes com aquestes: "Obrer, pensa que si vols el comunisme t'entregues com esclau de l'Estat" (9 agost 1932: 5)¹⁷⁰.

Tenia vuit pàgines i un format de 34 x 24 cm. L'últim exemplar que guarda la Biblioteca Pública de Girona és el del 24 de febrer de 1933. En català. Impremta: Editorial Gerundense, Salomó Marqués (des del 23 de juliol de 1932).

148. *Llum i Vida* (1932-1934). Quinzenal. Fou una publicació considerada "d'estiu", ja que sortia entre la primera quinzena de juny i la primera quinzena del mes d'octubre. Adreçada principalment als seminaristes i a la Congregació Mariana del Seminari. El primer número és de la primera quinzena de juny. Tenia mida i forma de "diari": 35 x 25 cm. Hi havia articles de capellans i d'alumnes sobre art, història, poesia, articles doctrinals. Hi tenia una presència activa Mn. Carles de Bolós. Molta publicitat. S'hi llegeix en el número 2: "Llum i Vida és ja la realitat més sorollosa, car compta amb la simpatia de tota la diòcesi". El número de pàgines era força variable, entre sis i deu. La primera quinzena de juliol de 1934 canvia de disseny i passa a 32 x 22 cm i a tenir vuit pàgines. En el darrer exemplar, que correspon a la segona quinzena de setembre de 1934 ja s'hi veuen els problemes econòmics: "Agrairíem als nostres amics qualsevol almoïna que vulguin adreçar-nos per a sufragar les múltiples despeses que *Llum i Vida* ha tingut aquest any". En català, tot i que alguna vegada s'hi havia publicat alguna cosa en castellà. Impremtes: tot primer Editorial Gerundense, després, amb el canvi de disseny, Joan Vila (Figueres).

149. *Butlletí del Centre Cultural* (1933-1936?). Mensual. Tenia dotze pàgines i un format de 25 x 17,5 cm. Portaveu de la Congregació de la Immaculada i Sant Lluís. Impremta: Masó. Es va publicar com a mínim fins l'abril de 1936 (Torrent i Tasis, 1966, vol.2: 198). En català.

150. *Alma*¹⁷¹ (1933-1949?). Mensual (irregular). "Portavoz de la Congregación mariana". Si fem cas de les dades que surten a la capçalera del número 29, que correspon al mes de setembre de 1939, i que és el primer després de la Guerra Civil, la publicació es troba en l'any V. Per tant, hauria nascut probablement en el 1933, ja que per la guerra no es va editar. Té una mida de 24,5 x 17,5 cm i després passa a 32 x 22. Dotze pàgines. Publica les activitats de la congregació, vides de sants, temes marians i molts d'articles formatius i moralistes de l'època: "El baile actualmente, sin más hipérbolas es malo. Esta es la realidad clara y tajante del asunto. Antaño, yo no se si era mejor ni como bailaban nuestros cándidos «abuelitos», aunque que creo que no sería tampoco del todo recomendable" (Setembre 1943: 2)¹⁷². El darrer número vist a l'Arxiu Municipal de Girona és el 56 que correspon al mes de juliol de 1949. En castellà. Impremta: Ginés (Girona).

¹⁷⁰ A l'Annex de la tesi es pot llegir l'article *Ni martell ni falç* publicat el 9 de juliol de 1932: 3.

¹⁷¹ A l'Annex de la tesi es pot veure una portada d'aquesta publicació.

¹⁷² A l'annex es pot llegir íntegrament el text.

151. *Lealtad* (1934-?). Setmanal. Surt el 21 de juny de 1934. Definit com a "Semanao Tradicionalista". Carlista. Tenia 34,3 x 23 cm i un gruix d'entre quatre i vuit pàgines, depenent de l'exemplar. L'últim que es guarda a la Biblioteca Pública de Girona és del 20 de setembre de 1934. Publica bàsicament articles d'opinió i informacions religioses. En castellà. Impremta: Ginés.

152. *Alba* (1935-1936). Mensual. Publicació del Comitè Diocesà de Benjamins i d'Aspirants. Va sortir el gener de 1935, tenia vuit pàgines i un format de 22,5 x 16 cm. L'últim fou el de juny de 1936. Com es llegeix en el primer, l'objectiu del periòdic és "assolir la unitat de formació i d'acció que ara més que mai necessitem per a entrenar-nos en l'Acció Catòlica". La publicació volia marcar també les directrius de l'associació: "Ni els grups ni les noies inscrites a les seccions de benjamins i d'aspirants poden fer el que els plagui. Cal anar a una, segons les directrius que se'ns donaran des de la centraleta". Publica bàsicament articles de formació i les activitats i notícies que genera l'associació. Inclou vides de santes, contes En català. Impremta: Masó.

153. *Vida Catòlica* (1935-1977). Va tenir diferents periodicitats: maig 1935 setmanal, febrer 1941 mensual, gener 1945 quinzenal, maig 1947 mensual, 1973 bimestral i a partir de 1975 mensual. Ha estat una de les publicacions periòdiques diocesanes més importants. Neix el 12 de maig de 1935 com a setmanari portaveu de l'Acció Catòlica al Bisbat de Girona per "acollir iniciatives que seran exposades, iniciades i fomentades des de les nostres planes, propagant totes les activitats d'Acció Catòlica que es desenrotllen en els diferents indrets del Bisbat [...]. L'Acció Catòlica és essencialment apolítica [...] estarem sempre i en tots moments per damunt de la política i de les seves divisions, fixarem sempre la nostra mirada en els interessos espirituals del reialme de Crist". Sortia els divendres. S'hi llegeixen articles doctrinals, les activitats de l'Acció Catòlica i notícies de l'Església en general. En català. El 17 de juliol de 1936 és el darrer exemplar abans de la guerra civil.

Surt de nou el febrer de 1941 en castellà com a "Suplemento de la Hoja Parroquial del Obispado de Gerona, órgano de la Acción Católica diocesana". Escriuen en l'editorial d'aquell número: "Es preciso que éstos (els catòlics) propaguen por doquier, a semejanza de los apóstoles, la doctrina y las enseñanzas de Jesucristo. Hay muchas ovejas que no se encuentran en el redil del Buen Pastor. Debemos atraerlas a nosotros con nuestro apostolado".

El març de 1943 el lema serà: "Suplemento al Boletín oficial eclesiástico". Comença a difondre més activitats d'altres moviments de l'Església. L'1 d'octubre de 1945 desapareix el lema de "Suplemento al Boletín oficial eclesiástico" i és substituït per "Órgano diocesano de la AC".

El gener de 1966 incorporaria nous apartats que facilitaven cada cop més informació diocesana i social. L'any 1971 tirava 2.000 exemplars.

El 1974 només es van editar dos exemplars que sortiren pel gener i el setembre.

El novembre de 1975 tornaria a publicar-se i en català. A la capçalera hi figurava: Edita Junta d'A.C de Girona. El bisbe Jaume Camprodon, a

L'editorial d'aquell número escrivia: "Desitgem que les pàgines siguin obertes a totes les manifestacions de la vida diocesana i els fets extraeclesials que incideixin en el poble [...]. La diferència d'ideologies en la mateixa Església i la pluralitat de compromisos personals o per petits grups, fenomen accentuat avui, fan més delicada la tasca, però la dificultat no ens ha de recloure en el silenci, esperant temps millors. Els qui vénen darrera ens titllarien de covards. L'objectivitat en la informació i la caritat en les formes d'expressió crearan un clima de confiança i ens faran adonar que el que ens uneix és molt més i més profund que el que separa". La revista es converteix en una publicació oberta en les creences de l'Església i tractarà també en alguns números tot tipus de temes humans i socials. L'últim exemplar és el que correspon al desembre de 1977.

Direcció i col·laboradors: el primer director de la revista abans del franquisme i en els primers anys de la segona etapa va ser Mn. Llambert Font que fou substituït al cap de poc per Mn. Josep Dorca. L'any 1944 ja n'era el màxim responsable Mn. Carles de Bolós que tindrà com a cap de redacció a Josep Maria Ginés, president de la Unió Diocesana d'Homes d'Acció Catòlica. Hi havien escrit personatges com Joaquim Pla Cargol, Mn. Lluís Constants o Jaume Marquès i Casanovas. Ginés serà substituït l'any 1955 pel periodista Narcís-Jordi Aragó. En aquesta etapa hi escriuriu persones relacionades en el món del periodisme i de la cultura gironina com Josep Maria Capella, Jordi Dalmau, José Antonio Pastor, Francisco García Estartús i col·laboradors com Jaume Ministral, Salvador Suñer. ... Als anys 60 també hi participarien Joan Ribas, Enric Manuel Rimbau, els polítics Francesc Ferrer i Francesc Francisco o bé el polifacètic Carles Vivó. De forma esporàdica s'havien pogut llegir articles de Santiago Sobrequés o d'Enric Mirambell.

A la mort de Carles de Bolós el 1959, ocuparà la direcció Josep Maria Ginés, i a principis de 1966, Pere Madrenys, que comptarà des de l'any 1975 amb Quim Pla com a redactor en cap. Es llegeixen articles de capellans com Joan Carreras i Péra, Josep Maria Marquès, i Modest Prats, d'entre altres.

Formats: 33,5 x 24 cm (maig 1935 i 1968), 30 x 21 (febrer 1941 i novembre 1975), 43 x 32 (març 1943), 37,5 x 25 (juliol-agost 1957).

Pàgines: 8 (maig 1935), 4 (febrer 1941 i gener 1945), 8 (març 1943), entre 6 i 12 (maig 1947) i 16 (novembre 1975).

Impremtes: Masó, Bat (Salt), Sants i Palmada (Banyoles).

Exemplar número 361 corresponent al trimestre d'estiu de l'any 1976 de Vida Catòlica. A l'esquerra es pot apreciar el segell del Ministerio de Información y Turismo que confirma que ha passat el vist-i-plau (censura). Hi ha les signatures del Delegat Provincial i la de Mn. Joaquim Pla, redactor en cap de la revista. Com que era una revista d'informació general, malgrat pertànyer a l'Església, estava sotmesa a la Llei de Premsa. Encara que pot sobtar, la censura, en la nova Llei de Premsa del 19 de març de 1966, era posterior: "La Administración no podrá aplicar la censura previa ni exigir la consulta obligatoria, salvo en los estados de excepción y de guerra expresamente previstos en las leyes" (article 3). Es pot consultar en el BOE del 19 de març de 1966. Una mostra d'això la tenim en la data del segell, que és del 2 de novembre de 1976, quan l'exemplar correspon al trimestre juliol-agost-setembre.

154. *Terres Gironines* (1935-1936). Setmanal. Tenia una mida de 30 x 20 cm i vuit pàgines. L'únic exemplar que guarda la Biblioteca Pública de Girona és el cinquè que correspon a l'11 de gener de 1936. Torrent i Tasis (1966:202) afirmen que es van publicar, almenys, catorze números, fins el 29 de febrer de 1936. Setmanari de dretes proper a la CEDA (Costa, 1986: 217). Hi ha molts articles polítics i una pàgina dedicada a la crònica religiosa. En català. Impremta: Ginés.

155. *La Reacción* (?¹⁷³-1936-?). Sabem de la seva existència gràcies a Viñas (1936:4-5) que la defineix "sense filiació política determinada i amb aparença purament religiosa, correspongué a la representació del que llavors es deia mesticisme". No s'han pogut trobar més dades.

156. *Candor* (1941-1952). Mensual, tot i que en comptades ocasions havia sortit cada dos mesos. Portava el lema de "Direccional para benjaminas y aspirantes de la Acció Católica femenina de Gerona". El primer número és del setembre de 1941. Tenia el subtítol de "Suplemento del Boletín Oficial Eclesiástico". Es tracta de la continuació de l'antiga revista titulada *Alba*, per tant, conserva la majoria de les seves seccions, però no l'idioma, que serà el castellà. Té vuit pàgines i una mida de 15,5 x 21 cm. Incideix en les activitats i notícies de l'associació. S'hi llegeixen articles de "formació" típics d'aquella època. A tall d'exemple curiós: "No comemos chocolatinas, ni caramelos, ni helados, ni masticamos esta porquería que se llama chiclet. No estamos ni un minuto despiertas en la cama. No vamos nunca a los paseos públicos y menos a las salas de baile que siempre apestan y en las cuales se respira un aire sucio gastado". En l'últim número que es guarda a la biblioteca del Seminari de Girona - que correspon al setembre de 1952 - anunciaven un dèficit de 3.645 ptes. Impremtes: Masó i Busquets (a partir del número d'abril-maig de 1946).

157. *Vida Catequística* (1941-1948). Suplement mensual del Butlletí Oficial Eclesiàstic de Girona. Va sortir per primera vegada el gener de 1941. Tenia habitualment quatre pàgines i en comptades ocasions vuit. Es marcava com a objectiu el d'informar i formar sobre la catequesi. Va promocionar el Concurs Catequístic Diocesà que consistia en treballs manuals i redaccions d'alumnes de parròquies i col·legis. L'any 1947 la periodicitat va ser irregular. El darrer número és el 70 que correspon al mes d'agost de 1948.

158. *Aspirantado*¹⁷⁴ (1941?-1963?). Mensual. Publicada per la Unió Diocesana de los Jóvenes de Acció Católica de Gerona. El primer exemplar que guarda la biblioteca del Seminari és el del mes de setembre de 1941. A la primera pàgina es llegeix: "Nos lamentamos de que los niños, terminada su escolaridad, de que los adolescentes, después de la comunión solemne, se nos van, se pierden para la Iglesia. ¡A veces para siempre! (...) ¡Aún no hemos

¹⁷³ Aquesta publicació hauria de ser del quart quadrant del segle XIX o principis del XX, ja que la paraula "mestís" (mestissisme) era emprada a Catalunya pels carlistes de forma despectiva als capellans i bisbes liberals. He posat la data de 1936 perquè és l'any de publicació de l'obra de Viñas.

¹⁷⁴ A l'*Annex* de la tesi es pot veure una portada d'aquesta publicació.

probado la Acción Católica! En nuestra parroquia, en nuestra escuela, en nuestro centro parroquial ... Es el puente tendido entre la infancia y la juventud que evitará el naufragio de muchos". El nombre de pàgines era força variable, normalment entre sis i vuit. Tenia una mida de 21 x 16 cm. El paper era de color diferent cada mes. El número corresponent al gener-desembre de 1944 canvia el disseny i passa a 25 x 17 cm. Consta d'articles doctrinals, contes, notícies de l'associació, vides de sants ... Va sortir com a mínim fins el desembre de 1963 que és el darrer exemplar que guarda la Biblioteca Pública de Girona. En castellà. Impremta: Ginés.

159. *Circular* (1943?-1951). Mensual (en poques ocasions bimestral). Butlletí que explica les activitats del consell diocesà dels Joves d'Acció Catòlica de Girona. Té una mida de 32 x 22 cm i quatre pàgines. Va durar fins el 1951 (Marquès, 2006: 186). El número 41 correspon als mesos d'octubre i novembre de 1946, per tant, hauria començat a editar-se com a mínim el 1943. La biblioteca del Seminari custodia quatre exemplars. En castellà.

160. *El Pilar en Gerona* (1944-1963?). Es definia com el "Órgano de las Congregaciones de Caballeros y Damas del Pilar". Fomenta la devoció a la Mare de Déu del Pilar de Girona, la imatge de la qual es venera a l'església del Carme. A la capçalera s'hi veu un pont que uneix la basílica del Pilar de Saragossa amb la de la Catedral i Sant Fèlix. A la biblioteca del Seminari s'hi guarda l'exemplar número 43 corresponent al 2 d'octubre de 1963 de l'any XX de la seva publicació. Té una mida de 22 x 16 cm (quartilla). En castellà. Impremta: Marquès (Girona).

161. *Hacia el Altar* (1945-1952?). Mensual. Editada per l'Órgano de la Obra de Vocaciones Sacerdotales de la Diócesis de Gerona. El primer número va sortir el gener de 1945 amb una mida de 25 x 17,5 cm. Publicava bàsicament articles, activitats i fets que deparava el Seminari. A partir del desembre de 1946 passaria a sortir un cop cada dos mesos fins a finals de 1947. El 1948 recuperaria la periodicitat mensual. El nombre de pàgines va ser variable, entre quatre i vuit al principi, i més endavant fins i tot havia arribat a setze. El darrer número que es guarda al Seminari és del més de maig de 1952, any en el que la publicació havia canviat un xic el disseny. En castellà. Impremta: Carreras (Girona).

162. *Calendario Eclesiástico del Obispado de Gerona* (1945-1964). Anual. Editat pel propi Bisbat de Girona, tenia quinze pàgines amb una mida de 24 x 18 cm. Al cap de dos anys però, el 1947, va passar a ser de 19,5 x 13,5 cm. Escrit en castellà fins el 1954. L'any següent i fins la seva desaparició el 1964, va ser íntegrament en català. De característiques semblants al ja esmentat *Calendari Català* (nº 114): informava dels sants més importants del dia i el calendari lunar.

163. *Programa oficial de Setmana Santa de la Junta de Confraries* (1947-). Anual. Butlletí de divulgació sobre la processó del Sant Enterrament de la ciutat de Girona. Més informació a publicacions actuals.

164. *Heroïnes* (1947-2007). Semestral. Editada per les Missioneres del Cor de Maria. Butlletí de canonització de les Germanes Fradera. L'any 2008 canvia el nom per *Beates* (nº 245).

165. *Infancia* (1948-1954?). Setmanal. Es presenta com el Catecismo Parroquial de San Félix. Va sortir el 4 de juliol de 1948 a quatre pàgines i una mida de 21 x 13,5 cm. Es llegeix en aquest primer exemplar: "Ha salido Infancia, niños. [...] Todas la semanas charlará un ratito con vosotros. Os hablará de Dios, del alma, del cielo, de todas las cosas de nuestro catecismo". Hi figuren articles de doctrina adreçats als infants que han de fer la primer comunió, contes, curiositats. S'imprimeix a una tinta a color que canvia cada setmana. No es publicava els mesos d'estiu. A partir del setembre de 1951, només conserva la capçalera i el contingut és el del full diocesà a excepció de la quarta pàgina que serveix perquè insereixin la informació pròpia. Va sortir com a mínim fins el 29 de juny de 1954 que es el que es pot consultar en la biblioteca del Seminari. En castellà.

166. *Guía* (?-1949-?). Aquesta publicació es definia com el "Catecismo de la parroquia del Mercadal de Gerona". El Seminari guarda l'exemplar número 73 que correspon al mes de desembre de 1949. Té quatre pàgines i una mida de 20,5 x 14. Hi trobem articles doctrinals, notícies, articles del Papa ... En castellà.

167. *Mensajera Josefina* (1950-1964). Anual. Neix amb motiu de les noces de diamant de la congregació Filles de Sant Josep fundades el 1875 pel pare Francesc Butinyà. Té una mida de 28 x 20,5 cm i sense un nombre determinat de pàgines. Es tracta d'una mena d'anuari que informa de les activitats que porten a terme arreu del món. També ofereix articles sobre la història de la congregació, escrits teològics i sobre la fe. L'últim número editat a Girona va ser el 12 que correspon a l'any 1964. El de 1965 ja va ser editat a Madrid, en ser trasllada la Cúria General¹⁷⁵ a la capital d'Espanya, on es va publicar fins el 1970. En castellà.

168. *Colaborador Claretiano* (1953-1962?). Mensual. "Órgano de las actividades claretianas en Gerona. Suplemento de *La Fiesta Santificada*". S'esmenten les activitats i notícies que afecten a la comunitat claretiana de Girona centrada en el seu temple del carrer Pare Claret. Hi llegim també articles. Tenia quatre pàgines i un format de quartilla (22 x 16 cm). L'últim número que es guarda a la Biblioteca Pública de Girona és el del juliol de 1962.

¹⁷⁵ Més informació en el *Memoràndum*.

Capçalera de Colaborador Claretiano del mes de maig de 1958

169. *Mensajes de la Casa Madre* (1953-1964). Semestral. El primer exemplar és el del 31 de desembre de 1953. Editada per les Filles de Sant Josep de Girona. Té dotze pàgines i una mida de 21,7 x 15,7 cm. Era editada des de la Casa Mare¹⁷⁶ de la congregació, d'aquí el nom de la publicació. Per aquest motiu informa dels aspectes no només que afecten a la congregació de Girona, sinó també de la que hi ha a la resta de l'Estat i del món. Això és: activitats, el nom de les que entren com a postulants, les que fan els vots, necrològiques, articles religiosos i formatius ... Es va editar des de Girona fins el número 22 - que en aquella ocasió va ser anual- i que corresponia al gener-desembre de 1964. La Cúria General, que aleshores era a la Casa Mare, va passar a instal·lar-se a Madrid. Això va comportar que els posteriors exemplars s'editessin a la capital de l'Estat. Va canviar el nom i passà a ser *Noticias de la Congregación*. Des de 1975 i fins avui s'edita de forma fotocopiada i molt més senzilla amb el títol de *Información*. En castellà. Impremta: Franquet (Girona).

¹⁷⁶ Casa on es va fundar la congregació.

Capçalera del primer exemplar de *Mensajes de la Casa Madre*, del 31 de desembre de 1953.

170. *Diócesis de Gerona para el Corazón de Jesús* (1953?-2003). Es presenta com el "Boletín trimestral de la Dirección Diocesana del Apostolado de la Oración". El primer número que guarda la Biblioteca del Seminari és el que correspon al segon trimestre de 1953 amb una mida de 24 x 17,5 cm. A partir del gener de 1954 passa a ser mensual. Tenia quatre pàgines. Surt, com escriu el director diocesà de l'Apostolat, per "aunar el celo y la actividad de los centros del Apostolado, dar normas y directrices e intercambiar opiniones". Es farceix d'escrits doctrinals, intencions de pregària i activitats de l'associació. També fa referència a notícies que afecten el temple del Sagrat Cor de Girona, del qual en són propietaris. El paper és de color blanc i el color de la lletra canvia de color normalment en cada número. En castellà.

El gener de 1978 naixeria una segona etapa impulsada per Mn. Jordi Carrera, missioner diocesà de Casa Missió i consiliari de l'Apostolat de l'Oració a Girona. Tenia quatre pàgines i una mida de 23 x 16 cm. El febrer de 1989 la capçalera es catalanitza i apareix més clarament com a *Butlletí mensual de l'Apostolat de l'Oració de Girona*. En aquesta segona etapa va començar essent bilingüe però poc a poc es van anar introduir textos en català fins ser redactat només en aquesta llengua.

El gener de 1997 passa a editar-se des de Girona per a tot Catalunya, convertint-se en el *Butlletí Mensual de l'Apostolat de l'Oració a Catalunya*.

El gener de 2004, canvia la periodicitat, de mensual passa a trimestral, i s'editarà des de Barcelona per a tot el Principat. A Girona, impremtes: Ginés (Girona) i Palahí (Girona).

171. *Circular de l'Escoltisme d'Acció Catòlica* (1955-1956?). Mensual. Neix el novembre de 1955. Senzilla publicació mecanografiada a 15,5 cm d'alçada per 21 cm d'amplada. El nombre de pàgines era variable, unes deu

aproximadament. Publicava les activitats, molts de consells per als escoltes i pregàries. El darrer número que es guarda al Seminari és el de novembre-desembre de 1956. En català.

172. *Vocación* (1955-1964). Mensual. Neix el novembre de 1955. Definida com a "Órgano de la Obra de Vocaciones Sacerdotales de la Diócesis de Gerona". Tenia vuit pàgines i una mida de 20 x 11,5 cm. Adreçada principalment als alumnes del Seminari. Comptava amb narracions, contes, notícies que afecten als capellans, articles de moral, les activitats del Seminari, articles d'opinió ... Redactada per capellans i seminaristes. L'últim número és del maig de 1964 que inclou una foto a la portada del recent anomenat bisbe de Girona Mons. Narcís Jubany. Escrita en els primers anys en castellà, tot i que el català va anar guanyant terreny sobretot a partir dels 60. Impremta: Masó.

173. *Nuestro Colegio* (1956-1980?). Va intentar ser una revista trimestral, però poques vegades ho va aconseguir. El curs 1962-1963 comença a ser anual. Es defineix com el "Órgano de la Asociación de Antiguos Alumnos Maristas de Gerona". Tampoc té un nombre fix de pàgines. Sol voltar les 40 a mida foli. Hi ha un repàs a les activitats del curs escolar, fotografies dels alumnes, textos formatius i també fotos de "societat" amb fotografies dels exalumnes que es casen i dels seus nens acabats de néixer. L'últim exemplar que guarda la Biblioteca Pública de Girona és el de 1980. En castellà.

174. *Red* (1956-1957?). Era l'òrgan de la Hermandad Ferroviaria de Nuestra Señora de los Ángeles y San Narciso, que estava adherida a l'Acció Catòlica. Tenia quatre pàgines i una mida de 32 x 22 cm. Sortia dos cops l'any, pel juny i pel desembre. Es conserven en el Seminari quatre exemplars, l'últim és el de desembre de 1957. Hi llegim bàsicament les activitats que genera la germandat, poesies, narracions i articles doctrinals. En castellà. Impremta: Dalmau Carles (Girona)

175. *KAU* (1957-?). Mensual. Surt el novembre de 1957, definida com la Circular Interior de l'EAC del Bisbat de Girona. És una publicació adreçada al moviment escolta de la diòcesi amb recursos, cançons, narracions, notícies relacionades amb l'escoltisme, jocs ... Tenia 24 pàgines i format de semiquartilla (21 x 14,8 cm). S'han pogut consultar només dos exemplars a l'Arxiu Municipal de Girona, el de novembre i el de desembre de 1957. Impremta: Salomó Marquès.

176. *Resurgir* (?-1957-?). Bimestral. Vuit pàgines. Editada pel col·legi La Salle. Es publicava l'any 1957. Citada per Costa (1989:61). No s'han obtingut més dades.

177. *Ejercicios* (?-1957-?). Trimestral. Vuit pàgines. Citada per Costa (1989:61). Sortia l'any 1957. No s'han obtingut més dades.

178. *La Familia Parroquial de San José de Gerona* (1957-1960). Trimestral editada per la Parròquia de Sant Josep de Girona. El primer número va sortir a principis de 1957. L'any 1959 no es va editar i el darrer número correspon al

primer trimestre de 1960. Tenia una mida de 25 x 19 cm i un nombre de pàgines no determinades. Parla de les activitats de la parròquia, notícies variades d'Església, missatges del Papa i articles doctrinals. Impremta: Dalmau Carles.

179. *Santo Domingo* (1958-1976). Periodicitat irregular. Es presenta com el "Suplemento de la Hoja Parroquial del Sagrado Corazón (PP. Dominicos)" i es distribueix en aquest temple situat al carrer Albereda. Va ser fundada i dirigida pel pare dominic Josep Maria Coll Soler. L'editen els pares dominics amb la intenció de recaptar diners per a la restauració de l'església de Sant Domènec, després que el 30 de juny de 1957 el Govern espanyol els hi retornés el temple¹⁷⁷. Té quatre pàgines i una mida de 22 x 15,5 cm. Publicada en castellà. El primer número és del mes de març de 1958. Tot primer fou mensual fins el juliol de 1958 que començà a sortir cada dos mesos. Un any després, el juliol de 1959 fou trimestral, a partir de l'abril de 1963 semestral i des de l'octubre de 1964 quadrimestral. L'últim número és el de maig-agost de 1976, l'any de la mort del seu creador. Publicava el llistat de religiosos insignes que van viure al convent de Sant Domènec al llarg de la història, articles, notícies relacionades amb l'orde, textos històrics i el llistat de donatius.

A tall de curiositat: en el primer número, el bisbe d'aleshores, Mons. Josep Cartañá va donar 25.000 ptes, el Banc d'Espanya 1.000 i el Governador Militar 500, d'entre altres. Impremta: Massó.

180. *Manaies de Girona* (1960-). Anual. Butlletí de la Confraria de Jesús Crucificat, els Manaies de Girona. Més informació a publicacions actuals.

181. *Xaloc* (?-1965-?). Modesta publicació mecanografiada i fotocopiada. És la revista del tercer curs dels alumnes del Seminari. No hi figura la periodicitat. Té un format de 32 x 22 cm. En català. S'hi llegeixen poemes, crítica literària, dibuixos i entrevistes d'entre altres. Escrita pels propis alumnes. A la biblioteca del Seminari es guarda el número 4 que va ser editat el 1965.

182. *Xarxa* (1963?-1966?). Bimestral. Revista del Seminari diocesà. Senzilla publicació mecanografiada i fotocopiada definida com d'ús privat. Va adreçada a seminaristes i capellans. Té catorze pàgines i una mida de 32 x 22 cm. Tracta temes relacionats amb la vida del sacerdot: litúrgia, pastoral, catequesi. El número 11 canvia de format: 25 x 21. És aquest l'últim exemplar que es guarda en el Seminari. En català.

183. *L'Espill* (1966-1967). Revista del segon curs del Seminari menor de Girona. Es publicà en el curs 1966/67. Articles escrits pels propis alumnes, semblant a la revista *Xaloc*. No sortiren més de tres números.

184. *Lligam* (1970?-). Anual. Revista de l'escola Vedruna de Girona". Més informació a publicacions actuals.

¹⁷⁷ L'any 1957 va ser cedit per l'ús de fruit només de l'església, no de tot l'edifici del convent. El 1987, la comunitat dominica, va decidir cedir-lo a l'Ajuntament.

185. *S.P.M* (1971). Butlletí del Servei de Preparació Matrimonial del Bisbat de Girona. L'exemplar que es guarda al Seminari és el número 0 corresponent al mes d'octubre de 1971. Té dotze pàgines. S'hi llegeix: "Aquí van aquests fulls, que els podríem qualificar de *butlletí-sondeig* amb l'intent d'iniciar un contacte periòdic amb tots els integrants en la preparació al matrimoni". Es tracta d'una publicació molt humil, ciclostilada. Hi ha articles doctrinals i les activitats del servei. En català.

186. *Calendari Litúrgic* (1972-1975). Anual. Neix el 1972 com a continuació de l'*Annualis Ordo* (nº106), aquest cop en català, a diferència de l'apartat de l'*Estadística del clero del Obispado de Gerona* que segueix en castellà. L'any següent, el 1973 se li afegeix el nom de "pastoral" i la publicació passa a dir-se *Calendari Litúrgic Pastoral*. Serà editat des d'aleshores des del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona sota la direcció de Pere Farnés. Inclourà també en castellà l'*Estadística del clero del Obispado de Gerona*. L'últim exemplar és el de l'any 1975¹⁷⁸. Impremtes (des de l'*Annualis Ordo* de 1760): Oliva, Carreras, Masó i Palahí (Girona).

187. *El Hogar* (1972-). Quadrimestral. Editada per les germanes de Sant Josep de Girona. Més informació a publicacions actuals.

188. *Esperança* (?-1972-?). Semestral. Senzill butlletí ciclostilat d'ús privat dels Amics dels Malalts. El número que es guarda al Seminari és el de 1975. Parla bàsicament del Tren de l'Esperança a Lourdes. Té 24 pàgines i una mida de 31 x 21,5 cm. Bilingüe. Es té constància de l'existència d'aquesta publicació des de 1972.

189. *Sol Ixent* (1974-1975). Editada per la parròquia de Sant Josep de Girona. Mensual. Surt l'agost de 1974. Escriuen a la presentació que la intenció és "servir d'informació i també de comentari no només de les activitats de la nostra parròquia sinó també de totes aquelles coses que poden ser útils, importants d'estar-ne al corrent". En aquest sentit, els darrers exemplars va tractar temes socials. A finals d'agost de 1975, Mn. Pere Carreras, responsable de la revista, rebia una carta de la Delegación Provincial del Ministerio de Información y Turismo convidant a inscriure la publicació en el registre d'empreses periodístiques¹⁷⁹. El cost econòmic que això suposava va motivar la seva fi. El darrer número va ser el de juliol de 1975. Tenia una mida de 32 x 22 i vint pàgines. Senzilla publicació fotocopiada amb les activitats de la parròquia, articles sobre la fe, reflexions, excursionisme, humor, esports ... En català.

190. *Crida* (1975-). Trimestral des de l'any 2007, abans bimestral. Butlletí de la Fraternitat Cristiana de Persones amb Discapacitat. Més informació a publicacions actuals.

¹⁷⁸ L'any 1976 naixerà la *Guia de l'Església de Girona* que es distribuirà juntament amb el butlletí eclesial, substituint l'*Estadística del clero del Obispado de Gerona*. El *Calendari Litúrgic Pastoral* passarà a ser una publicació del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona sense cap dependència del Bisbat de Girona.

¹⁷⁹ Es pot llegir la carta en l'*Annex* d'aquesta tesi.

191. *Full informatiu del Seminari de Girona* (1975-1996). Semestral (gener i juny). A partir de gener de 1989 anual. Neix el 1975 amb un disseny molt senzill que milloraria amb el pas dels temps. Tenia quatre pàgines. Va sortir fins el 1996. Va passar per diferents formats; l'últim era de 30 x 21 cm. S'hi llegeixen les activitats del Seminari, l'actualitat que genera la Pastoral Vocacional, estats de comptes ... En català.

192. *PI (Parròquia Informa)* (1976). Editada per la parròquia de Sant Josep de Girona. Modesta publicació fotocopiada de 22 pàgines a una mida de 32 x 22 cm. Es presenta com la continuació de *Sol Ixent* (nº 189), però va tenir una curta durada, només dos números que van sortir al febrer i al maig. Comenta les activitats de la parròquia. En català.

193. *Guia de l'Església de Girona* (1976-). Anual. Va ser la continuació de la *Estadística del Clero del Obispado de Gerona* que aleshores anava inclosa en el *Annualis Ordo*, anomenat després *Calendari Litúrgic* (nº 106 i 186). Se la coneix com la *Guia* i es distribueix per als subscriptors juntament amb el butlletí eclesiàstic, com si fos un suplement. També es pot adquirir per separat. Surt el mes de gener. En català. Impremta: Palahí.

194. *Onyar* (1977-1983). Mensual fins el gener de 1978, després va tenir una periodicitat irregular. Neix l'abril de 1977 com a continuació de la circular de l'Agrupació Vista Alegre-Parròquia (AVAP) iniciada el febrer de 1975. N'és el màxim propagador el rector de la parròquia de Vista Alegre, Mn. Joaquim Xutglà. Tenia entre dotze i catorze pàgines i una mida de 31,5 x 21,5 cm. Hi havia: notícies de la parròquia i del barri de Vista Alegre, articles sobre aspectes religiosos i catalanistes, muntanyisme, poesia, fotografia, passatemp, resultats esportius de l'Agrupació ... Ciclostilada, escrita a màquina. L'últim exemplar és el de març de 1983. Es van publicar 22 números. En català.

195. *Butlletí Informatiu del Servei de Colònies* (1977-1985). Trimestral. Catorze pàgines amb un format de 32 x 22 cm. Senzilla publicació mecanografiada i fotocopiada. El primer número és del primer trimestre de 1977. S'hi troben les activitats del Servei de colònies de Vacances del Bisbat de Girona. El primer trimestre de 1980 canvia de format: 30 x 21 cm. Es va publicar fins el 1985. El primer trimestre de 1986 es converteix en *L'Eixida* (nº 216). En català.

196. *Llavor* (1977-1992?). Periodicitat indeterminada, tot i que en un principi es marcaven dos cops l'any. Butlletí informatiu de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes. Surt el primer semestre de 1977 amb setze pàgines. El nombre d'aquestes aniria variant entre dotze i vint. Tenia una mida de 31 x 21'5 cm. Informa de les activitats de l'entitat, articles sobre la problemàtica del minusvàlid, temes de temàtica religiosa L'últim número que es guarda a la biblioteca del Seminari és el que correspon al segon semestre de 1992. Bilingüe al principi, després tota en català. Impremta: Curbet, Offset Costycolli (Anglès) i Palahí.

197. *L'Arpa Catequètica* (1978-2003). Butlletí del Secretariat Diocesà de Catequesis. Sortien quatre números l'any coincidint amb l'entrada d'una estació. El primer neix la tardor de 1978. Es llegeix en l'editorial: "En la mesura que ens sigui possible pensem oferir als interessats un butlletí informatiu del Secretariat, amb una certa periodicitat, amb les novetats catequístiques i altres orientacions útils". Tenia una mida de 21 x 15 cm i vint pàgines, després el nombre fou indeterminat. Modesta publicació fotocopiada i escrita a màquina. A finals de 1989 sortiria ja en una copisteria. L'estiu de 1994 canvia el format i passa a 30 x 21 i quatre pàgines. L'últim número que es guarda al seminari és el 89 que correspon a la primavera de 2003, probablement l'últim. En català.

198. *Circular* (1979-1980). Fundada el 1979. Circular del Patronat de la Joventut de Sant Pere Claver. Fins el desembre de 1980 s'havien editat setze exemplars; el dissetè (el del Nadal de 1980) era el número 0 de *Foguera* (nº 203). No s'han pogut aconseguir més dades.

199. *Pancarta* (1979-1991?). Bimestral, tot i que al final va tenir una periodicitat irregular. Surt per la Pasqua de Resurrecció de l'any 1979. Tenia vuit pàgines i una mida de 32 x 21,7 cm. La finalitat de la publicació la llegim en la capçalera: "Informar y formar con diversas publicaciones a la opinión contra toda manipulación política o religiosa del partido o color que sea". Era com una mena de recull d'articles d'altres rotatius. L'últim exemplar que guarda la biblioteca del Seminari és el de gener de 1991 que correspon als números que van del 65 al 70. Editada pels mateixos que els del Nord-Norte (nº. 202). En castellà. Impremta: Carreras (Girona).

200. *El Toc* (1979-1999?). Revista dels Minyons, Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya de la demarcació de Girona. Tenia una periodicitat d'entre tres i quatre números l'any. El primer va sortir l'any 1979 amb setze pàgines i una mida de quartilla (22 x 16 cm). Nombre de pàgines indeterminat en cada exemplar. Publicació senzilla fotocopiada que informava de les activitats, hi havia recursos, textos de reflexió, jocs El gener de 1988 canvia el format i passa al 30 x 21 cm. L'any 1990 canvia el disseny i millora l'edició. L'últim exemplar que es guarda al Seminari és el de maig de 1999 que correspon al número 59. En català. Impremta: a partir del número 40 Curbet & Marquès (Girona).

201. *Activitat* (1980-1987?). Bimestral. Butlletí Informatiu de l'Associació de Pares d'Alumnes del Col·legi Marista de Girona. Va començar a editar-se l'any 1980 i el darrer que s'ha pogut consultar a l'Arxiu Municipal de Girona és el número 24 que correspon a una memòria del curs 1986-1987. Explica les activitats de l'escola. Tenia vuit pàgines a una mida de 29,8 x 21 cm. Bilingüe, en predomini del castellà.

202. *Nord-Norte* (1980-1999). Surt en un principi de forma quinzenal. El número zero veié la llum per la festivitat de Tots Sants de 1980 amb la finalitat de "defender, promocionar, exponer los derechos y deberes naturales humanos a la luz de nuestra identidad nacional". El número 1 és el del 15 de gener de 1981 amb vuit pàgines, bilingüe (amb clar predomini del

castellà) i una mida de 34 x 24 cm. Publica articles històrics de Girona, sobre ètica i moral i tradició popular. Tenen una ideologia conservadora i antidemòcrata. Ho llegim en el número 33: "Sabem nuestros lectores que nos mantenemos al margen de los partidos políticos. Es más, no nos convence la democracia que se apoya en el sistema de partidos a la española y menos, el de un partido único. Partido político es algo diferente de una opción política. Pueden existir diversas opciones políticas sin que sea necesario canalizarlas a través de partidos". El nombre de pàgines sol ser entre dotze i setze. A partir de l'octubre de 1982 deixa de ser quinzenal i passa a ser mensual. Des del juliol de 1983 fins el març de 1984 no es publicaria. L'abril de 1984 veurà la llum amb una nova etapa i de forma bimestral. Tindrà setze pàgines i una mida de 31,5 x 22,5 cm. Segueix essent bilingüe amb clar predomini del castellà. La periodicitat començarà a ser irregular a partir de 1987. En va ser el gran propulsor Mn. Martíà Brumsó, mort l'octubre de 1991. Precisament, l'any 1991 comença a publicar-se semestralment i passa a ser el Portaveu del Patronat de la Joventut de Sant Pere Claver "con los mismos principios que le dieron vida hace diez años, si bien ahora aparece bajo los auspicios y empuje de una savia nueva". L'últim exemplar que va sortir al mercat va ser el 101 que corresponia als mesos de gener-juny de 1999.

203. *Foguera* (1980-1987). Mensual. Neix amb la finalitat de millorar la circular de caràcter intern de la Joventut del Patronat de Sant Pere Claver. Ho fan apropiant-se de tot el contingut d'una altra revista de gran tiratge i popularitat a l'estat espanyol com és *El Promotor de la Devoción a la Sagrada Família*¹⁸⁰ i només editen les cobertes, per tant, quatre pàgines. El número 0 el presenten el Nadal de 1980. A les cobertes es poden llegir les activitats i notícies de l'entitat. Té en total 32 pàgines i una mida de 18,5 x 13'5 cm. Les pàgines d'*El Promotor* són articles doctrinals, contes moralistes i poesies d'entre altres coses. L'últim exemplar és del desembre de 1987. Les cobertes eren editades majoritàriament en català. La resta, en castellà.

204. *Temps per a tot* (1982-). Semestral. Revista de l'escola Dr. Masmitjà. Més informació a publicacions actuals.

205. *Fem Pinya* (1982-). Anual. Modesta publicació de l'escola Sagrada Família de Vilarroja. Més informació a publicacions actuals.

206. *Taüll* (1982-). Va néixer com a semestral en una primera etapa que va durar fins el 1984. Va sortir de nou el gener de 2001 com a quadrimestral. Editada pel Secretariat Interdiocesà de Custòdia i promoció de l'Art Sagrat. Més informació a publicacions actuals.

207. *El Ventall* (1982 -). Anual. Revista de les colònies que organitza la Fraternitat Cristiana de Malalts i Minusvàlids de Girona. Més dades a publicacions actuals.

¹⁸⁰ Aquesta revista encara es publica avui de forma mensual. Va néixer a Palència l'any 1896. L'any 2003 tenia un tiratge de 125.000 exemplars, el que la convertia en la segona revista catòlica espanyola amb més tiratge de l'Estat, per darrera de *Gesto* que en tenia 286.000 (*La Razón*, 23 juliol 2003).

208. *El full informatiu* (1983-). Trimestral. Òrgan de comunicació del col·legi La Salle de Girona. De 1983 fins el 1985 era mensual, des de 1986 trimestral. Publicació senzilla. Més informació a publicacions actuals.

209. *Ademar* (?-1983-?). Anual. Revista dels exalumnes del col·legi Maristes de Girona. L'Arxiu Municipal de Girona guarda la de l'any 1983. Té divuit pàgines i una mida de 21x15,3 cm. Esmenta les activitats de l'escola. Bilingüe.

210. *Ventall Jove* (1983-1992?). Neix el febrer de 1983 per la Coordinadora de Joves Cristians de la ciutat de Girona. Es va publicar mensualment fins a meitat de l'any 1986. La revista no tornaria a sortir fins el mes d'abril de 1987 i a partir d'aleshores s'editaria quatre cops l'any amb l'entrada de cada estació. Es tracta d'una publicació senzilla de quatre pàgines de 22 x 16 cm (quartilla). Els últims números eren fotocòpies escrites a màquina. Els responsables ja deixaven clar en un dels seus exemplars que de "ben segur que serà més una eina que no pas una gran publicació. Pretenem, això sí, que sigui un instrument de la intercomunicació i portaveu de la nostra preocupació amb uns objectius ben concrets: donar lloc a l'opinió dels joves sobre qüestions de la societat i de l'Església, permetre saber què passa en els grups i comunitats de la ciutat que avui són llocs de reflexió per als joves i fer-nos ressò de debats, treballs i reunions d'aquests grups". El darrer número que es guarda al Seminari és el 44 que no esmenta la data però que probablement correspongui a la primavera de 1992. Escrita en català.

211. *Nous Horitzons* (1983-1993). Anual. No va sortir del 1988 al 1991. Es van publicar per tant, set números. Senzill butlletí promogut per Mn. Salvador Batalla, delegat de la Pastoral del Turisme del Bisbat de Girona. Tenia vuit pàgines i una mida de 21 x 16 cm. Es defineix com a "Full informatiu sobre pastoral turística i temps lliure". Hi llegim recomanacions que fa la Delegació als rectors de parròquies turístiques, les activitats de la Delegació, un escrit del bisbe Jaume Camprodon sobre els turistes i altres informacions relacionades amb el turisme i el temps lliure. Català.

212. *Ferment* (1984-). Neix l'agost de 1984 com a butlletí del Secretariat diocesà de Cursats de Cristiandat. Va començar com a bimestral. Actualment, mensual. Més informació a publicacions actuals.

213. *Les Alzines* (1985-). Semestral. Revista del col·legi Les Alzines. Més informació a publicacions actuals.

214. *El Full* (1985-1986). Trimestral. Butlletí informatiu de l'Escola de l'Esplai. Surt el febrer de 1985. Publicació molt simple escrita a màquina i fotocopiada a la Copisteria Maragall. Tenia vuit pàgines i una mida de 21 x 15 cm. Ferran Pérez, director d'aquesta entitat, escrivia en l'editorial del primer número: "Vol ser un full obert a tothom on es reflecteixi la vida de l'Escola, la vida dels diferents centres escampats arreu del nostre Bisbat, i que arribi a tothom qui el vulgui rebre. [...] Tant de bo aquest nou canal informatiu ens sigui útil, que ens ajudi a reflexionar seriosament la feina que portem entre

mans: no entretenim mainada, l'eduquem!". L'últim número segurament fou el cinquè, sortit abans de l'estiu de 1986. En aquest exemplar s'hi llegeix que "agafa un període de vacances per tal de donar-li un altre format, compaginació, periodicitat ... Ben aviat tindreu notícies nostres !!!". L'any 1990 l'Escola de l'Esplai i el Servei de Colònies de Vacances juntament amb el MIJAC editarien la revista *Portal Nou* (nº 220). En català.

215. *Guspira* (1985-1993). Sortia dos cops l'any fins el 1990, que va passar a ser anual. Editada per la parròquia de Sant Josep de Girona. El primer exemplar és del març de 1985. Tenia quatre pàgines i una mida de 30 x 21 cm. Els seus objectius es reflexen en el primer número: "Informar de les activitats parroquials que es programen, oferir reculls del que s'ha dut a terme i intercanviar opinions de la marxa de la parròquia. [...] El dia que s'hagi de limitar a dir el de sempre, o que només ens porti a autocontemplar-nos, aquests fulls esdevindran inútils". L'any 1987 i el 1991 van millorar el disseny. Els primers exemplars van ser fotocopiats a Copisteria Maragall. La darrera etapa a Curbet & Marquès. L'últim número és el catorze que correspon al novembre de 1993. En català.

216. *L'Eixida* (1986-1989). Trimestral. Nou títol del Butlletí Informatiu del Servei de Colònies de Vacances. Conserva la numeració de l'antic butlletí i per tant, el primer exemplar és el 27. Té vint pàgines i un format de 30 x 21 cm. "L'Eixida" és un dels racons de la casa de colònies dels Arcs (Santa Pau), d'aquí el nom. La revista guanya en disseny en comparació amb l'anterior. Inclou fotografies i fins i tot, a la contraportada hi ha un anunci de la Caixa d'Estalvis Provincial de Girona (avui Caixa de Girona). Impremta: Copisteria Maragall. El primer trimestre de 1988 es canvia de nou el disseny i s'imprimeix a la impremta Palahí. En aquesta nova etapa, el disseny també surt millorat i passa a tenir un promig de setze pàgines. S'hi llegeixen les activitats del servei, articles, recursos per als monitors ... En català. L'últim número és el del darrer trimestre de 1989. L'any 1990 passarà a dir-se *Portal Nou* (nº 220), editat juntament amb el Mijac i l'Escola de l'Esplai.

217. *Bell-Iloc* (1988-). Semestral. Butlletí del col·legi Bell-Iloc. Més informació a publicacions actuals.

218. *Orientació Vocacional* (1988-). Semestral, anteriorment bimestral. Editada pel Servei d'Orientació Vocacional del Bisbat de Girona. Més informació a publicacions actuals.

219. *Professionals Cristians* (1990-2002). Periodicitat irregular. Edita el moviment Professionals Cristians del Bisbat de Girona. El primer número correspon al mes de gener de 1990 i fins el maig de 1996 es van editar onze números. Tenia unes 40 pàgines aproximadament i una mida de 22,5 x 16,5 cm. S'hi llegeixen articles sobre la presència del cristianisme en l'àmbit professional i s'hi recullen les activitats de l'associació. Impremta Montserrat (Amer). El març de 1997 es va optar per un disseny menys costós i imprès a copisteria. Des d'aleshores i fins el maig de 2002 es va publicar cinc quaderns sense periodicitat fixa. Tractaven un tema genèric relacionat amb l'aspecte

social: l'estat del benestar, l'eradicació de la pobresa, la sostenibilitat o el diàleg interreligiós. En català.

220. *Portal Nou* (1990-1998). Publicació del Servei de Colònies de Vacances, Mijac i Escola de l'Esplai. Trimestral. Rep el nom del carrer on tenien el local. Surt en el primer trimestre de 1990 amb vint pàgines i una mida de 30 x 21 cm. Com es diu a l'editorial del primer exemplar, "ens sembla bé ajuntar esforços i passar del butlletí a una publicació conjunta amb el Mijac i l'Escola de l'Esplai que ens forma els monitors. Pensem que podrà ajudar millor als monitors que en definitiva, en són els principals destinataris". Hi trobem articles de formació catequística, articles relacionats amb l'esplai, reflexions, recursos, excursions, contes ... L'últim exemplar correspon al darrer trimestre de 1998. La principal causa de la desaparició de la revista fou el dèficit que generava. En català. Impremta: Palahí i Imprès Jit.

221. *Càritas Butlletí Informatiu* (1990-2005). Periodicitat irregular, uns tres números l'any. Butlletí de Càritas Diocesana. Neix la primavera de 1990. Difon les activitats de l'entitat. Tenia una mida de 29,7 x 21 cm i quatre pàgines. Amb el número 63, corresponent al trimestre de desembre-febrer de 2006, la publicació va canviar el disseny i el nom, passant a anomenar-se *En xarxa* (nº243).

222. *Joaquim Masmitjà* (1990-). Semestral. Butlletí Informatiu de la causa de canonització del servent Joaquim Masmitjà, fundador de les religioses Missioneres de Maria. Més informació a publicacions actuals.

223. *Confraria de la Santa Faç* (1991-). Anual. Butlletí d'aquesta Confraria. Més informació a publicacions actuals.

224. *Butlletí Esportiu Pare Coll* (1991-?). Mensual. Editat per l'Associació de Pares del col·legi Dominiques de Girona. A tamany semi quartilla (21 x 14,8 cm) i 32 pàgines. El primer exemplar és del maig de 1991. Informa de les activitats del club esportiu escolar en les diferents seccions de bàsquet, patinatge, gimnàstica, taekwondo i futbol. També sobre la colla sardanista. En català. No es guarden més exemplars a l'escola. Com a màxim se n'haurien publicat fins el 1995, ja que el 1996 la mateixa associació en va editar un altre: *APA* (nº 228). Modesta publicació fotocopiada a impremta Carlos (Sarrià de Ter).

225. *Borinot* (1992-1997). Semestral. Definida com la "Revista del Col·legi Cartanyà". Va sortir el febrer de 1992. Senzilla revista fotocopiada d'una mida de 30 x 21 cm amb un nombre de pàgines indeterminat que oscil·lava entre les vint i les trenta. Hi trobem passatempes, còmics, entrevistes a residents, petits anuncis d'estudiants, excursions, poesies, algun article de formació, un horòscop ... Moltes de les seccions eres redactades pels propis estudiants. Era un òrgan de comunicació interna entre els estudiants d'aquesta antiga residència de nois universitaris que existia a la ciutat de Girona. Van sortir nou exemplars. L'últim correspon a la primavera de 1997. En català.

226. *Porta Rufina* (1994-2003). Dos o tres cops l'any, sense una periodicitat concreta. Revista del Centre Cristià dels Universitaris de Girona (CCU). El primer exemplar va veure la llum la primavera de 1994. L'últim va ser el del novembre de 2003. Tenia 24 pàgines i una mida de 30 x 21 cm. Donen a conèixer les activitats de cada grup que forma part del CCU, articles sobre voluntariat i formatius ... En català.

227. *Quaderns* (1996-). Anual, en algunes ocasions semestral. Editada per l'Institut Superior de Ciències Religioses de Girona que recull conferències magistrals pronunciades en el centre. Més informació a publicacions actuals.

228. *APA* (1996-). Anual. Revista de l'escola Pare Coll. Més informació a publicacions actuals.

229. *El Butlletó* (1996-). Va néixer amb voluntat de ser semestral, però darrerament surt anualment. Editat per l'Agrupació d'antics alumnes del col·legi Bell-Iloc de Girona. Neix l'any 1996 amb el nom de *Butlletí Informatiu*, publicant-se en aquell any dos números. El 1997 ja va sortir com a *El Butlletó* conservant la numeració. Més dades a publicacions actuals.

230. *Programes religiosos de ràdio i televisió a la diòcesi de Girona* (1996-). Anual. Es tracta del butlletí del Departament d'Audiovisuals de la Delegació de Mitjans de Comunicació Social del Bisbat de Girona. Més informació a publicacions actuals.

231. *Amunt* (1997-). Semestral. Òrgan dels Grups d'Oració i Amistat (GOA) de la diòcesi de Girona, fundada el mes de desembre de 1997. Més informació a publicacions actuals.

232. *Guia de Serveis* (1997-2008). Anual. Guia dels serveis que ofereix l'Església catòlica de Girona: Moviments, residències i hospitals, geriàtrics, escoles religioses, horaris de misses, museus, biblioteques, formació, monestirs, santuaris ... Els primers números eren per cursos acadèmics. Des de l'any 2003 va sortir de forma anual, a principis d'any. Es repartia a totes les parròquies amb un tiratge de 6.000 exemplars. Tenia una mida de 24 x 16 cm amb 44 pàgines. L'any 2008 va ser el darrer en sortir. En català.

233. *Taller de Teologia* (1998-2005). Quadrimestral. Editada per l'Institut Superior de Ciències Religioses de Girona i el Centre Cristià dels Universitaris. Els darrers anys va ser semestral. Tal i com es llegeix en el primer número: "L'objectiu d'aquestes planes és poder oferir a persones interessades en temes de teologia, uns reculls bibliogràfics actuals i assequibles". La idea era la de fer una selecció de llibres actuals, preferentment dels darrers deu anys, que versessin sobre un aspecte teològic. Cada un dels col·laboradors llegia un parell de llibres i en feia una ressenya. La mitjana de llibres comentats a cada número era d'uns vint. L'últim exemplar va sortir a principis de 2005 i versava sobre el "Diàleg interreligiós". El seu director, Mn. Pere Carreras prefereix dir que actualment la publicació està en fase de "stand by". Es distribuïa en el propi Institut Superior de Ciències Religioses i a la llibreria diocesana. La Maquetació i la impremta era de producció pròpia (fotocòpies).

234. *Fem pinya* (1998-2004) Trimestral, però de forma irregular. El primer número va sortir el desembre de 1998. Editada per la parròquia de Domeny-Germans Sabat. Vuit pàgines a una mida de 29,7 x 21 cm. Humild publicació fotocopiada que explica les activitats de la parròquia. També hi trobem entrevistes a membres de l'equip parroquial, passatemp, articles sobre la fe, narracions, estadístiques parroquials ... Es van fer uns números extraordinaris el Nadal de 1999 i el de 2004 (l'últim exemplar). En català, tot i que ocasionalment es pot llegir algun text en castellà.

235. *Postal de Girona* (1999-2001). Sense periodicitat fixa. Van sortir cinc exemplars com a màxim. Tenia un format de 30 x 27,5 cm i vuit pàgines. Discreta publicació impulsada des de la Delegació de Missions per als missioners gironins. Incloua notícies d'interès general de la diòcesi i de l'Església de Girona.

236. *El Senyal* (1999). Revista diocesana del Bisbat de Girona. Més dades a l'apartat de publicacions actuals.

237. *Paula* (2001-). Semestral. Butlletí del grup de Catequesi de la Parròquia de Sant Pau de Girona. Més informació a publicacions actuals.

238. *Escolà.net* (2003-). Semestral. Revista adreçada als escolans de la diòcesi de Girona editada pel Servei d'Orientació Vocacional. Més informació a publicacions actuals.

239. *UELS* (2003-). Anual. Butlletí de la Unió Esportiva la Salle (UELS) de Girona. Més informació a publicacions actuals.

240. *Confraria de la Mare de Déu dels Dolors* (2003-). Anual. Butlletí d'aquesta confraria. Més informació a publicacions actuals.

241. *Claret* (2004-). Setmanal. Butlletí de l'església dels pares claretians de Girona. Més informació a premsa actual.

242. *Seglars dominics* (2004). Trimestral. Butlletí de la Fraternitat dels Seglars Dominics de Girona. Més informació a publicacions actuals.

243. *En Xarxa* (2006-). Trimestral. Butlletí informatiu de Càritas Diocesana de Girona. Substitueix *Càritas Butlletí Informatiu* fundat el 1990 (nº 221). Més informació a publicacions actuals.

244. *Vida Creixent* (2006-). Mensual. Butlletí del moviment Vida Creixent de la diòcesi de Girona. Més informació a publicacions actuals.

245. *Beates* (2008-) Semestral. Butlletí de les germanes Fradera que substitueix l'anterior *Heroïnes* (nº 164) nascut el 1947 i conservant la numeració. Editada per les Missioneres del Cor de Maria. El canvi de nom va venir motivat poc després que les germanes Fradera fossin declarades beates. Més informació a publicacions actuals.

246. *Recursos de Pastoral amb Joves* (2008). Neix l'octubre de 2008 amb la idea de sortir mensualment. Més informació a publicacions actuals.

LLAGOSTERA

247 *Així som* (1987-). Anual. Revista del Casal Parroquial Llagosterenc. Més informació a publicacions actuals.

248. *Així treballem* (1995-). Semestral. Revista de l'escola Nostra Senyora del Carme. Més informació a publicacions actuals.

SALT

249. *L'Amic del Poble* (1931). Quinzenal. Portaveu de la Congregació Mariana de Salt. Neix l'octubre de 1931. Impulsada pel saltenc Pere Sureda Coromines, president de l'entitat i màrtir de la Guerra Civil. Tenia quatre pàgines i hi col·laboraven persones destacades del poble i de la Congregació com els doctors Vila i Sambola d'entre altres. Es llegeix en el primer exemplar: "Em presento per servir-vos desinteressadament en tot allò que faci referència a la vida interior i exterior de la congregació mariana de joves d'aquesta parròquia de Sant Cugat de Salt, i a la defensa dels interessos espirituals i cristians del nostre poble, el progrés del nostre poble: la religió catòlica, el que dóna caràcter, el que fa que pugui dir en aquests moments, junt amb el gran Dr. de l'església catòlica Torres i Bages «El nostre poble no serà o serà cristià», i traçar les veritables orientacions sociològiques dintre les normes catòliques". Es van publicar cinc exemplars a Salt (Sureda, 2009: 117). En català. Impremta: Editorial Gerundense. L'any 1932 va passar a publicar-se a Girona sense cap mena de vinculació amb la Congregació Mariana de Salt (nº 147).

250. *La Nova* (1997-). Semestral. Revista de l'Associació Cultural i Esportiva Tramuntana. Més informació a publicacions actuals.

251. *Càritas Salt* (2006-). Anual. Memòria de les Càritas de Salt. Més informació a publicacions actuals.

252. *La Nostra revista* (2006-). Anual. Revista del col·legi Mare de Déu del Roser (Dominiques de Salt). Més informació a publicacions actuals.

EL PLA DE L'ESTANY

BANYOLES

253. *Setmanari de Banyoles* (1910-1911?). Definit com a "Periódich setmanal d'Acció Catòlica". Va sortir el 27 de març de 1910. En el primer número, a portada, expliquen que volen treballar "pel bé moral y material de Banyolas y sa comarca (...) defensar els principis y ensenyances salvadores de Nostre Mare l'Iglesia, sens de cuydar lo que pugui millorar les condicions materials de nostre vila, fugint de lluytes personals, y acoblant totes les corrents sanes sota la bandera de la fe". Se sap per aquest primer exemplar que surt "despues d'alguns anys de descans a reanudar la campanya que en pro de totes les bones causes sostingué durant els sinch anys de la seva publicació". No s'han trobat exemplars d'aquesta anterior etapa. Tenia quatre pàgines a un format de 43 x 30,5 cm. S'hi podien llegir articles sobre la moral, treballs literaris, biografies de sants i informacions locals i generals, sobre mercats i l'Acció Catòlica. Va sortir com a mínim fins el 29 d'octubre de 1911, ja que és el darrer exemplar que guarden a la Biblioteca Pública de Girona. En català. Impremta: Dalmau Carles (Girona).

254. *La Creu* (1913-1916?). Es definia com el "Setmanari catòlic de Banyolas y sa comarca". Va començar el seu camí periodístic l'octubre de 1913. A part d'articles sobre la moralitat catòlica, n'hi havia també d'altres de cultura, notícies locals, informacions parroquials i mercats. Tenia quatre pàgines i format de 37 x 25 cm. El darrer exemplar que guarda la Biblioteca Pública de Girona és el de l'1 de juliol de 1916. Bilingüe. Impremta: La Editorial Gerundense.

255. *Butlletí Sindical* (1914-1925). Mensual. Va néixer tot primer com a "Portaveu dels Sindicats Agrícoles Catòlics del Bisbat de Girona" per convertir-se a partir del número 52 en el "Portaveu del Sindicat Agrícola Catòlic de Banyolas i sa comarca". Tot i que tenia com a objectiu donar a conèixer els preus dels fruits agrícoles del Pla de l'Estany, també s'hi podien llegir articles literaris i notícies comarcals. Va canviar diverses vegades de format. Va néixer amb el de 17 x 11 cm per acabar amb el de 32 x 22 cm. Fins el número 51 va tenir setze pàgines, a partir d'aleshores es reduïren a quatre. En català. Va sortir fins l'exemplar corresponent al 24 de desembre de 1925 (Givanel, 1937, vol.2:66). Impremta: tot primer a Mateu, a partir del número 22 a Masó (Girona).

256. *Horizontes* (1946-1977). Nascuda el gener de 1946 a càrrec de la Junta Parroquial d'Acció Catòlica. Va canviar després el nom pel de *Revista de Banyoles* (nº 257).

257. *Manípul de Manaies de Banyoles* (1976-) Anual. Butlletí del Manípul de Manaies de Banyoles. Més informació a publicacions actuals.

258. *Revista de Banyoles* (1977-). Mensual. Més informació a publicacions actuals.

259. *Vitrall* (1984-1985?). Mensual. Fundada el maig de 1984 editada pels Joves Cristians de Banyoles. Tenia quatre pàgines i una mida de quartilla (22 x 16 cm). Discreta publicació escrita a màquina i fotocopiada. Es va publicar com a mínim fins l'abril de 1985 que correspon al número dotze que és el darrer que es guarda al Seminari de Girona. Inclou articles catequístics destinats als joves, agenda d'activitats, acudits, articles de temàtica social En català.

260. *xfhjcn* (2001-2003). Periodicitat irregular. Editada per Casa Nostra, escola que pertany a la comunitat de les Operàries Parroquials. Van sortir només tres números. El primer d'ells, el 0, fou el gener de 2001, el següent l'octubre del mateix any i l'últim el maig de 2003. Revista que tractava temes pedagògics, aspectes relacionats amb els valors i l'educació dels joves, articles i entrevistes diverses, poesia i salut.

261. *El Finestró* (?-2004?). Mensual. Butlletí de l'escola Casa Nostra. Sis pàgines en format tríptic de 29,8 x 21 cm.

CAMÓS

262. *El Grill*. Editada per la parròquia de Santa Maria de Camós. El seu director va ser Mn. Josep Maria Verdura. Senzilla publicació. S'editava entre els anys 60 i 70. No s'han obtingut més dades.

LA SELVA

ANGLÈS

263. *Juventud* (1949). Quinzenal. Va néixer el 6 de febrer de 1949 com a suplement del full parroquial diocesà. Editada per l'Acció Catòlica de la parròquia d'Anglès. Sabem per *Vida Catòlica* (15 març 1949: 2) que "el público lo ha acogido con mucho entusiasmo y cabe decir que vale la pena, por su contenido y por su magnífica presentación". Tenia una mida de 25 x 17,5 cm i vuit pàgines. Es llegeix en el primer número que "nuestro anhelo es pulsar periódicamente la vida de nuestro pueblo y contribuir a su formación espiritual". Es tracta d'una publicació generalista amb notícies del poble, esports, passatemps, poesies i articles religiosos. Només es van editar set números. Va ser censurada per un article publicat en el darrer exemplar que criticava els comentaris "pujats de to sobre la moral"¹⁸¹ que hi havia entre els treballadors d'una fàbrica del poble. En castellà. Impremta: Pagès (Anglès).

264. *Antena* (1956-1960). Mensual. Portaveu de l'Acció Catòlica d'Anglès. Surt el gener de 1956. A la primer pàgina expliquen que Anglès "necesitaba un portavoz local para recordar hechos históricos de la villa, acontecimientos deportivos, instruirse con temas científicos y de un modo especial fomentar la cultura". Tenia una mida de 25 x 17,5 cm i vuit pàgines. Publicació generalista que contenia també articles religiosos i el moviment parroquial. El darrer número publicat és el del desembre de 1960. Va tancar per dificultats econòmiques. Bilingüe. Impremta: Pagès (Anglès).

Capçalera del primer número d'Antena, gener de 1956.

¹⁸¹ L'article portava per nom *La otra forma de la tuberculosis* i es pot llegir a l'Annex.

ARBÚCIES

265. *La Vila* (1935). Mensual nascuda el mes d'octubre. Editada per la Federació de Joves Cristians d'Arbúcies. Tenia dotze pàgines i un format de 27,1 x 21,3 cm. Escriuen en el primer número: "Inspirant-nos en els ideals de la F.J.C de C¹⁸²., no som polítics ni en parlarem ací en les nostres pàgines, sinó en l'alta política de Déu que defensarem amb tot braó dintre les nostres possibilitats". Torrent i Tasis (1966, vol.2: 216) van veure el número 3 d'aquell mateix 1935. En català. Impremta: Grivé i Escoda (Sant Celoni)

266. *Vedruna* (1988-). Semestral. Revista de l'escola Vedruna. Més informació a publicacions actuals.

BLANES

267. *El Atalaya (1896-1897?)* Setmanal. Quatre pàgines. A la portada del primer exemplar nascut el 22 de novembre de 1896 es defineixen d'aquesta manera: "Ateos en política; creyentes en Religión". En va ser el director Baldomer Trullàs, que també va dirigir el diari carlista gironí *El Baluarte* (1893-1896). S'hi troben notícies de Blanes i de d'altres poblacions de la comarca i en especial de Santa Coloma de Farners, una secció literària, reflexions religioses ... El darrer exemplar que guarda la Biblioteca Pública de Girona és el del 14 de novembre de 1897. En castellà. Impremta: Diario de Gerona (Girona)

268. *Recull* (1920-1965). Aquesta publicació, tot i tenir una inspiració cristiana en el seu començament, no va pertànyer a una entitat d'Església com l'Acció Catòlica fins l'any 1949. Va ser fundada l'any 1920 i aparegué en els seus inicis quinzenalment i després cada setmana. Els primers números portava per nom *Recull d'Or*. S'autodefinia com el "setmanari de novells escriptors". Hi va col·laborar Joaquim Ruyra que signava els seus escrits amb el pseudònim de Medí i després amb el de L'Avi. Va defensar el sindicalisme cristià (Fort, 1968).

L'1 d'agost de 1931 passa a difondre també informació de Calella: "Si el nostre setmanari el consideràvem un bé pel poble de Blanes, ara el podem considerar un bé superior, al fer-lo de Blanes i Calella" (*Recull*, 1 agost 1931:1). El 24 de desembre de 1932 va acabar aquesta experiència, ja que els redactors calellencs van decidir fundar una revista pròpia: *Cap-Aspre* (nº. 31). *Recull*, al principi tenia dotze pàgines i un format de 32,5 x 22,5 cm. Impremta: Blandònia (Blanes).

Durant la Guerra Civil no es va publicar. Va sortir de nou el 24 de desembre de 1949, ara ja com a Revista de H de Acció Catòlica. En el número corresponent al 22 d'octubre de 1955 hi podem llegir el següent reclam per obtenir subscriptors: "Suscribiéndote a Recull colaboras a una obra que responde a doble finalidad: la del espíritu, pues es netamente católica su ejecutoria, y la del sentir blandense, pues toda su acción se centra a través del prisma de amor a Blanes". La majoria d'articles són en castellà tot i que

¹⁸² Sigles de la Federació de Joves Cristians de Catalunya.

hi podem trobar forces poesies en català. De mica en mica, el català li va anar prenent relleu. Insereix informació general i també de religiosa. Va instaurar l'any 1965 els Premis Literaris Recull. L'any 1966 no es publicaria. Tornà al carrer el 28 de gener de 1967 editada per "Blandense de Ediciones SA" i sense cap mena de relació amb l'Església.

269. *Proa de Blanes* (1945-1947?). Quinzenal. El primer de maig de 1945 naixia *Forja*, la circular dels joves d'Acció Catòlica. El 31 del mateix mes, es rebateja la publicació pel de *Proa de Blanes* "porque va a abrir para sus páginas nuevos y amplios horizontes". Ho fa continuant amb la numeració, per tant, amb el número 2. Porta com a subtítol el de "Suplemento de la Hoja Parroquial". Expliquen a la primera plana que vol ser un "vínculo de unión de todos los que sienten cariño por su villa y por sus convicciones cristianas, y con la aspiración decidida de que llegue a todos y cada uno de los hogares para caldearlos con el fuego de esos dos amores, a su Dios y a su pueblo, va a acoger en su seno todo lo que pueda apostillarse con los calificativos de católico y de blandense". Tenia una mida de 24,5 x 17,4 cm i setze pàgines. Hi trobem poesies, articles i narracions literàries, escrits morals i sobre la fe, crítica cultural i les activitats de la parròquia i de l'Acció Catòlica local. El darrer número que guarda l'arxiu de la Parròquia de Santa Maria de Blanes és el 25 que correspon al 25 de maig de 1947. En castellà. Impremta: Blandonia (Blanes).

Capçalera de la revista Proa del 18 d'abril de 1946

270. *L'espurna* (1975-). Anual. Revista de l'escola del Cor de Maria de Blanes. Més informació a publicacions actuals.

271. *Full a full & The Fathers* (1997-). Semestral. Revista de l'escola de Santa Maria que pertany a la congregació dels Fills de la Sagrada Família. Més informació a publicacions actuals.

272. *La Revista* (2001). Semestral. Editada per la parròquia de la Sagrada Família de Blanes. Només van sortir dos números. Informava de l'actualitat d'aquesta parròquia. En català.

CALDES DE MALAVELLA

273. *Ítem* (2002-). Anual. Revista pedagògica dels centres Vedruna de Catalunya. S'edita a Caldes de Malavella perquè hi ha la Casa Provincial de la Província Canònica de Girona d'aquesta comunitat. Més informació a publicacions actuals.

LA CELLERA DE TER

274. *Hogar Parroquial* (1951-1958) Mensual. Neix per promocionar la construcció del Centre Parroquial de la Cellera, d'aquí que en fos el seu portaveu. Surt el gener de 1951 feta amb ciclostil i a partir del gener de 1953 a impremta. L'últim exemplar va ser el 93 que correspon al novembre-desembre de 1958. En aquest últim, consultat a l'arxiu parroquial, s'explica que quan es van començar les obres del Centre "va semblar bé fer sortir un periòdic que ens posés en contacte amb els cellerencs d'aquí i de fora: fer interessar a tots les coses del nostre poble, la seva història, tradicions, etc.". Ofereix cròniques històriques del poble, articles religiosos, narracions i poesies, el moviment parroquial, actualitat del poble i de la parròquia. Tenia una mida de 23 x 15,7 cm i vuit pàgines. Bilingüe. Impremta: Pagès (Anglès).

Capçalera d'Hogar Parroquial del mes de juny de 1955.

LLORET DE MAR

275. *Aires Lloretencs* (1933-1936). Portava el lema de "Periòdic quinzenal de literatura, art i humor i d'informació local". Pàgines: vuit. Va néixer l'1 d'octubre de 1933, tot i que a principis d'agost va sortir un número 0 promocional de quatre pàgines. Publicació d'inspiració catòlica¹⁸³ impulsada per Mn. Pere Torrent que sovint firmava amb el pseudònim de Joan de la Font. Va ser editada per La Talia Lloretenca, una "agrupació cultural i apolítica, encaminada a la formació integral de la joventut" (1 octubre 1933: 1) sota els ideals de "Fe i Pàtria" (1 març 1934: 2). Hi llegim narracions, articles, informacions locals, notícies de l'Acció Catòlica, parroquials i articles de formació. Dels articles formatius, destacar la secció *La pàgina de la Nuri*¹⁸⁴. Darrera la "Nuri" hi havia els sacerdots Pere Torrent i Ricard Aragó (aquest últim sota el pseudònim d' Ivon l'Escop¹⁸⁵). El darrer número és el 68 corresponent al 16 de juliol de 1936. En català. Impremta: Arts Gràfiques (Santa Coloma de Farners) i Ràpida (Girona).

276. *Obreria de Santa Cristina* (1946-). Anual. Butlletí intern de l'Obreria de Santa Cristina. Més informació a publicacions actuals.

277. *Ave María* (1953-1966?) Bimestral, alguns cops mensual. Publicació nascuda el setembre de l'any 1953 amb motiu de la celebració del 50è aniversari de la presència de les Germanes de la Immaculada Concepció de Castres a Lloret de Mar. Tenia vuit pàgines i una mida de 21,5 x 13,5 cm. Publica articles que fan referència a les exalumnes del centre que tenen a Lloret i en menor mesura del d'Horta (Barcelona). També sobre la congregació i articles formatius. El número més antic que es guarda a l'arxiu de la Secretaria provincial de la congregació a Barcelona correspon al mes de gener de 1966. En castellà.

278. *APA* (1974-). Semestral. Revista del col·legi la Immaculada Concepció de Castres. Més dades a publicacions actuals.

RIUDELLOTS DE LA SELVA

279. *El Cric* (1985-1998). Diverses periodicitats. Va néixer el març de l'any 1982 gràcies al Grup de Joves, una associació que s'encarregava d'organitzar activitats. Els primers números van sortir mensualment. Era molt senzilla i amb ciclostil. El 1984 passa a bimestral. El juny de 1985 se'n fa càrrec la parròquia. Es llegeix en l'editorial d'aquell número: "Quan *El Cric* riscava de desaparèixer i acceptant la invitació que li va fer el Grup de Joves, la Parròquia de Sant Esteve de Riudellots assumeix les responsabilitats editorials

¹⁸³ Va ser una de les moltes publicacions que van participar en l'Exposició Internacional de Premsa Catòlica de 1936 celebrada a Roma els mesos d'abril a octubre (*Vida Catòlica*, 1 abril 1935: 7).

¹⁸⁴ A l'Annex es pot llegir un d'aquests articles: *Orientem-nos dones*.

¹⁸⁵ Ivon l'Escop va fundar a la "Lliga del Bon Mot", dedicada a combatre la blasfèmia i a promoure la bona parla. S'ajudava de fulls volants, cartells i anuncis a la premsa.

d'aquesta publicació periòdica, l'única existent al nostre poble [...]. El per què d'aquesta decisió només cal cercar-lo en l'afany de servei al poble, i no pas en qualsevol altre interès particular o partidista". N'és el principal artífex Mn. Josep Maria Pont. Inclou les activitats de la parròquia, dels moviments i grups parroquials, notícies locals, de l'Ajuntament, de l'escola del poble ... El desembre de 1991 passa a editar-se a impremta i tindrà una periodicitat trimestral (a excepció del 1993 i 1994 en els que van sortir només un número cada any). El mes de març de 1998 sortiria l'últim exemplar d'*El Cric* en mans de la parròquia.

Després de dos anys de no sortir al carrer, torna l'abril de l'any 2000 sota el subtítol de "Revista Municipal de Riudellots de la Selva", i depenent de l'Ajuntament. El consell de redacció estarà format per un membre de cada una de les entitats del poble -d'entre elles la parròquia -. És per aquest motiu que encara avui, hi ha una pàgina dedicada a les activitats parroquials. En el temps que va dependre de la parròquia tenia 30 pàgines i tot primer una mida de 32 x 22 cm. Després, quan va passar a impremta el format va ser el de 27,5 x 21. En català.

SANTA COLOMA DE FARNERS

280. *La Veu de la Selva* (1919-1927). Es definia com a "Quinzenari català". Veié la llum el 18 de març de 1919. Tenia vuit pàgines a 27,2 x 18,3 cm. Entre els seus propòsits tenia el de "fuetejar les injustícies, lloar les nobles iniciatives, defensar els interessos de les classes humils, predicar l'ordre social enaltint la moralitat i la religió, i aixecar en fi, ben enlaire, l'esperit de patriotisme i l'amor a Catalunya" (Givanel, 1937, vol.2: 428). Va sortir fins el mes de juny de 1927. En català.

281. *Ressò* (1968-1984). Editada per la Joventut Rural d'Acció Catòlica. Surt l'agost de 1968. A l'inici la periodicitat era mensual amb una mitjana de dotze i setze pàgines per número. Tenia una mida de 30 x 21 cm. Insereix molta informació general, poca de religiosa. El desembre de 1979 anuncien una parada de tres mesos pel dèficit econòmic. Va retornar l'abril de 1980. El juny del mateix any s'eliminà de la capçalera el subtítol de "Revista Rural d'Acció Catòlica". Bilingüe. El 1984 va deixar de tenir la redacció al Casal Parroquial. Actualment surt cada dos mesos i no té cap mena de vinculació amb l'Església. Impremtes: Cantalozella (Santa Coloma de Farners) i Curbet (Girona).

VILOBÍ D'ONYAR

282. *Ruta Franciscana* (1999-). Semestral. Revista de la Federació de germanes clarisses de Catalunya, Castelló i Menorca. Creada el 1968, s'edita des de l'any 1999 des de la Fraternitat de Santa Clara de Vilobí d'Onyar. Més informació a publicacions actuals.

ADDENDA

Les següents publicacions han estat afegides a darrera hora. La primera d'elles perquè s'ha conegut la seva existència un cop l'estudi de publicacions actuals ja s'havia acabat, i la segona, perquè tot i que ha sortit a la llum l'any 2009 (any que ja no s'estudia en el present treball, ja que la tesi tracta fins el 2008) m'ha semblat interessant posar-la per la seva particularitat.

- **Memòria** (1994?-). Anual. Memòria de les activitats i programes de Càritas Diocesana de Girona. Té 32 pàgines, una mida de 29,7 x 21 cm i un tiratge de 2.000 exemplars. Es publica com a mínim des de l'any 1994. Surt pels voltants del diumenge de Corpus, dia que a totes les parròquies se celebra una col·lecta en favor d'aquesta entitat. En català.

- **Dones** (2009-). Semestral. Tiratge: 1.000 exemplars. Neix l'abril de 2009. Editada per Càritas de Salt i l'Associació Amal-Dones, formada majoritàriament per dones del Marroc. Com es llegeix en l'editorial, la revista "té com a objectiu crear un espai per reflexionar i compartir idees i opinions sobre diferents temàtiques relacionades amb la dona, amb la finalitat d'unir-les amb independència del seu origen, religió i cultura. [...] Ha de permetre crear ponts d'intercanvi entre les diferents sensibilitats que viuen a Salt, tenint en compte la perspectiva de gènere". Hi ha articles sobre medicina, salut, bellesa, cuina, cartes al lector, cultura, entrevistes a immigrants ... Té 28 pàgines i a una mida de 29,7 x 21 cm. Bilingüe: català i àrab.

6.1.1 ÍNDEXS

Per facilitar la recerca i estudi de les publicacions s'ofereixen els següents índexs que les ordenen per:

- Títol
- Poblacions
- Comarques
- Any de fundació
- Onomàstic
- Altres aspectes d'interès

Nota: es recorda que el número que surt correspon al número de fitxa de la publicació.

6.1.1.1 TÍTOL DE PUBLICACIÓ ¹⁸⁶.

A

Abeja, La: 82
Acció, L': 129
Activitat: 201
Ademar: 209
Aires Lloretencs: 275
Així Som: 247
Així Treballem: 248
Alba: 152
Alimara: 93
Alma: 150
Alt Fluvià, L': 101
Alverna: 26
Alzines, Les: 213
Amic del Poble, L': 147, 249
Amunt: 231
Annualis Ordo: 106
Antena: 264
Antorcha: 76
Anuari la Salle: 105
APA: 228, 278
APA, endavant: 34
Àpits, Els: 95
Arenys Vida Parroquial: 27
Armellada: 54
Armonía, La: 77
Aspirantado: 158
Atalaya, El: 267
Ave María: 277
Ayres Gironenchs: 124

B

Baluart, El: 119
Bandera Blanca, La: 122
Batec: 30
Batec, El: 15
Beates: 245
Bell-Iloc: 217
Boletín de la Mare de Déu del Mont: 19
Boletín del Apostolado de la Oración de Gerona: 117
Boletín Eclesiástico del Obispado de Gerona: 108
Boletín Mensual de la Juventud Tradicionalista de Gerona: 143

¹⁸⁶ No es tenen en compte els articles. Si es busca "*El Semanario de Figueras*", s'ha de trobar per la lletra "S".

Bona Llevor: 40
Borinot: 225
Brunzzzit, El: 49
Butlletí, El: 22
Butlletí Càritas Parroquial Torroella de Montgrí: 70
Butlletí de la Federació Sindical Agrària: 139
Butlletí del Centre Cultural: 149
Butlletí del Santuari de Santa Maria del Collell: 74
Butlletí del Sindicat Agrícola de Santa Pau: 103
Butlletí Esportiu Pare Coll: 224
Butlletí Informatiu del Servei de Colònies: 195
Butlletí Sindical: 255
Butlletó, El: 229

C

Calaix de Sastre: 59
Calendari Català: 114
Calendari Litúrgic: 186
Calendario Eclesiástico del Obispado de Gerona: 162
Camino: 11
Candor: 156
Cap-Aspre: 31
Càritas Butlletí Informatiu: 221
Càritas Garrotxa: 99
Càritas Parroquial Calella: 35
Càritas Salt: 251
Carme, El: 88, 96, 98
Carpa Catequètica, L': 197
Causa Beatificación: 71
Chanel: 42
Circular: 159, 198
Circular de l'Escoltisme d'Acció Catòlica: 171
Ciudad, La: 145
Clamor de Gerona, El: 113
Claret: 241
Colaborador Claretiano: 168
Colegio: 91
Col·legi Sant Gabriel: 69
Comarca Leal, La: 80
Confraria de la Mare de Déu dels Dolors: 240
Confraria de la Santa Faç: 223
Creu, La: 254
Creu y Arada: 73
Creu i Bandera: 24
Cric, El: 279
Crida: 190
Criteri, El: 131
Cruz, La: 64, 127

D-E

Deber, El: 81
Defensa, La: 5, 130
Diario de Gerona: 107
Diócesis de Gerona para el Corazón de Jesús: 170
Eco: 55
Eco de Gerona, El: 141
Eco Marià, L': 62
Ecos de la Asociación La Salle: 12
Eixida, L': 216
Ejercicios: 177
En Xarxa: 243
Esclat: 85
Escolà.net: 238
Escon, L': 135
Esperança: 128, 188
Espill, L': 183
Esplai, L': 1
Esplais Literaris: 87
Espurna, L': 270
Estalvi, L': 102
Estela: 32
Eucarísticum: 144

F

Familia Carmelitana: 97
Familia Parroquial de San José de Gerona, La: 178
Faro, El: 63
Fe Cristiana, La: 61
Fe y Patria: 9
Fem Pinya: 205, 234
Ferment: 212
Finestró, El: 261
Foguera: 203
Full, El: 214
Full a Full & The Fathers: 271
Full Informatiu, El: 208
Full Informatiu del Seminari de Girona: 191
Fulla Dominical de la Diòcesi de Girona: 136
Fulla del Patronat: 84
Fulla Parroquial del Bisbat de Girona: 142
Fulla Seràfica: 83
Fulles Populars: 36
Fulls d'Informació Cristiana: 67

G-H

Garbí: 56
Germanor: 132
Germanor Franciscana: 28
Gerunda: 121, 138
Grill, El: 262
Guia de l'Església de Girona: 193
Guia de Serveis: 232
GOA: 17
Guía: 41, 166
Guspira: 47, 215
Hacia el Altar: 161
Heroïnes: 164
Hogar, El: 187
Hogar Parroquial: 274
Horizontes: 256

I-J-K

Ideal: 10
Ideal del Patronat, L': 25
Infancia: 165
Integrista, El: 118
Iris, El: 78
Ítem: 273
Joaquim Masmitjà: 222
Junts: 92
Juventud: 263
KAU: 175

L-LL

Labor: 134
Lealtad: 151
Liga Religiosa, La: 109
Luz y Vida: 104
Llavor: 196
Lliberada Ferrarons: 94
Lligam: 184
Llum i Vida: 148

M-N

Manies de Girona: 180
Manípul de Manaies de Banyoles: 257
Mensajera Josefina: 167
Mensajerito de María Auxiliadora: 140
Mensajes de la Casa Madre: 169

Misericòrdia de Canet, La: 37
Misión: 90
Nord-Norte: 202
Norte, El: 110
Nosaltres i l'Escola: 13
Nostra Joventut: 137
Nostra Revista, La: 252
Nous Horitzons: 211
Nova, La: 250
Nuestro Colegio: 173

O-P-Q

Obreria de Santa Cristina: 276
Onyar: 194
Oreneta, L': 33
Orientació Vocacional: 218
Pagesia Cristiana, La: 126
Pancarta: 199
Paraula i Acció: 45
Paula: 237
PI (Parròquia Informa): 192
Pica l'Ullet: 46
Pilar en Gerona, El: 160
Pinzellades: 58
Portal Nou: 220
Porta Rufina: 226
Postal de Girona: 235
Pre-Jic: 66
Proa de Blanes: 269
Professionals Cristians: 219
Programa Oficial de Setmana Santa de la Junta de Confraries: 163
Programes religiosos de ràdio i televisió a la diòcesi de Girona: 230
Propagador de la Subscripció Popular, El: 75
Quaderns: 227
Quinari i festivitats de la Mare de Déu dels Dolors: 72

R

Rayo, El: 112
Reacción, La: 155
Recerca: 29
Recull: 268
Recursos de Pastoral amb Joves: 246
Red: 174
Regeneración, La: 125
Regional, El: 3
Ressons Escolars: 14
Restaurador, El: 111
Resurgir: 176

Retalls d'Escola: 57
Revista, La: 272
Revista de Banyoles: 258
Rosal Florido, El: 21, 79
Roser, El: 44
Rossinyol, Lo: 116
Ressò: 281
Rusc Avets: 50
Ruta Franciscana: 282

S

Salle, La: 60, 146
San Salvador de Horta: 52
Sant Pere de Figueres: 16
Santa Maria: 51
Santa Maria de Collell: Veure Butlletí del Santuari de Santa Maria del Collell
Santa Maria del Mont: 18
Santo Domingo: 179
Santuari de la Mare de Déu del Mont: 20
Santuarios católicos, Los: 8
Seglars Dominics: 242
Semanario de Figueras, El: 2
Senyal, El: 236
Setmana Santa: Veure Programa oficial de Setmana Santa de la Junta de Confraries
Setmanari Catòlich: 120
Setmanari de Banyoles: 253
Símbolo: 65
Sol Ixent: 189
Som-hi: 68
S.P.M: 185

T-U

Taller de Teologia: 233
Taüll: 206
Temps per a tot: 204
Terres Gironines: 154
Toc, El: 200
Tradició Catalana, La: 86
Tradicionalista, El: 123
UELS: 239

V

Vacaciones: 6
Vaixell de Paper: 48
Vall de Canet, La: 38
Vedruna: 266
Vedruna Magazine: 43

Ventall, El: 207
Ventall Jove: 210
Vetllada, La: 115
Veu de Girona, La: 133
Veu de l'Avi, La: 100
Veu de l'Empordà, La: 4
Veu de la Costa, La: 23
Veu de la Selva, La: 280
Veu del Santuari, La: 39
Vida Catequística: 157
Vida Catòlica: 153
Vida Creixent: 244
Vida Parroquial: 7
Vila, La: 265
Vinea Carmeli: 89
Visió Jove: 53
Vitrall: 259
Vocación: 172

X

Xaloc: 181
Xarxa: 182
Xarxa, En: 243
Xfhgjcñ: 260

6.1.1.2 PER POBLACIONS¹⁸⁷

Albanyà: veure "Mont, El"
Anglès: 263-264
Arbúcies: 265-266
Arenys de Mar: 23-29
Arenys de Munt: 30
Blanes: 267-272
Banyoles: 253-261
Besalú: 72
Bisbal d'Empordà, La: 51-53
Caldes de Malavella: 273
Calella: 31-35
Camós: 262
Canet de Mar: 36-39
Cassà de la Selva: 104-105
Castelló d'Empúries: 1
Cellera de Ter, La: 274
Collell, El: 73-77
Escala, L': 54
Figueres: 2-16
Fortià: 17
Girona: 106-246
Llagostera: 247-248
Lloret de Mar: 275-278
Malgrat de Mar: 40-43
Mont, El: 18-20
Olot: 78-101
Palafrugell: 55-58
Palamós: 59-60
Pineda de Mar: 44-45
Riudellots de la Selva: 279
Romanyà d'Empordà: 21
Roses: 22
Salt: 249-252
Sant Feliu de Guíxols: 61-68
Sant Ferriol: veure "Collell, El"
Sant Joan les Fonts: 102
Santa Coloma de Farners: 280-281
Santa Pau: 103
Tordera: 46-50
Torroella de Montgrí: 69-71
Vilobí d'Onyar: 282

¹⁸⁷ Com s'ha vist, les publicacions en el Catàleg surten ordenades alfabèticament per poblacions, i aquestes per comarques. El present índex s'ha fet per buscar més ràpidament les publicacions d'una població en concret; simplement s'han de cercar els números que corresponen. Per exemple: Salt (del número 249 al 252). Tampoc es tenen en compte els articles.

6.1.1.3 PER COMARQUES

Alt Empordà, L': 1-22

Alt Maresme, L': 23-50

Baix Empordà, El : 51-71

Garrotxa, La: 72-103

Gironès, El: 104-252

Pla de l'Estany, El: 253- 262

Selva, La: 263-282

6.1.1.4 PER L'ANY DE FUNDACIÓ¹⁸⁸

1760: 106

1854: 107

1856: 108

1864: 109

1868: 110

1869: 111

1871: 112

1874: 78

1877: 113

1879: 114

1881: 115

1885: 79, 116

1886: 2, 21*

1887: 117

1888: 118

1889: 80

1893: 3, 61, 119

1895: 120

1896: 267

1897: 81

1899: 73, 82

1901: 122

1903: 123

1905: 63, 124

1906: 5, 125, 126

1907: 23, 83

1908: 127, 128

1909: 4, 129

1910: 36, 130, 131, 253

1911: 84

1912: 85, 132

1913: 254

1914: 255

1915: 24, 74

1916: 133

1917: 62, 86, 102, 134, 135

1918: 40, 75

1919: 136, 137, 280

1920: 37, 38, 103, 138, 139, 268

1921: 25, 87

¹⁸⁸ El número amb un asterisc (*) indica que és una publicació que en l'any indicat ha canviat de lloc d'edició.

1922: 39
1923: 140, 141
1924: 142
1925: 6
1926: 8
1927: 143, 144
1928: 7, 18
1929: 145

1931: 146, 249
1932: 147, 148
1933: 31, 149, 150, 275
1934: 88, 89, 151
1935: 152, 153, 154, 265

1941: 156, 157
1942: 65
1943: 9, 52, 159
1944: 27, 104, 160
1945: 161, 162, 269
1946: 32, 256, 276
1947: 163, 164
1948: 165
1949: 51, 263

1950: 11, 19, 77, 167
1951: 41, 274
1952: 26
1953: 168, 169, 277
1955: 72, 90, 171, 172
1956: 173, 174, 264
1957: 175, 178
1958: 12, 179
1959: 91

1960: 180
1963: 182
1965: 66
1966: 183
1967: 69
1968: 281
1969: 17

1970: 42, 184
1971: 185
1972: 67, 186, 187
1974: 56, 189, 278
1975: 190, 191, 270
1976: 192, 193, 257
1977: 194, 195, 196, 258

1978: 28, 197
 1979: 198, 199, 200

 1980: 201, 202, 203
 1982: 92, 93, 204, 205, 206, 207
 1983: 13, 59, 208, 210, 211
 1984: 212, 259
 1985: 57, 213, 214, 215, 279
 1986: 94, 216
 1987: 30, 95, 247
 1988: 43, 47, 217, 218, 266

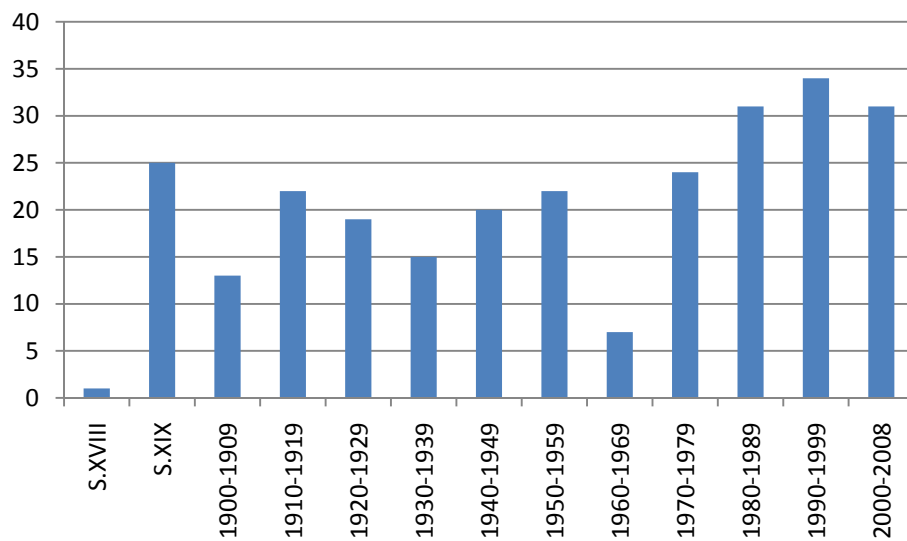
 1990: 46, 219, 220, 221, 222
 1991: 96, 223, 224
 1992: 29, 225
 1993: 97
 1994: 14, 53, 226
 1995: 248
 1996: 34, 58, 227, 228, 229, 230
 1997: 15, 20, 231, 232, 250, 271
 1998: 35, 105, 233, 234
 1999: 235, 236, 282

 2000: 22
 2001: 237, 260, 272
 2002: 48, 68, 98, 99, 273
 2003: 44, 60, 238, 239, 240
 2004: 54, 70, 100, 241, 242
 2005: 16, 49, 71
 2006: 45, 101, 243, 244, 251, 252
 2007: 50
 2008: 245, 246

No s'ha pogut conèixer la data de fundació amb exactitud de:
 1, 10, 55, 64, 76, 155, 158, 166, 170, 176, 177, 181, 188, 209, 261, 262.

Els noms de les 10 publicacions més antigues són les de:

	Nom	Població	Any	Número
1	Annualis Ordo	Girona	1760-1975	106
2	Diario de Gerona	Girona	1854	107
3	Boletín Eclesiástico ...	Girona	1856-	108
4	La Liga Religiosa	Girona	1864	109
5	El Norte	Girona	1868-1936	110
6	El Restaurador	Girona	1869	111
7	El Rayo	Girona	1871	112
8	El Iris	Olot	1874	78
9	El Clamor de Gerona	Girona	1877	113
10	Calendari Català	Girona	1879	114

La present gràfica ens mostra més clarament per dècades els anys d'aparició de les publicacions catòliques a la diòcesi de Girona.

6.1.1.5 ONOMÀSTIC

A continuació podeu trobar alguns dels noms de les persones que s'esmenten en el *Catàleg* que tenen participació en les publicacions.

Aragó, Narcís Jordi: 153
Aragó, Ricard (Ivon l'Escop): 275
Arolas, Pere: 7

Batalla, Salvador: 90, 211
Bolós, Carles de: 90, 102, 148, 153
Brumsó, Martirià: 202
Burgas, Mn. Agustí: 4, 7, 8, 110
Butiñá, Antoni: 90

Capella, Josep Maria: 153
Carrera, Jordi: 170
Carreras i Caballé, Pere: 189, 233
Carreras i Péra, Joan: 153
Caulà, Francesc: 102
Coll, Josep Maria: 179

Dalmau, Jordi: 153
Dou: 110

Farnés, Pere: 186
Ferrer, Francesc: 153
Font, Joaquim: 130
Font, Llambert: 154
Fortunet: 8
Francisco, Francesc: 153
Freixes: 110

García Constans, Lluís: 141, 153
García Estartús, Francisco: 153
Ginés, Josep Maria: 153
Grivé, Manuel: 141

Llach, Joaquim: 141
Llauró: 110
Lisbona, Pere: 7

Macià, Jacint de: 3
Macià, Lluís Maria: 4
Madrenys, Pere: 153,
Marquès Casanovas, Jaume: 153
Marquès Planagumà, Josep Maria: 153
Masmitjà, Joaquim: 116
Ministral, Jaume: 153
Mirambell, Enric: 153

Nogué, Josep Maria: 103

Pastor, José Antonio: 153

Pericot, Ramon: 141

Pla Cargol, Joaquim: 153

Pla Gallart, Joaquim: 153

Planas, Joan: 110

Pont, Manuel: 7

Pont, Josep Maria: 279

Prats, Modest: 153

Raset, Miquel: 73

Ribas, Joan: 153

Rimbau, Enric Manuel: 153

Ruyra, Joaquim: 268

Sambola, Ramon: 249

Serrat, Gervasi: 21

Sobrequés, Santiago: 153

Suñer, Salvador: 153

Torrent, Pere: 274

Trullàs, Baldomer: 119, 122, 267

Vayreda, Pere: 18

Verdura, Josep Maria: 262

Vila: 248

Vivó, Carles: 153

Xutglà, Joaquim: 194

ALTRES ASPECTES D'INTERÈS RELACIONATS AMB EL CATÀLEG

Portades que es poden trobar en l'*Annex* de la tesi

Fe y Patria (Fitxa 9 del Catàleg)
Ideal (10)
Santa Maria del Mont (18)
La Armonía (77)
La Comarca Leal (80)
Fulla Seràfica (83)
Boletín del Apostolado de la Oración (117)
Alma (150)
Aspirantado (158)

Textos i articles reproduïts en algunes d'aquestes publicacions que es poden llegir en l'*Annex*

El Baile (Alma, 150)
Bálsamo del Papa Inocencio (La Abeja, 82)
Ni martell ni falç (L'Amic del Poble, 147)
La otra forma de la tuberculosis (Juventud, 263)
Orientem-nos dones (Aires Lloretencs, 275)

Altres

Nota del delegat provincial del Ministerio de Información y Turismo que considera la revista *Sol Ixent* (189) clandestina i convida al director de la mateixa a inscriure-la en el Registre d'Empreses Periodístiques. (També a l'*Annex*)